

PROTOKOLL
for
møte i Omsetningsrådet
torsdag 14. desember 2017 kl. 10:00
i
Landbruksdirektoratet

Møte ble hevet kl 16.30.

Det ble berammet nytt møte 22. desember 2017 kl 10.00.

Til stede:	Björg Tørresdal, Vibeke Andersen, Kristin Taraldsrud Hoff, Ann Elise Hildebrandt (varamedlem for Jan Erik Pedersen) (gikk etter sak 94/17), Anne Jødahl Skuterud, Sigrid Helland (gikk etter sak 94/17), Bjørn-Ole Juul-Hansen, Trine Hasvang Vaag, Trond Reierstad, Arne Lofthus og Lars Petter Bartnes
Forfall:	Jan Erik Pedersen, Arne Lofthus (vara kunne ikke stille)
Fra Landbruksdirektoratet:	Nina Strømnes Rodem, Marit Jerven, Elsebeth Hoel, Siv Heia Uldal, Bjørn Skjeppe, Lise Wirstad Dynna, Mari Holteberg Vold, Hege Heiberg, Hans Peder Hvide Bang, Anders Leine, Reidar Olsen (sak 88/17 og 89/17), Hans Edvin Flugund (sak 88/17 og 89/17), Alf Selnesaunet (sak 88/17 og 89/17),) og Ida Louise Bjønness

Saksliste

067/17	Godkjenning av innkalling og dagsorden.....	3
068/17	Godkjenning av protokoll fra forrige møte.....	5
069/17	Orientering fra markedsregulator.....	7
070/17	Egg - Priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg - fastsettelse av sats for 1. halvår 2018.....	9
071/17	Melk - Satser for reguleringslagring 2017.....	11
072/17	Melk - Oppdatering av kravspesifikasjon for smør og fløte.....	19
073/17	Grønt - Markedsordningen for epler og poteter - Budsjett for administrasjon 2018.....	27

074/17	Bruk av midler fra omsetningsavgiften til markedsføring av økologisk mat i 2018 – søknad fra Matmerk.....	30
075/17	Bruk av midler fra omsetningsavgiften til markedsføring av Nyt Norge i 2018 - søknad fra Matmerk.....	35
076/17	Grønt - Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet hagebruk - Budsjett 2018.....	43
077/17	Pels - Budsjett for bruk av pelsskinnavgift og forslag til omsetningsavgift 2018.....	54
078/17	Melk - Budsjett for administreringen av markedsreguleringen av melk og melkeprodukter i 2018.....	61
079/17	Kjøtt og egg - Budsjett for Norturas administrasjonsgodtgjørelse 2018.....	65
080/17	Marknadsregulering korn - Administrasjonsbudsjett for Norske Felleskjøp i 2018.....	71
081/17	Melk - Budsjett faglige tiltak 2018.....	74
082/17	Egg og fjørfe - støtte fra omsetningsavgiften til forsøkshus ved NMBU i 2018....	83
083/17	Kjøtt, egg og fjørfekjøtt - Budsjett faglige tiltak 2018.....	88
084/17	Kjøtt, egg og fjørfekjøtt - Budsjett 2018 - Opplysningskontoret for egg og kjøtt – OEK.....	106
085/17	Melk - Budsjett 2018 for Opplysningskontoret for meieriprodukter (Melk.no) AS og Norsk Gardsost.....	120
086/17	Opplysningskontoret for brød og korn AS . Budsjett 2018.....	129
087/17	Dekning av Omsetningsrådets administrasjonskostnader for 2018.....	134
088/17	Dekning av administrasjonskostnader for kvoteordningen for melk i 2018.....	138
089/17	Finansiering av nytt fagsystem for kvoteordningen for melk.....	142
090/17	Melk - Budsjett for markedsreguleringen og forslag til omsetningsavgift på ku- og geitemelk i 2018.....	145
091/17	Kjøtt, egg og fjørfekjøtt - Omsetningsavgift for 2018.....	155
092/17	Omsetningsrådets instruks for intern saksbehandling.....	165
093/17	Delegerte saker - rapportering til Omsetningsrådets møte 14. desember 2017.....	169
094/17	Eksport av sauekjøtt - utsatt behandling.....	171
095/17	Omsetningsrådets arbeid - en gjennomgang av regelverk og ordninger - utkast til mandat, utsatt behandling.....	185

Saksnr.: 067/17	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Godkjenning av innkalling og dagsorden	Saksnr.: 17/65877-1

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak:

Innkalling og dagsorden godkjennes. Sak 81/17 behandles etter sak 83/17.

Godkjenning av innkalling og dagsorden

Saksdokumenter ble sendt ut elektronisk til medlemmer og varamedlemmer.
Dokumentene er også lagt inn i skyløsningen Jottacloud. Vedlegg er kun tilgjengelig her.

Dagsorden I og II ble også sendt medlemmene per post.

Saksnr.: 068/17	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Godkjenning av protokoll fra forrige møte	Saksnr.: 17/65877-2

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak:

Protokollen fra møtet 9. november 2017 godkjennes.

Godkjenning av protokoll fra forrige møte

Det har ikke kommet merknader til utsendt protokoll.

Saksnr.: 069/17	Sektor: Kjøtt, egg, fjørfe, korn og melk	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Orientering fra markedsregulator	Saksnr.: 17/65877-3

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Presentasjonene fra markedsregulatorene tas til orientering.

Orientering fra markedsregulator

Det ble gitt følgende orienteringer fra markedsregulatorene:

- Korn Anne Jødahl Skuterud
- Kjøtt og egg Trine Hasvang Vaag
- Melk Trond Reierstad

Tine ga også en orientering om konsekvenser for melkeproduksjon og eventuelle reguleringsbehov som følge av nedtrappingen av eksporten av Jarlsbergost.

Presentasjonene er lagt ut i Jottacloud.

Saksnr.: 070/17	Sektor: Egg	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Egg - Priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg - fastsettelse av sats for 1. halvår 2018	Saksnr.: 17/63027-3

Beskrivelse

Ordningen med priskompensasjon for skilleprodukter av egg ble etablert med virkning fra 01.07.2013. Omsetningsrådet skal forskuddsvis fastsette sats for priskompensasjon. Landbruksdirektoratet foreslår at satsen for priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for første halvår 2018 settes til kr 9,67 per kg hvite, en økning fra kr 9,26 per kg inneværende halvår.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av egg §2-4, fastsatt av Omsetningsrådet 29. mars 2012 med hjemmel i forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1.

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Nortura 12. november 2017 (unntatt offentlighet)

Brev fra DAVA Foods Norway AS 13. november 2017 (unntatt offentlighet)

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Satsen for priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for første halvår 2018 fastsettes til kr 9,67 per kg hvite.

Egg - Priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg - fastsettelse av sats for 1. halvår 2018

Bakgrunn

Ordningen med priskompensasjon for skilleproduksjon av egg ble etablert med virkning fra 01.07.2013. Omsetningsrådet skal halvårlig og forskuddsvis fastsette sats for priskompensasjon for skilleproduksjon av egg. Satsen for første halvår 2018 fastsettes i tråd med bestemmelsene vedtatt 19.02.2014, sak 05/14.

Før 2016 hadde ordningen kun Nortura SA som søker. I mai 2016 ble DAVA Foods Norway AS (tidligere Eggprodukter AS) godkjent som skillevirksomhet og har sendt inn sine produksjonsprognoser for første halvår 2018.

Det er etterspørselen etter plomme som avgjør hvor mye egg som går til skilling. Behovet for skallegg til skilling er derfor beregnet utfra skillekalkylen med 29 prosent plomme og 52 prosent hvite. Hviten blir forsøkt solgt til ulike markeder i Norge, og den resterende hviten blir eksportert. Generelt produseres mer plomme for salg til majones og dressing på våren enn om høsten. Det medfører en høyere eggehviteproduksjon og dermed større eksportandel i vårhalvåret. Planlagt gjennomsnittlig engrospris for skallegg for første halvår 2018 er satt til kr 19,35 per kg. Dette er en økning av prisen på 15 øre i forhold til gjeldende planlagte gjennomsnittlig engrospris.

Sats for andre halvår 2018

Satsen for første halvår 2018 beregnes ut fra aktørenes salgsprognoser for kommende halvår, og Landbruksdirektoratets vurdering av prisforhold på skallegg innenlands og plomme- og hviteprodukter innenlands og utenlands.

Det er for første halvår 2018 to aktørers salgsprognoser, Nortura og DAVA Foods Norway, som ligger til grunn for Landbruksdirektoratets vurdering og forslag til sats for priskompensasjon av eggehvite. For første halvår 2018 er samlet salg av eggehvite anslått til 992 tonn, tilsvarende ca. 1 900 tonn egg og en budsjettert kostnad på 9,6 mill. kroner.

Landbruksdirektoratet har ut fra antatt salgsverdi av skilleprodukter og kostnadene på skalleggene inkludert knekking/skilling, beregnet en sats for priskompensasjon ved salg av hvite til kr 9,67 per kg for første halvår 2018. Satsen for andre halvår 2017 var kr 9,26 per kg hvite.

Landbruksdirektoratets vurdering

Oppgaven fra Nortura SA og DAVA Foods Norway AS over skillevirksomhet første halvår 2018 er basert på deres prognoserte salg og -priser. Landbruksdirektoratet har vurdert de prisene som er satt for de ulike produktene i kalkylen og har ikke vesentlige merknader til disse. I oppgavene ligger det konkurransesensitiv informasjon, og disse er derfor ikke lagt ved innstillingen.

Med få reguleringstiltak bidrar tiltaket til å sikre en avsetningskanal for egg som bidrar til at det kan opprettholdes et tilbud om norske egg til konsum gjennom hele året.

Etter gjennomgang og vurdering av innkomne data, foreslår Landbruksdirektoratet at satsen for priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for første halvår 2018 fastsettes til kr 9,67 per kg hvite.

Saksnr.: 071/17	Sektor: Melk	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Melk - Satser for reguleringslagring 2017	Saksnr.: 17/63124-2

Beskrivelse

Tine SA foreslår å redusere satsene for reguleringslagring for smør, hvitost, geitost og tørrmelk i 1. halvår 2017 sammenlignet med 2. halvår 2016. I 2. halvår 2017 foreslår Tine en ytterligere reduksjon av satsene for samtlige produkter.

Landbruksdirektoratet innstiller på at satsene for reguleringslagring i 1. halvår nedjusteres med i gjennomsnitt 0,05 øre/kg/md. sammenlignet med Tines forslag. For 2. halvår innstiller Landbruksdirektoratet på at satsene vedtas i samsvar med Tines forslag.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter § 4-1-1 fastsatt av Omsetningsrådet 01.12.2009 med hjemmel i forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1.

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Tine SA 10. november 2017.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Følgende satser for reguleringslagring av melkeprodukter 1. halvår og 2. halvår 2017 vedtas:

	1. halvår	2. halvår
	øre/kg/md.	øre/kg/md.
Fryselagring av smør	19,02	18,80
Kjølelagring av hvitost	19,74	19,31
Fryselagring av ekte geitost	23,34	22,93
Tørrlagring av tørrmelk	14,04	13,75

Melk - Satser for reguleringslagring 2017

Tine SA (Tine) foreslår i brev av 10. november 2017 satser for lagring av reguleringsprodukter i melkesektoren for 2017. Satsene for begge halvår behandles i samme sak ettersom oppgave for reguleringslagring også behandles kun en gang per år. Satsene består av to elementer; kapitalkostnader og kostnader til lager.

Grunnlag for beregning av satser

Lagringsgodtgjørelse ytes for nødvendig reguleringslagring av melkeprodukter (jf. retningslinjer for melk og melkeprodukter). Satser for reguleringslagring fremkommer som summen av kostnader til kapitalbinding og lagringskostnader. Utgangspunktet for beregning av kapitalbinding og lagringskostnader er prinsippene som ble fastsatt av Omsetningsrådet 21.06.2002, 30.04.2003 og 30.04.2004. Følgende elementer inngår i grunnlaget for satsene:

Kapitalbinding (A)

Det er lagt til grunn at markedsregulator skal ha dekning for kostnadene knyttet til kapitalbinding av varer på reguleringslager. Kapitalkostnadene beregnes med utgangspunkt i varens tilvirkningsverdi multiplisert med en rentesats fastsatt av Landbruksdirektoratet. Kapitalbindingen beregnes i øre per kg per måned.

Varens tilvirkningsverdi er råstoffverdi i liter omregnet til kg vare pluss tilvirkningskostnader og felleskostnader som påløper frem til lagring. Råstoffverdi per liter beregnes ut fra antatt veid gjennomsnittlig noteringspris for 1. halvår og 2. halvår 2017, og korrigeres for gjeldende sats for hhv. modnede oster, geitemelksprodukter og tørrmelk i prisutjevningsordningen for melk fratrukket biproduktverdien. Råstoffverdien for smør beregnes fra gjeldende produksjonsverdi for fløte korrigert for gjeldende sats for fløte til smør i prisutjevningsordningen. For omregning fra liter råvare til kg vare benyttes gjeldende omregningsfaktorer for melk og fløte.

Rentesatsene som er benyttet er fastsatt av Landbruksdirektoratet med hjemmel i retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter § 7 fjerde ledd. Rentesatsen fastsettes per halvår på basis av sammenveiling av nominell NIBOR 3-md. med et tillegg på 0,40 prosentpoeng.

Lagringskostnader (B)

Kostnadsarter som inngår er avskrivning og renter, vedlikehold, kostnader til energi, vann og avløp, husleie og øvrige indirekte kostnader. Lagringskostnadene oppgis i øre per kg per måned. Kostnadsgrunnlaget for lagringskostnadene er vedtatt anvendt for en periode på fem år, med mindre det skjer vesentlige endringer i lagringen som tilsier at kostnadsgrunnlaget bør oppdateres på et tidligere tidspunkt. I mellomtiden er det gitt mulighet for indeksjustering i tråd med kostnadsutviklingen basert på relevant offentlig indeks (jf. OR-sak 79/16). Lagringskostnadene ble sist oppdatert i 2016.

Beregning av kapitalbinding (A)

Kapitalkostnadene (A) beregnes som tilvirkningsverdi multiplisert med rentesats dividert på 12 måneder.

I tabellen nedenfor vises beregning av kapitalkostnadselementet i satsene for 1. halvår 2017.

			A
	Tilvirknings-	Rente-	Kapital-
	verdi	sats %	kostnader
	kr/kg		(øre/kg)/md
Smør	40,34	1,37	4,60
Hvitost	56,39	1,37	6,44
Geitost	75,06	1,37	8,57
Tørrmelk	35,93	1,37	4,10

I tabellen nedenfor vises beregning av kapitalkostnadselementet i satsene for 2. halvår 2017.

			A
	Tilvirknings-	Rente-	Kapital-
	verdi	sats %	kostnader
	kr/kg		(øre/kg)/md
Smør	40,75	1,22	4,14
Hvitost	56,86	1,22	5,78
Geitost	77,74	1,22	7,90
Tørrmelk	35,82	1,22	3,64

Det er benyttet flere desimaler i beregningene i tabellene, slik at mindre differanser kan forekomme.

Kapitalkostnadene (A) reduseres noe for alle produkter i 1. halvår 2017 sammenlignet med 2. halvår 2016. Kapitalkostnadene reduseres ytterligere for alle produkter i 2. halvår 2017. Reduserte kapitalkostnader kommer blant annet av reduserte rentesatser i 2017. Rentesatsen er redusert fra 1,49 % p.a. i 2. halvår 2016 til 1,37 % p.a. i 1. halvår 2017 og 1,22 % p.a. i 2. halvår 2017.

I kapitalkostnadene inngår tilvirkningskostnader, herunder råvarekostnader, og felleskostnader. Slike kostnader vil variere fra halvår til halvår. Kalkylene er basert på de aktuelle produksjonsanleggene, noe som fører til variasjoner i produksjonskostnadene mellom ulike perioder. Ifølge Tine vil en del av variasjonene i kostnadene være knyttet til hvilke anlegg som har produksjonen, og kostnadene vil også variere med hvilke volum de enkelte anleggene produserer. Ulik alder og teknologi på anlegg kan også spille inn.

Tine opplyser at i felleskostnader er det i år lagt inn et kostnadselement for kommersiell ledig kapasitet som ikke har vært inne under denne posten tidligere. Ifølge Tine er dette en del av kapitalkostnaden i kalkylene for alle produktene, både kommersielle varer og reguleringsvarer. Fram til for tre år siden lå denne kostnaden inne i kalkylene som en del av produktenes produksjonskostnader. Tine endret da sine kalkyleoppsett slik at kostnadselementet kommersiell ledig kapasitet ble flyttet til posten felleskostnader. Ifølge Tine dekkes ikke denne kostnaden av andre regulerings tiltak. Kostnadselementet skulle vært tatt med som element under felleskostnadene fra og med satsberegningen i 2015, men ble uteglemt for årene 2015 og 2016. Tine vil ikke foreslå at satsene og beregningen av lagringsgodtgjørelse for 2015 og 2016 justeres for dette.

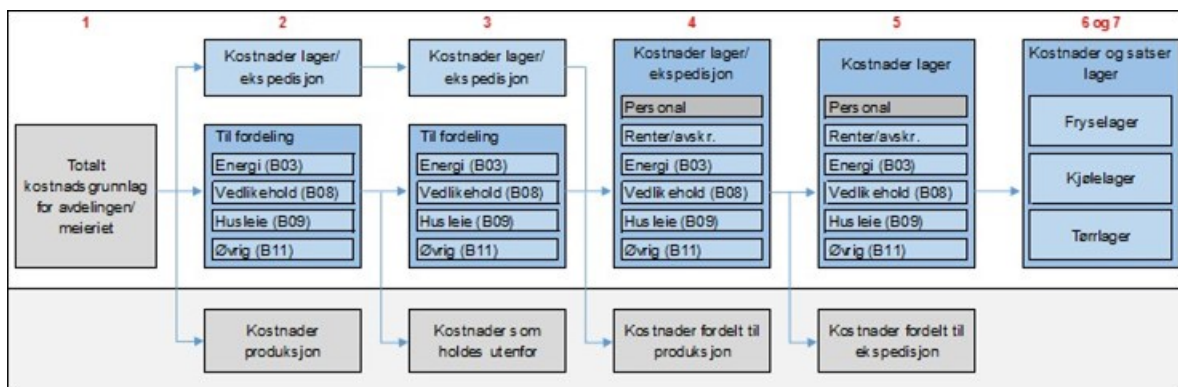
Kostnadsgrunnlag for lagringskostnader (B)

Lagringselementet ble sist oppdatert i 2016, jf. OR-sak 79/16. Kostnader til avskrivning og renter, vedlikehold, energi, vann og avløp, husleie og øvrige indirekte kostnader ble oppdatert med regnskapsdata fra 2015. Tine presenterte prinsippmodell og kostnadsgrunnlag fra regnskapet for 2015 i møte med Landbruksdirektoratet 14. november 2016.

Utgangspunktet er at det skal beregnes satser for reguleringslagring av hvitost og brunost på kjølelager, smør på fryselager og tørrmelk på tørrlager. Som grunnlag for beregningen benyttes data fra Tine sine sentrallager på Heimdal og Klepp, samt Tines anlegg på Brumunddal. Det ble tatt utgangspunkt i regnskapet for 2015, og følgende 7 hovedtrinn ble lagt til grunn for beregning av satsene:

1.	Kostnadsgrunnlaget for hver av de 3 anleggene hentes ut fra regnskapet
2.	Kostnadsgrunnlaget «vaskes» for kostnadssteder som skal holdes utenfor
3.	Kostnadsgrunnlaget «vaskes» for kostnader som skal holdes utenfor
4.	Fordeling av indirekte kostnader mellom lager/ekspedisjon og produksjon
5.	Fordeling av kostnader mellom lager og ekspedisjon
6.	Fordeling av kostnader mellom de tre lagertypene
7.	Beregning av satser for de aktuelle varegruppene

Figuren nedenfor viser et overordnet bilde av de 7 hovedtrinnene.

For utfyllende beskrivelse av hvert enkelt trinn, se innstilling om satser for reguleringslagring 2016, jf. sak 79/16, som ble behandlet i Omsetningsrådets møte 9. desember 2016.

I sak 79/16 ble det forutsatt at det oppdaterte kostnadsgrunnlaget legges til grunn for lagringsdelen av satsene i en periode fremover, siden det innebærer relativt mye arbeid å oppdatere kostnadsgrunnlaget årlig. Kostnadsgrunnlaget skal derfor oppdateres igjen etter fem år, med mindre det skjer vesentlige endringer i lagringen som tilsier at kostnadsgrunnlaget bør oppdateres på et tidligere tidspunkt.

I henhold til sak 79/16 er det imidlertid mulighet for at lagringsdelen av satsene indeksjusteres i tråd med kostnadsutviklingen basert på relevant offentlig indeks, f.eks. SSBs byggekostnadsindeks for boliger. Tine har lagt til grunn en indeksjustering basert på denne indeksen for 2017 med en kostnadsutvikling på 1,1 prosent for 1. halvår og 1,3 prosent for 2. halvår. Lagringselementet i satsen for 1. halvår 2017 er foreslått indeksjustert ut fra lagringselementet i vedtatt sats for 2. halvår 2016, mens for 2. halvår 2017 er

lagringselementet i satsen foreslått indeksjustert ut fra lagringselementet i foreslått sats for 1. halvår 2017. Dette gir følgende verdier for lagringselementet (B) i satsene for 2017, basert på Tines søknad:

	1. halvår øre/kg/md.	2. halvår øre/kg/md.
Smør	14,47	14,66
Hvitost	13,35	13,53
Geitost	14,83	15,03
Tørrmelk	9,97	10,11

Lagringselementene i satsene for 1. og 2. halvår øker noe sammenlignet med 2016 som følge av indeksjustering.

Beregning av satser (A+B)

Med utgangspunkt i kostnadselementene som er omtalt ovenfor, foreslår Tine satser for reguleringslagring av melkeprodukter for 1. halvår og 2. halvår 2017. I 2017 har det vært reguleringslagring av smør, hvitost, geitost og tørrmelk. Tine foreslår å redusere satsene for alle produktgrupper i 1. halvår 2017, sammenlignet med 2. halvår 2016, med mellom 0,2 og 2 prosent. Tine foreslår en ytterligere reduksjon for satsene for alle produktgrupper i 2. halvår 2017, der reduksjonen i satsene varierer mellom 1,4 og 2,4 prosent sammenlignet med 1. halvår.

Beregningen av satser basert på Tines søknad er i vist i tabeller nedenfor. I den første tabellen er satsene for 2. halvår 2016 vist til sammenligning.

Beregning av satser for lagring av reguleringsprodukter 1. halvår 2017

	A	B	C=A+B	
	Kapital- kostnader (øre/kg)/md	Lagrings- kostnader (øre/kg)/md	Sats 1. halvår 2017 (øre/kg)/md	Sats 2. halvår 2016 (øre/kg)/md
Smør	4,60	14,47	19,07	19,10
Hvitost	6,44	13,35	19,79	19,89
Geitost	8,57	14,83	23,40	23,87
Tørrmelk	4,10	9,97	14,08	14,10

Beregning av satser for lagring av reguleringsprodukter 2. halvår 2017

	A	B	C=A+B
	Kapital-	Lagrings-	Sats 2. halvår
	kostnader	kostnader	2017
	(øre/kg)/md	(øre/kg)/md	(øre/kg)/md
Smør	4,14	14,66	18,80
Hvitost	5,78	13,53	19,31
Geitost	7,90	15,03	22,93
Tørrmelk	3,64	10,11	13,75

Det er benyttet flere desimaler i beregningene i tabellene, slik at mindre differanser kan forekomme.

Kapitalkostnadene (A) beregnes som tilvirkningsverdi multiplisert med rentesats dividert på 12 måneder. Lagringskostnadene (B) er beregnet i Tines modell med bakgrunn i regnskapsdata for 2015, og foreslås økt i år som følge av indeksregulering. Sats for reguleringslagring (C) fremkommer som summen av kapitalkostnader og lagringskostnader.

Landbruksdirektoratets vurderinger

Landbruksdirektoratet har gjennomgått og vurdert Tines søknad om endrede satser for reguleringslagring.

Kapitalkostnadene (A) reduseres i begge halvår for alle produkter.

Kapitalkostnadselementet består av produktenes tilvirkningsverdi og rentesats, og endringer i disse elementene vil påvirke endringer i kapitalkostnader.

Tine beregner en veid tilvirkningsverdi per produktgruppe med utgangspunkt i de tre viktigste reguleringsartiklene innen hver produktgruppe. Gjennomsnittlig tilvirkningsverdi øker for alle produkter i 1. halvår 2017 sammenlignet med 2. halvår 2016. I 2. halvår 2017 øker den gjennomsnittlige tilvirkningsverdien ytterligere for alle produkter, med unntak av tørrmelk som reduseres noe i forhold til 1. halvår. Varenes tilvirkningsverdi endres som følge av endringer i råstoffverdi og endringer i tilvirkningskostnader og felleskostnader.

Endringer i råstoffverdien forklares av endringer i omregningsfaktorer, samt endringer i målpris og satser i prisutjevningsordningen for melk. Omregningsfaktorene er hentet fra Tines kalkyler. Ettersom det er Tines omregningsfaktorer som brukes, kan disse variere noe fra anlegg til anlegg fra halvår til halvår. Økningen i gjennomsnittlig tilvirkningsverdi i 2. halvår kan forklares av økt målpris og reduserte tilskuddssatser i prisutjevningsordningen fra 1. juli 2017.

Tilvirkningskostnader og felleskostnader varierer som tidligere år fra produkt til produkt og fra halvår til halvår. Tine forklarer dette med variasjoner mellom anlegg, samt hvilke volum de enkelte anleggene produserer. Landbruksdirektoratet mener at disse forklaringene virker rimelige.

Felleskostnadene er imidlertid noe økt fra 2. halvår 2016 til 1. halvår 2017. En årsak til økningen er at Tine i år har lagt inn en kostnad til ledig kommersiell kapasitet som ikke var inne i kostnadsgrunnlaget for 2016. Ifølge Tine er dette en felleskostnad som inngår som en del av kapitalkostnaden til alle produkter. Årsaken til at dette kostnadselementet kommer inn som en kostnad under felleskostnader i år, er at Tine har endret føring av kapitalkostnadselementer i sine kalkyler. Kostnadselementet lå tidligere inne som en del av produksjonskostnadene, men inngår nå som et eget element i felleskostnadene. Endringen

skjedde for tre år siden, og skulle reelt sett ha vært med i grunnlaget for satsberegningen også i 2015 og 2016. Tine opplyser at dette er kostnader som ikke dekkes av andre reguleringsstiltak. Kostnadsøkningen varierer mellom 0,16 og 1,02 øre/kg/md. for de ulike produktene.

Rentesatsene reduseres i både 1. og 2. halvår, noe som bidrar til reduksjon av kapitalkostnadselementet i satsene.

Lagringskostnadene (B) øker noe sammenlignet med 2016, på grunn av indeksjustering i henhold til SSBs byggekostnadsindeks for boliger. Satsgrunnlaget for lagringskostnadselementet ble som nevnt ovenfor sist endret i 2016, men med mulighet for indeksjustering med en relevant offentlig indeks. SSBs byggekostnadsindeks er benyttet de siste årene. Landbruksdirektoratet vurderte i 2014 denne indeksen som relevant å bruke for å indeksjustere Tines lagringskostnader (jf. OR-sak 64/14).

Tine foreslår at lagringselementet i satsene for 1. halvår 2017 indeksjusteres ut fra vedtatte satser for 2. halvår 2016 med SSBs byggekostnadsindeks for boliger fra juli 2016–januar 2017, en økning på 1,1 prosent. For 2. halvår 2017 har Tine tatt utgangspunkt i foreslåtte satser for 1. halvår 2017, og indeksjustert lagringselementet med SSB-indeks fra januar 2017–juli 2017, tilsvarende 1,3 prosent.

Landbruksdirektoratet mener at indeksjustering av lagringselementet bør gjøres med utgangspunkt i vedtatte satser for 2016. Dette er i tråd med prinsipp som ble lagt til grunn for indeksjustering av satser i 2015, jf. OR-sak 76/15. For 2015 la Landbruksdirektoratet til grunn at en for 1. halvår 2015 skulle ta utgangspunkt i vedtatt sats for 1. halvår 2014 og at lagringselementet skulle indeksjusteres med SSB-indeks fra januar 2014-januar 2015, og at en for 2. halvår 2015 skulle ta utgangspunkt i vedtatt sats 2. halvår 2014 og justere med SSB-indeks juli 2014-juli 2015. I 2016 kunne en ikke indeksjustere på tilsvarende måte som i 2015, ettersom lagringskostnadene ble oppdatert i 2016, og 1. halvår 2016 dermed ble et nullpunkt, som også 2. halvår 2016 ble indeksjustert ut fra, jf. OR-sak 79/16. Indeksjustering med utgangspunkt i vedtatte satser er også tilsvarende prinsipp som brukes ved sats for reguleringstransport, der satsen justeres med 12 måneders indeks ut fra vedtatt sats året før.

Landbruksdirektoratet foreslår derfor at for 1. halvår 2017 skal vedtatt sats for 1. halvår 2016 legges til grunn og lagringselementet indeksjusteres med SSB-indeks fra januar 2016-januar 2017, tilsvarende 2,9 prosent. For 2. halvår 2017 skal det tas utgangspunkt i vedtatt sats for 2. halvår 2016 og lagringselementet indeksjusteres ut fra SSB-indeks fra juli 2016-juli 2017, tilsvarende 2,5 prosent. Justeringene medfører at lagringskostnadselementet i satsene blir om lag 0,05 øre lavere for hver av produktene i 1. halvår 2017 sammenlignet med Tines forslag. Dette innebærer at samtlige satser for reguleringslagring i 1. halvår 2017 blir i størrelsesorden 0,04–0,06 øre/kg/md. lavere enn i Tines forslag. For 2. halvår 2017 fører de to metodene til samme resultat, og det blir dermed ingen endringer i Tines forslag til satser for reguleringslagring i 2. halvår. Tine er innforstått med Landbruksdirektoratets indeksjustering. Beregning av satser for reguleringslagring for 1. halvår 2017 blir dermed som vist i tabellen nedenfor.

Landbruksdirektoratets beregning av satser for lagring av reguleringsprodukter 1. halvår 2017

	A	B	C=A+B
	Kapital-	Lagrings-	Sats 1. halvår
	kostnader	kostnader	2017
	(øre/kg)/md	(øre/kg)/md	(øre/kg)/md
Smør	4,60	14,41	19,02
Hvitost	6,44	13,30	19,74
Geitost	8,57	14,77	23,34
Tørrmelk	4,10	9,94	14,04

Oppsummert reduseres satsene for reguleringslagring for alle produkter (smør, hvitost, geitost og tørrmelk) i 1. halvår 2017 sammenlignet med 2. halvår 2016. Reduksjonen er på mellom 0,4 og 2,2 prosent for de ulike produktene. I 2. halvår reduseres satsene ytterligere for samtlige produkter, og reduksjonene varierer mellom 1,1 og 2,2 prosent sammenlignet med 1. halvår. Etter Landbruksdirektoratets vurdering er variasjonene i satsene relativt små både mellom halvårene og sammenlignet med 2016. Hovedårsaken til reduksjon i satsene er reduserte rentesatser i begge halvår.

Landbruksdirektoratet anbefaler at satsene for reguleringslagring i 1. halvår 2017 nedjusteres med 0,04–0,06 øre/kg/md. sammenlignet med Tines forslag. Landbruksdirektoratet anbefaler at satsene for reguleringslagring i 2. halvår 2017 godkjennes i samsvar med Tines søknad.

Saksnr.: 072/17	Sektor: Melk	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Melk - Oppdatering av kravspesifikasjon for smør og fløte	Saksnr.: 17/64400-1

Beskrivelse

Kravspesifikasjonen for smør og fløte er ikke endret siden 17. mars 2004. Etter dette tidspunkt er Mattilsynets regelverk, som det vises til i kravspesifikasjonen, endret. Det er derfor behov for en oppdatering av kravspesifikasjon for smør og fløte slik at den blir i samsvar med gjeldende regelverk. I tillegg har det skjedd organisatoriske endringer i meierisamvirket, slik at «Norske Meierier» er erstattet med «Tine SA». Endringene innebærer ingen materielle endringer.

Hjemmel

Kravspesifikasjon for smør og fløte ble fastsatt av Omsetningsrådets arbeidsutvalg 13. mai 1997 med hjemmel i forskrift 1996-11-28 nr. 1478 om markedsregulering av norskprodusert melk og melkeprodukter §20, og den ble besluttet videreført av Omsetningsrådet 8. juni 2010 under henvisning til forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 5-3-2 tredje ledd.

Forutsetninger

Vedlegg

Forslag til vedtak

Omsetningsrådet vedtar følgende Kravspesifikasjon for smør og fløte:

Kravspesifikasjon for smør og fløte

Fastsatt av Omsetningsrådets arbeidsutvalg 13. mai 1997 og endret 17. mars 2004, besluttet videreført av Omsetningsrådet 8. juni 2010 med hjemmel i forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 5-3- 2 tredje ledd. Endret av Omsetningsrådet i møte 14. desember 2017, og endringene trer i kraft straks.

1. Kravspesifikasjon, smør fra aktører

Krav til kvalitet mv. ved leveranse av smør i henhold til mottaksplikten er som følger:

- Definisjon/beskrivelse:

Kravspesifikasjonen gjelder smør som leveres Tine SA fra aktører i forbindelse med Tines mottaksplikt for smør i markedsreguleringen for melk.
Artikkeltype: Smør, syrnet usaltet 25,0 kg

- Sammensetning:

Smør syrnet usaltet er fremstilt av fløte syrnet med kultur av melkesyrebakterier.
Smør syrnet usaltet skal ha en tett, homogen og blank snittflate med en svak gul farge.

Smøret skal ved bedømmelsestemperatur (14 ± 1 °C) være smidig, sammenhengende og smørevillig. Smøret skal ha en ren, syrlig og aromatisk smak.

- Offentlige forskrifter:

I henhold til forskrift av 3. juni 2015 nr. 607 om kvalitet på melk og melkeprodukter og i henhold til forskrift av 22. desember 2008 nr. 1623 om næringsmiddelhygiene, forskrift av 22. desember 2008 nr. 1624 om særlige hygieneregler for næringsmidler av animalsk opprinnelse, forskrift 22. desember 2008 nr. 1622 om særlige regler for gjennomføringen av offentlig kontroll av produkter av animalsk opprinnelse beregnet på konsum og forskrift av 22. desember 2008 nr. 1621 om offentlig kontroll med etterlevelse av regelverk om forvarer, næringsmidler og helse og velferd hos dyr.

- Holdbarhet:

6 måneder ved -18 °C eller lavere.

- Emballasje:

Emballasjen skal være i overensstemmelse med Tines egne emballasjespesifikasjoner. For emballasje i kontakt med næringsmidler skal det foreligge et sertifikat fra Emballasjekonvensjonen eller tilsvarende dokumentasjon på helsemessig sikkerhet.

- Merking:

Med leveransen skal det være en følgeseddel med nødvendige opplysninger om varen.

Følgeseddel skal oppbevares hos avsender og mottaker minst ett år.

Ytteremballasje skal være merket med produsent, artikkeltype, produksjonsnummer og dato for tilstrekkelig sporing av produkt.

KVALITETSEGENSKAPER	NORM
<u>Fysisk</u>	
Mengde	25,0 kg
Alder*ankomst mottaker (t)	< 2 uker
Temperatur ved lagring	-18 °C
Forurensing	Ikke påvist
Fremmedpartikler	Ikke påvist
<u>Kjemisk</u>	
Vann	16 %
PH-verdi	4,5-4,8
<u>Mikrobiologisk</u>	
Koliforme bakt.	< 10 pr. g
Bacillus cereus	< 100 pr. g
Mugg	< 100 pr. g
Gjær	< 100 pr. g
Fremmedbakterier	< 500 pr. g
Salmonella spp	Ikke påvist i 25 g
Staph. aureus	< 100 pr. g
<u>Spesielle krav</u>	
Antibiotika	Ikke påvist

Sensorisk kvalitet

Indre utseende	Tett, homogen og blank snittflate med en svak gul farge
Konsistens	Smidig, sammenhengende og smørevillig ved bedømmelsestemperatur (14 ± 1 °C)
Lukt og smak	Ren, syrlig og aromatisk smak

* Beregnet ut fra skummetidspunkt. Det er foreløpig ikke angitt grenser for feil, men ethvert avvik fra norm skal føre til en avviksbehandling.

2. Kravspesifikasjon for fløte av kumelk

Krav til kvalitet mv. ved leveranse av fløte etter avtale i henhold til mottaksplikten er som følger:

- Formål:

Formålet med kravspesifikasjonen er å angi de kvalitetskrav og kjemisk innhold fløte av kumelk skal ha ved levering til markedsregulator og ved fastsettelse av sats for produksjonsfløte i prisutjevningsordningen for melk.

- Definisjon/beskrivelse:

Fløten skal være av kumelk og pasteurisert for anvendelse til konsumfløte, smør eller andre meieriprodukter.

Produktet skal ha en homogen og fyldig konsistens, en gul-hvit farge og en ren, mild og fyldig lukt/smak.

- Sammensetning og beregnet volum:

Fløte av kumelk	Fett	Minimum (%)	Maksimum (%)
		38,0	42,0

Fløten skal ha minimum 38,0 %, maksimum 42 % fett. Anlegg som mottar fløten beregner mottatt volum ut fra faktisk levert volum og faktisk fettprosent etter følgende formel:

$$\text{Beregnet mengde} = (\text{levert mengde} \times \text{målt fettprosent}) / 38 \%$$

- Krav mht. oppbevaring og anvendelse:

I henhold til forskrift av 22. desember 2008 nr. 1623 om næringsmiddelhygiene, forskrift av 22. desember 2008 nr. 1624 om særlige hygieneregler for næringsmidler av animalsk opprinnelse, forskrift 22. desember 2008 nr. 1622 om særlige regler for gjennomføringen av offentlig kontroll av produkter av animalsk opprinnelse beregnet på konsum og forskrift av 22. desember 2008 nr. 1621 om offentlig kontroll med etterlevelse av regelverk om fôrvarer, næringsmidler og helse og velferd hos dyr.

- Oppbevaring/transport:

Ved transport og ankomst skal temperaturen i fløten ikke overstige 6 °C.

- Transportemballasje:

Transporteres i tankbil/tankvogntog eller container.

- Merking:

Med leveransen skal det være en følgeseddel med nødvendige opplysninger om

varen. Følgeseddel skal oppbevares hos mottaker minst ett år.

KVALITETSEGENSKAPER		Krav til fløten
FYSISKE		
Timer fra skumming til levering mottaker		< 72 timer
Temperatur under transport og ved levering		<= 6 °C
Forurensing		Ikke påvist
Fremmedpartikler		Ikke påvist
MIKROBIOLOGISKE		
Koliforme bakterier	antall pr. ml	< 10
Bac. cereus,	antall pr. ml	< 20
Totalkim, ml	antall cfu pr.	< 31.000
SPESELLE KRAV		
Antibiotika SNAP-Test, alt. Delvotest SP		Ikke påvist
LUKT-SMAK		
Utseende poeng		>= 4,0
Lukt-smak poeng		>= 4,0

Dersom fløten ikke tilfredsstillende disse kravene, kan fløten avvises av mottakeranlegget, og avsender skal straks orienteres for å avklare omklassifisering og korrigerende tiltak.

Møtebehandling

Landbruksdirektoratet foreslår at begrepet «koliforme bakterier» på side 20 i innstillingen erstattes med begrepet «E-coli» og at begrepet «koliforme bakterier» på side 22 erstattes med «Enterobacteriaceae», jf. forskrift av 22. desember 2008 nr. 1623 næringsmiddelhygiene, forordning M1 Vedlegg 1, Kapittel 2 Hygienekriterier for prosessen, 2.2 Melk og meieriprodukter.

Etter denne endringen ble det enstemmig vedtak i saken.

Vedtak

Omsetningsrådet vedtar følgende Kravspesifikasjon for smør og fløte:

Kravspesifikasjon for smør og fløte

Fastsatt av Omsetningsrådets arbeidsutvalg 13. mai 1997 og endret 17. mars 2004, besluttet videreført av Omsetningsrådet 8. juni 2010 med hjemmel i forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 5-3- 2 tredje ledd. Endret av Omsetningsrådet i møte 14. desember 2017, og endringene trer i kraft straks.

1. Kravspesifikasjon, smør fra aktører

Krav til kvalitet mv. ved leveranse av smør i henhold til mottaksplikten er som følger:

- Definisjon/beskrivelse:

Kravspesifikasjonen gjelder smør som leveres Tine SA fra aktører i forbindelse med Tines mottaksplikt for smør i markedsreguleringen for melk.

Artikkeltype: Smør, syrnnet usaltet 25,0 kg

- Sammensetning:

Smør syrnnet usaltet er fremstilt av fløte syrnnet med kultur av melkesyrebakterier.

Smør syrnnet usaltet skal ha en tett, homogen og blank snittflate med en svak gul farge.

Smøret skal ved bedømmelsestemperatur (14 ± 1 °C) være smidig, sammenhengende og smørevillig. Smøret skal ha en ren, syrlig og aromatisk smak.

- Offentlige forskrifter:

I henhold til forskrift av 3. juni 2015 nr. 607 om kvalitet på melk og melkeprodukter og i henhold til forskrift av 22. desember 2008 nr. 1623 om næringsmiddelhygiene, forskrift av 22. desember 2008 nr. 1624 om særlige hygieneregler for næringsmidler av animalsk opprinnelse, forskrift 22. desember 2008 nr. 1622 om særlige regler for gjennomføringen av offentlig kontroll av produkter av animalsk opprinnelse beregnet på konsum og forskrift av 22. desember 2008 nr. 1621 om offentlig kontroll med etterlevelse av regelverk om forvarer, næringsmidler og helse og velferd hos dyr.

- Holdbarhet:

6 måneder ved -18 °C eller lavere.

- Emballasje:

Emballasjen skal være i overensstemmelse med Tines egne emballasjespesifikasjoner. For emballasje i kontakt med næringsmidler skal det foreligge et sertifikat fra Emballasjekonvensjonen eller tilsvarende dokumentasjon på helsemessig sikkerhet.

- Merking:

Med leveransen skal det være en følgeseddel med nødvendige opplysninger om varen.

Følgeseddel skal oppbevares hos avsender og mottaker minst ett år.

Ytteremballasje skal være merket med produsent, artikkeltype, produksjonsnummer og dato for tilstrekkelig sporing av produkt.

KVALITETSEGENSKAPER	NORM
<u>Fysisk</u>	
Mengde	25,0 kg
Alder*ankomst mottaker (t)	< 2 uker
Temperatur ved lagring	-18 °C
Forurensing	Ikke påvist
Fremmedpartikler	Ikke påvist
<u>Kjemisk</u>	
Vann	16 %
PH-verdi	4,5-4,8
<u>Mikrobiologisk</u>	
E-coli	< 10 kde pr. g

Bacillus cereus	< 100 pr. g
Mugg	< 100 pr. g
Gjær	< 100 pr. g
Fremmedbakterier	< 500 pr. g
Salmonella spp	Ikke påvist i 25 g
Staph. aureus	< 100 pr. g

Spesielle krav

Antibiotika	Ikke påvist
-------------	-------------

Sensorisk kvalitet

Indre utseende	Tett, homogen og blank snittflate med en svak gul farge
Konsistens	Smidig, sammenhengende og smørevillig ved bedømmelsestemperatur (14 ± 1 °C)
Lukt og smak	Ren, syrlig og aromatisk smak

* Beregnet ut fra skummetidspunkt. Det er foreløpig ikke angitt grenser for feil, men ethvert avvik fra norm skal føre til en avviksbehandling.

2. Kravspesifikasjon for fløte av kumelk

Krav til kvalitet mv. ved leveranse av fløte etter avtale i henhold til mottaksplikten er som følger:

- Formål:

Formålet med kravspesifikasjonen er å angi de kvalitetskrav og kjemisk innhold fløte av kumelk skal ha ved levering til markedsregulator og ved fastsettelse av sats for produksjonsfløte i prisutjevningsordningen for melk.

- Definisjon/beskrivelse:

Fløten skal være av kumelk og pasteurisert for anvendelse til konsumfløte, smør eller andre meieriprodukter.

Produktet skal ha en homogen og fyldig konsistens, en gul-hvit farge og en ren, mild og fyldig lukt/smak.

- Sammensetning og beregnet volum:

Fløte av kumelk	Fett	Minimum (%)	Maksimum (%)
		38,0	42,0

Fløten skal ha minimum 38,0 %, maksimum 42 % fett. Anlegg som mottar fløten beregner mottatt volum ut fra faktisk levert volum og faktisk fettprosent etter følgende formel:

$$\text{Beregnet mengde} = (\text{levert mengde} \times \text{målt fettprosent}) / 38 \%$$

- Krav mht. oppbevaring og anvendelse:

I henhold til forskrift av 22. desember 2008 nr. 1623 om næringsmiddelhygiene, forskrift av 22. desember 2008 nr. 1624 om særlige hygieneregler for næringsmidler av animalsk opprinnelse, forskrift 22. desember 2008 nr. 1622 om særlige regler for gjennomføringen av offentlig kontroll av produkter av animalsk opprinnelse beregnet på

konsum og forskrift av 22. desember 2008 nr. 1621 om offentlig kontroll med etterlevelse av regelverk om fôrvarer, næringsmidler og helse og velferd hos dyr.

- Oppbevaring/transport:

Ved transport og ankomst skal temperaturen i fløten ikke overstige 6 °C.

- Transportemballasje:

Transporteres i tankbil/tankvogntog eller container.

- Merking:

Med leveransen skal det være en følgeseddel med nødvendige opplysninger om varen. Følgeseddel skal oppbevares hos mottaker minst ett år.

KVALITETSEGENSKAPER FYSISKE	Krav til fløten
Timer fra skumming til levering mottaker Temperatur under transport og ved levering	< 72 timer <= 6 °C
Forurensing Fremmedpartikler	Ikke påvist Ikke påvist
MIKROBIOLOGISKE Enterobacteriaceae antall pr. ml Bac. cereus, antall pr. ml Totaltall, antall cfu pr. ml	< 10 kde pr. ml < 20 < 31.000
SPESELLE KRAV	
Antibiotika SNAP-Test, alt. Delvotest SP	Ikke påvist
LUKT-SMAK	
Utseende poeng	>= 4,0
Lukt-smak poeng	>= 4,0

Dersom fløten ikke tilfredsstillende disse kravene, kan fløten avvises av mottakeranlegget, og avsender skal straks orienteres for å avklare omklassifisering og korrigerende tiltak.

Melk - Oppdatering av kravspesifikasjon for smør og fløte

Kravspesifikasjonen for smør og fløte er ikke endret siden 17. mars 2004. Etter dette tidspunkt er Mattilsynets regelverk, som det vises til i kravspesifikasjonen, endret. Det er derfor behov for en oppdatering av kravspesifikasjon for smør og fløte slik at den blir i samsvar med gjeldende regelverk. I tillegg har Norske Meierier endret navn til Tine SA. Det er derfor behov for en oppdatering av kravspesifikasjonen. Oppdateringen innebærer ingen materielle endringer.

Henvisning til regelverk underlagt Mattilsynets myndighetsområde endres
Gjeldende kravspesifikasjon henviser til at melken skal være produsert i henhold til forskrift av 30. juni 1995 nr. 636 om produksjon og omsetning mv. av rå melk, varmebehandlet melk og melkebaserte produkter. Denne forskriften ble opphevet i forskrift 22. desember 2008 om oppheving og endring i forskrifter som følge av fastsettelse av forskrift om næringsmiddelhygiene, forskrift om særlige hygieneregler for næringsmidler av animalsk opprinnelse, forskrift om særlige regler for gjennomføringen av offentlig kontroll av produkter av animalsk opprinnelse beregnet på konsum og forskrift om offentlig kontroll med etterlevelse av regelverk om fôrvarer, næringsmidler og helse og velferd hos dyr.

Det vises også til *forskrift om melk og melkeprodukter mv.* i gjeldende kravspesifikasjon. Forskrift om kvalitet på melk og melkeprodukter, av 03.06.2015 nr. 607, har som formål å sikre redelig omsetning av melk og melkeprodukter. Den regulerer hvilke næringsmidler som kan produseres, merkes, presenteres og reklameres for i Norge. Det er relevant å vise til denne forskriften i stedet for gjeldende henvisning.

Det er derfor nødvendig å endre henvisningene i gjeldende kravspesifikasjon, slik at den blir i samsvar med gjeldende regelverk.

Landbruksdirektoratet foreslår følgende tekst i punkt «1. Kravspesifikasjon, smør fra aktører», under overskriften «Offentlige forskrifter» i kravspesifikasjonen:

I henhold til forskrift av 3. juni 2015 nr. 607 om kvalitet på melk og melkeprodukter og i henhold til forskrift av 22. desember 2008 nr. 1623 om næringsmiddelhygiene, forskrift av 22. desember 2008 nr. 1624 om særlige hygieneregler for næringsmidler av animalsk opprinnelse, forskrift 22. desember 2008 nr. 1622 om særlige regler for gjennomføringen av offentlig kontroll av produkter av animalsk opprinnelse beregnet på konsum og forskrift av 22. desember 2008 nr. 1621 om offentlig kontroll med etterlevelse av regelverk om fôrvarer, næringsmidler og helse og velferd hos dyr.

Videre foreslår Landbruksdirektoratet følgende tekst under punkt 2 under overskriften «Krav til oppbevaring og anvendelse»:

I henhold til forskrift av 22. desember 2008 nr. 1623 om næringsmiddelhygiene, forskrift av 22. desember 2008 nr. 1624 om særlige hygieneregler for næringsmidler av animalsk opprinnelse, forskrift 22. desember 2008 nr. 1622 om særlige regler for gjennomføringen av offentlig kontroll av produkter av animalsk opprinnelse beregnet på konsum og forskrift av 22. desember 2008 nr. 1621 om offentlig kontroll med etterlevelse av regelverk om fôrvarer, næringsmidler og helse og velferd hos dyr.

Norske Meierier eksisterer ikke lenger

Organisatoriske endringer i meierisamvirket medførte at Tine BA ble omdannet til Tine SA i 2010. Landbruksdirektoratet foreslår derfor at «Norske Meierier» erstattes av Tine SA i kravspesifikasjonen.

Saksnr.: 073/17	Sektor: Grønt	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Grønt - Markedsordningen for epler og poteter - Budsjett for administrasjon 2018	Saksnr.: 17/58506-4

Beskrivelse

GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS) har lagt fram et budsjett på 644 000 kroner for GPS– Avsetningstiltak for 2018. Budsjettet er uendret fra 2017.

Arbeidet knyttet til funksjonene som administrator av avsetningstiltak på grøntområdet og som fruktlagerinspektør utgjør til sammen 0,75 årsverk (Bjørn Eidhammer har gjennom flere år utført begge funksjonene). GPS har tilsatt Leif Øye som fruktlagerinspektør (0,5 årsverk) fra og med 1. april 2018, mens Bjørn Eidhammer innehar begge funksjonene fram til denne datoen og fortsetter ut året 2018 med administrasjon av avsetningstiltak (0,25 årsverk). Arbeidsdelingen er et ledd i et «mykt» bemanningsskifte og Eidhammer skal før pensjonering redusere sin arbeidsinnsats i GPS. I budsjettet for 2018 er lønnskostnader foreslått økt med 4,3 prosent i forhold til forventet lønnskostnad i 2017. Til sammenligning forventer Statistisk Sentralbyrå en gjennomsnittlig årslønnsvekst i 2018 på 3,0 prosent.

Ved jordbruksoppgjøret i 2017 ble bevilgningen til avsetningstiltak hagebruk (statsbudsjettets post 1150.70.11) uendret fra forrige år (24,4 mill. kroner for 2018, samme beløp som for 2015, 2016 og 2017). Landbruksdirektoratet tilrår en bevilgning til GPS – administrasjon på 644 000 kroner for 2018. Dette er likt omsøkt beløp og lik bevilgningen for 2017.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11.

Forutsetninger

Det kan gjøres mindre budsjettoverføringer mellom hovedposter i budsjettet.

Vedlegg

Budsjett og arbeidsplan for GPS – Avsetningstiltak 2018 som vedlegg til e-post fra GPS datert 12. oktober 2017 (arbeidsplan datert 25. september 2017 og forslag til budsjett datert 3. oktober 2017).

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

1. Det godkjennes et budsjett på inntil 644 000 kroner for GrøntProdusentenes Samarbeidsråds administrasjon av avsetningstiltak for epler og poteter i 2018.
2. Omsetningsrådet gir Landbruksdirektoratet fullmakt til å godkjenne en mindre utvidelse av budsjettet med inntil 50 000 kroner dersom det skulle bli nødvendig å gjennomføre ekstraordinære avsetningstiltak som følge av store avlinger i 2018.

Grønt - Markedsordningen for epler og poteter - Budsjett for administrasjon 2018

GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS) har som vedlegg til e-post av 12. oktober 2017 oversendt arbeidsplan og budsjett for GPS – Avsetningstiltak for 2018. Arbeidsplanen og budsjettet for 2018 omfatter de samme typer aktiviteter som ble gjennomført av GPS – Avsetningstiltak i 2017.

Regnskap for 2016, budsjett for 2017 og forslag til budsjett for 2018 for GPS – Avsetningstiltak

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Endring, kr*	Endring, %	
Totale kostnader						
Personal	222 097	225 000	240 000	15 000	6,7	
Drift	57 739	70 000	59 000	-11 000	-15,7	
Reiseutgifter	15 933	37 000	33 000	-4 000	0	
Prognosetjenester (graveprøver)	243 000	262 000	262 000	0	0	
Innleid hjelp - kontroller	12 020	50 000	50 000	0	0	
Sum	550 790	644 000	644 000	0	0	
Nøkkeltall						
Antall årsverk		0,25	0,25	0,25	0,25	0
Personalkostnader pr. årsverk		888 388	900 000	960 000	60 000	6,7
Driftskostnader pr. årsverk		230 956	280 000	236 000	-44 000	-15,7
Totale kostnader pr årsverk		1 119 344	1 180 000	1 196 000	16 000	1,4

* Endring i forhold til vedtatt budsjett for 2017

Arbeidet knyttet til funksjonen som fruktlagerinspektør og som administrator av avsetningstiltak på grøntområdet utgjør til sammen 0,75 årsverk. Fruktlageinspektørens stilling utgjør 0,5 årsverk, mens administrasjon av avsetningstiltakene utgjør 0,25 årsverk. Fordelingen av årsverk mellom de to funksjonene har vært den samme i flere år og er blitt utført av Bjørn Eidhammer. GPS har tilsatt Leif Øye som fruktlagerinspektør (0,5 årsverk) fra og med 1. april 2018. Bjørn Eidhammer innehar begge funksjonene fram til denne datoen, og fortsetter ut året med kun administrasjon av avsetningstiltak (0,25 årsverk). Arbeidsdelingen er et ledd i et «mykt» bemanningsskifte og Eidhammers ønske om å redusere sin arbeidsinnsats i GPS før pensjonering.

Lønnskostnader i budsjettet for GPS – Avsetningstiltak er foreslått økt med 6,7 prosent fra 2017 til 2018. Til sammenlikning er Statistisk sentralbyrås prognose for lønnsvekst i 2018 på 3,0 prosent. GPS opplyser i sin søknad for 2018 at lønnskostnadene i 2017 blir noe større enn budsjettet for året, og forventes å utgjøre 230 000 kroner (budsjett: 225 000 kroner). Administrator har en ytelsesbasert pensjon med relativt stor kostnadsvekst, og økte lønnskostnader i 2017 relateres til denne pensjonen. I forhold til forventet lønnskostnad for 2017, utgjør foreslått lønnsøkning for 2018 4,3 prosent. I lønnen inngår pensjon, arbeidsgiveravgift og en forsikringsordning for den tilsatte.

Budsjett for driftskostnader knyttet til administrasjon av GPS – Avsetningstiltak for 2018 er redusert med 11 000 kroner fra 2017. Reduksjonen er begrunnet med reduserte kostnader til kontorleie i Rogaland for den tilsatte i GPS – Avsetningstiltak (leie av kontorer på Forus blir erstattet med hjemmekontorløsning).

Avsetningstiltakene i hagebrukssektoren omfatter i dag kun tiltak innenfor epler og poteter. For epler har en årvisse tiltak i form av reguleringslagring og fabrikklevering. For

poteter vil markedssituasjonen det enkelte år avgjøre om det gjennomføres tiltak. I forbindelse med avlingsprognose for potet er det i 2017 tatt ut 100 graveprøver. Det er ikke foreslått økning av budsjettposten fra 2017 til 2018.

Posten Innleid hjelp – kontroller er uendret i budsjettet fra 2017 til foreslått budsjett for 2018. Posten vil kunne variere ganske mye med omfanget av reguleringsvirksomheten. Budsjettet vil være tilstrekkelig til å dekke kontrolltiltak i år med normale avlinger og uten at det settes i verk reguleringstiltak på matpotet. Ved en større potetregulering vil det påløpe utgifter til kontroll for å sikre at det skjer rettmessige utbetalinger.

Landbruksdirektoratets vurdering

Landbruksdirektoratet tilrår at det godkjennes et budsjett på inntil 644 000 kroner for GPS – administrasjon i 2018. Dette er samme bevilgning som for 2017.

Under posten innleid hjelp er det i foreslått budsjett for 2018 tatt utgangspunkt i et normalår for frukt mht. avsetningstiltak, hvilket er et prinsipp som er fulgt tidligere.

Dersom det skulle bli behov for markedsregulering i potetsektoren, eller en regulering innenfor epler ut over det normale, vil det kunne bli behov for å søke om bruk av ytterligere midler fra fondet for omsetningsavgift hagebruk.

Av Omsetningsrådets vedtak knyttet til administrasjonsbudsjett for markedsordningen for epler og poteter for 2017 går det fram:

«Omsetningsrådet gir Landbruksdirektoratet fullmakt til å godkjenne en mindre utvidelse av budsjettet med inntil kr 50 000 dersom det skulle bli nødvendig å gjennomføre ekstraordinære avsetningstiltak som følge av store avlinger i 2017.»

Landbruksdirektoratet foreslår at Landbruksdirektoratet gis fullmakt, også for 2018, til å godkjenne en mindre utvidelse av budsjettet med inntil 50 000 kroner dersom det skulle bli nødvendig å gjennomføre ekstraordinære avsetningstiltak som følge av store avlinger.

Saksnr.: 074/17	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Bruk av midler fra omsetningsavgiften til markedsføring av økologisk mat i 2018 - søknad fra Matmerk	Saksnr.: 17/40624-3

Beskrivelse

I tillegg til 2,0 mill. kroner avsatt over jordbruksavtalen, søker Matmerk om bruk av 2,5 mill. kroner fra omsetningsavgiftens midler til markedsføring av økologisk mat i 2018, samme beløp som i 2017.

Landbruksdirektoratet innstiller på at Matmerk kan benytte inntil 2,5 mill. kroner fra omsetningsavgiftens midler til markedsføring av økologisk mat i 2018.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror §11 og retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet, § 2, fastsatt av Omsetningsrådet 22. oktober 2008.

Forutsetninger

Matmerk må i regnskapet dokumentere hva midlene er brukt til. Det forutsettes at dokumentasjonen viser regnskapstall som er sammenlignbare med budsjett for 2018.

Vedlegg

Søknad fra Matmerk av 14. september 2017 om midler fra omsetningsavgiften til generisk markedsføring av økologisk mat i 2018.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling

Vedtak

1. Til generisk markedsføring av økologisk mat i regi av Matmerk kan det i 2018 benyttes inntil 2 500 000 kroner fra omsetningsavgiftens midler.
2. Bevilgningen fordeles mellom de ulike fondene på følgende måte:

Kjøtt:	1 000 000 kroner
Melk:	1 000 000 kroner
Egg:	100 000 kroner
Fjørfekjøtt:	200 000 kroner
Frukt og grønt:	100 000 kroner
Korn:	100 000 kroner
3. Tilskuddet utbetales av Landbruksdirektoratet direkte til Matmerk

Bruk av midler fra omsetningsavgiften til markedsføring av økologisk mat i 2018 - søknad fra Matmerk

Bakgrunn

Matmerk ble ved jordbruksoppgjøret i 2007 tildelt nasjonalt ansvar for generisk markedsføring av økologisk mat. Matmerk arbeidet i tiden fram til 2011 etter en informasjons- og markedsføringsstrategiplan som de selv hadde utarbeidet i samarbeid med Statens landbruksforvaltning (i dag Landbruksdirektoratet) og organisasjonene Debio, Oikos og opplysningskontorene i landbruket.

Fra Matmerks side er budskapsplattformen som ble etablert for en større markeds kampanje benevnt «Fri», blitt brukt i den generiske markedsføringen av økologisk mat fram til 2016.

Partene ble ved jordbruksoppgjøret i 2016 enige om at generisk markedsføring av økologisk mat skulle evalueres til jordbruksoppgjøret 2017. Følgende er tatt inn i Prop. 133 S (2015-2016) Jordbruksoppgjøret 2016, kapittel 7.4.2 Utviklingsmidler (Generisk markedsføring i regi av Matmerk):

«Ansvaret for generisk markedsføring av økologisk mat har de siste årene vært lagt til Matmerk. Arbeidet videreføres med 2 mill. kroner i 2017, jf. kapittel 7.2.5. Satsingen skal bidra til å ivareta statens ansvar for forbrukerrettet informasjonsvirksomhet om økologiske produksjonsformer og produkter. Partene er enige om at satsingen skal evalueres til jordbruksoppgjøret 2017.»

I sitt budsjett for generisk markedsføring av økologiske mat i 2017 har Matmerk satt av 200 000 kroner til evalueringsarbeid.

Zynk Communication & Leadership (Zynk) har evaluert Matmerks generiske markedsføring på det økologiske området mellom 2012 og 2016, jf. byråets rapport av 28.02.2017. Sammendrag av Zynks rapport er tidligere meddelt Omsetningsrådet i forbindelse med direktoratets innstilling til Matmerks regnskap for generisk markedsføring av økologiske mat i 2016, sak 14/8281 – 46. Dette er blant annet tatt inn i evalueringsrapportens sammendrag:

- Matmerk har fått et uklart oppdrag av Landbruks- og matdepartementet.
- Matmerk har ikke utviklet klare resultatmål for sitt arbeid med økologisk mat.
- De ulike aktørene innenfor økologisk matproduksjon samarbeider for lite og tilliten er på et lavt nivå.
- Ansvarsdelingen mellom ulike aktører på økomat-feltet er uklar.

Zynk anbefaler:

- Landbruks- og matdepartementet gir Matmerk et tydeligere oppdrag knyttet til å formidle fakta og informasjon på vegne av myndighetene om økologisk mat.
- Matmerks økonomiske rammer opprettholdes på dagens nivå.

I perioden fra 2009 til 2017 har Matmerk hvert år hatt til sammen 4,5 mill. kroner til disposisjon fra jordbruksavtalemidler (2 mill. kroner over Matmerks bevilgning over LUF) og fra Omsetningsrådet (2,5 mill. kroner) til generisk markedsføring.

Landbruks- og matdepartementet (LMD) har med bakgrunn i Zynks rapport etablert arbeidsgruppe med mandat å vurdere utfordringer knyttet til videre utvikling av økologisk

produksjon og omsetning i Norge, jf. LMDs brev til Klima- og miljødepartementet, Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Oikos – Økologisk Norge av 6. september 2017.

Regjeringen skal utarbeide en strategi for økologisk jordbruk i Norge. I denne sammenheng har LMD etablert en referansegruppe som skal komme med innspill og bidra til å belyse temaer og problemstillinger som er relevante for strategien som regjeringen skal utarbeide, jf. LMDs brev av 8. september 2017 til 23 inviterte organisasjoner.

Status, utvikling og forbruk av økologisk mat i Norge

Av Landbruksdirektoratets rapport om produksjon og omsetning av økologiske landbruksvarer går det fram at det var en økning i de økologiske arealene i Norge på 0,8 prosent fra 2015 til 2016, mens karensarealet sank med 11,5 prosent. Prosent økologisk areal av totalt jordbruksareal var på 4,5 prosent både i 2015 og i 2016.

Økologisk andel av totalleveranse av korn, erter og oljefrø i Norge økte fra 1,0 prosent i 2015 til 1,1 prosent i 2016.

Den økologiske melkeproduksjonens andel av totalproduksjonen var uendret fra 2015 til 2016 og utgjorde 3,4 prosent. Kjøttproduksjon på storfe, sau, lam, svin og fjørfe var også uendret fra 2015 til 2016 og utgjorde 1,0 prosent for de fire første kjøttkategoriene og 0,2 prosent for fjørfe. Eggproduksjonen økte fra 4,7 prosent i 2015 til 5,2 prosent i 2016.

Omsetningen av økologiske landbruksprodukter i dagligvarehandelen økte fra 1 995 mill. kroner i 2015 til 2 481 mill. kroner i 2016. I 2016 var det i dagligvarehandelen omsetningsvekst i alle produktkategorier, og for alle økologiske varer totalt var det en omsetningsvekst på 24,4 prosent. I andre markeder, som Bondens marked, storhusholdning, bakerier, spesialbutikker og abonnement, registrerte Landbruksdirektoratet en samlet omsetningsøkning på 10 prosent fra 2015 til 2016.

Omsetningen av økologiske landbruksprodukter i dagligvarehandelen lå i Norge i 2016 på 1,8 prosent av totalomsetningen, en økning på 0,2 prosent fra året før.

Matmerks arbeid på økologiområdet i 2017

Matmerks virksomhet innen området generisk markedsføring av økologisk mat har i 2017 i hovedsak vært knyttet til å drifte hjemmesiden – www.økologisk.no og til facebooksidene Økoprat. Begge sidene ble lansert i oktober 2011.

Hovedmålgruppen er forbrukere som kjøper eller forventes å kjøpe økologisk mat. Dette gjelder enkeltindivider så vel som offentlige og private storkjøkkenkunder.

Matmerk har tatt dette inn om sine hjemmesider i søknaden for 2018:

«Økologisk.no inneholder informasjon om hva økologisk produksjon og økologisk mat er, primært i et norsk perspektiv men også globalt.

Økologisk.no er fortsatt den mest foretrukne websiden for økologisk forbrukerinformasjon med en besøksfrekvens på opp til 60 000 lesere pr måned. Fortsatt vekst i antall brukere har blitt nedprioritert etter anbefalinger i evalueringsrapporten. Det er istedenfor satt inn mer ressurser på relevant kvalitetsinnhold.

Vi beskriver øko-området på en positiv og faktabasert måte som er mest mulig kunnskapsbyggende for forbrukerne. Informasjonen baseres på henvisning til det regelverk og de kontroll- og merkeordninger som er etablert. Innlegg fra eksterne aktører godkjennes av Matmerk, som har redaktøransvaret. Dette blir spesifikt merket som eksternt innhold.

Facebooksiden Økoprat er koblet mot Økologisk.no for å sikre god forbrukerkommunikasjon. Aktivitet og dialog dreier seg om nyheter, blogginnlegg og fagstoff, fortrinnsvis i videoformat.

I 2017 har bruk av video økt kraftig, fordi dette er et mer effektivt format for kunnskpsformidling i sosiale medier. Dette øker også engasjementet hos forbruker og er anbefalt i evalueringsrapporten. Antall minutter sett av forbruker og antall videovisninger har derfor blitt viktige måltall. I 2016 var det sett 21 800 minutter video fordelt på 136 500 videovisninger. Tallene hittil i 2017 er henholdsvis 753 500 minutter og 2 500 000 visninger.»

Matmerks planlagte tiltak i 2018

Matmerks aktivitet innen generisk markedsføring av økologisk mat i 2018 er i hovedsak knyttet til drift og administrasjon av nettsiden økologisk.no. og til facebooksiden Økoprat. Matmerk foreslår slikt budsjett:

• Drift og administrasjon:	kr 1 050 000
• Pressearbeid:	” 300 000
• Web og interaktive tjenester inkl. kampanjer:	” 2 750 000
• Oppskrifter, menykartutvikling mv., storkjøkken:	” 100 000
• Strategi og analyse:	” 100 000
• Samarbeidstiltak:	” 200 000
• Sum:	” 4 500 000

Matmerk kommenterer sitt budsjett med blant annet følgende:

«Kostnadene til administrasjon og drift er knyttet til det arbeid som følger av å ha en oppdatert og levende hjemmeside. Med unntak av administrasjon benyttes tilgjengelige midler til å markedsføre økologisk mat gjennom vår hovedkanal økologisk.no, og i økende grad facebooksiden Økoprat, samt ulike presseaktiviteter. I tillegg vil vi benytte noe av midlene til nettverksamarbeid og samordning med andre aktører innenfor markedsføring av og kommunikasjon om økologisk mat.

Som det framgår av budsjettet er største delen knyttet til økologisk.no og Økoprat som er definert som våre hovedkommunikasjonskanaler. Noe midler er avsatt til pressearbeid, redaksjonelle virkemidler, strategi og analyse samt samarbeidstiltak.

Budsjettet er utformet med erfaringstall så langt i 2017. Det kan bli behov for interne omprioriteringer mellom de ulike budsjettpostene. Dersom betydelige endringer blir nødvendige vil disse kommuniseres til Landbruksdirektoratet for godkjenning før omdisponering skjer.

Budsjetteringen anses som nøktern og forsiktig fordi bevilgningen på 4,5 mill. kr har vært uforandret siden 2008.»

Jordbruksoppkjøret 2017

På det økologiske området er følgende tatt inn i Prop. 141 S (2016-2017)

Jordbruksoppkjøret 2017, kapittel 7.4.2 Utviklingsmidler (Generisk markedsføring i regi av Matmerk):

«Ansvaret for generisk markedsføring av økologisk mat har de siste årene vært lagt til Matmerk. Satsingen på generisk markedsføring er evaluert, jf. kapittel 3.4.2.4. Evalueringen følges opp i forbindelse med arbeidet med en strategi for økologisk jordbruk. Det foreslås å videreføre avsetningen til generisk markedsføring med 2 mill. kroner i 2018

for å bidra til å ivareta statens ansvar for forbrukerrettet informasjonsvirksomhet om økologiske produksjonsformer og produkter.»

Markedsregulatorenes anbefalinger

Matmerks søknad har vært til behandling hos markedsregulator i de forskjellige sektorene. Oppsummert er tilbakemeldingene som følger:

Korn (ref. brev fra Norske Felleskjøp 20. oktober 2017)

Norske Felleskjøp tilrår at Matmerks søknad om 2,5 mill. kroner til markedsføring av økologisk mat i 2018 blir innvilget, og at 100 000 kroner belastes fondet for omsetningsavgift korn.

Melk (ref. brev fra Tine 26. oktober 2017)

TINE tilrår at Matmerks søknad støttes, og at det kan anvendes inntil 1,0 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift melk til generisk markedsføring av økologisk mat i 2018.

Kjøtt, egg og fjørfekjøtt (ref. brev fra Animalia 3. november 2017)

Konsernstyret i Nortura har gjort følgende vedtak 23. oktober 2017:

«Konsernstyret foreslår at Matmerks søknad om støtte fra omsetningsavgiften til å generisk markedsføre økologisk mat innvilges med 1,0 mill. kr fra storfe, svin og sau/lam og 0,1 mill. kr fra egg i 2018.

Konsernstyret tar forslaget om støtte fra omsetningsavgiften for kylling og kalkun på 0,2 mill. kr til generisk markedsføring av økologisk mat til orientering.»

Landbruksdirektoratets vurdering

Av totalt jordbruksareal i Norge har økologisk areal vært uendret og karensareal gått noe tilbake fra 2015 til 2016, jf. tidligere i avsnittet om status. Selv med denne utviklingen, er det imidlertid fortsatt slik for noen økologiske produktkategorier at det kun er deler av den totale økologiske produksjonen som blir solgt som økologisk vare.

Forbruket av de økologiske landbruksproduktene har imidlertid hatt en positiv markedsutvikling fra 2015 til 2016 hvor salget har økt. Ut fra en totalvurdering, mener Landbruksdirektoratet at Matmerks foreslåtte budsjett for det markedsrettede arbeidet på det økologiske området har en akseptabel økonomisk ramme for 2018, jf. også Zynks evalueringsrapport.

Søknadene på områdene korn, melk, kjøtt og egg er behandlet av markedsregulatorene i tråd med retningslinjene. De gir støtte til søknaden på respektive områder. Landbruksdirektoratet forutsetter at en eventuell videreføring av generisk markedsføring av økologisk mat blir fulgt opp med en strategiplan for arbeidet, jf. LMDs arbeid på dette området.

Landbruksdirektoratet foreslår på denne bakgrunn at Matmerk for 2018 blir tildelt 2 500 000 kroner fra omsetningsavgiftens midler til generisk markedsføring av økologiske landbruksprodukter. Midlene fordeles mellom de ulike fondene på samme måte som for 2017.

Saksnr.: 075/17	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Bruk av midler fra omsetningsavgiften til markedsføring av Nyt Norge i 2018 - søknad fra Matmerk	Saksnr.: 17/40629-2

Beskrivelse

Matmerk søker Omsetningsrådet om 6 mill. kroner til markedsføring av merkeordningen Nyt Norge i 2018. Søknaden er en oppfølging av tidligere års søknader (kampanjeperiode: 2009 – 2014), og av Matmerks finansieringsmodell knyttet til Nyt Norge for perioden 2014 til 2017.

Matmerks styre har behandlet finansieringsmodell for Nyt Norge for en ny fireårsperiode 2018 – 2021. For hvert av årene i fireårs perioden foreslår finansieringsmodellen totale årlige kostnader på 18 mill. kroner, hvorav 15 mill. kroner øremerkes til markedsføring av Nyt Norge (styrke kjennskapen til og kunnskapen om Nyt Norge). Midlene som bevilges over jordbruksavtalen, 3 mill. kroner, skal gå til drift av ordningen.

Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med Matmerks søknad om midler for 2018.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror §11 og retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet, § 2, fastsatt av Omsetningsrådet 22. oktober 2008.

Vedlegg

Brev fra Matmerk av 14. september 2017 med søknad om midler fra Omsetningsrådet til å markedsføre Nyt Norge i 2018.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

1. Matmerks finansieringsmodell knyttet til Nyt Norge fra 2018 til 2021 tas til orientering. Det vil være en forutsetning for bevilgning fra Omsetningsrådet at de øvrige aktørene bidrar som foreslått. Endelige vedtak om budsjett og budsjettbetingelser for midler fra fondene for omsetningsavgift vil komme i de årlige budsjettbehandlingene.
2. Til finansieringen av nasjonal merkeordning, Nyt Norge, i regi av Matmerk, kan det i 2018 benyttes inntil 6 mill. kroner fra omsetningsavgiftens midler.
3. Bevilgningen fordeles mellom de ulike fondene på følgende måte:

Kjøtt	2 400 000 kroner
-------	------------------

Melk	2 400 000 kroner
Egg	240 000 kroner
Fjørfekjøtt	480 000 kroner
Frukt og grønt	240 000 kroner
Korn	240 000 kroner

4. Tilskuddet for 2018 utbetales av Landbruksdirektoratet direkte til stiftelsen Matmerk.

Bruk av midler fra omsetningsavgiften til markedsføring av Nyt Norge i 2018 - søknad fra Matmerk

I brev av 14. september 2017 søker Matmerk Omsetningsrådet om 6 mill. kroner til markedsføring av merkeordningen Nyt Norge i 2018. Totalkostnaden knyttet til ordningen i 2018 er 18 mill. kroner, hvorav 3 mill. kroner som er bevilget over jordbruksavtalen skal gå til drift av ordningen. Søknaden er en oppfølging av tidligere års søknader (kampanjeperiode: 2009 – 2014), og av Matmerks finansieringsmodell knyttet til Nyt Norge for perioden 2014 til 2017.

Bakgrunn

Matmerk har fått i oppdrag av Landbruks- og matdepartementet (LMD) å utvikle, etablere og administrere et gjennomgående kvalitetssystem med en felles merkeprofil ut mot forbruker. Navnet på merkeprofilen er Nyt Norge.

I 2009 kom det på plass en plan for finansiering av arbeidet med å markedsføre merkeordningen. Planen gikk over en 5 års periode fra 2009 til 2014 og bygger på finansiering over jordbruksavtalen, Omsetningsrådet og dagligvarehandelen i tillegg til Matmerks eget budsjett. Etter planen ble finansieringen av Nyt Norge fordelt mellom aktørene på følgende måte:

Finansiering av Nyt Norge 2009 - 2014					
År	Søknad fra Matmerk i mill. kr	Dagligvarehandelen 10 %	Matmerk 10 %	Jordbruksavtalemidler 40%	Omsetningsavgiftene 40 %
2009	9			2	7
2010	20	2	2	8	8
2011	20	2	2	8	8
2012	20	2	2	8	8
2013	20	2	2	8	8
2014	10	1	1	4	4
Sum	99	9	9	38	43

Omsetningsrådet behandlet i møte 19. februar 2013 modell fra Matmerk knyttet til framtidig finansiering av Nyt Norge. Matmerk har følgende finansieringsmodell for Nyt Norge i perioden 2014 – 2017 (kostnader i mill. kroner):

Bidragstyper	2013	2014	2015	2016	2017
Omsetningsavgift	8,0	6,0	5,0	5,0	4,0
Jordbruksavtalemidler	8,0	5,0	5,0	4,0	4,0
Virke/COOP	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Matmerk	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Sum	20,0	15,0	14,0	13,0	12,0
Merkebrukeravgift	2,0	3,1	3,3	3,4	3,5
Total sum	22,0	18,1	17,3	16,4	15,5

* Kostnader for 2013 ligger utenfor modellen, men er tatt med til sammenligning

Omsetningsrådet fattet slikt vedtak i forbindelse med Matmerks modell:

«Matmerks finansieringsmodell knyttet til Nyt Norge fra 2014 til 2017 tas til orientering. Det vil være en forutsetning for bevilgning fra Omsetningsrådet at de øvrige aktørene bidrar som foreslått. Endelig vedtak om budsjett og budsjettbetingelser for midler fra

fondene for omsetningsavgift vil komme i de årlige budsjettbehandlingene.»

Matmerk beskriver Nyt Norges aktivitet i 2017 slik:

«Høsten 2017 gjennomfører Nyt Norge den hittil største enkeltstående kampanjen i merkets historie. Kampanjens formål er å bygge kunnskap om hva Nyt Norge står for. I kampanjen setter vi fokus på at Nyt Norge inneholder mer enn norske råvarer, men også friske planter, god dyrehelse, lite bruk av antibiotika og norske arbeidsplasser.

Det bærende elementet i kampanjen er reklamefilmen for Nyt Norge som ble lansert i september 2017 som har en kort (20 sek.) og en lang (45 sek.) versjon. Filmen vises i de største kommersielle tv-kanalene samt kino høsten 2017. Digitale aktiviteter er en viktig del av kampanjen, bl.a. gjennom Facebook og digitale bannere. Alle aktiviteter evalueres underveis.»

Status for Nyt Norge

Av Matmerks søknad for 2018, går det fram at det i løpet av det siste året har antall virksomheter som benytter Nyt Norge merket økt fra 76 til 80 bedrifter. Både samvirke og frittstående bedrifter er representert i ordningen. De største brukerne av Nyt Norge er Nortura, Coop, Bama, Tine og Nordfjord Kjøtt.

Antall merkede produkter har økt fra 2 900 produkter pr. september 2016 til 3 400 pr. august 2017.

Matmerk måler kjennskapen til merkeordningen ved utgangen av hvert år. Ved utgangen av 2016 var den hjulpne kjennskapen til Nyt Norge på 88 prosent (en økning på 4 prosent fra året før), mens den uhjulpne kjennskapen var på 37 prosent (en økning på 3 prosent fra året før). Matmerk understreker med bakgrunn i dette, behovet for å fortsette å bygge kjennskap til – og kunnskap om merkeordningen.

Finansiering av Nyt Norge etter 2017

Matmerk gjennomførte høsten 2015 en kvalitativ undersøkelse blant de femten største interessentene til Nyt Norge for få deres vudering av nytteverdien av merket. I en oppfølging av undersøkelsen, skriver Matmerk blant annet dette om finansiering av Nyt Norge etter 2017:

«På bakgrunn av evalueringen har styret i Matmerk besluttet å videreføre spleisemodellen for en ny periode fra 2018 – 2021 med et nivå på 20 mill. kroner for å møte Enjoy it's from Europe-kampanjen, fortsette kunnskapsbyggingen og opprettholde kjennskapen til merket. Styret arbeider for en videreføring av modellen der Omsetningsrådet, jordbruksavtalepartene, dagligvarehandelen og merkebrukerne bidrar til en felles finansiering av markedsføring og drift av NYT NORGE også etter 2017. At hele verdikjeden står samlet bak er merkeordningens store styrke. Det er en felles interesse å befeste og øke preferansen til norsk mat, det er en enkel og effektiv måte å få inn pengene på og faller klart inn under Omsetningslovens mandat innenfor meieri-, kjøtt-, korn-, frukt- og grøntkategoriene.»

Matmerks styre har nå behandlet finansieringsmodell for Nyt Norge for en ny fireårsperiode 2018 – 2021. Styret foreslår en modell med totale årlige kostnader på 18 mill. kroner, hvorav 15 mill. kroner øremerkes til markedsføring av Nyt Norge (styrke kjennskapen til og kunnskapen om Nyt Norge). Etter finansieringsmodellen skal markedsføringen finansieres med 6 mill. kroner fra Omsetningsrådet (4 mill. kroner i 2017), 3 mill. kroner fra dagligvarehandelen (2 mill. kroner i 2017) og 6 mill. kroner fra merkebrukeravgift (3,5 mill. kroner i 2017).

Matmerk har på forespørsel fra Landbruksdirektoratet opplyst om at omsetningsbasert merkebrukeravgift fra 1. januar 2018 skal økes til 0,8 promille (0,5 promille i dag). Maksimumssats for virksomhetens merkebrukeravgift skal fra 1. januar 2018 være 550 000 kroner (450 000 kroner i dag).

De øvrige komponentene i merkebrukeravgiften; søknadsgebyr, fast avgift og minimumsavgift forblir uendret.

Fra Nyt Norge ble etablert og fram til og med 2017, har Matmerk over eget budsjett bidratt med 2 mill. kroner årlig til finansiering av ordningen. Matmerk har i e-post til Landbruksdirektoratet av 23. november 2017 meddelt blant annet følgende om Matmerks bidrag til Nyt Norges budsjett:

«Budsjettet for markedsføring av Nyt Norge i 2018 er 15 mill. kroner. I tillegg kommer 3 mill fra jordbruksavtalemidlene som legges inn til drift. Drift og administrasjon av Nyt Norge legges organisatorisk sammen med KSL-avdelingen vår og her legges også Matmerks 2 mill. kroner inn. Dette er allerede besluttet som ny finansieringsmodell av Matmerks styre. Fra 2018 skal altså drift, utvikling og administrasjon av Nyt Norge slås sammen med drift, utvikling og administrasjon av KSL i en ny avdeling.»

Nyt Norges finansieringsmodell fra 2018 til 2021 – behandling ved jordbruksoppgjøret i 2017

I Prop. 141 S Om jordbruksoppgjøret 2017 er dette blant annet tatt inn under pkt. 7.2.5 Matmerk:

«Matmerks nye finansieringsplan (2018 – 2021) for Nyt Norge forutsetter en modell der Omsetningsrådet, dagligvarehandelen og merkevarebrukerne bidrar. Modellen innebærer en årlig ramme på 15 mill. kroner fra 2018 – 2021, hvorav 3 mill. kroner foreslås finansiert over jordbruksavtalen. Den nye finansieringsplanen legges til grunn. Midlene over jordbruksavtalen til Nyt Norge skal fra 2018 gå til drift av merkeordningen og ikke til generisk markedsføring. Driften av merket skal, jf. finansieringsplanen, kobles tett opp mot driften av KSL.»

Etter henvendelse fra Landbruksdirektoratet har Landbruks- og matdepartementet i e-post av 6. november 2017 korrigert det som er tatt inn i stortingsproposisjonen etter jordbruksoppgjøret 2017 om finansiering av Nyt Norge. Av e-posten går det fram:

«Viser til samtale i dag vedrørende ny finansieringsmodell (2018 – 2021) for merkeordningen Nyt Norge. Landbruks- og matdepartementet har lagt til grunn at den nye modellen har en årlig ramme på 15 mill. kroner til generisk markedsføring, som skal finansieres av Omsetningsrådet, dagligvarehandelen og merkebrukerne. I tillegg forutsettes en årlig bevilgning over jordbruksavtalen på 3 mill. kroner til drift av merkeordningen. Dette gir en totalramme for Nyt Norge på 18 mill. kroner.

I årets jordbruksavtale er det bevilget 3 mill. kroner til drift av Nyt Norge i 2018.»

Markedsføringsaktiviteter for Nyt Norge 2018

Planlagt forbruk av midler (beløp angitt i kroner), jf. tillegg til søknaden

Markedsføring	Kostnader
TV, kino	6 000 000
Digitale medier, inkl. soiale medier	7 950 000
Div. tiltak: reklamemateriell i butikk, sponsorater, festivaldetagelse, etc.	700 000
Markedsundersøkelser, inkl. mediaovervåkning og kampanjemåling	350 000
Total	15 000 000

Av søknaden går det også fram:

«Å bygge og vedlikeholde en merkevare/merkeordning som Nyt Norge er en kontinuerlig oppgave. I 2018 vil vi videreføre arbeidet med å bygge mer kunnskap om norsk landbruksproduksjon sine fortrinn og knytte dette opp mot Nyt Norge. Samtidig skal vi sikre at dagens høye kjennskap til merket opprettholdes.

Utviklingen med et stadig mer fragmentert tilbud av digitale kommunikasjonskanaler gjør det mer krevende og kostbart å kommunisere med forbruker. Digitale kanaler er fortsatt i stor vekst og utgjør en god mulighet for å kommunisere målrettet til forbrukerne. Digitale kanaler, inklusiv sosiale medier, vil spille en vesentlig rolle i 2018. I tillegg vil TV fortsatt være en viktig kanal. Kampanjen som ble lansert i september 2017 videreføres i 2018.»

Markedsregulatorenes anbefalinger

Nortura

Bransjestyret for Animalia og Opplysningskontoret for egg og kjøtt behandlet i møte 12. oktober 2017 Matmerks søknad om støtte fra omsetningsavgiften til Nyt Norge 2018 og gjorde følgende vedtak:

«Bransjestyret foreslår at Matmerks søknad om støtte fra omsetningsavgiften til markedsføring av norsk mat gjennom Nyt Norge innvilges med 2,4 mill. kr fra storfe, svin og sau/lam, 0,48 mill. kr fra fjørfekjøtt og 0,24 mill. kr fra egg i 2018. Bransjestyret anmoder om at det gjøres endring av gjeldende fordelingsnøkkel for omsetningsavgiftsfinansieringen til å være i tråd med vektingen for de ulike sektorer i markedsføringen av Nyt Norge før søknad for 2019.

Bransjestyret legger til grunn at det er samme forskrift som gir det juridiske grunnlaget for behandling og tildeling av midler til markedsføring for opplysningskontorene og Matmerk. Bransjestyret forutsetter i sin innstilling at det er parallellitet i behandling og tildeling mellom Matmerk og Opplysningskontorene når det gjelder å være kvalifisert for tildeling.

Bransjestyret ber om at saken oversendes for behandling i Norturas styre.»

Konsernstyret i Nortura behandlet søknaden i møte 23. oktober 2017 og gjorde følgende vedtak:

«Konsernstyret foreslår at Matmerks søknad om støtte fra omsetningsavgiften til markedsføring av norsk mat gjennom Nyt Norge innvilges med 2,4 mill. kr fra storfe, svin og sau/lam, og 0,24 mill. kr fra egg i 2018. Konsernstyret anmoder om at det gjøres endring av gjeldende fordelingsnøkkel for omsetningsavgiftsfinansieringen til å være i tråd med vektingen for de ulike sektorer i markedsføringen av Nyt Norge før søknad for 2019.

Konsernstyret gir administrasjonen fullmakt til å oversende budsjettforslaget til Omsetningsrådet.

Konsernstyret tar forslaget om støtte fra omsetningsavgiften for kylling og kalkun på 0,2 mill. kr til generisk markedsføring av økologisk mat og 0,48 mill. kr til markedsføring av Nyt Norge til orientering.»

Norske Felleskjøp

Styret i Norske Felleskjøp (NFK) behandlet Matmerks søknad om midler til markedsføring av merkeordningen Nyt Norge i 2018 i møte 18. oktober 2017. Av NFKs brev til Omsetningsrådet om saken går det fram:

«Norske Felleskjøp tilrår at Matmerk sin søknad om 6 mill. kroner til markedsføring av merkeordninga Nyt Norge i 2018 blir godkjend og at kr 240 000 vert dekt over omsetningsavgifta på korn.»

Tine

Konsernstyret i Tine behandlet Matmerks søknad om midler til Nyt Norge i møte 25. oktober 2017, og anbefaler overfor Omsetningsrådet at det i 2018 kan anvendes inntil 2,4 mill. kroner til Matmerk for markedsføring av merkeordningen Nyt Norge.

Landbruksdirektoratets vurdering og anbefaling

I forbindelse med tidligere års søknader om midler til Nyt Norge, har Landbruksdirektoratet i sin vurdering lagt vekt på at det er gitt klare politiske føringer når det gjelder Matmerks oppgaver knyttet til ny nasjonal merkeordning. Videre har en lagt vekt på at det er utarbeidet en omforent finansieringsplan for markedsføringen av merkeordningen, og at markedsregulatorene i hovedsak har vært positive til søknadene. Omsetningsavgiftens midler bidro til finansiering av Nyt Norge i kampanjeperioden fra 2009 til 2013, og etter fem år ble det investert ca. 100 mill. kroner i merkeordningen.

Omsetningsrådet behandlet i møte 19.02.2013 søknad fra Matmerk om finansiering av Nyt Norge for en utvidet periode fra 2014 til 2017. Det ble forutsatt i Matmerks søknad at finansieringen av Nyt Norge skulle videreføres som et spleiselag med en balansert kostnadsfordeling mellom de aktørene som deltok med finansiering i kampanjeperioden. Søknaden forutsatte en nedtrapping av aktørenes kostnader i perioden fra 15,0 mill. kroner i 2014 til 12,0 mill. kroner i 2017. I tillegg kom finansiering fra merkebrukeravgiften som i perioden var tenkt økt fra 3,1 mill. kroner i 2014 til 3,5 mill. kroner i 2017.

Omsetningsrådet tok Matmerks søknad om finansiering av Nyt Norge i perioden 2014 – 2017 til orientering. Det går fram av Omsetningsrådets vedtak at det er en forutsetning for bevilgning fra Omsetningsrådet at de øvrige aktørene bidrar som foreslått, og at endelig vedtak om budsjett og budsjettbetingelser for midler fra fondene for omsetningsavgift vil komme i de årlige budsjettbehandlingene.

Med bakgrunn i at det bevilges midler til merkeordningen for ett år av gangen, og at alle markedsregulatorene er innstilte på å tildele midler etter planen som er lagt for finansiering av Nyt Norge i 2018, foreslår Landbruksdirektoratet at det bevilges inntil 6 mill. kroner til markedsføring av merkeordningen for 2018. Kostnadene fordeles etter samme nøkkel som tidligere. Fordelingsnøkkelen tar utgangspunkt i førstehandsverdien av omsetningen i de ulike produktkategoriene (utenom frukt og grønt der kostnadsandel er gjort etter skjønn), og gir følgende fordeling:

Kjøtt	40 %
Melk	40 %
Egg	4 %
Fjørfekjøtt	8 %
Frukt og grønt	4 %
Korn ¹	4 %

¹ Kun verdien av matkornet regnet med, ikke førkornet.

I forbindelse med Matmerks modell for finansiering av Nyt Norge i perioden 2018 – 2021, anmoder Nortura om at det gjøres endring av gjeldende fordelingsnøkkel for omsetningsavgiftsfinansieringen til å være i tråd med vektingen for de ulike sektorer i markedsføringen av Nyt Norge før søknad for 2019.

Omsetningsavgiftsfinansieringen av Nyt Norge er tidligere vurdert, og Landbruksdirektoratet, jf. SLFs innstilling til Omsetningsrådet av 30. april 2009 i sak 19/09. Fordelingsnøkkel er basert på førstehåndsverdi for hver sektor, unntatt for frukt og grønt. Unntaket for frukt og grønt er basert på at omsetningsavgiften på hagebruksområdet blir bevilget kollektivt over jordbruksavtalen. I desember 2013, sak 65/13, ble det også gjort en beregning av fordelingen basert på Budsjettnemdas budsjetterte verdier for de ulike sektorene. En fant relativt små avvik fra den beregningen som var gjort i 2009, som dermed ble videreført.

Siden finansieringen av Matmerks markedsføring av økologisk mat også benytter samme fordelingsnøkkel som ved tildelinger til merkeordningen Nyt Norge, synes det naturlig å vurdere denne samtidig, selv om det ikke er påpekt av Nortura. Omleggingen vil gi en merkostnad for fondet for grønt på 1 360 000 kroner målt i 2018-tall.

Tall fra Budsjettnemda over førstehåndsverdien av de enkelte sektorer i 2016 er som følger (tallene i kolonnen 2016 i tabellen under er oppgitt i mill. kroner, i de to siste kolonnene er tallene oppgitt i kroner):

	2016	Forholdtall	Nyt Norge (6,0 mill. kroner)	Økologi (2,5 mill. kroner)
Kjøtt (storfe, svin, sau og lam)	9 086	0,32	1 920 000	800 000
Melk (ku og geit)	9 430	0,34	2 040 000	850 000
Egg	1 045	0,04	240 000	100 000
Fjørfekjøtt	2 046	0,07	420 000	175 000
Frukt, grønt, potet	5 787	0,20	1 200 000	500 000
Matkorn	877	0,03	180 000	75 000
Total	28 271	1,00	6 000 000	2 500 000

Avtalepartene avgjør bevilgning til kollektiv dekt omsetningsavgift hagebruk.

Siden en endring, som omtalt, kan komme til å berøre andre aktiviteter med finansiering over fondet for grønt dersom avtalepartene ikke øker tildelingen over jordbruksavtalen tilstrekkelig til å dekke merkostnaden, har direktoratet valgt å gjøre en helhetlig vurdering i saken om Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet hagebruk – Budsjett 2018, se denne.

Saksnr.: 076/17	Sektor: Grønt	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Grønt - Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet hagebruk - Budsjett 2018	Saksnr.: 17/60395-1

Beskrivelse

Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG), GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS), Fruktlagerinspektøren og Fagforum Potet søker om økonomisk støtte til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet for 2018.

Bevilgede midler over jordbruksavtalen på statsbudsjettets post 1150.70.11 Avsetningstiltak hagebruk, finansierer avsetningstiltak, faglige tiltak og opplysningsvirksomhet på grøntområdet. Bevilgningen for 2018 utgjør 24,4 mill. kroner og er uendret fra 2017. Et evt. underforbruk godskrives fondet for omsetningsavgift hagebruk. Omsetningsrådet har myndighet til å forvalte den samlede bevilgningen.

Ovennevnte organisasjoner søker om 22 251 220 kroner til sine planlagte tiltak for 2018. Til sammenligning ble det søkt om 24 032 750 kroner for 2017. OFG søker om 20 602 220 kroner til sine aktiviteter for 2018, mens GPS – produsentrettet rådgivning, Fruktlagerinspektøren og Fagforum Potet søker om henholdsvis 875 000 kroner, 624 000 kroner og 150 000 kroner til sine.

Landbruksdirektoratet innstiller på å tildele følgende midler for 2018:

OFG	18 920 000 kroner
GPS – produsentrettet rådgivning	860 000 kroner
Fruktlagerinspektøren	624 000 kroner
Fagforum Potet	140 000 kroner

Organisasjonene nevnt over, bortsett fra Fruktlagerinspektøren, tildeles de samme beløp for 2018 som de ble tildelt for hvert av årene 2015, 2016 og 2017. Fruktlagerinspektøren er tildelt omsøkt beløp for 2018 som er 1 000 kroner mindre enn tildelt beløp for hvert av de tre foregående år.

Hjemmel

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet § 2, fastsatt av Omsetningsrådet 22. oktober 2008 hjemlet i lov av 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror §11.

Vedlegg

Med brev av 13. oktober 2017 oversender Opplysningskontoret for frukt og grønt sin søknad om midler for 2018 (vedlegg: strategi for 2018-2021 og budsjett for 2018)

Med brev av 12. oktober 2017 oversender GPS søknad om midler til produsentrettet rådgivning og drift av markeds møtet i 2018 (GPS har overtatt Økern Torvhalls drift av markeds møtet fra og med 13. september 2017).

Med brev av 12. oktober 2017 oversender GrøntProdusentenes Samarbeidsråds budsjett og arbeidsplan for fruktlagerinspektøren for 2018 (budsjett er datert 3. oktober 2017 og

arbeidsplan 25. september 2017).

Søknad om tilskudd til Fagforum potet 2018 (søknad og budsjett, begge datert 13. oktober 2017).

Møtebehandling

Omsetningsrådet ber Landbruksdirektoratet fra og med budsjettåret 2019 nytte en fordelingsnøkkel i tråd med vektingen for de ulike sektorer i markedsføringen av Nyt Norge for finansieringen av merkeordningen Nyt Norge og markedsføring av økologisk mat. Dette er en annen beregning enn den direktoratet har lagt fram basert på budsjettmyndas tall i foregående sak. Endringen vil trolig øke grøntsektorens bidrag til Matmerks opplysningsvirksomhet på nevnte områder. Forutsatt uendret budsjett for 2019 vil en slik endring kunne medføre kutt i bevilgningen til annen opplysningsvirksomhet, som for grønt er Opplysningskontoret for frukt og grønt. OFG varsles om dette gjennom denne møtebehandlingen.

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Budsjettene for faglige tiltak og opplysningsvirksomhet for de ulike områdene godkjennes. Av fondet for omsetningsavgift hagebruk kan det til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet i 2018 anvendes inntil 20 544 000 kroner fordelt slik:

1. Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG) kan anvende inntil 18 920 000 kroner
2. GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS) kan anvende inntil 860 000 kroner
3. Fruktlagerinspektøren kan anvende inntil 624 000 kroner
4. Fagforum Potet kan anvende inntil 140 000 kroner

Grønt - Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet hagebruk - Budsjett 2018

Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet hagebruk omfatter disse tre hovedområdene:

1. Opplysningskontoret for frukt og grønt
2. Produsentretta rådgivning
3. Felles faglige tiltak

For 2017 er det i jordbruksavtalen bevilget 24,4 mill. kroner til Avsetningstiltak hagebruk. Omsetningsrådet har for 2017 anvendt 20 545 000 kroner til følgende:

- Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG) 18 920 000 kroner
- Produsentretta rådgivning
  - Tiltak i regi av GrøntProdusentenes samarbeidsråd (GPS) 650 000 kroner
  - Fruktlagerinspektøren 625 000 kroner
- Felles faglige tiltak
  - Økern Torvhall 210 000 kroner
  - Fagforum Potet 140 000 kroner

Ubrukte midler fra Avsetningstiltak hagebruk tilføres fondet for omsetningsavgift hagebruk. Omsetningsrådet har myndighet til å forvalte bevilgningen.

I forbindelse med innstilling knyttet til budsjett for faglige tiltak og opplysningsvirksomhet hagebruk 2018, har Landbruksdirektoratet lagt Omsetningsrådets føringer til grunn, jf. at budsjettet skal vedtas som en ramme (Omsetningsrådets vurdering fra møte 12.12.2005).

1. OFG – Budsjett 2018

Med brev av 13. oktober 2017 oversender OFG strategiplan for perioden 2018-2021 og forslag til budsjett for bruk av midler over jordbruksavtalen til opplysningsvirksomhet for 2018. OFGs budsjettforslag for 2018 er utarbeidet med utgangspunkt i OFGs strategiplan. OFGs budsjett for 2018 ble behandlet og godkjent av OFGs styre 10. oktober 2017.

Hovedpostene i OFGs regnskap for 2016, budsjett for 2017 og budsjettforslag for 2018

Kostnader	Regnskap 2016, kr	Budsjett 2017, kr	Budsjettforslag 2018, kr	Endring, kr*	Endring, %*
Personal og drift	9 685 676	9 250 000	11 032 220	1 782 220	19,3
Markedsaktiviteter	9 270 425	9 720 000	9 600 000	-120 000	-1,2
Sum	18 956 101	18 970 000	20 632 220	1 662 220	8,8

* Endring i forhold til vedtatt budsjett for 2017

OFG – merverdiavgift belastet i regnskapet

OFGs styre har sammen med sin revisor besluttet at OFGs regnskap fra og med regnskapsåret 2017 skal belastes med merverdiavgift for alle kostnadsposter knyttet til varer og tjenester som inngår i OFGs regnskap. Dette er tatt inn i OFGs søknad for 2018:

«Praksis for mva-håndteringen har vært at OFG har fått tilbakebetalt mva for «administrasjonskostnader» og for «informasjonstiltak» (kto 4400). Etter dialog og råd fra revisor (KPMG), har styret i OFG besluttet å gjennomføre en ny praksis fra og med regnskapsåret 2017. Den nye praksisen innebærer at man trekker full mva for alle kostnader. Det betyr at OFG ikke får mva-kompensasjon for administrasjonskostnader og informasjonstiltak. For øvrig, OFG får ikke kompensasjon for mva for øvrige kostnader.

OFGs budsjett vil for 2018 bli reelt svekket grunnet den økte mva-eksponeringen. OFG søker om å få en kompensasjon for den økte mva-belastningen for 2018 med kr 1 284 000,-.» OFG har tatt kompensasjonen med under posten driftskostnader i sitt forslag til budsjett for 2018.

OFG – pensjonsordning/lønn til ansatte

OFG har fra 1. mai 2017 overført alle ansatte til en innskuddsbasert pensjonsordning. Av søknaden for 2018 går det fram at motivasjonen for dette har vært å få en mer forutsigbar økonomisk ordning. OFGs styre har kompensert for fordeler de ansatte har hatt gjennom ytelsesbasert ordning, og dette er hensyntatt i foreslått budsjett for 2018.

Under personal og drift inngår alle lønnskostnader til de fast tilsatte i OFG utenom skolefruktordningen. Posten: Lønn, sosiale kostnader m.m. er på 5 750 000 kroner i OFGs budsjett for 2017. I foreslått budsjett for 2018 er posten justert til 6 355 250 000 kroner. Økningen fra 2017 til 2018 er på vel 10,5 prosent. Av søknaden går det fram at rammen for lønnsøkning er på 2,7 prosent. Den øvrige lønnsøkningen er kompensasjon for overgang til endret pensjonsordning, jf. over. Statistisk sentralbyrå forventer til sammenligning en lønnsvekst i 2018 på 3,0 prosent.

OFGs budsjettforslag for 2018 omfatter kompensasjon for estimert lønnsøkning med 155 250 kroner.

Nøkkeltall fra budsjettene angitt i prosent av totale kostnader

	2017	2018
Personal og drift	48,8	53,5
Markedsaktiviteter	51,2	46,5
Totale kostnader	100	100

Hovedposter i OFGs budsjett

	Budsjett 2017	Budsjettforslag 2018	Differanse 2018-2017
Personal	7 300 000	7 485 250	185 250
Andre driftskostnader	1 950 000	3 546 970	1 596 970
Sum personal- og driftskostnader	9 250 000	11 032 220	1 782 220
Langsiktige holdningskampanjer	3 000 000	3 000 000	0
Langsiktige produktkampanjer	3 050 000	2 850 000	-200 000
Markedsundersøkelser	850 000	570 000	-280 000
Informasjonstiltak	2 290 000	2 650 000	360 000
Fellesprosjekter med andre opplysningskontorer i landbruket	130 000	130 000	0
Trafikkskapende aktiviteter og videreutvikling av frukt.no	400 000	400 000	0
Sum markedsaktiviteter	9 720 000	9 600 000	-120 000
Sum personal/drift + marked	18 970 000	20 632 220	1 662 220

OFGs strategiplan for 2018 - 2021

OFGs styre vedtok 10. oktober 2017 ny strategiplan for OFG for perioden 2018 – 2021. Av strategiens innhold er blant annet følgende tatt inn i søknaden for 2018:

Formål

Stiftelsen OFG har som formål å stimulere til økt totalforbruk av frisk frukt, friske bær og grønnsaker i Norge. Hovedhensikten med bruk av midlene som kommer fra jordbruksavtalen er å styrke omsetningen og forbruket av norske varer. OFG skal spre matglede og heve folks mat- og helsekapital ved å øke forbruket av frukt og grønt, og dermed bidra til en sunnere og friskere befolkning.

Visjon

«Frukt og grønt – naturlig til alle måltider»

Målsettinger

OFG bistår verdikjeden og helsemyndighetene i arbeidet med å nå målet om 5 om dagen. For å lykkes med dette må den årlige veksten være ca. 5 prosent.

Volummål

20 prosent økning av frukt og grønt innen 2021

Redegjørelse for kostnadene

Med bakgrunn i sin strategiplan for perioden 2018 – 2021, har OFG i sitt forslag til budsjett for 2018 satt av midler til de samme aktivitetsområdene som i 2017 (holdningskampanjer, produktkampanjer, presseaktiviteter m.m.) Satsingen på de ulike aktivitetene er imidlertid noe justert i forslag til budsjett for 2018 sammenlignet med forrige år. OFG har i eget tillegg til søknaden for 2018 redegjort for de vesentligste endringene i budsjettet for 2018 sammenlignet med budsjett for 2017.

Langsiktige holdningskampanjer (2018: 3 000 000 kroner, 2017: 3 000 000 kroner)
I langsiktige holdningskampanjer inngår blant annet: Barnehageprosjektet (barnehager) og prosjektet Førsteklasses mat (for 2018 er det besluttet å satse på en digital versjon av Førsteklasses mat – tidligere egen bokutgivelse). OFG skriver om satsingen på området:

«I forhold til OFGs overordnede mål om å nå 5 om dagen har man valgt å spesielt rette seg inn mot den delen av befolkningen som spiser minst, og som har en lav til middels mat- og helsekapital. Med andre ord de som har liten eller middels kunnskap om matlaging, og interesse for eget kosthold. Dette er en utfordrende gruppe å nå, men den utgjør en stor gruppe av befolkningen.

Med bakgrunn i OFGs posisjon og troverdighet har man valgt å nå disse gruppene gjennom barnehagene og helsesøstrene. Mot barnehagene ønsker man å videreføre 5 om dagen barnehageprosjektet. Barnehageprosjektet har siden starten evaluert svært bra og man er pr. høsten 2017 til stede i over 62% av landets barnehager.»

Langsiktige produktkampanjer (2018: 2 850 000 kroner, 2017: 3 050 000 kroner)
OFG opplyser følgende om denne budsjettposten:

«OFGs kampanjer er i hovedsak knyttet opp mot digital kommunikasjon og trafikkskapende aktiviteter. For 2018 har man valgt å legge inn et nytt kommunikasjonskonsept som blir kalt PLUSS. Hensikten med PLUSS er å få frem at man på enkelt vis kan PLUSSe maten og måltider med frukt og grønt. Det blir særlig satt fokus på grønnsaker hvor man kan utnytte de norske sesongene.»

Presseaktiviteter (2018: 2 650 000 kroner, 2017: 2 290 000 kroner)

OFG har tatt dette med som begrunnelse for postens budsjettforslag 2018:

«I OFGs strategi 2018-2021 har man satt en ambisjon om at OFG skal bli den foretrukne kilden, og innholdsleverandøren av mat- og helserelevant innhold knyttet til frukt og grønt. Satsingen for å oppnå dette hviler på tre ben: **Egne kanaler** (nettstedet Frukt.no, sosiale medier, nyhetsbrev og blogger, presserom), **fortjente kanaler** (redaksjonelt innhold) og **betalte kanaler** (betalte egne kampanjer).

OFG har unik inngang mot redaksjonell presse da alle redaksjoner ønsker å fokusere på et sunt kosthold med mye frukt og grønt. OFG opplever også en stor velvilje overfor samarbeid med redaksjonelle miljøer. For å oppnå en størst mulig effekt av dette er det en forutsetning at OFG har optimalt tilgjengelig innhold på Frukt.no, og at man blir selgende inn mot de ulike redaksjonelle miljøene.»

Fellesprosjekter med opplysningskontorene i landbruket (2018: 130 000 kroner, 2017: 130 000 kroner)

Opplysningskontorene i landbruket har i fellesskap overtatt Landbruks- og matdepartementets prosjekt Smakens uke. Prosjektets innhold skal endres noe, og OFG har lagt disse budsjettkostnadene til posten Fellesprosjekter med opplysningskontorene i landbruket.

Administrasjonskostnader (2018: 11 032 220 kroner, 2017: 9 250 000 kroner)
OFG har begrunnet budsjettøkningen fra 2017 til 2018 med en estimert kostnadsøkning for kontoret på 2,1 prosent (242 970 kroner) og en estimert lønnsøkning på 2,7 prosent (155 250 kroner). Alle ansatte i OFG er overført til en innskuddsbasert pensjonsordning. Styret har gitt de ansatte en kompensasjon for overgang fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjon, og dette er hensyntatt i budsjett for 2018.

For 2018 budsjetterer OFG med økte merverdiavgiftskostnader på 1 284 000 kroner fra 2017.

Landbruksdirektoratets vurdering

Landbruksdirektoratet mener at OFGs budsjettforslag for 2018 tilfredsstillende forutsetningene i retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet og de sentrale føringer som er lagt for opplysningskontorenes virksomhet, jf. brev til opplysningskontorene av 29.06.2007.

Ved jordbruksoppgjøret i 2017 ble bevilgningen til avsetningstiltak hagebruk for 2018 holdt uendret i forhold til bevilgningen for 2017. På bakgrunn av begrensede fondsmidler og uendret bevilgning til avsetningstiltak hagebruk for 2018, foreslår Landbruksdirektoratet at det avsettes 18 920 000 kroner til opplysningsvirksomhet for frukt og grønt i 2018, samme beløp som i 2017.

OFG har, sammen med de andre opplysningskontorene i landbruket, unntatt OBK, utviklet modell for løpende resultatmåling av kontorets virksomhet. Målingen er kostbar å gjennomføre, og opplysningskontorene har på denne bakgrunn foreslått evaluering annet hvert år. OFG har ikke satt av budsjett til resultatmåling i 2018.

2. GPS, produsentretta rådgivning – Budsjett 2018

Etter retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet, kan det ytes tilskudd til faglig opplysningsvirksomhet overfor produsent, jf. retningslinjenes § 2, pkt. 2.

GPS søker gjennom brev av 12. oktober 2017 om 875 000 kroner i tilskudd til produsentretta rådgivning hagebruk for 2018, hvorav 225 000 kroner er knyttet til markeds møtet, se neste avsnitt. GPS sin aktivitet er produksjonstilpasning,

markedstilpasning og kvalitetsarbeid i grøntsektoren. GPS omfatter alle produsenter som leverer til friskkonsummarkedet, inklusive matpoteter, uavhengig av grossist- og kjedetilknypning. Med søknaden følger virksomhets- og tiltaksplan og budsjett. Innsatsområdene i virksomhets- og tiltaksplanen omfatter blant annet produksjonsplanlegging, kortsiktig markedstilpasning, markedet for veksthusproduksjon, sesongoverganger, informasjon og arbeid med mål å bedre kvaliteten på grøntprodukter. Til disse aktivitetene søker GPS om 650 000 kroner for 2018.

Fra og med 13. september 2017 overtok GPS det formelle ansvaret for markedsmøtet som avholdes ukentlig (tidligere i regi av Økern Torvhall). GPS skriver følgende i sin søknad:

«Markedsmøtet gjennomføres hver onsdag fra kl. 8 til kl. 9 i møterom i Håndverksveien 31, 1405 Langhus. Markedsmøtet er et samarbeids- og informasjonsmøte for grøntprodusentene i Norge, og er kun åpent for produsentene. På basis av innsamlede forventede mengder og noteringspris i inneværende uke, målpriser, tollsatser, importpriser, lagerstatus og årstid, diskuterer markedsmøtet markedssituasjonen og anbefaler priser for kommende uke. Representanter for produsentorganisasjonene Gartnerhallen SA, Nørgrønt SA og Produsentforeningen 1909 er alltid til stede på Markedsmøtet sammen med en eller flere av konsulentene i GPS og en observatør fra Landbruksdirektoratet. Møtet ledes av en innleid nøytral møteleder.»

Etter møtet legges prisanbefalingene for kommende uke ut på hjemmesiden www.markedsmotet.no og sendes pr. e-post til de som ønsker det. Alle overgangskostnader og drift av møtet fra 13. september og ut året er dekket av GPS, i alt ca. 125 000 kroner.

GPS søker om 225 000 kroner i økonomisk støtte, basert på et detaljert budsjett, til å gjennomføre markedsmøtet i 2018.

Det totale kostnadsbudsjett knyttet til GPS' aktiviteter i 2018 utgjør kr 6 396 000.

Landbruksdirektoratets vurdering

Rådgivningsarbeidet som GPS utfører kommer alle produsenter som leverer frukt, bær, grønnsaker og poteter til friskkonsummarkedet til del. GPS' 27 styringsgrupper bidrar til bedre produksjons- og markedstilpasning, og at den norske grøntproduksjonen lettere kan finne avsetning i markedet.

Landbruksdirektoratet mener også at markedsmøtet bidrar positivt til å stabilisere priser og omsetning av grøntvarer i Norge. Pris- og markedsopplysningstjenesten Økern Torvhall har over flere år mottatt 210 000 kroner fra Omsetningsrådet til sin aktivitet. Søknaden de siste årene har vært på 400 000 kroner. Budsjettet i 2017 var på 620 000 kroner, ref. budsjettssøknad til OR av 28.09.16. Økern Torvhall har opplyst at ca. 60% av arbeidet har vært knyttet til innsamling av data. Dette arbeidet blir nå utført av Landbruksdirektoratet.

Med bakgrunn i begrensede fondsreserver og uendret bevilgning til avsetningstiltak hagebruk for 2018, anbefaler Landbruksdirektoratet at GPS kan anvende inntil 860 000 kroner av fondet for omsetningsavgift hagebruk til sitt arbeid med de tiltakene som går fram av GPSs virksomhets- og tiltaksplan for 2018. Bevilgningen for 2018 er uendret og lik summen av bevilgningene til GPS, produsentrettet rådgivning og til markedsmøte i regi av Økern Torvhall for 2017.

3. Fruktlagerinspektøren – Budsjett 2018

Fruktlagerinspektøren har oversendt arbeidsplan og budsjett for sitt arbeid i 2018 datert henholdsvis 25. september 2017 og 3. oktober 2017. Kostnadsbudsjettet utgjør totalt 624 000 kroner for 2018. Arbeidet knyttet til funksjonen som fruktlagerinspektør og som administrator av avsetningstiltak på grøntområdet utgjør til sammen 0,75 årsverk.

Fruktlageinspektørens stilling utgjør 0,5 årsverk, mens administrasjon av avsetningstiltakene utgjør 0,25 årsverk (en og samme person utfører begge funksjonene). Fordelingen av årsverk mellom de to funksjonene har vært den samme i flere år.

Lønnskostnader i forslag til budsjett for fruktlagerinspektøren er redusert med 56 000 kroner (12,4 prosent) fra 2017 til 2018. Det går fram av GPS'søknad at lønnskostnadene er redusert som følge av reduserte utgifter til pensjon. GPS har tilsatt Leif Øye i stillingen som ny fruktlagerinspektør fra og med 1. april 2018. Det er for 2018 budsjettet med 28 000 kroner til innkjøp av kontorutstyr til den nye fruktlagerinspektøren. Noe økte kostnader også på de øvrige kostnadspostene, gjør at fruktlagerinspektørens budsjett for 2018 er tilnærmet lik budsjettet for 2017.

Landbruksdirektoratets vurdering

Landbruksdirektoratet anbefaler at Fruktlagerinspektøren kan anvende inntil 624 000 kroner av fondet for omsetningsavgift hagebruk i 2018. Dette er 1 000 kroner mindre enn bevilgningen for 2017.

4. Fagforum Potet – Budsjett 2018

Bioforsk Øst, Apelsvoll, nå Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), Norsk Landbruksrådgivning og store deler av norsk potetbransje etablerte i 2006 Fagforum Potet.

Forumet har som målsetting å sikre en markedstilpasset norsk kvalitetsproduksjon av poteter gjennom å være et effektivt og samlende kontaktledd for all potetfaglig aktivitet i Norge.

SLF (i dag Landbruksdirektoratet) skulle i utgangspunktet bidra med finansiering til prosjektet i de 3 første årene (2006 – 2008). Etter etableringsfasen skulle potetbransjen selv finansiere aktiviteten i forumet. Egenfinansieringen til forumet har økt betydelig etter oppstart, men det er fortsatt vanskelig for forumet å finansiere aktivitetene sine fullt ut med egne midler. Fagforumets arbeid er nå i stor grad konsentrert om vedlikehold av utviklet nettsted www.potet.no.

Fagforum Potet søker gjennom brev av 13. oktober 2017 om 150 000 kroner for 2018, 10 000 kroner mer enn det forumet ble tildelt for 2017.

Landbruksdirektoratets vurdering

Landbruksdirektoratet vurderer at Fagforum Potets søknad ligger innenfor det som det kan avsettes midler til etter formålet med bruken av midlene. Landbruksdirektoratet avsatte inntil 140 000 kroner til finansiering av Fagforum Potet for 2017.

Med bakgrunn i begrensede fondsreserver og uendret bevilgning til avsetningstiltak hagebruk for 2018, anbefaler Landbruksdirektoratet at det kan avsettes inntil 140 000 kroner til Fagforum Potet for 2018, samme beløp som for 2017.

Landbruksdirektoratets samlede vurdering av budsjett for 2018

Fondet for omsetningsavgift hagebruk vil ved inngangen til 2018 utgjøre vel 6 mill. kroner. I 2018 blir fondet totalt tilført bevilgede midler til avsetningstiltak hagebruk som utgjør 24,4 mill. kroner.

Med de tiltakene som er foreslått, inkludert Matmerks søknader til markedsføring av økologisk mat og til Nyt Norge, jf. egne innstillinger (saksnr. 17/40624 og 17/40629), er det foreslått å anvende inntil 20 884 000 kroner fra fondet for omsetningsavgift hagebruk til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet i 2018.

Det er videre foreslått å tildele inntil 644 000 kroner til administrasjon av markedsordningen for epler og poteter. Med årlige kostnader til reguleringslagring/fabrikklevering av epler som gjennomsnitt for de to siste åra har vært på ca. 750 000 kroner, utgjør de mer eller mindre årlige faste kostnadene til avsetningstiltak ca. 1,40 mill. kroner. Et eventuelt avsetningstiltak innen matpotet kommer i tillegg til dette.

Til dekning av Omsetningsrådets kostnader samt sekretariatet, er det foreslått et budsjett på ca. 921 000 kroner i 2018, for belastning av fondet for omsetningsavgift hagebruk. Etter dette vil fondet i 2018 kunne øke med ca. 1,2 mill. kroner i form av ubrukte midler (24 400 000 kroner – (20 884 000 + 644 000 + 750 000 kroner + 921 000) kroner = 1 201 000 kroner).

Etter Landbruksdirektoratets vurdering bør netto tilførsel av fondsmidler årlig minimum være på nivå med ubrukte midler i 2018. Med en slik tilførsel av midler, er fondet først etter fire til fem år så stort at det kan finansiere en markedsregulering innen matpotet av middels størrelse, tilsvarende den som ble gjennomført i 2015.

Landbruksdirektoratet foreslår etter en samlet vurdering, at det kan benyttes inntil 20 884 000 kroner til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet fra fondet for omsetningsavgift hagebruk i 2018.

Fordeling av markedsreguleringsmidler på grøntområdet

Omsetningsrådets medlem Bjørn-Ole Juul-Hansen anmodet i forbindelse med behandling av budsjett for faglige tiltak og opplysningsvirksomhet hagebruk 2017, om at sekretariatet skulle gjøre en vurdering av om det er riktig fordeling av midler på de ulike aktivitetene som tildeles markedsreguleringsmidler.

Kollektivt dekt omsetningsavgift

Den kollektivt dekte omsetningsavgiften på hagebruksområdet avløste ordinær innkrevd omsetningsavgift i 1983. Avgiften bevilges over jordbruksavtalen. I forbindelse med etablering av ordningen, ble det bestemt at Omsetningsrådet skulle ha den samme forvaltningsmyndigheten over kollektivt dekt omsetningsavgift som ordinær innkrevd avgift.

For 2011 ble det bevilget 21,4 mill. kroner til kollektivt dekt omsetningsavgift. For 2012, 2013 og 2014 ble bevilgningen økt med to mill. kroner for hvert år til henholdsvis 23,4, 25,4 og 27,4 mill. kroner. Det var lagt som føring fra avtalepartene at økningen for disse tre åra skulle gå til Opplysningskontoret for frukt og grønt. For 2015 ble bevilgningen redusert med tre mill. kroner til 24,4 mill. kroner. Kuttet ble lagt til OFGs budsjett fra 2015. Det var imidlertid ikke lagt føringer for hvor en skulle redusere innsatsen. For 2016, 2017 og 2018 er bevilgningen uendret fra 2015.

I årets jordbruksavtale avsn. 5.3 Avsetningstiltak m.m. heter det: «Avsetningstiltak for hagebruk har en økonomisk ramme på 24,4 millioner kroner for 2018. Omsetningsrådet gis myndighet til å forvalte bevilgningen. Ubenyttede midler fra ordningen tilføres Fondet for omsetningsavgift for hagebruk.»

Som for de øvrige sektorene innen norsk landbruk, blir omsetningsavgiften på grøntområdet brukt til å finansiere opplysningsvirksomhet, faglige tiltak og avsetningstiltak. I tillegg skal avgiften dekke hagebrukets del av Omsetningsrådets sekretariats- og driftskostnader.

Opplysningsvirksomhet

I siste fireårs periode (2014, 2015, 2016 og 2017) er det gjennomsnittlig brukt 79,4 prosent

(spennvidde 78,8 – 81,2 prosent) av bevilget kollektiv dekt omsetningsavgift til opplysningsvirksomhet i regi av OFG (frukt og grønt) og Matmerk (øko og Nyt Norge). For 2012, 2013 og 2014 ble bevilgningen til OFG økt 2 mill. kroner for hvert av årene etter føringer gitt i jordbruksavtalen.

Faglige tiltak

Til faglige tiltak som i hovedsak har vært produsentrettet rådgivning, er det i siste fireårs perioden brukt 6,6 prosent (spennvidde 6,1 – 6,7 prosent) av bevilgede midler til tiltaket. Midlene er tildelt GPS, fruktlagerinspektøren, Økern Torvhall og Fagforum potet. Før 2003 ble det annonsert midler til produsentrettet rådgivning grønt. Etter 2003 har begrensede bevilgninger gjort det lite hensiktsmessig å annonsere penger til dette formålet.

Avsetningstiltak

Tiltaket omfatter avsetningstiltak på epler og matpoteter. Til GPS – administrasjon og til avsetningstiltakene på epler (fabrikklevering og reguleringslagring) som det blir brukt penger til hvert år, er det i siste fireårsperiode brukt i gjennomsnitt 4,9 prosent (spennvidde (3,8 – 6,3 prosent). Til avsetningstiltak på matpoteter blir det brukt penger sjeldnere. I 2009 ble det brukt vel 15 mill. kroner og i 2015 vel 10 mill. kroner.

Fondsmidler

Fondet for omsetningsavgift hagebruk blir hvert år tilført midler bevilget til kollektiv dekt omsetningsavgift over jordbruksavtalen. Regelverket tillater at ubrukte fondsmidler kan benyttes til ekstraordinære avsetningstiltak innenfor eple og matpotet. Til avsetningstiltak eple blir det budsjettert med bruk av midler for hvert år. Avsetningstiltak matpotet er det imidlertid ikke mulig å budsjettere, i og med at vi ikke vet hvilket år det kan bli aktuelt å regulere, og hvor mye penger som trengs til finansieringen. Landbruksdirektoratet har i forbindelse med årlig virkemiddelrapport gjort Landbruks- og matdepartementet kjent med denne problemstillingen.

Det har så langt ikke blitt tilført fondet for omsetningsavgift hagebruk «friske» penger etter at det er gjennomført ekstraordinært avsetningstiltak. Landbruksdirektoratet har på den bakgrunn ikke innstilt på å tildele hele årsbevilgningen i de årlige budsjettbehandlingene. Som et gjennomsnitt for siste fireårs periode (2014 – 2017), har ubrukte midler utgjort ca. 1,1 mill. kroner årlig. Det vil ved utgangen av 2017 være vel 6 mill. kroner på fondet for omsetningsavgift hagebruk. Med oppsparing på 1,1 mill. kroner per år, vil fondet først ha evne til å finansiere et avsetningstiltak innenfor matpotet av middels størrelse om fire til fem år.

Fordeling av fondsmidler – en skjønnsvurdering

Landbruksdirektoratets vurdering knyttet til de årlige budsjettbehandlingene er basert på søknad, historikk og skjønn. Med i vurderingen er blant annet størrelse på årlig bevilgning, fordeling av midler på ulike tiltak, forventet effekt av ulike tiltak, føringer fra Omsetningsrådet, føringer fra avtalepartene og hvor mye som bør tilføres fondet i form av ubrukte midler.

Jordbruksavtalen gir OR forvaltningsmyndighet over hele tildelingen i 2018 uten føringer. Rådet står dermed fritt til å omdisponere deler av midlene innenfor rammen, men bør vektlegge at dette skjer forsvarlig, avhengig av beløpenes størrelse.

Nortura har i sin vurdering av tildeling til markedsføring av Nyt Norge anmodet om at grøntsektoren fra og med budsjett for 2019 bidrar til finansieringen med sin andel av verdien av førstehåndsomsetningen. Direktoratet har forståelse for forslaget. Den samme vurderingen bør da også gjelde bidraget til markedsføring av økologisk mat. Ut fra dette, og basert på 2018-tall, vil fondet for omsetningsavgift hagebruk få en kostnad på 1,7 mill. kroner til disse to formålene, en økning på 1 360 000 kroner sammenliknet med forslagene som fremmes for OR 14. desember i år. Se for øvrig sak 17/40629 om bruk av midler fra

omsetningsavgiften til markedsføring av Nyt Norge i 2018 – søknad fra Matmerk, for mer detaljer.

Økningen denne eventuelle endringen medfører bør, dersom avtalepartene ikke bevilger mer penger for 2019, avkorte tildeling til annen opplysningsvirksomhet, hvilket betyr OFGs budsjett.

GPS er tillagt ansvar for markedsreguleringen av epler og poteter gjennom jordbruksavtalen. Det er direktoratets vurdering at oppgavene knyttet til markedsreguleringen bør gis prioritet, som en pålagt oppgave av avtalepartene. Forutsatt uendret eller redusert tildeling over jordbruksavtalen, er det også her tildelingen til OFG som kan måtte reduseres. For å gi OFG forutsigbarhet, er det direktorates forslag at rådet varsler en mulig avkortning i 2019 som følge av en styrket tildeling til markedsreguleringen.

Saksnr.: 077/17	Sektor: Pels	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Pels - Budsjett for bruk av pelsskinnavgift og forslag til omsetningsavgift 2018	Saksnr.: 17/62335-2

Beskrivelse

Norges Pelsdyrslag (NPA) fremmer søknad om tilskudd fra fondet for omsetningsavgift på pelsskinn til opplysningsvirksomhet og faglige tiltak innen pelsdyrsektoren i 2017. Søknaden er godkjent av styret i NPA.

NPA fremmer forslag om å videreføre satsen for omsetningsavgift på pelsskinn med 1,0 prosent. København Fur (KF) har ingen merknader til forslaget.

For kommende sesong budsjetterer NPA med et prisnivå både for mink og rev som er om lag 15 prosent høyere enn gjennomsnittet for sesongen 2016/17. Ut fra disse forutsetningene vil pelsskinnavgiften utgjøre 2,8 mill. kroner.

Budsjettet for anvendelse av pelsskinnavgift er tilpasset dette nivået. NPAs budsjettforslag er på 2,8 mill. kroner og innebærer en reduksjon på 20 prosent fra budsjett for 2017, som var på 3,5 mill. kroner. Halvparten av midlene er planlagt brukt til sykdomsbekjempelse og tiltak for bedre dyrevelferd.

Landbruksdirektoratet anbefaler forslaget til sats for omsetningsavgift og at budsjettet for bruk av fondsmidler i 2018 innvilges i tråd med søknaden fra NPA.

Hjemmel

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet § 2 fastsatt av Omsetningsrådet 22. oktober 2008, med hjemmel i lov av 1936-07-10 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 11.

Vedlegg

Brev av 24.10.2017 fra NPA, med budsjettforslag for bruk av pelsskinnavgift 2018.
E-post av 04.12.2017 fra NPA, med svar på spørsmål til budsjettet

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

1. Omsetningsrådet foreslår overfor Landbruks- og matdepartementet at sats for omsetningsavgift på pelsdyrskinn videreføres med 1,0 prosent i 2018.
2. Av fondet for omsetningsavgift på pelsdyrskinn kan det i 2018 anvendes inntil 2,8 mill. kroner til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet.

Pels - Budsjett for bruk av pelsskinnavgift og forslag til omsetningsavgift 2018

I brev av 24.10.2017 legger Norges Pelsdyrslag (NPA) fram forslag til budsjett for faglige tiltak og opplysningsvirksomhet for 2018. Styret i NPA har behandlet og godkjent budsjettet. De samlede kostnadene knyttet til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet for 2018 forventes å være på om lag 5 mill. kroner. Av dette søkes 2,8 mill. kroner dekket av midler fra omsetningsavgiften. I tillegg kommer dekning av administrasjonsgodtgjørelsen til direktoratet.

Sats for omsetningsavgift, pelsdyrskinn

NPAs årsmøte vedtok 1. juni i år å foreslå overfor Omsetningsrådet at satsen for pelsskinnavgift videreføres med 1,0 prosent i 2018. Nivået på omsetningsavgiften, vurdering av fondsreserven og budsjettet for neste år må sees i sammenheng og har derfor alltid vært behandlet samtidig.

Tabellen viser utvikling i perioden 2004 – 2018

Årstall	Avgift i prosent	Fond, per 1.1 (mill. kroner)	Avgiftsinngang (mill. kroner)
2004	2,25	0,3	5,6
2005	2,25	0	4,5
2006	1,00	0,4	3,0
2007	1,00	0,4	2,2
2008	1,00	0,1	2,9
2009	1,00	0,3	2,2
2010	1,00	0,5	3,2
2011	1,00	1,5	3,7
2012	1,00	2,8	4,3
2013	1,00	4,7	5,4
2014	1,00	5,7	3,8
2015	1,00	4,3	4,4
2016	1,00	4,9	3,0
2017	1,00	3,8	2,8*
2018	1,00**	2,8*	2,8*
* prognose			
** avgiftssats foreslått av NPA			

Budsjett for anvendelse av pelsskinnavgift 2018

Budsjettet bygger på at foreslått sats for omsetningsavgift blir anbefalt av OR og vedtatt av LMD.

Omsetningsverdien av norsk skinnproduksjon er avhengig av faktorene antall skinn og salgsverdi per skinn. Antall skinn er prognosert med utgangspunkt i forsikrede dyr, samt forventning til endring i avlsdyrbestand og lagerendring av skinn hos produsentene.

NPA forventer at det vil bli omsatt 100 000 reveskinn i 2018. Samme antall som man forventer omsatt i 2017. For mink forventer man at det blir omsatt 570 000 skinn i 2018, mot forventet 700 000 skinn i 2017. Det forventes derimot at prisen både på skinn av mink og rev vil stige med om lag 15 prosent for kommende sesong, sammenliknet med sesongen 2016/2017.

På bakgrunn av dette er det anslått følgende omsetning av skinn i 2018:

Rev: 100 000 skinn à 830 kr/skinn

Mink: 570 000 skinn à 345 kr/skinn

Samlet verdi ca. 280 mill. kroner

I oktober 2016 ble det budsjettert med en samlet verdi på 350 mill. kroner for 2017. NPA har nå nedjustert verdien til 275 mill. kroner. Per 1. desember har det kommet inn i underkant av 2,75 mill. kroner i avgifter. Landbruksdirektoratet støtter derfor anslaget til NPA.

Sats for omsetningsavgift på 1,0 prosent er antatt å tilføre fondet 2,8 mill. kroner i 2018, i tillegg til renter.

Alle pelsdyrprodusenter i Norge er medlemmer i NPA. NPA understreker i sin budsjettsøknad at tiltakene som finansieres helt eller delvis med pelsskinnavgift er til nytte for alle produsenter, uavhengig av salgssted for produserte skinn.

I likhet med tidligere år er budsjettet for 2018 forelagt København Fur (KF) før behandling i NPAs styre. KF hadde ingen kommentarer til det framlagte budsjettet.

Budsjett til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet over omsetningsavgiften for 2017 og forslag for 2018, samt regnskap for 2016.

Aktiviteter/post	2016	2017	2018	2018	Avvik, kr ¹⁾	Avvik % ¹⁾
	Regnskap	Budsjett	Budsjett-forslag	Totale kostnader		
Opplysningsarbeid	400 000	450 000	500 000	1 400 000	50 000	11,1
Faglig opplysning, produsent	620 000	650 000	600 000	900 000	-50 000	-7,7
Sykdomsbekjempelse og overvåkning	700 000	700 000	600 000	1 100 000	-100 000	-14,3
Dyrevelferd	1 150 000	1 050 000	400 000	600 000	-650 000	-61,9
Forskningsprosjekter	580 000	400 000	400 000	400 000	-	0,0
Sum markedsaktiviteter	3 450 000	3 250 000	2 500 000	4 400 000	-750 000	-23,1
Administrasjonsutg. NPA	250 000	250 000	300 000	600 000	50 000	20,0
SUM	3 700 000	3 500 000	2 800 000	5 000 000	-700 000	-20,0
¹⁾ Endring i forhold til budsjett 2017						

NPAs kommentarer til budsjettet for 2018:

Opplysningsvirksomhet overfor forbruker

Norsk pelsdyrnæring vil i 2017 arbeide videre med informasjon rettet mot politikere, media, offentlig forvaltning og den øvrige befolkningen. De vurderer det som svært viktig at disse målgruppene får tilgang til riktig informasjon om næringen. De mener det derfor er viktig med oppfølging av disse gruppene. Nettsiden pelsdyrbonde.no, åpen pelsdyrgård og tilstedeværelse på landbruksmesser er eksempler på tiltak.

NPA ber om å få dekket 500 000 kroner av de totale kostnadene på 1 400 000 kroner.

Faglige tiltak overfor produsent

Pelsskinn er et produkt hvor det er store prisforskjeller mellom gode og mindre gode produkter. Dette kan illustreres ved at enkelte produsenter oppnår opptil 20 prosent høyere skinnpris enn gjennomsnittet, og i forhold til at de svakeste produsentene blir differensen følgelig enda større. I tillegg til skinnpris betyr reproduksjonsresultatet svært mye for lønnsomheten, og forskjellene mellom gode og mindre gode produsenter er store. Videre er arbeid med utvelgelse av tillitsfulle avlsdyr et viktig element i NOU 2014: 15 Norsk pelsdyrhold – bærekraftig utvikling eller styrt avvikling? – Gjennomgang av pelsdyrnæringen. Likeså står elektronisk journalføring av avlsarbeidet sentralt blant de

foreslåtte tiltakene i NOU. Rådgivning og tiltak innen ovennevnte områder er viktig.

Faglig rådgivning og avlskontroll

For å få forståelse for bruk av avlsprogram gjennomføres møter og kurs, samt veiledning direkte til den enkelte produsent.

I 2018 vil det bli gjennomført møter om bruk av avlsprogram, samt at det vil være jevnlig kontakt med den enkelte produsent om bruk av indekser og avlsverdiberegninger. NPA vil i 2018 avslutte samarbeidet med leverandøren av det finske avlsprogrammet og vil i stedet markedsføre et dansk avlssystem overfor medlemmene. For NPA vil dette være en rimeligere løsning og følgelig budsjetteres det med noe reduserte kostnader sammenliknet med tidligere år. NOU om norsk pelsdyrhold påpeker viktighet av økt dokumentasjon og bruk av elektroniske dataprogram i avlsarbeidet.

NPA ber om å få dekket 350 000 kroner av de totale kostnadene på 500 000 kroner.

Skinnutstillinger

Regionlagene arrangerer skinnutstillinger i første halvår, mens det arrangeres en sentral skinnutstilling om høsten. Ved gjennomføring av både de lokale og den sentrale utstillingen legges det vekt på å vise hvilke kvalitetskriterier som er ønskelige og som må vektlegges i avlsarbeidet. Videre blir det på en del lokale og på den sentrale utstillingen gjennomført faglige foredrag. Sorteringsarbeidet foretas som et samarbeid mellom skinnsorterere og pelsdyroppdrettere som også benyttes som ressurspersoner i lokallagene. Det planlegges gjennomført åtte lokale og en sentral utstilling i 2018.

NPA ber om å få dekket 250 000 kroner av de totale kostnadene på 400 000 kroner

Sykdomsbekjempelse og overvåking

Fôrproduksjonshygiene og fôrkvalitet

Pelsdyrfôr produseres i all hovedsak ved tre produsenteide anlegg. Det er avgjørende for kvaliteten på det ferdige produkt at råvarebruken er optimal med hensyn til kjemisk sammensetning og hygienisk kvalitet. Råvaretilgang, pris og konserveringsmetoder endres og dyrenes krav til fôrsammensetning varierer gjennom året slik at en kontinuerlig oppfølging er nødvendig. Den hygieniske kvaliteten på pelsdyrfôret er av stor betydning for spesielt reproduksjonsresultatet. Det er en reduksjon på posten sammenliknet med tidligere år som følge av at NPA sin aktivitet på området planlegges å bli noe redusert. De tre fôrlagene har også egne ressurser som arbeider med temaet og i dette arbeidet trekkes det veksler på ressurser fra NMBU og dansk ekspertise.

NPA ber om å få dekket 150 000 kroner av de totale kostnadene på 300 000 kroner.

Sykdommer

Hos både rev og mink finnes sykdommer som gir redusert dyrevelferd og produktkvalitet. Eksempler på sykdommer er skabb hos rev og plasmacytose hos mink.

Det forebyggende arbeidet og oppfølging ved smitte er viktig. Norge er av de landene som har kommet lengst i bekjempelsen av begge disse sykdommene. NPA planlegger også i 2018 å avholde møter med deltagelse fra Mattilsynet og med oppdrettere hvor aktuelle forholdsregler for bekjempelse av spesielt plasmacytose er tema. I samarbeid med Mattilsynet utarbeides rutiner for testing for plasmacytose. Erfaringer fra Danmark vurderes og tilpasses norske forhold. Budsjettposten er redusert sammenliknet med fjoråret, fordi NPA i 2017 gjennomførte en evaluering av den norske bekjempelsesstrategien og forventer ingen vesentlige endringer i 2018. Den gjennomførte evalueringen hvor en gruppe produsenter samt ekstern representant deltok, innebar en del kostnader som ikke er budsjettet i 2018.

NPA ber om å få dekket 150 000 kroner av de totale kostnadene på 200 000 kroner.

Helsetjenesteordning

Det er etablert et system hvor alle pelsdyroppdrettere har avtale med veterinær. Skjema med tilbakemeldinger fra de tre årlige veterinærbesøkene sendes til NPA for gjennomgang og oppfølging. I 2018 skal ordningen med veterinærbesøk videreføres og utvikles. Kontakten med lokale veterinærer vil bli videreført.

NPA ber om å få dekket 300 000 kroner av de totale kostnadene på 600 000 kroner.

Dyrevelferd

Stortingsmelding nr. 12 (2002-2003) om dyrevern og dyrevelferd legger, sammen med pelsdyrutvalgets NOU om norsk pelsdyrhold og forskrift om hold av pelsdyr, føringer for det dyrevelferdsarbeidet som foregår innen pelsdyrnæringa. Ved siden av forskning gjennomføres veiledning om forskrifter og formidling av kunnskap ut til produsentene. Den europeiske pelsdyrorganisasjonen Fur Europe har i flere år finansiert utvikling av dyrevelferdssystemet WelFur for kartlegging av dyrevelferden i den enkelte besetningen. Systemet ble i 2016 prøvd ut i ti europeiske land, inkl. Norge. NPA har igangsatt implementering av systemet for mink i 2017, og i 2018 vil både rev og mink bli inkludert og gjenstand for vurdering av norske og danske revisorer.

Forskningsformidling og produsentoppfølging

Forskningsformidling skjer ved deltagelse i møter og direkte kontakt med den enkelte produsent eller ved fagdager. Videre tas det også i 2018 sikte på å videreføre kontakten med Mattilsynet vedrørende næringas arbeid med dyrevelferdstiltakene.

NPA ber om å få dekket 200 000 kroner av de totale kostnadene på 300 000 kroner.

FarmSert-Sertifisering

Norsk pelsdyrnæring har etablert sertifiseringssystemet, FarmSert. Sertifiseringssystemet omfatter mange forhold ved produksjonen og skal bidra til å heve standarden på norsk pelsdyrproduksjon. Det vil i 2018 bli gjennomgang og oppdatering av håndbok, kravstandard og veileder. Videre skal det foretas en grundig evaluering av systemet som følge av innføringen av WelFur. Ved etableringen av systemet påløp det en del kostnader som er redusert, fordi man nå er kommet over i en driftsfase. Tidligere år har det ifølge NPA vært utstrakt kjøp av tjenester fra eksterne revisorer som har gjennomført revisjon hos produsentene hvert tredje år. Dette forventes å bli vesentlig redusert i 2018 som følge av innføring av WelFur.

NPA ber om å få dekket 100 000 kroner av de totale kostnadene på 150 000 kroner.

WelFur-sertifisering

Igangsetting av WelFur i Norge vil kreve en del ressurser knyttet til informasjon og planlegging, samt oppfølging av sertifiseringspersonalet. Erfaringsutveksling og tilpasninger av systemet, tolkning av resultat og videreutvikling er oppgaver som NPA vil ta del i. Sertifiseringen innebærer at produsentene vil få minst ett, og de fleste to, besøk av WelFur-revisor i 2018. Dette er revisjoner som produsentene betaler for selv direkte til Fur Europe, i motsetning til FarmSert-revisorene som NPA betaler. WelFur er et system som vil bli obligatorisk å ta del i fra 2020.

NPA ber om å få dekket 100 000 kroner av de totale kostnadene på 150 000 kroner.

Forskningsprosjekter

Dyrehelse og velferdsprosjekt

NPA har, sammen med NMBU, de senere år gjennomført flere forsøk knyttet til adferd hos pelsdyr. Prosjektene har vært oppdragsforskning og prosjekt i regi Norges Forskningsråd. De prosjektene som har vært gående er avsluttet, og nye prosjekter er ikke besluttet enda. NPA har hatt og har kontakt med forskningsmiljøet på NMBU og det er avholdt flere kontaktmøter hvor framtidig forskningsaktivitet og finansiering av denne har blitt drøftet. Tilsvarende diskusjoner har det også vært i styret i NPA. Resultatet fra drøftelsene med NMBU er at det 1. november ble sendt en søknad knyttet til forskningsmidlene for jordbruk og matindustri med tittelen Seleksjon for tillitsfullhet og effekter på sosial toleranse hos husdyr: mink som modelldyr. Sammenholdt med de forhold som er knyttet til NOU om norsk pelsdyrhold er det viktig å videreføre forskning innen dyrevelferd. I Stortingsmeldingen om pelsdyrnæringen sin fremtid er det også henstillinger om dyrevelferdsforskning.

NPA ber om å få dekket 400 000 kroner av de totale kostnadene på 400 000 kroner.

Administrasjonsutgifter

Styre og administrasjon

Arbeid med planlegging, administrasjon og tilrettelegging av gjennomføringen av de nevnte tiltakene, foretas av styret og administrasjonen i NPA.

NPA ber om å få dekket 250 000 kroner av de totale kostnadene på 500 000 kroner.

Rådgivende utvalg

Styret har oppnevnt rådgivende utvalg innen avl og etologi. Dette er utvalg som er sammensatt av pelsdyrprodusenter og vitenskapelig personell. Utvalgene gjennomfører sitt arbeid med møter og befaringer samt gir informasjon til produsentene. Utvalgene er rådgivende for styret og bidrar i forbindelse med gjennomføring av tiltak. For 2018 budsjetteres det med tre møter og en befaringsreise for hvert av utvalgene.

NPA ber om å få dekket 50 000 kroner av de totale kostnadene på 100 000 kroner.

Samarbeidsavtale mellom Oslo Skinnauksjoner og København Fur

NPA opplyser om at det fra og med salgssesongen 2017/18, som starter med auksjon i desember 2017, er endringer i samarbeidsavtalene for salg av skinn og avregning av skinnoppgjør til norske produsenter.

Oslo Skinnauksjoner har inngått samarbeidsavtale med København Fur om salg av pelsskinn. I henhold til denne avtalen er det København Fur som skal foreta avregning til leverandørene og København Fur som skal foreta innbetaling av pelsskinnavgift. København Fur er fra tidligere kjent med rutinene og den nylig inngåtte samarbeidsavtalen med København Fur representerer en videreføring av deres praksis.

Avtalen mellom Oslo Skinnauksjoner og Saga Furs er utløpt. Skinn som fortsatt er usolgt hos Saga Furs vil bli avregnet som tidligere gjennom Oslo Skinnauksjoner og Oslo Skinnauksjoner vil innbetale pelsskinnavgift for disse. NPA forventer at dette skinnsalget vil bli avsluttet i første halvår 2018, og vil gi beskjed når dette opphører.

Noen norske produsenter vil, ifølge NPA, omsette skinn gjennom Saga Furs også etter at samarbeidsavtalen er avsluttet. Det vil i disse tilfellene være Saga Furs som foretar avregning og følgelig også skal innbetale pelsskinnavgift. Dette blir en ny situasjon for Saga Furs, og NPA anbefaler at det tas kontakt med Saga Furs for å etablert nødvendige rutiner for rapportering og innbetaling av pelsskinnavgift for skinn som blir avregnet direkte fra

Saga Furs.

Landbruksdirektoratets vurdering

Totalrammen i budsjettet må tilpasses inngangen av midler i fondet. NPA foreslår uendret avgiftssats på 1,0 prosent. Prognoser for pris og antall solgte skinn i 2018 tilsier at inngangen til fondet kan bli omtrent som i 2017. Inngangen i 2017 ser ut til å bli lavere enn forventet. NPA fremlegger derfor et budsjett for 2018 med en mindre ramme enn for fjoråret. Budsjettet er like stort som forventet inngang til fondet.

Budsjettet NPA legger fram for 2018 er 20 prosent lavere enn for 2017. Mye av reduksjonen skyldes bortfall av kostnader til eksterne revisorer da dette er kostnader produsentene nå må dekke selv.

Størrelsen på fondet er i dag omtrent ett års forbruk av midler til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Landbruksdirektoratet vurderer det derfor som uproblematisk å legge opp til et forbruk i 2018 på 2,8 mill. kroner. Tiltakene NPA foreslår å bruke mer av avgiftsmidler til er etter direktoratets mening innenfor formålet med midlene.

NPA har oversendt budsjettet for 2017 til Kopenhagen Fur (KF), som har meldt tilbake at de ikke har merknader til det framlagte budsjettet. Landbruksdirektoratet vurderer dette slik at KF er enig i den linjen som NPA har lagt seg på når det gjelder bruk av omsetningsavgiften.

Landbruksdirektoratet forutsetter at NPA gjennomfører tiltakene i tråd med egen søknad, slik at det ikke skal oppstå tvil om at tiltakene som helt eller delvis finansieres med midler fra omsetningsavgiften er til gagn for alle pelsdyrholdere, uavhengig av salgssted for skinn.

Forslaget om sats for omsetningsavgift på skinn og søknaden om bruk av fondsmidler i 2018 er behandlet av NPAs styre og drøftet med KF.

Landbruksdirektoratet har videre ingen merknader til samarbeidsavtalen mellom Oslo Skinnauksjoner og Kopenhagen Fur. Vi skal sørge for at det blir tatt kontakt med Saga Furs slik at de vet hvordan de skal betale inn omsetningsavgift for omsatte skinn.

Landbruksdirektoratet anbefaler forslaget til sats for omsetningsavgiften og at budsjettet for bruk av fondsmidler i 2018 innvilges i tråd med søknaden fra NPA.

Saksnr.: 078/17	Sektor: Melk	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Melk - Budsjett for administreringen av markedsreguleringen av melk og melkeprodukter i 2018	Saksnr.: 17/61259-3

Beskrivelse

Tine SA søker om en budsjettramme for kostnadene ved å administrere markedsreguleringen for melk i 2018 på 9 439 240 kroner, noe som er en økning på 0,4 prosent sammenlignet med budsjettet for 2017. Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med Tines forslag.

Hjemmel

Forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 3-3.

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Tine SA datert 26. oktober 2017.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Budsjett for Tine SAs administrasjon av markedsreguleringen i melkesektoren i 2018 godkjennes, og inntil 9 439 240 kroner kan belastes fondet for omsetningsavgift på melk.

Melk - Budsjett for administreringen av markedsreguleringen av melk og melkeprodukter i 2018

I brev av 26. oktober 2017 søker Tine SA (Tine) om budsjetttramme for administrasjon av markedsreguleringen av melk og melkeprodukter i 2017. Budsjettforslaget er på 9 439 240 kroner i 2018.

Tines budsjettforslag for administrasjonsgodtgjørelse på melk i 2018 vises i tabellen under. Her vises også vedtatt budsjett for 2017 og regnskapet for 2016.

Budsjettforslag Tines administrasjonsgodtgjørelse 2018, samt budsjett for 2017 og regnskap 2016, i kroner

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Endring*	Endring* prosent
<i>Totale kostnader</i>					
Personal	5 361 300	5 584 000	5 559 540	-24 460	-0,4
Drift	2 494 548	2 432 000	2 542 000	110 000	4,5
Styret	700 086	798 000	737 700	-60 300	-7,6
Reiser	120 000	120 000	120 000	0	0,0
Revisjon	170 000	170 000	180 000	10 000	5,9
Prognosearbeid, drift	400 000	300 000	300 000	0	0,0
Prognosearbeid, utvikling	840 000	0		0	
Sum	10 085 934	9 404 000	9 439 240	35 240	0,4
<i>Nøkkeltall</i>					
Antall årsverk	6,3	6,4	6,2	-0,2	-3,1
Personalkostnader per årsverk	851 000	872 500	896 700	24 200	2,8
Driftskostnader per årsverk	395 960	380 000	410 000	30 000	7,9
Totale kostnader per årsverk	1 600 942	1 469 375	1 522 458	53 083	3,6
*Endring i forhold til budsjett 2017					

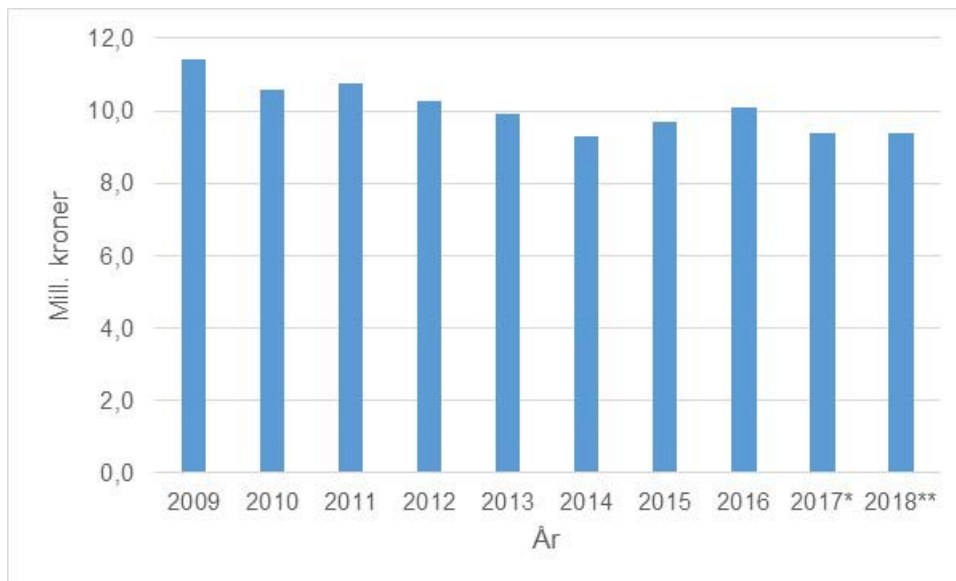
Generelt om budsjettforslaget

Forslaget til budsjett for administrasjonsgodtgjørelse for melk i 2018 baserer seg på:

Antall årsverk ved hovedkontoret og ved Tine-anlegg som er knyttet opp til arbeidet med markedsregulering
Gjennomsnittlige årsverkskostnader til lønn basert på regnskapstall for 2016, justert for kostnadsutvikling i 2017 og 2018
Gjennomsnittlige driftskostnader per årsverk

I tillegg kommer forventede kostnader ved konsernstyrets arbeid med markedsregulering, reiser knyttet til markedsreguleringsoppgavene, revisjon og prognosearbeid vedrørende melkeleveransene.

Figuren under viser utviklingen i administrasjonsgodtgjørelsen for melk fra 2009-2018.

* Budsjettall for 2017

**Tines forslag 2018

Personalkostnader

Tine forventer at arbeidet med gjennomføringen av markedsreguleringen i stor grad vil foregå som tidligere. De anslår likevel en reduksjon på 0,2 årsverk på grunn av redusert ressursbruk til reguleringseksport.

Tine har lagt til grunn en personalkostnad på 896 700 kroner per årsverk, noe som er en økning i forhold til inneværende års budsjett på 24 200 kroner, eller 2,8 prosent. Statistisk sentralbyrå (SSB) forventer en lønnsutvikling på 3,0 prosent i 2018.

Samlede personalkostnader er i budsjettet forventet å bli 5 559 540 kroner i 2018, noe som er en reduksjon på 24 460 kroner, eller 0,4 prosent, sammenlignet med budsjettet for 2017.

Driftskostnader

Tine forventer en økning i de totale driftskostnadene på 110 000 kroner, eller 4,5 prosent. Per årsverk er det budsjettet med 410 000 kroner i driftskostnader, en økning 30 000 kroner eller 7,9 prosent sammenlignet med 2017-budsjettet. Sammenlignet med regnskapet for 2016 er dette en økning på 3,5 prosent.

Styret

Tine legger til grunn at markedsreguleringen vil utgjøre 12 prosent av styrets arbeid i 2018. De budsjetterer med at styrets arbeid vil koste 737 700 kroner i 2018. Tine legger til grunn en kostnadsutvikling fra 2016 for styrets arbeid tilsvarende lønnsutviklingen. Sammenlignet med budsjett 2017 er budsjettet for 2018 redusert med 60 300 kroner.

Reiser

Tine foreslår et budsjett på 120 000 kroner til reiseaktivitet i 2018. Dette er på samme nivå som budsjett 2017 og regnskap 2016.

Prognosetjenester

Tine utfører nå selv arbeidet med melkeprognoser for kumelk og geitemelk. Det er fagmiljøet som arbeider med Husdyrkontrollen og Storfedatabasen som utfører dette arbeidet. Tidligere ble prognosearbeidet utført i Norsk Kjøtt Totalmarked på grunnlag av data fra Tine. For 2018 prognoserer Tine med 300 000 kroner som er på samme nivå som i

budsjett 2017.

Revisjon

Tine forventer at oppgavene i 2018 vil være i samme omfang som i 2017. Foreløpig regnskapsoversikt for 2017 viser en kostnad på 180 000 kroner. Tine budsjetterer med dette beløpet for 2018.

Landbruksdirektoratets vurdering

Forslaget til administrasjonsbudsjett for 2018 er på totalt 9 439 240 kroner. Dette er på om lag samme nivå som budsjettet for 2017. I 2018 foreslår Tine økninger i budsjettpostene totale driftskostnader og revisjon, mens postene totale lønnskostnader og styrearbeid reduseres sammenlignet med budsjett 2017. Budsjettpostene reise og prognosearbeid er uendret i forhold til 2017.

Landbruksdirektoratet registrerer at det i budsjettet er en reduksjon i antall årsverk på 0,2, og dette innebærer en reduksjon i totale lønnskostnader. Tine har lagt til grunn en lønnsvekst på 2,5 prosent i 2017 og på 2,8 prosent i 2018, mens SSB forventer en lønnsvekst på 2,4 prosent i 2017 og på 3,0 prosent i 2018. Landbruksdirektoratet har ingen kommentarer til dette.

Landbruksdirektoratet registrerer at driftskostnadene per årsverk øker med 7,9 prosent sammenlignet med budsjettet for 2017. Sammenlignet med regnskap 2016 er økningen på 3,5 prosent for en periode på to år.

Landbruksdirektoratet har gjennomgått forslag til budsjett og vurdert det til å være i tråd med forutsetningene for administrasjonsgodtgjørelse i melkesektoren. Budsjettforslaget er i samsvar med den gjennomgangen Landbruksdirektoratet hadde med markedsregulatorene høsten 2011 om kostnadselementene i administrasjonsgodtgjørelsen, se sak 62/11 behandlet av OR i møte 13. desember 2011.

Landbruksdirektoratet anbefaler at budsjettet godkjennes.

Saksnr.: 079/17	Sektor: Kjøtt og egg	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Kjøtt og egg - Budsjett for Norturas administrasjonsgodtgjørelse 2018	Saksnr.: 17/60960-2

Beskrivelse

Nortura søker om en administrasjonsgodtgjørelse for 2018 på 17 789 327,00 kroner, fordelt med 13 358 658,00 kroner på kjøtt og 4 430 669,00 kroner på egg. Dette innebærer en økning på til sammen 491 488,00 kroner, eller 2,8 prosent sammenlignet med 2017. Landbruksdirektoratets anbefaling er i tråd med søknaden.

Hjemmel

Forskrift 2005-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer, § 3-3.

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Nortura 26. oktober 2017

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

1. Budsjettet for Norturas administrasjon av markedsreguleringen i kjøttsektoren i 2018 godkjennes, og inntil 13 358 658,00 kroner kan anvendes av fondet for omsetningsavgift på kjøtt.
2. Budsjettet for Norturas administrasjon av markedsreguleringen i eggsektoren i 2018 godkjennes, og inntil 4 430 669,00 kroner kan anvendes av fondet for omsetningsavgift på egg.

Kjøtt og egg - Budsjett for Norturas administrasjonsgodtgjørelse 2018

Nortura har i brev av 26. oktober 2017 oversendt forslag til budsjett for administrasjonsgodtgjørelse for 2018. Budsjettforslaget har en ramme på 17 789 327,00 kroner, hvorav 13 358 658,00 kroner er knyttet til markedsregulering av kjøtt og 4 430 669,00 kroner er knyttet til egg.

Forslag til budsjett for administrasjonsgodtgjørelse kjøtt 2018, samt regnskap 2016 og budsjett 2017

KJØTT	2016	2017	2018	Endring ¹⁾	Endring i % ¹⁾
	Regnskap	Budsjett	Budsjettforslag		
Lønn	7 304 147	7 266 743	7 504 471	237 728	3,3
Drift	3 625 448	3 907 232	4 005 084	97 852	2,5
Styret	1 214 102	1 170 432	1 203 759	33 327	2,8
Reiser	111 242	161 544	162 345	801	0,5
Revisjon	125 000	129 000	133 000	4 000	3,1
Andre kostnader	300 000	350 000	350 000	-	-
Sum	12 679 939	12 984 950	13 358 658	373 708	2,9
¹⁾ Endring i forhold til budsjett 2017					

NØKKELTALL	2016	2017	2018	Endring ¹⁾	Endring i % ¹⁾
	Regnskap	Budsjett	Budsjettforslag		
KJØTT					
Antall årsverk	8,4	8,4	8,5	0,1	1,2
Lønnskostn. per årsverk	872 658	864 060	883 815	19 755	2,3
Driftskostn. per årsverk	642 269	679 930	689 458	9 528	1,4
Totale kostn. per årsverk	1 514 927	1 543 989	1 573 273	29 283	1,9
¹⁾ Endring i forhold til budsjett 2017					

Forslag til budsjett for administrasjonsgodtgjørelse egg 2018, samt regnskap 2016 og budsjett 2017

EGG	2016	2017	2018	Endring ¹⁾	Endring i % ¹⁾
	Regnskap	Budsjett	Budsjettforslag		
Lønn	2 781 538	2 850 566	2 933 281	82 715	2,9
Drift	991 566	992 637	1 014 680	22 042	2,2
Styret	303 525	292 608	300 940	8 332	2,8
Reiser	100 163	98 077	99 769	1 692	1,7
Revisjon	77 000	79 000	82 000	3 000	3,8
Sum	4 253 793	4 312 889	4 430 669	117 780	2,7
¹⁾ Endring i forhold til budsjett 2017					

NØKKELTALL	2016	2017	2018	Endring ¹⁾	Endring i % ¹⁾
	Regnskap	Budsjett	Budsjettforslag		
EGG					
Antall årsverk	3,3	3,3	3,3	-	-
Lønnskostn. per årsverk	835 297	853 463	875 868	22 405	2,6
Driftskostn. per årsverk	442 119	437 821	447 115	9 294	2,1
Totale kostn. per årsverk	1 277 415	1 291 284	1 322 983	31 699	2,5
¹⁾ Endring i forhold til budsjett 2017					

For kjøtt og egg innebærer budsjettforslaget en nominell økning i forhold til 2017 på henholdsvis 2,9 og 2,7 prosent. Dette skyldes i hovedsak økte lønnskostnader og økte driftskostnader. Økningen i lønnskostnader per årsverk er 3,3 prosent for kjøtt og 2,9

prosent for egg. Tilsvarende økning i driftskostnader er 2,5 prosent for kjøtt og 2,2 prosent for egg.

Generelt om søknaden

Nortura SA baserer forslag for administrasjonsgodtgjøring for 2018 for kjøtt og egg på samme opplegg som for de siste årene med et samlet oppsett for kjøtt og egg. Beregningene bygger i stor grad på felles forutsetninger. Fellesavdelinger som Totalmarked, regnskap, lønning, sentralbord, personal og konserndirektør har oppgaver både for kjøtt og egg. Kostnader fra disse avdelingene fordeles på de ulike fondene for kjøtt og egg. Andre avdelinger retter seg direkte mot enten kjøtt eller egg.

Det har over tid vært en effektivisering i arbeidet med markedsreguleringen. Det har bakgrunn i endret arbeidsmetoder, fusjon og personalendringer. Fra 2006 til 2018 er antall årsverk for å gjennomføre markedsregulering redusert fra 17,0 til 11,8. For 2018 er antall årsverk økt med 1,2 prosent, mens kostnadene øker med 2,8 prosent sammenliknet med budsjettet for 2017. Figuren under viser utviklingen i administrasjonsgodtgjørelsen for kjøtt og egg (fjorfekjøtt er holdt utenfor) fra 2008 til 2018.

Utviklingen i administrasjonsgodtgjørelsen for kjøtt og egg 2008-2018

* Norturas forslag til budsjett for 2018

Avdelinger med oppgaver både for kjøtt og egg

Totalmarked

Avdelingen har 9,1 årsverk, og av 8,2 årsverk (90 prosent) til markedsregulering er 0,8 årsverk (10 prosent) knyttet til egg og 7,4 årsverk (90 prosent) knyttet til kjøtt. For 2018 er det kun en mindre justering av en stillingsandel i Totalmarked.

Fra 01.07.09 ble volummodellen etablert som markedsordning for storfe, og fra 01.07.13 ble modellen også innført for egg og lam. Nortura skriver at arbeidet går ut på utarbeidelse av grunnlagsdokumenter, informasjon og opplæring om markedsordningene. Dette er integrert i avdelingens oppgaver. Fra 2017 utfører ikke Totalmarked lenger prognosearbeidet for melk. Det er likevel fortsatt nødvendig for Nortura å samarbeide med Tine som grunnlag for prognose for storfekjøtt.

I likhet med tidligere er det lagt inn i budsjettet kjøp av to årsverk fra Animalia – hvorav det ene er til dekning av råvarekontroll og fysisk oppfølging av reguleringslagrene. I det

andre årsverket er det lagt inn forsøks- og kalkyleskjæring knyttet til de pris- og råvarespesifikasjonsoppgaver de har som en del av markedsregulatorrollen.

Arbeidet med markedsreguleringen i avdelingen er beregnet til 8,2 årsverk og tilsvarende kostnader beregnet til 11 182 349,00 kroner, en økning på 292 503,00 kroner fra 2017.

Regnskapsavdelingen

For regnskapsavdelingen er kostnadene fordelt på grunnlag av bilagsmengde for de ulike avdelingene. Andelen knyttet til markedsregulering er i budsjettet for 2018 beregnet til 1,2 årsverk og kostnadene er 1 236 153,00 kroner. For egg er mye av rapporteringen for markedsreguleringen knyttet til denne avdelingen, mot at det for kjøtt nå er organisert til Totalmarked. 50 prosent av kostnadene i regnskapsavdelingen er derfor ført på egg.

Internservice

I budsjettet har de samlet funksjoner fra lønningskontor, personalavdeling, sentralbord, intern post, rekvisita og kantine. På hver av disse avdelingene utgjør arbeidet med markedsreguleringen en svært liten andel, og det er rasjonelt å se disse administrative enhetene i sammenheng. Det er beregnet at andelen knyttet til markedsregulering utgjør 0,3 årsverk. Samlede kostnader for regulering i enheten er 448 812,00 kroner.

Kostnadene for internservice er fordelt 20/80 mellom egg og kjøtt.

Konserndirektør og direktør for bransje og marked

Ansvar for markedsreguleringen ligger hos konserndirektør. I 2016 ble det gjennomført en omorganisering ved ansettelse av en direktør felles for Totalmarked, Animalia og Opplysningskontoret. For 2017 er det for administrasjonsgodtgjørelsen dekket 0,25 årsverk for direktør og 0,1 årsverk for konserndirektør. Samlet representerte denne endringen en innsparing, skriver Nortura. Med budsjettet for 2018 søkes det om 788 324,00 kroner.

Kostnadene for konserndirektør/direktør for bransje og marked er fordelt 20/80 mellom egg og kjøtt.

Styret

I budsjettet har andelen markedsregulering siden 2008 vært beregnet til å utgjøre 30 prosent av arbeidet i styret til Nortura SA. I forbindelse med SLFs vurdering av kostnadselementene i administrasjonsgodtgjørelsen i 2011 gjennomgikk de styreprotokollene, og resultater var at ca. 30 prosent av antall saker i styret var relatert til markedsreguleringen. Nortura foreslår at styrets arbeid med markedsregulering videreføres på 30 prosent for 2018.

Kostnadene med styret uten årsmøte og reiser er 5 015 662,00 kroner inkludert fraværsgodtgjørelse. 30 prosent av dette utgjør 1 504 699,00 kroner og foreslås belastet markedsreguleringen.

Kostnadene for styret er fordelt 20/80 mellom egg og kjøtt.

Avdelinger med oppgaver bare for kjøtt

Ingris

Tilbakemelding fra produsentene gjennom Ingris Web er viktig for å kvalitetssikre prognosen. For å sikre rask tilbakemelding fra produsent er det fortsatt nødvendig å premiere oppslutning. Kostnaden har vært 300 000 kroner i minst ti år og ble oppjustert i 2017. Totalmarked søker om 350 000 kroner for 2018.

Avdelinger med oppgaver bare for egg

For egg er arbeidet med konkrete tiltak innen markedsreguleringen delt på noe flere avdelinger enn for kjøtt. Etter en intern omorganisering var det fra 2016 justering av fordelingen av arbeidet med markedsregulering mellom avdelinger som medførte effektivisering.

Vareforsyning

Dette inkluderer arbeidet med oversikt over varestrøm hos markedsregulator. Det er beregnet at 0,2 årsverk i avdelingen er knyttet til markedsreguleringen. Kostnadene beregnes til 204 643,00 kroner.

Divisjon drift – avdeling egg

Avdelingen har ansvar for egg håndteringen i Nortura. Arbeidet knytter seg også til mottak og forsyning av egg ut av Nortura. Fra 2016 er stillinger med markedsregulering for egg flyttet og samordnet både fra avdelingene vareforsyning og Eggproduktfabrikk, og det gir en effektivisering av logistikkvirksomheten for egg og eggproduktvirksomhet. Det er beregnet at 0,7 årsverk i avdelingen er knyttet til markedsreguleringen. Kostnadene beregnes til 911 459,00 kroner.

Nortura Eggprodukter

Eggproduktfabrikken er har en viktig funksjon i markedsreguleringen av egg, og har oppgaver med markedsregulering tilsvarende 0,2 årsverk. Det inkluderer skillevirksomheten, mottak av overskuddsegg fra uavhengige eggpakkerier samt oppfølging av lagring. Kostnadene beregnes til 285 188,00 kroner.

Lokalt arbeid

I administrasjon av markedsregulering er det inkludert lokalt arbeid med håndtering av egg samt rapportering, anslått til 0,7 årsverk. Kostnadene er beregnet til 662 701,00 kroner.

Norturas administrasjonskostnader fordelt på egg og kjøtt 2017

	Årsverk	Tot. egg og kjøtt	Andel kjøtt, %	Kostnader kjøtt	Andel egg, %	Kostnader egg
Totalmarked	8,2	11 182 349	90	10 064 114	10	1 118 235
Regnskapsavdelingen	1,2	1 236 153	50	618 077	50	618 077
Internservice	0,3	448 812	80	359 050	20	89 762
Konsemdirektør	0,1	292 569	80	234 055	20	58 514
Direktør bransje og marked	0,25	495 755	80	396 604	20	99 151
Styret		1 504 699	80	1 203 759	20	300 940
Ingris Web		350 000	100	350 000	-	-
Vareforsyning	0,2	204 643	-	-	100	204 643
Div. drift avd. egg	0,7	911 459	-	-	100	911 459
Nortura Eggprodukter	0,2	285 188	-	-	100	285 188
Lokalt arbeid	0,7	662 701	-	-	100	662 701
Revisjon		215 000		133 000		82 000
Totalt	11,85	17 789 327		13 358 658		4 430 669

Landbruksdirektoratets vurdering

Landbruksdirektoratet har gjennomgått forslaget til budsjett og vurderer dette å være i tråd med forutsetningene for administrasjonsgodtgjørelsen på kjøtt- og eggsektoren. Norturas forslag viser en økning på 373 708,00 kroner tilsvarende 2,9 prosent for kjøtt og 117 780,00 kroner tilsvarende 2,7 prosent for egg. Antall årsverk som er involvert i markedsreguleringsoppgavene øker med 0,1 fra 2017 til 2018. Nortura legger fram forslag til budsjett med en lønnsutvikling for kjøtt og egg på henholdsvis 3,3 og 2,9 prosent.

Statistisk sentralbyrå (SSB) forventer en lønnsutvikling på 3,0 prosent for 2018. Endringer i budsjettet ut over endring i lønns- og driftskostnader er forholdsvis små.

Landbruksdirektoratet anbefaler at forslaget til budsjett for administrasjonsgodtgjørelse for Norturas oppgaver som markedsregulator godkjennes.

Saksnr.: 080/17	Sektor: Korn	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Marknadsregulering korn - Administrasjonsbudsjett for Norske Felleskjøp i 2018	Saksnr.: 17/60521-3

Beskrivelse

Norske Felleskjøp har lagt fram et budsjett på 6 109 700 kroner for administrasjon av markedsregulering i kornsektoren i 2018. Dette er en økning på 3,6 prosent i forhold til budsjett for 2017. Forslaget er vedtatt av styret i Norske Felleskjøp 18. oktober 2017. NFK tar forbehold om at det kan bli endringer som følge av at NFKs felleskostnader skal styrebehandles 12. desember, og at direktoratet i tilfelle blir orientert om det før møtet i Omsetningsrådet.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med forslaget.

Hjemmel

Forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer, § 3-3.

Forutsetninger

At styrebehandlig av samlet budsjett for Norske Felleskjøp i 2018, som skjer 12. desember 2017, ikke medfører endring av fordeling av felleskostnader.

Vedlegg

Brev fra Norske Felleskjøp av 20. oktober 2017.
E-post fra Norske Felleskjøp av 30. november 2017.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Budsjettet for Norske Felleskjøps administrasjon av markedsregulering i kornsektoren i 2018 godkjennes, og inntil 6 109 700 kroner kan anvendes av fondet for omsetningsavgift korn.

Marknadsregulering korn - Administrasjonsbudsjett for Norske Fellekjøp i 2018

I brev av 20. oktober 2017 legger Norske Fellekjøp (NFK) fram budsjettforslag for administrasjon av markedsreguleringen i 2018. Budsjettet er godkjent av styret i NFK 18. oktober 2017. Budsjettforslaget er på 6 109 700 kroner. Enkelte av kostnadene som inngår i budsjettet er andel av felleskostnader i NFK. Disse blir behandlet på styremøte i NFK 12. desember 2017. Landbruksdirektoratet vil bli orientert dersom det blir endringer som gir vesentlige endringer i kostnadene. Forslaget til budsjett er basert på tidligere års regnskap, inngåtte avtaler om kjøp av tjenester og bokførte kostnader per 30. september 2017. De enkelte kostnadspostene blir kort omtalt under.

Personalkostnader

I beregningen av personalkostnader er det lagt til grunn en lønnsvekst på 3,0 prosent. Totale personalkostnadene blir da 3 396 000 kroner som er en økning på 116 800 kroner tilsvarende 3,6 prosent sammenlignet med 2017-budsjettet. Lønnsveksten på 3 prosent er beregnet på bakgrunn av prognosert resultat for 2017. Det er avsatt 2,8 årsverk til markedsregulering, dette er uendret fra 2017.

Driftskostnader

I budsjettet for 2018 er det avsatt 1 781 000 kroner til driftskostnader. Dette er en økning på 57 200 kroner, tilsvarende 3,3 prosent i forhold til 2017-budsjettet.

Styret

I budsjettet for 2018 er det avsatt 230 000 kroner til styrearbeid. Dette er en økning på 7 200 kroner, tilsvarende 3,2 prosent i forhold til 2017-budsjettet, men på samme nivå som 2016-budsjettet. Styrekostnadene påvirkes av styrets geografiske sammensetning.

Reisekostnader

I budsjettet for 2018 er det avsatt 108 000 kroner til dekning av reiseutgifter. Dette er en økning på 3 000 kroner tilsvarende 2,9 prosent i forhold til 2017-budsjettet.

Kjøp av prognosetjenester

For å kunne utføre oppgaver vedrørende markedsreguleringen er NFK avhengig av å benytte ressurser fra Fellekjøpet Agri og faglig bistand fra NIBIO. Kostnadene til prognosetjenester i 2018-budsjettet er satt til 541 000 kroner, en økning på 1 900 kroner tilsvarende 0,4 prosent i forhold til 2017-budsjettet.

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjettforslag 2018	Endring	Endring prosent
Kostnader					
Personal	3 259 100	3 279 200	3 396 000	116 800	3,6
Drift	1 715 100	1 723 800	1 781 000	57 200	3,3
Styret	229 750	222 800	230 000	7 200	3,2
Reiser	119 700	105 000	108 000	3 000	2,9
Prognosetjenester	513 000	539 100	541 000	1 900	0,4
Revisjon	26 900	29 800	30 700	900	3,0
Andre	3 400	-	-	-	-
Sum	5 866 950	5 899 700	6 086 700	187 000	3,2

Kostnader personal er redusert i forhold til opprinnelig forslag jmf mail av 30.11.17

Landbruksdirektoratets vurderinger

Landbruksdirektoratet har gjennomgått forslaget til budsjett og vurdert dette til å være i tråd med forutsetningene for markedsregulators administrasjonsgodtgjørelse. NFKs forslag til budsjett for 2018 viser en økning på 187 000 kroner tilsvarende 3,2 %.

De to postene som øker mest både prosentvis og i sum kostnad er personal og drift. For 2018 er det i budsjettet lagt til grunn 3 prosent lønnsvekst i forhold til prognosene for regnskap for 2017. Dette er identisk med tall fra Statistisk sentralbyrå. Sammenlignet med budsjett for 2017 er økningen på 3,6 prosent. Årsaken til dette er i følge NFK at pensjonskostnadene stiger mer enn lønnskostnadene. Selv om lønnskostnadene er budsjettert med en økning på 3 prosent øker pensjonskostnadene med 7 prosent. Samlet gir dette en økning på 3,6 prosent i forhold til budsjett for personal for 2017.

Årsaken til økningen i driftsbudsjettet er høyere husleie, samt behov for oppgradering av teknisk utstyr. Antall årsverk er uendret fra 2017 til 2018. Landbruksdirektoratet anbefaler at budsjettet godkjennes.

Saksnr.: 081/17	Sektor: Melk	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Melk - Budsjett faglige tiltak 2018	Saksnr.: 16/60858-11

Beskrivelse

Tine SA søker om til sammen 12,110 mill. kroner i støtte til faglige tiltak og avlsarbeid i melkesektoren for 2018 fordelt som følger:

1. Geno SA 6,5 mill. kroner
2. Norsk Sau og Geit 1,5 mill. kroner
3. KOORIMP v/Animalia, 442 000 kroner
4. Helsetjenesten for storfe (HT) v/Animalia 3,668 mill. kroner

Tine informerer om at Helsetjenesten for storfe er under omorganisering og at den fra 1. januar 2018 vil være en del av Animalia. Animalia søker om at Helsetjenesten for storfe i sin helhet dekkes av omsetningsavgiftene for melk og kjøtt. Tidligere har det kun vært enkeltprosjekter som har vært finansiert av omsetningsmidler.

Tines søknad var behandlet av konsernstyret til Tine før den ble fremmet.

Landbruksdirektoratet anbefaler at det bevilges støtte til faglige tiltak og avlsarbeid og i samme størrelsesorden som det Tine SA foreslår i sin søknad.

Hjemmel

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet § 2 pkt., 2 og 3 og § 3, fastsatt av Omsetningsrådet 22. oktober 2008 med hjemmel i lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11.

Forutsetninger

Tine er ansvarlig for å informere mottakere av tilskudd til salgsfremmende tiltak, kvalitets- og avlsarbeid om Omsetningsrådets vedtak om innvilgede budsjettmidler. Tine er videre ansvarlig for at organisasjonene gjøres kjent med hvilke vilkår midlene er gitt under, jf. retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Tine skal også påse at organisasjonene dokumenterer hvilke tiltak midlene er brukt til. Landbruksdirektoratet forutsetter at dokumentasjonen viser regnskapstall som er sammenlignbare med budsjett. Det må også framgå at midlene er brukt til det tiltenkte formålet. Budsjett og regnskap skal også synliggjøre de totale kostnadene for de enkelte tiltakene. Dette for å synliggjøre hvor stor andel av tiltakene omsetningsavgiften på melk dekker. Tine er mottaker og formidler av pengene som blir tildelt disse organisasjonene av Omsetningsrådet.

Vedlegg

Brev fra Tine SA datert 26. oktober 2017

E-post fra Tine SA datert 30. november 2017

Møtebehandling

Saken ble behandlet etter sak 83/17.

Bartnes ba om en oversikt over administrative kostnader i Helsetjenesten for storfe etter flyttingen til Animalia, sammenlignet med tidligere, og en vurdering av eventuelle stordriftsfordeler ved å samle alle helsetjenestene i Animalia. Vurderingen gjøres i forkant av neste budsjettbehandling for Helsetjenesten for storfe.

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Av fondet for omsetningsavgift på melk bevilges det i 2018 inntil:

1. 6,5 mill. kroner til Geno SA til avlsarbeid
2. 1,5 mill. kroner til Norsk Sau og Geit til avlsarbeid
3. 442 000 kroner til KOORIMP v/Animalia til faglige tiltak
4. 3,668 mill. kroner til Helsetjenesten for storfe (HT) v/Animalia til faglige tiltak

Melk - Budsjett faglige tiltak 2018

Tine SA fremmer i brev av 26. oktober 2017 forslag til budsjett for faglige tiltak i 2018. Tine søker om støtte til Geno, Norsk Sau og Geit (NSG) og Animalia. Midler til Geno og NSG skal gå til avlsarbeid, mens midlene til Animalia skal gå til KOORIMP og Helsetjenesten for storfe (HT). Søknaden ble behandlet av konsernstyret til Tine 26. oktober 2017, som støttet forslaget. Totalt søker Tine om 12,110 mill. kroner til faglige tiltak i 2018.

Tabellen nedenfor viser fordelingen av midler mellom Geno, NSG, KOORIMP og Helsetjenesten for storfe (HT) i regnskapet for 2016, budsjett 2017, søknad 2018.

Institusjon	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Søknad 2018
Geno	6 500 000	6 500 000	6 500 000
NSG	1 450 000	1 450 000	1 500 000
KOORIMP v/Animalia	442 000	442 000	442 000
Helsetjenesten for storfe (HS)v/Animalia	1 350 000	2 150 000	3 668 000
Totalt	9 742 000	10 542 000	12 110 000

Tines anbefaling

I brev av 26. oktober 2017 anbefaler Tine at det i 2018 kan anvendes 6,5 mill. kroner til forsknings- og utviklingstiltak innen storfeavl i Geno, 1,5 mill. kroner til gjennomføring av avlsopplegg for geit, og 442 000 kroner til Animalia til arbeidet i KOORIMP. I tillegg anbefaler Tine at det bevilges 3,668 mill. kroner til Helsetjenesten for storfe (HT) som fra 1. januar 2018 blir en del av Animalia.

Geno

Geno søker via Tine om 6,5 mill. kroner fra omsetningsavgiften på melk til utvikling og gjennomføring av avlstiltakene på NRF. Geno har lagt til grunn generell kostnadsvekst på 2 prosent. Kapitalkostnader er ikke inkludert i oppstillingen av kostnader til avlsfaglige tiltak.

Tine anbefaler at det for 2018 kan benyttes 6,5 mill. kroner fra omsetningsavgiften på melk til forsknings- og utviklingstiltak innen storfeavl i Geno. Til sammen søker Geno om 9,3 mill. kroner fra fondene for omsetningsavgift for melk og kjøtt til avlsfaglige tiltak på NRF. Dette er tilsvarende beløpet det ble søkt om for 2017. Geno foreslår å videreføre fordelingen med 70 prosent på fondet for melk og 30 prosent på fondet for kjøtt. Geno har søkt om 2,79 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift for kjøtt til tilsvarende virksomhet. Animalia innstiller på et budsjett på 2,79 mill. kroner, uendret i forhold til inneværende år.

Geno budsjetterer totalt med 32,5 mill. kroner i direkte kostnader knyttet til avlsarbeidet på NRF i 2018. 9,3 mill. kroner i støtte fra omsetningsmidlene utgjør en andel på 28,6 prosent av Genos direkte kostnader knyttet til forsknings- og utviklingstiltak innen storfeavl. Forholdstallet i 2017 var 30,5 prosent.

Norsk Sau og Geit

NSG søker via Tine om tilskudd på 1,55 mill. kroner til gjennomføring av avlsopplegg for geit fra fondet for omsetningsavgift på melk i 2018. Tine anbefaler at det i 2018 kan benyttes 1,5 mill. kroner fra omsetningsavgiften på melk til forsknings- og utviklingstiltak i regi av NSG.

NSG er en faglig medlemsorganisasjon for sau- og geiteholdere, og har ansvaret for det organiserte avlsopplegget på geit i Norge. Avlsopplegget på geit har de senere årene

gjennomgått store endringer, med målsetting om å sikre avlsmateriale av topp kvalitet til hele geiteholdet.

NSG jobber både med avlsarbeid og semin, og for 2108 er samlet budsjett for avl og semin på geit på totalt 3,985 mill. kroner. Samlet budsjett er 510 000 kr høyere enn budsjettet for 2017.

Omsetningsmidlene gis kun til avlsarbeid og ikke til semin. Omsetningsmidlene er fordelt på poster innenfor avlsarbeid. I 2017 har NSG intensivert farskapstesting, og alle bukkekje som ble kaseingentestet ble og farskapstestet. NSG mener dette tiltaket har bidratt til økt sikkerhet i avlsarbeidet og bidrar til økt avlsframgang.

I 2018 planlegger NSG å legge grunnlag for å ta i bruk genomisk seleksjon på geit. NSG regner med at bruk av genomisk seleksjon er i regulær drift i 2020-2021. Dette krever en intensivert gentesting for å bygge opp en referansepopulasjon. NSG planlegger et utviklingsarbeid slik at DNA –analysen kan fungere som kaseingentest. Dette kan gjøre at en kan inkludere avl for genvarianter som gir ekstra mye kaseinproduksjon. Økt kaseinproduksjon er gunstig med tanke på produksjon av hvit geitost.

KOORIMP

Tine søker om tilskudd på 442 000 kroner til KOORIMP fra omsetningsavgiften på melk i 2018, tilsvarende beløpet som ble bevilget for 2017. KOORIMP er husdyrnæringens koordineringsenhet for smittebeskyttelse ved import, og ble opprettet av en samlet norsk husdyrnæring for å hindre innførsel av smittestoffer som kan gi sykdom hos dyr og mennesker. Arbeidet i KOORIMP ledes av en styringsgruppe og sekretariatet er lagt til Animalia.

Styringsgruppen består av Tine SA, Nortura SA, KLF, Q-meieriene AS, Norsvin, Geno, TYR, NSG, Norsk Fjørfeleg, Gjensidige Forsikring, Norges Bondelag og Norsk Bonde- og småbrukarlag, som har inngått en avtale om samarbeid om:

- kvalitetssikring av import
- beredskap for smittsomme dyresykdommer
- strategiske problemstillinger knyttet til smittsomme dyresykdommer

For regnskapsåret 2016 var kostnadene til KOORIMP på 1,404 mill. kroner. Finansieringen er vist i tabellen nedenfor, sammen med budsjett for 2017 og 2018.

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Omsetningsmidler kjøtt	0,877	0,823	0,877
Omsetningsmidler melk	0,442	0,442	0,442
Forsikringsbransjen	0,085	0,085	0,085
Prosjektinntekter			
Sum inntekter	1,404	1,350	1,404

For 2018 har KOORIMP budsjettet med et totalbudsjett på 1,404 mill. kroner, opp fra 1,350 mill. kroner i 2017. Det er forutsatt at 442 000 kroner kan finansieres av fondet for omsetningsavgift på melk.

Tine mener arbeidet i regi av KOORIMP kommer alle melkeprodusenter til gode. Det er ingen endringer i avtale og forutsetninger sammenlignet med i fjor. Ut fra dette mener Tine at kostnadsandelen som tilfaller melkesektoren bør dekkes av omsetningsavgiften på melk i 2018.

Helsetjenesten for storfe (HT)

Tine anbefaler at midler fra omsetningsavgiften på melk kan dekke inntil 3,668 mill. kroner av budsjettet til Helsetjenesten for storfe (HT) i 2018. I 2016 og 2017 har midler fra omsetningsavgiften for melk bidratt til finansiering av kontrollprogrammet for BRSV og BCoV, i regi av HT. Søknaden innebærer at hele driften av HT, herunder kontrollprogrammet, fra 2018 finansieres av omsetningsmidler, fordelt på melk og kjøtt. Av det totale budsjettet på 6,4 mill. kroner er 3,3 mill. knyttet til kontrollprogrammet og 3,1 mill. til generell drift av HT-storfe. Årsaken til nedgangen fra 4,2 (egentlig 4,25) til kontrollprogrammet i 2017 til 3,3 i 2018 er at prosjektlederstillingen legges til ordinær drift.

HT er under omorganisering og vil fra 1. januar 2018 være en del av Animalia. Fram til i dag har den vært en del av Tine Medlem og rådgivning. To ansatte overføres fra Tine til Animalia. Avtalepartene i HT har vedtatt ny strategiplan. Avtalepartene er Geno, Tyr, Tine, Q-meieriene, Nortura og KLF.

Omorganiseringen begrunnes på følgende måte:

«Fagstyret i Helsetjenesten for storfe startet så langt tilbake som i 2015 en strategiprosess. I denne prosessen skulle det ses på både faglige og organisatoriske utfordringer. Et klart flertall av samarbeidspartnerne bak Helsetjenesten for storfe signaliserte at de ønsket en framtidig organisering mer uavhengig av varemottaker. Det ble også gjort spørreundersøkelser blant storfeprodusenter og storfeveterinærer. Det var stor oppslutning om HT-storfe, men få så et klart skille mellom TINE og HT-storfe.

Storfenæringen er i endring. Antall mjølkekyr og – besetninger går ned, mens antall ammekyr og ammekubesetninger er stigende. Bekjemping av smittsomme sjukdommer krever bred oppslutning uavhengig av produksjonsform og leveringsforhold.

Summen av alle disse forholdene var avgjørende for at avtalepartene i helsetjenesten konkluderte med at tiden var inne for en omorganisering av Helsetjenesten for storfe. En innlemming i Animalias bransjenøytrale fagmiljø, der andre helsetjenester alt er en del, var en naturlig løsning.»

Tine argumenterer videre med følgende i e-post av 30. november 2017:

«Det overordnede målet med ny organisering av Helsetjenesten for storfe er å sikre en helsetjeneste som gir et likeverdig tilbud til alle storfeprodusenter uavhengig av produksjonsform og varemottakertilknypning, og som alle storfeprodusenter bidrar til finansieringen av. Omorganiseringen vil også sikre at vi får en organisering av det generiske helsearbeidet på storfeområdet som er parallell til den vi har for de andre store husdyrproduksjonene.

En finansiering av Helsetjenesten for storfe gjennom omsetningsavgift fra melk og kjøtt sikrer at alle produsenter bidrar til finansieringen uavhengig av produksjonsform og varemottakertilknypning. Kontrollprogrammet for BRSV og BCOV har vært finansiert over omsetningsavgift for melk og kjøtt i 2016 og 2017, men som et prosjekt hos TINE. En generisk organisering gjør det mulig og naturlig å drifte dette programmet som en del av den ordinære driften av helsetjenesten, parallellt med måten lignende kontrollprogrammer i andre produksjoner er finansiert og organisert. På lengre sikt skal kostnadene til kontroll med disse to virusinfeksjonene reduseres, men det er for tidlig å slå fast hvor

raskt dette kan skje. Det vil avhenge av framgangen i bekjempelsen. Kostnadsnivået i bekjempelsesprogrammet går noe opp fra 2017 til 2018 vesentlig på grunn av en forventet økning i antall prøver som vil bli tatt ut og analysert. Stillingen som prosjektleder legges inn som en del av driften av helsetjenesten og vil fortsatt utgjøre en stilling. Den andre stillingen er en overføring av en stilling fra Tine Rådgiving og medlem som omhandler klauv- og kalvehelseaktivitet. Overføringen fra TINE rådgivning og medlem medfører lavere kostnader til helsearbeid i Tine Råvare.

De totale kostnadene til helsearbeid ved omorganiseringen stiger derfor ikke vesentlig utover det som følger av noe økt aktivitet i kontrollprogrammet og generell kostnadsvekst, men det skjer en omfordeling mellom produsentgrupper slikt at alle i større grad bidrar.»

I henhold til strategiplanen fram mot 2022 framgår det at HT skal sikre en bærekraftig norsk storfeproduksjon gjennom god dyrehelse, velferd og riktig legemiddelbruk.

God dyrehelse og velferd skal sikres gjennom arbeid med kontroll og bekjempelse av smittsomme sykdommer, klauver, parasitter og dyrevelferd.

HT har en ambisjon om å redusere antibiotikaforbruket med minst 10 prosent fra 2016 til 2020. Tiltakene for å oppnå dette er kontroll av smittsomme sykdommer og forebyggende helsearbeid, økt kunnskap om korrekt medisinbruk i storfeproduksjonen, økt kunnskap om korrekt bruk av antiparasittære midler, bidra til at veterinærer følger terapianbefalingene fra legemiddelverket og oppfordre veterinærer til økt felt-diagnostikk med innsending av prøver for analyse og resistenstesting.

Avtalepartene er kommet til enighet om at kostnadene med kontrollprogrammet for smittsomme dyresykdommer kan deles likt mellom melk og kjøtt, mens kostnader utover dette fordeles med utgangspunkt i førstehandsverdi basert på tall fra total kalkylen for jordbruket. Denne viser 65 prosent for melk og 35 prosent for kjøtt.

Følgende budsjett er satt opp for HT for 2018:

	2018
Inntekter	1000 kroner
Prosjektinntekter	-
Omsetningsavgift melk	3 668
Omsetningsavgift kjøtt	2 737
Sum inntekter	6 405
Kostnader	
Personalkostnader	1 893
Husleie, renhold, transport	109
Leie og kjøp av driftsmateriale	-
Vedlikehold	-
Eksterne tjenester*	3 200
Trykksaker, møter, kurs mm	250
Telefon, porto, budbil	15
Innkjøp og drift IKT	52
Reise	300
Markedsaktiviteter	-
Andre kostnader	-
Innkjøp adm. tjenester	45
Andel Animaliakostnader	140
Interne tjenester Animalia	400
Sum kostnader	6 405

* Fordelt på 2,2 mill. kroner til analyser av mjølke- og blodprøver i kontrollprogrammet for BRSV og BCoV, 0,8 mill. kroner til innkjøp og utsending av prøvetakingsutstyr mm i kontrollprogrammet BRSV og BCoV, 0,2 mill. kroner til fagområdet klauv.

Landbruksdirektoratets vurdering

Landbruksdirektoratet har vurdert søknaden i henhold til retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet, § 2. punkt 2 og 3.

Vedrørende støtte til avlsarbeid viser vi til tidligere praksis hvor kostnader knyttet til avlsprosjekter og løpende avlsarbeid (dvs. avlsbesetninger, teststasjoner, avlsdatabank med mer) kan finansieres ved omsetningsavgift, mens kostnader knyttet til semin og drift i avlsorganisasjonene ikke skal gis støtte. I tillegg legger Omsetningsrådet vekt på at det er naturlig å behandle avlsarbeidet innenfor de ulike husdyrslagene etter samme prinsipper, men at det må tas hensyn til avlsorganisasjonenes ulike forutsetninger for å hente inntekter gjennom løpende salg av avlsmateriale. Videre er det viktig at tilskuddet til avlsorganisasjonene skal komme alle produsenter til gode.

Geno

Geno søker om å få dekket 6,5 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift på melk til forsknings- og utviklingstiltak innen storfeavl i 2018. Beløpet er det samme som Geno fikk tildelt fra omsetningsmidlene for melk i 2017, men beløpet utgjør en mindre andel av Genos totale budsjett i 2018 enn i 2017. Geno redegjør for hva som inngår i de ulike budsjettpostene i sin søknad, og etter Landbruksdirektoratets vurdering er dette i tråd med

retningslinjer for anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet § 2, punkt 3. Landbruksdirektoratet mener det også er i tråd med Omsetningsrådets tidligere vurderinger av at avlsarbeid er starten på produktutviklingen og dermed fremmer omsetningen.

Landbruksdirektoratet registrerer at Geno rapporterer at de internasjonale resultatene er bedre enn budsjett i 2017 som følge av bedre salg og lavere kostnader, og at dette særlig er muliggjort gjennom samarbeidsavtalen med Genus/ABS.

Landbruksdirektoratet anbefaler at det bevilges 6,5 mill. kroner for å dekke kostnader til avlsfaglig arbeid i Geno i 2018, i tråd med forslaget fra Tine.

Norsk Sau og Geit

NSG budsjetterer med bruk av omsetningsmidler til avlsopplegget på geit.

Landbruksdirektoratet mener tiltaket er i tråd med retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet, § 2, punkt 3.

Landbruksdirektoratet vurderer også at dette er i tråd med Omsetningsrådets tidligere vurderinger av at avlsarbeidet er starten på produktutviklingen og dermed fremmer omsetningen.

Landbruksdirektoratet anbefaler at det bevilges 1,5 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift på melk til avlsarbeidet på geit i regi av NSG, i tråd med forslaget til Tine.

KOORIMP

Tine søker om 442 000 kroner til KOORIMP fra fondet for omsetningsavgift på melk for 2018. Beløpet er tilsvarende det som ble bevilget i 2017. I protokoll fra Omsetningsrådet 10. desember 2013 (OR-sak 64/13) ble det vurdert at dette tiltaket kan bidra til å øke kvaliteten i melkeproduksjonen og bidra til å øke produksjonen i den grad en oppnår redusert utbredelse av dyresykdommer som følge av tiltaket. I så måte vil tiltaket være innenfor formålet med bruk av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak.

Den delen av KOORIMP som er knyttet til kjøttsektoren finansieres av omsetningsavgiften på kjøtt. I budsjettet for 2018 utgjør dette 877 000 kroner, og ligger inne som en del av Animalias budsjettsøknad for 2018. I protokoll fra Omsetningsrådet 10. desember 2013 (OR-sak 64/13), ble det påpekt likebehandling av sektorene, når det gjelder finansiering av KOORIMP. Likebehandling av sektorene tilsier at omsetningsavgiften på melk kan finansiere melkesektorens bidrag til samarbeidet.

Landbruksdirektoratet anbefaler at det bevilges 442 000 kroner til KOORIMP, i tråd med forslaget fra Tine.

Helsetjenesten for storfe (HT)

Tine søker om 3,668 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift på melk til finansiering av HT i 2018. I tillegg søker Nortura om å få dekket 2,737 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift på kjøtt. Tidligere har omsetningsmidlene dekket prosjekter, men ikke selve driften av HT. Søknaden omfatter nå mer enn de to prosjektene som tidligere har fått midler fra fondet for omsetningsavgift for melk. Dette innebærer en økning i finansieringen gjennom omsetningsmidler for melk på 1,5 mill. kroner, eller ca. 70 prosent, sammenlignet med budsjett 2017.

HT var tidligere organisert som en del av Tine, mens den fra 1. januar 2018 er underlagt Animalia. Det er opprettet en samarbeidsavtale bestående av både Tine SA og Q-meieriene AS som har medlemmer/produsenter som leverer melk, i tillegg til aktører innenfor kjøttsektoren. Landbruksdirektoratet registrerer at Helsetjenesten for storfe nå er organisert på samme måte som Helsetjenesten for sau og Helsetjenesten for svin, i regi av Animalia. I all hovedsak er også disse helsetjenestene finansiert av midler fra

omsetningsavgiften. En likebehandling av Helsetjenestene tilsier at det kan benyttes midler fra omsetningsavgiften på melk til Helsetjenesten for storfe, såfremt aktivitetene er berettiget tilskudd. Se også sak om faglige tiltak kjøtt 2018 til behandling i OR i møte 14. desember 2017.

Landbruksdirektoratet har vurdert søknaden i henhold til retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet § 2, punkt 2.

HT skal bidra til å sikre en bærekraftig norsk storfeproduksjon gjennom god dyrehelse, velferd og riktig legemiddelbruk. De omsøkte midlene skal gå til tiltak for å nå dette målet. Dette er kvalitetsfremmende tiltak tidlig i verdikjeden, som legger grunnlag for en god råvare for videre produktutvikling. Landbruksdirektoratet mener disse tiltakene er kollektive tiltak som vil kunne komme alle storfeprodusenter til gode. I den grad tiltakene medfører god dyrehelse og velferd, samt redusert legemiddelbruk, er det Landbruksdirektoratets vurdering at tiltakene bidrar til økt potensial for omsetningsvekst. Vi mener dermed at midler til disse tiltakene vil være i tråd med formålet med omsetningsloven.

Landbruksdirektoratet registrerer at avtalepartene har kommet frem til at en fordeling av kostnadene til HT kan gjøres med lik fordeling mellom melk og kjøtt når det gjelder kontrollprogrammet for smittsomme dyresykdommer, slik praksis har vært i 2016 og 2017. Når det gjelder kostnader utover dette er fordelingen på 65 prosent for melk og 35 prosent for kjøtt, basert på tall for førstehandsverdien av melk og kjøtt i totalkalkylen for jordbruket. Landbruksdirektoratet mener det er rimelig å legge til grunn tall fra totalkalkylen ved fordeling mellom melk og kjøtt.

Landbruksdirektoratet anbefaler dermed at inntil 3,668 mill. kroner kan dekkes fra fondet for omsetningsavgift på melk til HT i 2018.

Krav til informasjon og rapportering

Tine er ansvarlig for å informere mottakere av tilskudd til salgsfremmende tiltak, kvalitets- og avlsarbeid om Omsetningsrådets vedtak om innvilgende budsjettmidler. Tine er videre ansvarlig for at organisasjonene gjøres kjent med hvilke vilkår midlene er gitt under, jf. retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Tine skal også påse at organisasjonene dokumenterer hvilke tiltak midlene er brukt til. Landbruksdirektoratet forutsetter at dokumentasjon viser regnskapstall som er sammenlignbare med budsjett. Det må også framgå at midlene er brukt til det tiltenkte formålet. Budsjett og regnskap skal også synliggjøre de totale kostnadene for de enkelte tiltakene. Dette er for å synliggjøre hvor stor andel av tiltakene omsetningsavgiften på melk dekker. Tine er mottaker og formidler av pengene som blir tildelt disse organisasjonene av Omsetningsrådet.

Saksnr.: 082/17	Sektor: Egg og fjørfekjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Egg og fjørfe - støtte fra omsetningsavgiften til forsøkshus ved NMBU i 2018	Saksnr.: 17/64095-2

Beskrivelse

Nortura SA søker om midler over omsetningsavgiften til finansiering av bygging av et forsøkshus for fjørfe på Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) på Ås gård. Finansiering av 62,5 prosent av huset med inventar er foreslått dekket av fondene for egg og fjørfe. Den resterende finansieringen vil være gjennom en avtalt bransjeavgift på alt fjørfefôr som selges i Norge. Avtalen om bransjeavgift er inngått under forutsetning om at 62,5 prosent av huset finansieres over omsetningsavgiften. I Omsetningsrådets møte 9. desember 2016 vedtok Omsetningsrådet å bevilge 1 477 334 kroner av fondet for egg og 2 216 000 kroner av fondet for fjørfekjøtt til finansiering av bygging av fjørfehus ved NMBU for utbetaling i 2017. Midlene er ikke utbetalt siden byggingen av huset ikke er påbegynt. Landbruksdirektoratet foreslår at disse midlene overføres til 2018. Dette er betinget av at forutsetningene under blir oppfylt.

Hjemmel

Lov av 10. juni 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.
Retningslinjer for anvendelse av midler til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet § 2 punkt 6.

Forutsetninger

Dersom forsøkshuset for fjørfe, som det er bevilget tilskudd til av midler fra omsetningsavgiften, selges eller tas i bruk til andre formål enn forutsatt ved bevilgningen, kan Omsetningsrådet kreve hele eller deler av tilskuddet tilbakebetalt fra Nortura. Tilbakebetalingsplikten gjelder i 25 år og reduseres med 10 prosent årlig. Til og med år tre, forutsatt at Omsetningsrådet bevilger midler, er tilbakebetalingsplikten hele det utbetalte beløpet.

Det forutsettes at finansiering av 37,5 prosent av inntil 35,5 mill. kroner dekkes av andre midler enn omsetningsavgiften.

Vedlegg

Brev fra Nortura datert 23. oktober 2017

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

1. Omsetningsrådet godkjenner at inntil 1 477 334 kroner av fondet for egg overføres til 2018 til Nortura SA til finansiering av bygging av fjørfehus ved NMBU.
2. Omsetningsrådet godkjenner at inntil 2 216 000 kroner av fondet for fjørfekjøtt overføres til 2018 til Nortura og Bransjestyret ved Nortura SA til finansiering til bygging av fjørfehus ved NMBU.

3. Utbetaling for 2018 gjøres etter at ferdigattest for forsøkshuset er mottatt av Landbruksdirektoratet.
4. Forelagt finansieringsmodell for forsøkshuset budsjettet til 35,5 mill. kroner tas til orientering.

Egg og fjørfe - støtte fra omsetningsavgiften til forsøkshus ved NMBU i 2018

I Omsetningsrådets møte 9. desember 2016, sak 91/16, innvilget Omsetningsrådet inntil 1 477 334 kroner av fondet for egg og inntil 2 216 000 kroner av fondet for fjørfekjøtt for 2017 til Nortura SA til finansiering av bygging av fjørfehus ved NMBU. I vedtaket ble det også forutsatt at en utbetaling for 2017 gjøres først etter at ferdigattest for forsøkshuset er mottatt av Landbruksdirektoratet. Byggingen av forsøkshuset er enda ikke påbegynt og det blir derfor ikke utbetalt midler fra hverken fondet for egg eller fjørfekjøtt i 2017. Nortura SA har i brev av 23. oktober 2017 søkt om at midler for samme formål utbetales i 2018.

Sakens bakgrunn

Finansieringen av fjørfehuset ved NMBU har vært oppe til behandling i Omsetningsrådet ved flere anledninger. Første gang var 20. oktober 2015, sak 67/15, der prinsippvurderingen av bruk av omsetningsmidler til forsøkshuset ble diskutert. Her vedtok OR følgende: «Finansiering av bygging av et universitetsbygg har svak sammenheng med formålet i omsetningsloven §1. Omsetningsrådet mener likevel det er et sterkt behov for et slikt forsøksbygg, og oppfordrer Landbruks- og matdepartementet til å vurdere alternativ finansiering.»

I Omsetningsrådets møte 31. oktober 2016, sak 74/16, ble det diskutert støtte fra omsetningsavgiften for egg og fjørfekjøtt til finansiering av forsøkshus ved NMBU. Realitetsbehandlingen av søknaden fra Nortura og Bransjestyre ble da utsatt til ORs desembermøte.

I Omsetningsrådets møte 9. desember 2016, sak 74/16, var saken om fjørfehuset oppe igjen der det blant annet ble diskutert hel- eller delfinansiering, de konkurranserettslige forholdene, en bransjeavgift lagt på forbransjen, garanti for huset, at huset benyttes til fjørfeformål, garanti for kostnader ved driften og garanti for eventuell budsjettsprek. I møtet ble det endelige vedtaket som følger:

1. «Omsetningsrådet bevilger inntil 1 477 334 kroner av fondet for egg for 2017 til Nortura SA til finansiering av bygging av fjørfehus ved NMBU.
2. Omsetningsrådet bevilger inntil 2 216 000 kroner av fondet for fjørfekjøtt for 2017 til Nortura og Bransjestyret ved Nortura SA til finansiering til bygging av fjørfehus ved NMBU.
3. Utbetaling for 2017 gjøres etter at ferdigattest for forsøkshuset er mottatt av Landbruksdirektoratet.
4. Forelagt finansieringsmodell for forsøkshuset budsjettert til 35,5 mill. kroner tas til orientering.»

For mer bakgrunnsinformasjon viser vi til protokollene og vedleggene til disse i de overnevnte sakene.

Norturas fremdriftsplan

I søknader fra Nortura fra 2016 var planen å igangsette og ferdigstille byggeprosessen av fjørfehuset i 2017. I brev fra Nortura fra 2017 forklarer de at byggingen har blitt utsatt og nevner følgende grunner for dette:

- «Alle avtaler mellom partene er ferdigstilt og signert.
- Universitetsstyret ved NMBU ga klarsignal for å gå videre med prosjektet i sitt møte i mars.
- Det er etablert en prosjektorganisasjon for gjennomføringsfasen.
- Detaljprosjektering, herunder kvalitetssikring av kostnader og nødvendige tilpasninger av bygget for å komme innenfor vedtatt kostnadsramme på 35,5 mill.

- kroner.
- Anbudsdokumenter er under arbeid. Det tas sikte på anbudsinnhenting i desember 2017- januar 2018.»

Nortura skriver at byggestart besluttes endelig når det foreligger signerte kontrakter med entreprenører, og forutsatt at de samlede kostnadene, inkludert prisstigning og usikkerhet, er innenfor vedtatt kostnadsramme. Etter fremdriftsplanen til Nortura vil en slik beslutning kunne tas i mars 2018. Da beregner Nortura at byggestarten vil bli i løpet av våren og at fjørfebygget vil være innflytningsklart innen utgangen av 2018.

Søker har lagt opp til følgende fordeling av finansieringen av hele forsøkshuset:

Tilskudd fra Omsetningsrådet, omsetningsavgift for egg	25 %	kr 8 864 000
Tilskudd fra Omsetningsrådet, omsetningsavgift for fjørfekjøtt	37,50 %	kr 13 296 000
Tilskudd fra forproducentene, krevd inn gjennom bransjeavgift på før	37,50 %	kr 13 296 000
SUM		kr 35 456 000

Med endringer i fremdriftsplanen for byggingen av forsøkshuset, der byggestart nå er planlagt ca. ett år senere enn Nortura la til grunn i søknaden sin om midler for 2017, vil tidsperioden for finansieringen også forskyves med ett år. Nortura planlegger en tilbakebetalingstid på seks år. Forutsatt gjeldende lånerente hos NMBU på null prosent p.a. planlegger Nortura at betalingen blir som følger:

År	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Sum
Oms. avg. egg (kr)	1 477 334	1 477 334	1 477 333	1 477 333	1 477 333	1 477 333	8 864 000
Oms. avg. fjørfe (kr)	2 216 000	2 216 000	2 216 000	2 216 000	2 216 000	2 216 000	13 296 000
Bransjeavg. før (kr)	2 216 000	2 216 000	2 216 000	2 216 000	2 216 000	2 216 000	13 296 000
Sum	5 909 334	5 909 334	5 909 333	5 909 333	5 909 333	5 909 333	35 456 000

Landbruksdirektoratets vurdering

Byggingen av forsøkshuset for fjørfe ved NMBU ble tidligere beregnet av Nortura til å starte våren 2017 og stå ferdig før 2017 var over. I vedtaket fra OR-møte 9. desember 2016, sak 91/16, er det forutsatt at bygget står ferdig før OR utbetaler midler til huset. Siden byggeprosessen har tatt lenger tid enn planlagt for Nortura, blir det ingen utbetaling i 2017. Sen oppstart i byggeprosessen gjør også at utbetalingsplanen med utbetalinger av midler fra omsetningsavgiften for egg og fjørfekjøtt, som Nortura har skissert, vil forskyves med ett år. Betalingene er beregnet for seks år og vil da vare ut 2023.

For å sikre at pengene fra omsetningsavgiften går til det formålet det er tiltenkt i denne saken, mener Landbruksdirektoratet at det er viktig å videreføre forutsetningene om at dersom forsøkshuset for fjørfe, selges eller tas i bruk til andre formål enn forutsatt ved bevilgningen, kan Omsetningsrådet kreve hele eller deler av tilskuddet tilbakebetalt fra Nortura. Tilbakebetalingsplikten gjelder i 25 år fra første utbetaling og reduseres med ti prosent årlig. Til og med år tre, forutsatt at Omsetningsrådet bevilger midler, er tilbakebetalingsplikten hele det utbetalte beløpet.

Det forutsettes at finansiering av 37,5 prosent av inntil 35,5 mill. kroner dekkes av andre midler enn omsetningsavgiften.

Finansieringen av forsøkshus for fjørfe ved NMBU har blitt nøye vurdert og diskutert i Omsetningsrådet og etter at et tilsvarende vedtak ble fattet for 2017 foreslår Landbruksdirektoratet derfor at midlene bevilget for 2017 overføres til 2018 og får de samme vilkårene som fremgår av sak 91/16.

Saksnr.: 083/17	Sektor: Kjøtt, egg og fjørfekjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Kjøtt, egg og fjørfekjøtt - Budsjett faglige tiltak 2018	Saksnr.: 17/64166-1

Beskrivelse

Nortura SA og Bransjestyret søker om midler til faglige tiltak i 2018 som følger:

Fondet for kjøtt: 80,933 mill. kroner.

Dette innebærer en økning på 8,882 mill. kroner tilsvarende 12,3 prosent sammenliknet med 2017.

Det er foreslått 50,108 mill. kroner, en økning på 8,4 prosent, til faglige tiltak i regi av Animalia samt 30,825 mill. kroner, en økning på 19,3 prosent, til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid (tidligere kalt kvalitets- og avlsarbeid).

Fondet for egg: 4,214 mill. kroner.

Dette innebærer en økning på 103 000 kroner tilsvarende 2,5 prosent sammenliknet med 2017.

Fondet for fjørfekjøtt (kylling og kalkun): 9,349 mill. kroner.

Dette innebærer en økning på 218 000 kroner tilsvarende 2,5 prosent sammenliknet med 2017.

Landbruksdirektoratet innstiller som omsøkt med unntak av en avkorting på 185 000 kroner til ScanPig og 3,5 mill. kroner til Norsk Duroc.

Hjemmel

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet § 2 pkt. 2 og 3 og § 3, fastsatt av Omsetningsrådet 22. oktober 2008, med hjemmel i lov av 1936-07-10 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11.

Forutsetninger

Animalia er ansvarlig for å informere mottakere av tilskudd til kvalitets- og avlsarbeid om Omsetningsrådets vedtak om innvilgede budsjettmidler. Animalia er videre ansvarlig for at organisasjonene gjøres kjent med hvilke vilkår midlene er gitt under, jf. retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Animalia skal også påse at organisasjonene dokumenterer hvilke tiltak midlene er brukt til. Landbruksdirektoratet forutsetter at dokumentasjonen viser regnskapstall som er sammenlignbare med budsjett. Det må også framgå at midlene er brukt til det tiltenkte formålet. Budsjett og regnskap skal også synliggjøre de totale kostnadene for de enkelte tiltakene. Dette for å synliggjøre hvor stor andel av tiltakene omsetningsavgiften på kjøtt dekker.

Vedlegg

Brev av 03.11.2017 fra Animalia, med budsjettforslag for faglige tiltak 2018.

Forslag til vedtak

1. Av fondet for omsetningsavgift på kjøtt bevilges det i 2018 inntil
  - a. 50 108 000 kroner til Animalia til faglige tiltak
  - b. 27 140 000 kroner til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid
2. Av fondet for omsetningsavgift på egg bevilges det til faglige tiltak i 2018 inntil 4 214 000 kroner til Animalia.
3. Av fondet for omsetningsavgift på fjørfekjøtt bevilges det til faglige tiltak i 2018 inntil 9 349 000 kroner til Animalia
4. Til forebyggende tiltak i tilfelle en akutt sykdomssituasjon kan det i 2018 brukes inntil 1,4 mill. kroner likt fordelt mellom fondet for omsetningsavgiften på egg og fondet for omsetningsavgiften på fjørfekjøtt, utenfor rammen gitt i punkt 2 og punkt 3.

Møtebehandling

Medlemmet Bartnes foreslo å innvilge midler til Norsk Duroc i samsvar med tilrådinga fra Animalia. Det innebærer en økning på 3,5 mill. kroner sammenlignet med sekretariatets forslag. Videre foreslo Bartnes en planlagt nedtrapping av bevilgningen på 6,0 mill. kr til Norsk Duroc med 15% per år i perioden 2019 til 2020.

Rådet stemte først over direktoratets forslag til vedtak punkt 1, som falt mot en stemme, Vibeke Andersen.

Deretter stemte rådet over et nytt punkt 1, med endring i 1b og et nytt punkt 5, som begge ble vedtatt mot en stemme (Vibeke Andersen).

Punkt 2, 3 og 4 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Av fondet for omsetningsavgift på kjøtt bevilges det i 2018 inntil
  - a. 50 108 000 kroner til Animalia til faglige tiltak
  - b. 24 140 000 kroner til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid
2. Av fondet for omsetningsavgift på egg bevilges det til faglige tiltak i 2018 inntil 4 214 000 kroner til Animalia.
3. Av fondet for omsetningsavgift på fjørfekjøtt bevilges det til faglige tiltak i 2018 inntil 9 349 000 kroner til Animalia.
4. Til forebyggende tiltak i tilfelle en akutt sykdomssituasjon kan det i 2018 brukes inntil 1,4 mill. kroner likt fordelt mellom fondet for omsetningsavgiften på egg og fondet for omsetningsavgiften på fjørfekjøtt, utenfor rammen gitt i punkt 2 og punkt 3.
5. Av fondet for omsetningsavgift på kjøtt bevilges følgende midler til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid:
  - a. 6,0 mill. kroner til Norsk Duroc i 2018 med en planlagt nedtrapping på 15 % per år i perioden 2019 - 2022.
  - b. 0,5 mill. kroner i 2018 til "Implementeringsprosjekt genotyping".

Kjøtt, egg og fjørfekjøtt - Budsjett faglige tiltak 2018

Norturas søknad om budsjettet for 2018 til faglige tiltak for kjøtt og egg ble vedtatt i konsernstyret 23. oktober 2017 etter behandling i Bransjestyret. Bransjestyret fremmer søknad om budsjett for faglige tiltak for fjørfekjøtt i 2018 direkte til Omsetningsrådet. Søknadene ble oversendt av Animalia i brev av 3. november 2017.

Tabellen under viser Norturas og Bransjestyrets forslag til budsjett 2018 fordelt på de ulike fondene, samt regnskap for 2016 og budsjett for 2017.

Omsetningsavgift fordelt på fond og tiltak	2016	2017	2018	Avvik i kr ¹⁾	Avvik i % ¹⁾
	Regnskap	Budsjett	Budsjettforslag		
Animalia - svin, storfe, sau/lam (kjøttfondet)	45 073 462	46 216 000	50 108 000	3 892 000	8,4
Kvalitets- og avisarbeid (kjøttfondet)	24 315 000	25 835 000	30 825 000	4 990 000	19,3
Animalia - egg (eggfondet)	4 084 443	4 111 000	4 214 000	103 000	2,5
Animalia - kylling og kalkun (fjørfefondet)	8 862 305	9 121 000	9 349 000	228 000	2,5
Totalt	82 335 210	85 283 000	94 496 000	9 213 000	10,8
¹⁾ Endring i forhold til budsjett 2017					

Animalia

Budsjettforslaget for Animalia for 2018 er på 63,7 kroner. For den delen av Animalia som finansieres over fondene for egg og fjørfekjøtt foreslås det en økning på 2,5 prosent, tilsvarende en generell pris- og kostnadsvekst. For den delen av Animalia som finansieres over kjøttfondet skyldes 2,7 mill av økningen overtakelse av Helsetjenesten for storfe (HT Storfe), mens resten av økningen er begrunnet med den generelle pris- og kostnadsveksten.

De viktigste prioriteringene for 2018 blir som følger:

- Fortsatt investeringer i Animalias fagsystemer og satsning på mer komplementære løsninger for bonde og industri
- HT Storfe flyttes fra Tine til Animalia
- Økt fokus på dyrevelferd for slaktegris og verpehøner, fortsatt høy innsats for kylling og kalkun. Utvikle Dyrehelsekurset inkl. e-læring smittevern på gård.
- Ressurser til beredskapsarbeid videreføres på tilnærmet dagens nivå. Landbrukets handlingsplan mot antibiotikaresistens og Fjørfenæringens handlingsplan mot resistente bakterier følges opp.
- Utvikling av klassifiseringsarbeidet, mer objektive klassifiseringsmetoder; bl.a. lengdemåling av storfe, bruk av skjæredata fra pilotanlegget som erstatning for disseksjon av gris samt prosjektet MeatCrafter lam.
- Videre satsning på digitalisering av Animalia sine produkter og tjenester.
- Opprettholdt ressurser til kommunikasjon på områdene dyrevelferd, mattrygghet, bærekraft og helse/ernæring, i samarbeid med OEK Matprat.
- Stor satsning på FoU gjennom deltakelse i søknader til nye prosjekter.
- Utvikle den nye organisasjonen i tråd med nye rammebetingelser og forutsetninger. Utvikle strategiske styringsverktøy og gode operative og koordinerte planverk.

Nedenfor beskrives de viktigste endringene i 2018, og hvordan de påvirker bruken av omsetningsavgiften, ut fra søknaden fra Nortura og Bransjestyret.

Kjerneområdet dyrehelse og dyrevelferd

Kylling og kalkun

I følge Animalia er det fremdeles ressurskrevende å følge opp de ulike faglige utfordringene knyttet til fjørfekjøttproduksjonen. Arbeidet med å følge opp og være pådriver for den nye

handlingsplanen for dyrehelse og dyrevelferd, oppfølging av dyrevelferdsprogrammene for slaktekylling og kalkun, kunnskapsbehov knyttet til dyrevelferdsindikatorer og resistensproblematikk videreføres og vil kreve mye ressurser også i 2018. Disse faglige problemstillingene resulterer i høyt aktivitetsnivå både på fag og kommunikasjon (beredskap, kunnskapsformidling, koordinering i bransjen, myndighetskontakt). Videre nevnes utvikling av Etisk regnskap for kalkun og for rugerier, og kurs for bl.a. plukkepersonell.

Inntekter fra forskningsprosjekter ligger på tilsvarende nivå som 2017, mens salgsinntektene forventes å øke noe i 2018, hovedsakelig knyttet til etisk regnskap.

Fjørfe næringens handlingsplan mot resistente bakterier videreføres med en litt lavere kostnadsramme enn i 2017.

Budsjettet viser at omsetningsavgiftsfinansieringen øker med 0,228 mill. kroner ift. inneværende år, noe lavere enn forventet generell kostnadsvekst.

Egg

Helsetjenesten for fjørfe vil fortsatt ha fokus på helse og velferd hos verpehøner i 2018 med bl.a. dyrevelferdsprogram for verpehøns, videreutvikling av Middovervåkingsprogrammet under HelseFjørfe og oppstart av et saneringsprosjekt for rød hønsemidd. Andre driftsoppgaver videreføres som i 2017. Budsjettmessig øker finansieringen over omsetningsavgiften med 0,103 mill. kroner, noe lavere enn forventet generell kostnadsvekst.

Kjøtt

Fagsystemet Helsegris må videreutvikles. Totalt øker budsjettet med 1,5 mill. kroner.

Helsetjenesten for storfe

I følge Animalia startet fagstyret i HT Storfe så langt tilbake som i 2015 en strategiprosess. I denne prosessen skulle det ses på både faglige og organisatoriske utfordringer. Et klart flertall av samarbeidspartnerne bak HT Storfe signaliserte at de ønsket en framtidig organisering mer uavhengig av varemottaker. Det ble også gjort spørreundersøkelser blant storfeprodusenter og storfeveterinærer. Det var stor oppslutning om HT Storfe, men få så et klart skille mellom TINE og HT Storfe.

Storfenæringen er i endring. Antall mjølkekyr og – besetninger går ned, mens antall ammekyr og ammekubesetninger er stigende. Bekjemping av smittsomme sjukdommer krever bred oppslutning uavhengig av produksjonsform og leveringsforhold.

Summen av alle disse forholdene var avgjørende for at avtalepartene i helsetjenesten konkluderte med at tiden var inne for en omorganisering av HT Storfe. En innlemming i Animalias bransjenøytrale fagmiljø, der andre helsetjenester alt er en del, var en naturlig løsning. HT Storfe overtas derfor av Animalia AS fra 1. januar 2018, og to ansatte overføres fra Tine. Personalkostnadene er budsjettert med 1,9 mill. kroner, kostnadene totalt med 6,4 mill. kroner. Helsetjenesten finansieres som et spleiselag med Tine, med en fordelingsnøkkel ut fra førstehandsverdi av henholdsvis melk og kjøtt (65 prosent for melk og 35 prosent for kjøtt). Størstedelen av personal- og driftskostnadene på til sammen 3,1 mill. kroner belastes dermed omsetningsavgiften for melk. Utgiftene til Nasjonalt kontrollprogram for BRSV og BCoV på 3,3 mill. kroner deles fremdeles likt mellom fondet for melk og kjøtt grunnet høyere kostnader til prøvetaking av kjøttfe enn av melkeku. Merbelastningen av omsetningsavgift i Animalia AS sitt budsjett for 2018 utgjør 2,737 mill. kroner. Nasjonalt kontrollprogram for BRSV og BCoV har i 2017 blitt finansiert over midler til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid, med en kostnad på 2,1 mill. kroner over omsetningsavgiften på kjøtt og tilsvarende beløp over omsetningsavgiften på melk. Overføring av HT storfe medfører dermed en økning i bruken av omsetningsavgiften på

kjøtt på 0,637 mill. kroner, mens tilsvarende tall for omsetningsavgiften på melk er 1,568 mill. kroner. For flere detaljer rundt budsjettet til HT Storfe vises det til saken «Melk - Budsjett faglige tiltak 2018».

I henhold til HT Storfe sin strategiplan 2017-2022 vil de i perioden ha følgende hovedaktiviteter:

- Gjennomføre kontroll og bekjempelse av smittsomme sykdommer (BRSV/BCoV og digital dermatitt)
- Bidra til tilbud om kvalifisert klauvoppfølging i alle besetninger og bedre kunnskap om klauvhelsen i populasjonen
- Utdanning og etterutdanning av personell som jobber med storfe (klauvskjærere, veterinærer, inseminører, avløsere, rådgivere mf.) med vekt på prioriterte fagområder i strategiplanen
- HT Storfe sentralt skal sikre en helhetlig gjennomføring av tiltak og strategier og lettet arbeidet for avtalepartene

De andre helsetjenestene

- HT Svin har tre ansatte. Helseovervåking av avlsbesetningene og SPF-kjernebesetningene er en vesentlig del av aktiviteten. Eget elektronisk fagsystem kalt Helsegris
- HT Sau har to ansatte. De driver med generelt informasjonsarbeid, inkl. produsentmøter.
- HT Fjørfe har fem ansatte. De driver med helseovervåking og oppfølging av enkeltbesetninger. Eget elektronisk fagsystem kalt Helsefjørfe. Oppfølging av to dyrevelferdsprogrammer

Kjerneområdet Husdyrproduksjon

Inntektene fra alle husdyrkontrollene øker med over 0,5 mill. kroner, hovedsakelig på grunn av økt medlemstall. Kontrollene må videreutvikles og moderniseres, slik at bruken av omsetningsavgiften øker med 0,2 mill. kroner.

Kjerneområdet Mattrygghet

Prosjektinntektene reduseres med 0,6 mill. kroner, knyttet til avslutning av prosjektet Hygenea. Kostnaden finansiert med omsetningsavgift er på samme nivå som i 2017.

Kjerneområdet Råvare og foredling

Prosjektinntektene knyttet til klassifisering øker gjennom prosjektet MeatCrafter. Bruk av omsetningsavgift er ca. 0,4 mill. kroner sammenliknet med 2017.

Inntektene knyttet til prosess og produkt er budsjettert med en økning på 0,9 mill. kroner. Det legges opp til høy aktivitet, men mye er ifølge Animalia usikkert. Omsetningsavgiftsfinansieringen øker med 0,3 mill. kroner.

Kjerneområdet Kjøtt og egg i kostholdet

Det vil bli betydelig nedgang i prosjektaktiviteten, ettersom prosjektet Sunnere matpakke avsluttes. Budsjettmessig vil kostnadene dekket av omsetningsavgift øke litt fra 2017.

Kjerneområdet Bærekraft, miljø og klima

Animalia ønsker noe større aktivitet på området, men dette er forutsatt stor grad av finansiering med prosjektinntekter. Prosjektinntekter for nye prosjekter er svært usikre. Det er derfor budsjettert med kun en begrenset økning i aktivitet i 2018.

Omsetningsavgiftsfinansieringen øker marginalt.

Kommunikasjon, kurs og opplæring, økonomi og it-utvikling

Kravet til kommunikasjon på områdene dyrevelferd, mattrygghet, bærekraft og helse/ernæring er økende. Det ble i 2017 besluttet å styrke arbeidet med en felles ressurs sammen med OEK Matprat knyttet til medierådgivning og ekstern kommunikasjon. Dette videreføres i 2018. Digitalisering, markedsorientering og fornying av Animalia AS på aktuelle plattformer prioriteres og vil være viktige satsingsområder i 2018.

Kurs og opplæring er overført fra økonomi og IT og ligger nå under Kommunikasjon. Det er behov for å optimalisere og effektivisere kursadministrasjon, i flg. søker, og dette vil være et viktig satsingsområde i 2018. Inntektene fra e-læringsprogrammene er budsjettmessig lagt til kurs og opplæring og gir økte inntekter. Det er laget en ny modell for internoppgjøret mellom IT og fagavdelingene, noe som reduserer kostnadene via dekket av omsetningsavgiften. Lavere kostnadsramme for prosjekt Innsikt og flyttingen av Kurs og opplæring gir også lavere kostnader.

Midler til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid er ikke med i tabellen under da dette ikke er midler til Animalia. Disse midlene omtales spesielt senere i saksfremstillingen.

Animalias budsjett finansiert over omsetningsavgiften summerer seg til 63,671 mill. kroner i 2018. Dette er 4,223 mill. kroner høyere enn budsjetttrammen for 2017. Budsjetttrammen brutto er 6,667 mill. kroner høyere enn budsjettet for inneværende år. Inntektsøkning gjennom prosjekt/oppdrag er budsjettert med en økning på 4,0 mill. kroner, og driftsresultat er budsjettert til 1,6 mill. kroner. Kostnadsøkningen knytter seg primært til og en generell pris- og kostnadsvekst på 2,5 prosent, noe som utgjør 1,5 mill. kroner og overføringen av HT Storfe fra Tine til Animalia, noe som gir en kostnadsøkning på 6,4 mill. kroner.

HT Storfe er årsaken til en stor del av kostnadsøkningen, men også en stor del av inntektsøkningen. Årsaken er at deler av HT Storfe er finansiert over omsetningsavgiften på melk. I Animalias budsjett føres dette som økte inntekter under prosjekt/oppdrag.

Forslag til Animalias budsjett for faglige tiltak 2018, budsjett 2017 og regnskap 2016

Animalia totalt	2016	2017	2018	Avvik i kr ¹⁾	Avvik i % ¹⁾
	Regnskap	Budsjett	Budsjettforslag		
Husdyrproduksjon					
Omsetningsavgift	10 313 800	7 686 000	7 887 000	201 000	2,6
Prosjekt/oppdrag	6 703 913	6 229 000	6 764 000		
Totale kostnader	17 017 712	13 914 000	14 313 000		
Dyrehelse og -velferd ³⁾					
Omsetningsavgift	21 558 783	20 058 000	23 966 000	3 908 000	19,5
Prosjekt/oppdrag	3 944 736	4 467 000	9 475 000		
Totale kostnader	25 503 519	24 525 000	33 176 000		
Mattrygghet ³⁾					
Omsetningsavgift	2 866 364	2 421 000	2 397 000	-24 000	-1,0
Prosjekt/oppdrag	2 815 779	4 699 000	4 107 000		
Totale kostnader	5 682 143	7 120 000	6 300 000		
Råvare og foredling ³⁾					
Omsetningsavgift	12 252 969	13 223 000	13 612 000	389 000	2,9
Prosjekt/oppdrag	9 409 457	10 592 000	11 873 000		
Totale kostnader	21 662 426	23 815 000	24 963 000		
Kjøtt og egg i kostholdet					
Omsetningsavgift	2 257 200	2 155 000	2 217 000	62 000	2,9
Prosjekt/oppdrag	3 221 841	3 415 000	1 130 000		
Totale kostnader	5 479 042	5 570 000	3 290 000		
Bærekraft, miljø og klima					
Omsetningsavgift	1 533 300	1 429 000	1 465 000	36 000	2,5
Prosjekt/oppdrag	220 480	-	30 000		
Totale kostnader	1 753 779	1 429 000	1 494 000		
Ekstra FoU					
Omsetningsavgift	487 455	500 000	500 000	-	0,0
Prosjekt/oppdrag	-	-	-		
Totale kostnader	487 455	500 000	500 000		
Kommunikasjon, IT, økonomi ³⁾					
Omsetningsavgift	6 750 339	11 976 000	11 627 000	-349 000	-2,9
Prosjekt/oppdrag	1 992 536	1 873 000	1 900 000		
Totale kostnader	8 742 875	13 849 000	13 433 000		
Dyrehelseportalen					
Resultat	-2 876	-	-		
Prosjekt/oppdrag	4 594 936	3 100 000	3 124 000		
Totale kostnader	4 592 060	3 100 000	3 124 000		
Fagtjenesten for ull					
Resultat	-133 506	-	-		
Prosjekt/oppdrag	1 606 132	1 599 000	1 574 000		
Totale kostnader	1 472 626	1 599 000	1 495 000		
SUM					
Omsetningsavgift	58 020 210	59 448 000	63 671 000	4 223 000	7,1
Prosjekt/oppdrag	34 509 810	35 974 000	39 977 000	4 003 000	11,1
Totale inntekter	92 530 020	95 421 000	103 648 000	8 227 000	
Totale kostnader	92 530 020	95 421 000	102 088 000	6 667 000	7,0
Driftsresultat	-	-	1 560 000		
Ekstrabevilgning ²⁾	-	1 400 000	1 400 000		

¹⁾ Endring av omsetningsavgift forhold til budsjett 2017

²⁾ Ekstrabevilgning til sykdomsbekjempelse ved behov. Holdes utenfor rammen til Animalia

³⁾ Budsjett 2017 er endret. Fremstillingen viser nå totalt forbruk samlet for alle fond pr kostnadssted

Animalias kommentarer til budsjettet for kjøtt (storfe, svin og sau/lam)

Budsjettet for den omsetningsavgiftsfinansierte virksomheten for kjøtt i regi Animalia er 50,1 mill. kroner. Dette er 3,9 mill. kroner høyere enn for 2017, en økning på 8,4 prosent. Økningen skyldes i stor grad at HT Storfe blir en del av Animalia fra og med 2018.

Regnskap Animalia kjøtt 2016, budsjett 2017 og budsjettforslag 2018 (i kroner)

Animalia kjøtt	2016	2017	2018	Avvik i kr ¹⁾	Avvik i % ¹⁾
	Regnskap	Budsjett	Budsjettforslag		
Bærekraft, klima og miljø	1 144 628	1 072 000	1 104 000	32 000	3,0
Kommunikasjon, økonomi og utvikling	6 750 339	9 376 000	8 277 000	-1 099 000	-11,7
Kjøtt og egg i kostholdet	1 733 164	1 616 000	1 677 000	61 000	3,8
Husdyrfag	1 738 661	1 630 000	1 491 000	-139 000	-8,5
Husdyrkontrollene	8 575 140	7 686 000	7 887 000	201 000	2,6
HT Sau	2 585 306	2 518 000	2 628 000	110 000	4,4
HT Svin	4 562 041	4 052 000	5 563 000	1 511 000	37,3
HT Storfe	-	-	2 737 000	2 737 000	
Dyrevelferd transport/slakt	1 499 937	1 630 000	1 718 000	88 000	5,4
KOORIMP	877 459	852 000	877 000	25 000	2,9
Skjæring og analyse	4 121 311	4 435 000	4 454 000	19 000	0,4
Prosess og produkt	2 781 084	3 499 000	3 799 000	300 000	8,6
Mattrygghet	2 866 364	2 321 000	2 297 000	-24 000	-1,0
Klassifisering	5 350 574	5 229 000	5 299 000	70 000	1,3
Ekstra FoU	487 455	300 000	300 000	0	0,0
Sum omsetningsavgift	45 073 463	46 216 000	50 108 000	3 892 000	8,4
¹⁾ Endring i bruk av omsetningsavgift i forhold til budsjett 2017					

Tabellen nedenfor viser en økning på personal- og drift på 10,2 prosent, men også en økning i annen inntekt tilsvarende 10,2 prosent. Hele denne inntektsøkningen kommer fra fondet for melk som følge av flyttingen av HT Storfe.

Budsjettforslag, utvikling og nøkkeltall for Animalia kjøtt

Poster - kjøtt	2016	2017	2018	Avvik i kr ¹⁾	Avvik i % ¹⁾
	Regnskap	Budsjett	Budsjettforslag		
Personal og drift	50 815 805	55 247 000	60 883 000	5 636 000	10,2
Aktivitetskostnader	26 833 713	25 603 000	25 933 000	330 000	1,3
Totale kostnader	77 649 518	80 850 000	86 816 000	5 966 000	7,4
Annen inntekt	32 576 056	34 634 000	38 177 000	3 543 000	10,2
Resultat	-	-	1 470 000	1 470 000	
Sum omsetningsavgift	45 073 462	46 216 000	50 108 000	3 892 000	8,4
¹⁾ Endring i forhold til budsjett 2017					

Nøkkeltall - kjøtt	2017	2018
Personal og drift	68,3 %	70,1 %
Aktiviteter	31,7 %	29,9 %
Totalt	100,0 %	100,0 %

Animalias kommentarer til budsjettet for egg

Budsjettforslaget for den virksomheten på egg som finansieres med midler fra omsetningsavgiften er på 4,214 mill. kroner. Dette er en økning på 0,103 mill. kroner, eller 2,5 prosent, fra 2017 tilsvarende en generell pris- og kostnadsvekst.

Som for fjørfekjøtt er forebyggende tiltak i tilfelle akutt sykdomssituasjon ikke foreslått

som en del av rammen for budsjettet i 2018, men Animalia ber om at det tas høyde for det ved beregning av fondets størrelse.

Animalia opplyser at det er tenkt brukt 0,6 mill. kroner til kommunikasjon, 0,1 mill. kroner til husdyrfaglig ledelse, 0,216 mill. kroner til Kjøtt og egg i kostholdet, 0,144 mill. kroner til Bærekraft, miljø og klima, 60 000 kroner til faglig arbeid prosess og produkt og 0,2 mill. kroner til økonomitjenester. Disse postene er spesifisering av tjenester som utføres felles i Animalia og fordeles per fond, dvs. at hovedtilknytningen står på kjøtt, men deler belastes egg. Resten av budsjettet for egg er «rene» funksjoner for egg, dvs. personalkost, eksterne tjenester osv.

Budsjettforslag, utvikling og nøkkeltall for Animalia egg

Poster - egg	2016	2017	2018	Avvik i kr ¹⁾	Avvik i % ¹⁾
	Regnskap	Budsjett	Budsjettforslag		
Personal og drift	2 023 245	2 218 000	1 667 000	-551 000	-24,84
Aktivitetskostnader	2 061 198	1 892 000	2 575 000	683 000	36,10
Totale kostnader	4 084 443	4 111 000	4 242 000	131 000	3,19
Annen inntekt	-	-	30 000	30 000	
Resultat	-	-	2 000	2 000	
Sum omsetningsavgift	4 084 443	4 111 000	4 214 000	103 000	2,51
¹⁾ Endring i forhold til budsjett 2017					

Budsjettforslaget viser en forholdsvis stor reduksjon knyttet til personal og drift, mens aktivitetskostnadene har gått opp. Årsaken er at Animalia har redusert en stilling, og ønsker å bruke de frigjorte midlene til bekjempelse av rød hønsemidd gjennom kjøp av eksterne tjenester.

Nøkkeltall - egg	2017	2018
Personal og drift	54,0 %	39,3 %
Aktiviteter	46,0 %	60,7 %
Totalt	100,0 %	100,0 %

Animalias kommentarer til budsjettet for fjørfekjøtt (kylling og kalkun)

Budsjettforslaget for den virksomheten på kylling og kalkun som er finansiert med midler fra omsetningsavgiften er på 9,349 mill. kroner. Dette utgjør en økning på 228 000 kroner, eller 2,5 prosent fra 2017. Som for egg, er forebyggende tiltak i tilfelle akutt sykdomssituasjon ikke foreslått som en del av rammen for budsjettet i 2017, men Animalia ber om at det tas høyde for det ved beregning av fondets størrelse.

Animalia opplyser at det er tenkt brukt 1,55 mill. kroner til kommunikasjon, 0,2 mill. kroner til husdyrfaglig ledelse, 0,324 mill. kroner til Kjøtt og egg i kostholdet, 0,217 mill. kroner til Bærekraft, miljø og klima, 0,1 mill. kroner til hygienisk regnskap fjørfeslakterier, 0,5 mill. kroner til resistensarbeid, 0,8 mill. kroner til IT-utvikling, 0,2 mill. kroner til økonomitjenester og 0,3 mill. kroner som bidrag i etisk regnskap. Som for egg er disse postene er spesifisering av tjenester som utføres felles i Animalia og fordeles per fond, dvs. at hovedtilknytningen står på kjøtt, men deler belastes fjørfekjøtt. Resten av budsjettet for fjørfekjøtt er «rene» funksjoner for fjørfekjøtt, dvs. personalkost, eksterne tjenester osv.

Budsjettforslag, utvikling og nøkkeltall for Animalia fjørfekjøtt

Poster - fjørfekjøtt	2016	2017	2018	Avvik i kr ¹⁾	Avvik i % ¹⁾
	Regnskap	Budsjett	Budsjettforslag		
Personal og drift	3 095 008	3 678 000	3 630 000	-48 000	-1,3
Aktivitetskostnader	7 701 051	6 783 000	7 400 000	617 000	9,1
Totale kostnader	10 796 059	10 461 000	11 030 000	569 000	5,4
Annen inntekt	1 933 754	1 340 000	1 770 000	430 000	32,1
Resultat	-	-	89 000	89 000	
Sum omsetningsavgift	8 862 305	9 121 000	9 349 000	228 000	2,5
¹⁾ Endring i forhold til budsjett 2017					

Nøkkeltall - fjørfekjøtt	2017	2018
Personal og drift	35,2 %	32,9 %
Aktiviteter	64,8 %	67,1 %
Totalt	100,0 %	100,0 %

Forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid

Tilskudd til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid med mer belastes fondet for kjøtt, og gjelder storfe, svin og sau/lam. Midlene brukes utenom Animalia. Den enkelte organisasjon sender søknad til Animalia, som saksbehandler søknadene og legger fram forslag for Bransjestyret. I vurderingen av søknadene er det lagt til grunn at tiltakene må ligge innenfor retningslinjen § 2 pkt. 3 for bruk av omsetningsavgiften til forsøksvirksomhet og forskning begrenset til tiltak med hensikt å fremme kvalitetsproduksjon, bedre varebehandlingen eller øke salget av produktene. Det kan også gis støtte til avlsarbeid, som utgjør hoveddelen i søknaden. I vurderingen av søknadene har Animalia vektlagt at støtten skal gå til løpende avlsarbeid og til utviklings- og endringsprosjekter som gir konkrete og varige resultater, mens generelt organisasjons-/informasjonsarbeid for den enkelte organisasjon/institusjon ikke gis støtte. Kostnader knyttet til semin gis heller ikke støtte. Det er behov for utviklingsløsninger som gir forenklinger og økt effektivitet i alle ledd, noe som er viktig for å styrke bondens drift og økonomi.

Tilskudd til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid 2018, budsjett 2017 og regnskap 2016

Tilskudd til kvalitets- og avlsarbeid	2016	2017	2018	2018	Avvik i kr ¹⁾	Avvik i % ¹⁾
	Regnskap	Budsjett	Omsøkt beløp	Budsjettforslag		
Norsk Sau og Geit	2 720 000	2 750 000	2 850 000	2 850 000	100 000	3,64
TYR, ordinært avlsarbeid	3 800 000	3 835 000	5 575 000	3 925 000	90 000	2,35
TYR, spesielle prosjekter	450 000	450 000	3 400 000	500 000	50 000	11,11
Geno	2 790 000	2 790 000	2 790 000	2 790 000	-	-
Norsvin, ord. Avlsarbeid, hvite raser	11 600 000	11 600 000	12 000 000	12 000 000	400 000	3,45
Norsvin, omstilling og utviklingsprosjekter	-	-	2 000 000	-	-	-
Norsk Duroc, ordinært avlsarbeid	-	-	6 000 000	6 000 000	6 000 000	
Norsk Duroc, omstillings- og utviklingsprosjekter	-	-	1 900 000	500 000	500 000	
Scanpig/KLF	547 000	585 000	610 000	585 000	-	-
Prosjekt produksjonsoptimering i ammekubesetninger	208 000	-	-	-	-	-
Prosjekt optimalisert grovfôrproduksjon	-	100 000	50 000	50 000	-50 000	-
Prosjekt økt storfekjøttproduksjon på på norske ressurser	-	125 000	125 000	125 000	-	-
Digital dermatitt - smittsom klauvbetennelse hos storfe	-	-	50 000	50 000	50 000	
Prosjekt grisefine lunger	-	-	300 000	300 000	300 000	
Prosjekt føring av søyer	200 000	200 000	-	-	-200 000	-100,00
Prosjekt resistensutvikling hos koksider hos sau	300 000	300 000	150 000	150 000	-150 000	-50,00
Prosjekt vaksine mot flåttbåren parasitt hos sau	300 000	300 000	300 000	300 000	-	-
Prosjekt Foods of Norway	100 000	100 000	100 000	100 000	-	-
Nasjonalt kontrollprogram BRSV og BCOV	750 000	2 100 000	-	-	-2 100 000	-100,00
Kjøttbransjens elitelag	75 000	-	-	-	-	-
Diverse/uforutsett	475 000	600 000	600 000	600 000	-	-
Sum kvalitets- og avlsarbeid	24 315 000	25 835 000	38 800 000	30 825 000	4 990 000	19,31

¹⁾ Endring i forhold til budsjett 2017

Det søkes om 30,825 mill. kroner i støtten til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid for 2018. Budsjettforslaget er 5,0 mill. kroner høyere enn tildelt i 2017. Da er også 2,1 mill. kroner flyttet over til Animalia sitt budsjett. Summen av de innkomne søknadene er 38,8 mill. kroner.

Tabellen nedenfor viser hvor mye kostnadene til avlsarbeidet koster per kilo kjøtt. Midler til prosjekter tilsvarende 1,675 mill. kroner i 2018, se tabell over, er holdt utenfor beregningen. Estimert produksjon for 2017 og 2018 baserer seg på markedsregulators prognoser per november 2017.

Budsjetterte avlskostnader per kg kjøtt for 2017 og 2018

	Sau/lam		Svin		Storfe	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Budsjettforslag	2 750 000	2 850 000	12 185 000	19 085 000	7 075 000	7 215 000
Tilførsel av kjøtt (kg) ¹⁾	26 800 000	25 800 000	137 000 000	139 300 000	83 800 000	85 600 000
Tilskudd per kg, (i øre)	10,3	11,0	8,9	13,7	8,4	8,4

¹⁾ Norsk produksjon basert på markedsregulators prognoser per nov. 2017

Kostnadene til avlsarbeidet på svin omfatter både norsk landsvin, yorkshire, duroc og hampshire. For 2017 er det budsjettert med at omsetningsavgift til avlsarbeid utgjør 8,9 øre per kg kjøtt. Det tilsvarende tallet for 2018 er 13,7 øre per kg kjøtt. Dette er høyere enn for sau/lam og storfe.

Vi har også sett på kostnadene per kg kjøtt dersom vi skiller mellom melkefe og kjøttfe. Da vil avlskostnadene finansiert over omsetningsavgiften på kjøtt utgjøre 17,0 øre/kg (2017) og 16,2 øre/kg (2018) for kjøttfe, mens den for melkeku vil utgjøre 4,8 øre/kg både i 2017 og 2018.

Norsvin og Norsk Duroc

Norsvin og Norsk Duroc søker til sammen om 18,5 mill. kroner til i støtte til avlstiltak og

omstillings- og utviklingsprosjekter. Dette er en økning på 6,9 mill. kroner.

Nortura har siden 1990 brukt duroc som farrase i sin trerasekrysning og har fram til nå holdt tilgangen til denne rasen eksklusivt for sine medlemmer. Nortura har derfor finansiert avlen på denne rasen med egne midler. Det er nå etablert et nytt selskap Norsk Duroc AS som eies av Nortura (70 prosent), Norsvin (15 prosent), Fatland (10 prosent), Furuseth (3 prosent) og Midt-Norge Slakteri (2 prosent). Duroc blir nå en felles farrase tilgjengelig for alle norske svineprodusenter. Av den grunn søkes det nå om finansiering over omsetningsavgiften også for denne svinerassen. Som alternativ farrase har ScanPig AS (KLF) fra 2007 valgt hampshire og har fått delfinansiering fra omsetningsavgiftsmidler til hampshireavlen, fordi semin fra hampshire har vært tilgjengelig for alle svineprodusenter, uavhengig av slakteritilhørighet.

Norsvin

Den internasjonale svineavlen preges av sterkt økende satsing blant stadig færre aktører. Antall linjer blir færre, populasjonen blir større og ressursbruken pr linje intensiveres. Den gunstige posisjonen norsk landsvin nå har er derfor å betrakte som «ferskvarer». Det kreves ifølge Norsvin økt satsing. I budsjettet for 2018 gjenspeiles dette gjennom omfanget av genotyping og FoU-innsatsen generelt.

Norsvin har i søknaden skilt ut to satsinger der det i fasen mellom prosjekt og implementering til avlstiltak er større finansielle utfordringer. Dette er genotyping og embryoteknologi.

Norsvins totale avlsbudsjett for landsvin og Yorkshire/Z-linje for 2018 er 41,6 mill. kroner. Dette er 3,8 mill. kroner høyere enn budsjettet for inneværende år. Animalia foreslår at det innvilges totalt 12 mill. kroner i støtte til avlsarbeidet for svin i Norsvin i 2018, en økning på 0,4 mill. kroner fra 2017. Økningen er kompensasjon for forventet pris- og kostnadsøkning.

Norsk Duroc

Markedspotensialet for spesialiserte farraser utgjør ifølge Norsk Duroc drøyt 90 prosent av totalmarkedet for svinesemin. I dag er andelen 80 prosent til sammen for duroc og hampshire. Det er dermed et potensiale for økt markedsandel som følge av at duroc nå er tilgjengelig for alle norske svineprodusenter til lik pris uavhengig av slakteritilknytning. Forutsetning for å oppnå en høy markedsandel er at rasens genetiske potensiale gjør den foretrukket. Dette gjelder også for det internasjonale markedet. Det foreligger en intensjonsavtale mellom Topigs Norsvin¹ og Norsk Duroc AS der det framgår at det skal satses på den norske duroc i internasjonal markedsføring og salg. Beregninger utført av Topigs Norsvin viser et globalt markedspotensiale på ca. 6 mill. sæddoser. Til sammenligning er det norske markedet på ca. 0,3 mill. doser. Norsk Duroc understreker at en er helt avhengig at den norske avlen leverer sterk avlsmessig framgang. Den norske durocen har i dag sine fortrinn på kjøttkvalitet og fôrforbruk.

De omsøkte midlene til duroc er tenkt brukt til følgende tiltak:

- Øke farraseandelen fra dagens 80 prosent
- Implementeringsprosjekt genotyping. Et svært effektivt verktøy for å øke den avlsmessige framgangen da genotyping gir sikrere avlsverdier
- Implementeringsprosjektet SPF (spesifikk patogen frihet). Norsvin og NDAS har en felles målsetning om å ha hele avlskjernen inkludert Delta råneteststasjon over på

---

¹ Norsvin fusjonerte i 2014 sin internasjonale virksomhet med nederlandske Topigs, og ble med det verdens nest største svinegenetikkselskap. Seinere er virksomheten utvidet ytterligere gjennom avtale med JSR Genetics i Storbritannia.

SPF-status innen 2024. Et duroc-SPF-prosjekt er derfor utredet og kostnader estimert. Dette implementeringsprosjektet søkes dekket ved omsetningsavgiftsmidler.

Norsk Duroc AS søker om 6 mill. kroner til gjennomføring av avlsfaglige tiltak samt 1,9 mill. kroner til omstillings- og utviklingstiltak for 2018. Andel av avlstiltak dekket av Omsetningsrådet vil da bli 40 prosent totalt inkludert omstillingsprosjektene. Animalia bemerker at store deler av finansieringen kommer fra andre inntekter, der royalty fra det internasjonale markedet/Topigs Norsvin er største bidrag, men også Norsvin og de øvrige eierne (slakteriene) i Norsk Duroc deltar.

Animalia mener det er viktig at driften kommer godt i gang. Prosjekt genotyping er svært viktig i denne sammenheng, og vil være veldig verdiskapende på sikt. Det er imidlertid vanskelig å finne rom for hele denne kostnaden i budsjettet for 2018. Ut fra en helhetsvurdering foreslår Animalia at det ytes støtte som omsøkt til løpende avlsarbeid, og 500 000 til prosjekt genotyping. Det gis ikke støtte til prosjekt SPF. Støtten vil da utgjøre 33 prosent av kostnadene.

Totalt foreslår Animalia at det innvilges 6,5 mill. kroner i støtte til Norsk Duroc for 2018.

ScanPig

ScanPig AS er en del av et større avlssamarbeid og har egen avlsbesetning for produksjon av hampshireråner i Norge. Opplegget er delvis sammenlignbart med det samarbeidet Norsvin har med nederlandske Topigs. ScanPig AS importerer sæd fra Nordic Genetics i Sverige til supplering av sin egen hampshirebesetning i Norge. Besetningens resultater brukes til videre seleksjon og avl i Norge. Unge råner måles og eksteriørbedømmes og inngår i avlsarbeidet for rasen. I 2017 ble avlssamarbeidet innom Nordic Genetics forsterket ved at den norske hampshirebesetning nå for fullt inngår i en felles rekrutteringsdatabase til JSR, det britiske genetikkelskapet som er Nordic Genetics samarbeidspartner.

ScanPig AS sin avlsbesetning produserer ca. 100 kull per år og beregner å selekere ca. 50 råner til produksjon av semin eller til salg som bruksråner. ScanPig forventer at avlen i 2018 vil gi opphav til ca. 150 000 slaktegriser med Hampshire som farrase. ScanPig opplyser at avlen på Hampshire ligger på et høyt nivå og har gode resultater. ScanPig AS bemerker at avlen på hampshire bidrar til større mangfold av kjøttprodukter. Hampshire er bærer av et spesielt gen, RN-genet, som medfører at kjøtt av hampshire har høyere glukoseinnhold og lavere pH enn tradisjonell gris. Dette gir kjøttet en annen og bedre spisekvalitet.

Animalia foreslår at støtten til ScanPig settes til 33 prosent av totale kostnader, 0,585 mill. kroner, likt som for 2017.

Norsk Sau og Geit (NSG)

NSG har fra 2016 ikke søkt om støtte til Avlsråd, Regionutvalg og avlsutvalg, i stedet søkes det om støtte til Væringene. Det opplyses at regionutvalgene for avl på sau ble lagt ned i 2017 for å spare kostnader.

De viktigste avlstiltakene utført sentralt er avlsverdiberegningene, utvikling og drift av avlsdatabanken og gentesting (farskap, myostatin, finneggen og gult fett). Antall avlskonsulenter i felten er redusert fra tre til en og vil i 2018 utgjøre 0,5 årsverk.

Prosjektet «Genomisk seleksjon på Norsk Kvit Sau» (2017 – 2020) dominerer utviklingsaktivitetene i 2018. Videre arbeides det med å finne nye egenskaper som bedrer dyrevelferden og reduserer arbeidsbelastningen i lammingen.

NSG kommenterer at støtten fra omsetningsavgiften har stått nesten stille kronemessig de

siste årene. NSGs budsjetttramme er tilpasset gjennom økte semininntekter, mer effektiv drift og slanking av feltapparatet. Det tæres nå på oppspart kapital for å unngå kutt i tiltak som vil resultere i redusert avlsmessig framgang.

NSG får i tillegg til støtten fra omsetningsavgiften også betydelig støtte fra jordbruksavtalen. Animalia foreslår at støtten til NSG økes med 3,6 prosent (0,1 mill. kroner) i 2018.

TYR

Avlsarbeid har, ifølge Tyr sterkt fokus på dyrene sin evne til å ta opp grovfôr og den totale fôrutnyttelsen. Egenskapene knyttet til grovfôropptakskapasitet (GFO) og fôrutnyttelse (FUP) er i tillegg til effektiv produksjon også svært viktig for en framtidsrettet, bærekraftig og klimasmart storfekjøttproduksjon.

Det gjennomførte grovfôrprosjektet har muliggjort sterkere selektering på grovfôropptakskapasitet og fôrutnyttelse for de framtidige avlsdyrene i TYRs testopplegg. Avlsarbeidet er imidlertid i kontinuerlig utvikling, og det har de siste årene kommet nye verktøy på markedet som TYR ønsker å inkludere i sitt avlsarbeid. Bruk av genomisk seleksjon er tatt i bruk i avlsarbeidet på gris og melkeku i Norge, men foreløpig ikke for kjøttfe. Mange aktører arbeider med å finne nye måter å registrere egenskaper på. Et eksempel er kamerateknologi og bildebehandling der bl.a. Topigs Norsvin er i forskningsfronten.

Å ha egen avlsforsker var et stort framskritt, men oppgavene knyttet til denne funksjonen har økt mye, og TYR mener det er helt nødvendig å ytterligere styrke denne funksjonen.

Animalia påpeker at støtten fra omsetningsavgiften er ca., 1,5 mill. kroner høyere til TYR enn til NSG og til storfekjøtt gjennom Geno i 2017. De mener denne fordelingen til de ulike avlsorganisasjonene er på et rimelig balansert nivå.

Av ordinære løpende avlstiltak nevnes fenotypetest, avkomsgransking, avlsverdberegninger m.m. TYR skal i løpet av 2018 ta i bruk systemer som gir bonden tilgang på oppdaterte avlsverdier hver måned, i tillegg til at statistiske modeller skal evalueres og forbedres.

Animalia foreslår at støttebeløpet justeres i tråd med forventet prisstigning på ca. tre prosent, til 3,075 mill. kroner. Herunder foreslår de støtte til Aktive Avlsbesetninger på samme beløp som inneværende år, 0,55 mill. kroner, 0,3 mill. kroner til teststasjonen på Staur, 0,5 mill. kroner til innsamling av vevsprøver for bruk av DNA på alle nivåer i avlsarbeidet. Animalia foreslår at det ikke gis støtte til bruk 3D kamerateknologi for å øke antall vekt-registreringer i felt gjennom bildeanalyse og bedre utnyttelse av eksisterende data. Dette ut ifra ut fra total budsjetttramme og totalt støttebeløp til TYR. Her bør muligheten for å søke prosjektstøtte fra FoU-finansiering undersøkes, i tillegg til om det kan trekkes vekslers på tilsvarende utviklingsarbeid i Geno og Norsvin.

Sum støtte til TYR foreslås til 4,425 mill. kroner, som er 0,14 mill. kroner opp fra 2017.

Geno

Geno har utarbeidet en handlingsplan for avl 2017 som består av følgende hovedelementer:

- Forskning/utvikling avl, inkludert GS (genomisk seleksjon)-prøver.
- Sædproduksjon avlsokser – omtrent halvparten av kostnadene ved sædproduksjon er direkte knyttet til avlsarbeid pga. høyere okseantall enn i en situasjon uten avlsarbeid.
- Økt bruk av hunndyr i avlen (IVF/MOET) – de beste hunndyrene identifiseres ved

hjelp av GS-metodikk, det hentes ut egg som igjen befruktes med sæd fra de beste oksene. Man kan produsere opp mot 4000 embryo fra ca. 200 kviger

- Karantenestasjon
- Fenotypetest – vurdering av kalver som kjøpes inn og deres mødre
- Innsamling av fenotypedata – målinger som gjøres på den enkelte gård av rådgivere fra Tine og Q-meieriene. Geno ønsker også å samle inn data fra melkeroboter, 3D kameraer, mm.

De avlsfaglige kostnader for NRF-avlen i 2018 er budsjettet til 32,6 mill. kroner. Av dette søkes det om en dekning fra omsetningsavgift på 9,3 mill. kroner, tilsvarende 33 prosent av kostnadene, med en fordeling på 2,79 mill. kroner fra kjøtt (30 prosent) og 6,51 mill. kroner fra melk (70 prosent). Animalia foreslår å innvilge søknaden.

For øvrige prosjekter vises det til tabellen som innleder støtte til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid, og til vedlegg fra Animalia.

Landbruksdirektoratets vurdering

Animalia

Animalia skal bidra med økt verdiskaping, reduserte kostnader og høy tillit til norsk kjøtt og eggproduksjon. Tillit til norsk egg- og kjøttbransje er høyt prioritert, og Animalias arbeid for dette er viktig både i situasjoner med markedsunderskudd og -overskudd. Animalias arbeid er i hovedsak av langsiktig karakter.

Totalt foreslår Animalia at det kan brukes 9,2 mill. kroner mer av omsetningsavgiften på kjøtt, egg og fjørfekjøtt til faglige tiltak kjøtt og egg samt forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid enn i 2017. Dette er en økning på 10,8 prosent. Av dette er 5,0 mill. kroner foreslått som en økning i bevilgning til forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid. Dette er midler som brukes utenom Animalia og omtales senere.

Av de 4,2 mill. kronene som foreslås som økning for Animalia over omsetningsavgiften skyldes 2,7 mill. kroner overtakelsen av HT Storfe, mens 1,5 mill. kroner tilsvarer en generell pris- og kostnadsvekst på 2,5 prosent.

Helsetjenesten for Storfe

Fra og med 2018 innlemmes HT Storfe som en del av Animalia, på lik linje med HT Sau og HT Svin. Animalia søker om 2,7 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift på kjøtt til finansiering av HT Storfe i 2018. I tillegg søker Tine om å få dekket 3,6 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift på melk. Tidligere har omsetningsmidlene dekket kostnadene til Nasjonalt kontrollprogram BRSV/BCoV, men ikke selve driften av HT Storfe. Det er opprettet en samarbeidsavtale mellom Tine SA, Q-meieriene AS, Geno, TYR, samt aktører innenfor kjøttsektoren. Landbruksdirektoratet har vurdert søknaden i henhold til retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet § 2, punkt 2.

HT Storfe skal bidra til å sikre en bærekraftig norsk storfeproduksjon gjennom god dyrehelse, velferd og riktig legemiddelbruk. De omsøkte midlene skal gå til tiltak for å nå dette målet. Dette er kvalitetsfremmende tiltak tidlig i verdikjeden, som legger grunnlag for en god råvare for videre produktutvikling. Landbruksdirektoratet mener disse tiltakene er kollektive tiltak som kommer alle bøndene til gode. Under forutsetning av at tiltakene medfører god dyrehelse og velferd, samt redusert legemiddelbruk, er det Landbruksdirektoratets vurdering at tiltakene bidrar til økt potensial for omsetningsvekst. Vi mener dermed at midler til disse tiltakene vil være i tråd med formålet med omsetningsloven.

Landbruksdirektoratet registrer at avtalepartene har kommet frem til en fordeling av kostnadene til drift av HT Storfe med 65 prosent for melk og 35 prosent for kjøtt, basert på tall for førstehandsverdien av melk og kjøtt i totalalkylen for jordbruket. Landbruksdirektoratet mener det i denne saken er rimelig å legge til grunn tilsvarende tall. For Nasjonalt kontrollprogram BRSV/BCoV vil fordelingen mellom omsetningsavgiften for melk og kjøtt fremdeles være 50/50. Dette fordi det er mer kostnadskrevende å ta prøver av kjøttfe. På melkeku kan man teste for sykdommene ved å bruke melkeprøvene bøndene sender inn.

Landbruksdirektoratet anbefaler dermed at inntil 2,737 mill. kroner kan dekkes fra fondet for omsetningsavgift på kjøtt til HT Storfe i 2018.

Landbruksdirektoratet mener at også de øvrige satsingsområdene for aktivitetene er godt begrunnede satsingsområder innenfor rammen av regelverket. Direktoratet innstiller på Animalias og Bransjestyrets prioriteringer for bruk av omsetningsavgiften til faglige tiltak i 2018.

Landbruksdirektoratet anbefaler at beredskapsbeløpet på 1,4 mill. kroner i tilfelle en akutt sykdomssituasjon i fjørfeholdet videreføres. Tilsvarende avsetning har også blitt gjort de senere årene, men foreløpig har det ikke vært behov for å benytte de avsatte midlene.

Forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid

Norsvin, Norsk Duroc og ScanPig

For 2017 ble det bevilget 12,2 mill. kroner over omsetningsavgiften på kjøtt til avlsarbeidet på svin. Forslag til budsjett for 2018 viser et samlet beløp på 19,1 mill. kroner, en økning på 56,6 prosent.

Det viktigste argumentet for å innvilge denne søknaden er at blir en felles farrase som blir tilgjengelig for alle norske svineprodusenter. Nortura bekrefter per e-post at alle svineprodusenter vil få kjøpt Duroc semin i Norge til samme pris utover de slakteriene som inngår som aksjonærer i Norsk Duroc AS.

Norsvin SA er et heleid norsk samvirkeforetak med norske bønder som andelseiere, men Norsvin er også deleier det internasjonale selskapet Topigs Norsvin. I sin søknad skriver de at dette samarbeidet vil gi norske svineprodusenter økt verdiskapning i fremtiden. Økt verdiskapning er midt i kjerneområdet for bruken av omsetningsavgiftsmidler, samtidig er det viktig å presisere at avgiften skal brukes til å finansiere avlsarbeidet i Norge, for de norske svineprodusentene. Dette har Nortura, på vegne av Norsvin, bekreftet er tilfellet.

Tabellen over budsjetterte avlskostnader per kg kjøtt for 2017 og 2018, viser at dersom Omsetningsrådet velger å innvilge søknaden etter anbefaling fra Animalia vil avlsarbeidet koste norske svineprodusenter 13,7 øre per kg over omsetningsavgiften. Det er et langt høyere tall enn både for sau og storfe. I den sammenheng bør det også nevnes at de siste årene har vært gitt i størrelsesorden 2 og 9,8 mill. kroner til avlsarbeidet i regi av henholdsvis Tyr og NSG² over jordbruksavtalen. Norsvin og Geno har ikke fått midler til sitt avlsarbeid fra denne posten i jordbruksavtalen som kalles «Tilskudd til avlsorganisasjoner».

Landbruksdirektoratet har i denne prosessen stilt spørsmål ved om vi trenger avlsarbeid på fire svineraser i Norge. En kostnad på 13,7 øre per kg kjøtt er etter vår oppfatning et betydelig beløp, og en betydelig økning fra 2017, hvor 8,9 øre per kg kjøtt gikk til svineavl. Det er for 2018 budsjettert med 8,4 øre per kg storfekjøtt til det samlede avlsarbeidet på

---

² Midlene til NSG over jordbruksavtalen har også omfattet midler til beite og avlsarbeid på geit

storfe, mens tilsvarende tall for sau/lam er 11,0 øre per kg.

Animalia foreslår å innvilge 12 mill. kroner i støtte til avlsarbeidet på norsk landsvin, i regi Norsvin. Norsvin har mottatt støtte over en årrekke, og det foreslås kun en økning på 0,4 mill. kroner for å kompensere for økt pris- og kostnadsvekst sammenliknet med 2017. Direktoratet innstiller på 12 mill. kroner for 2018.

Animalia foreslår videre at ScanPig skal får tildelt 0,585 mill. kroner til avlen på hampshire. Direktoratet registrerer at det er en beregnet nedgang i antall slaktegriser med hampshire som farrase fra 220 000 i 2017 til 150 000 i 2018. Med bakgrunn i dette foreslår Landbruksdirektoratet å redusere støtten til avlsarbeidet på Hampshire i regi ScanPig til 0,4 mill. kroner.

Norsk Duroc er ny søker om tildeling av midler over omsetningsavgiften. Animalia foreslår at det innvilges 6,5 mill. kroner til Norsk Duroc i 2018, derav 0,5 mill. kroner til omstillings- og utviklingstiltak. Det omtales i søknaden at det globale markedspotensialet er på ca. 6 mill. sæddoser. Royalty fra det internasjonale markedet/Topigs Norsvin er største bidragsyter til finansieringen av det nye selskapet Norsk Duroc. Videre er det norske markedet for duroc blitt større som følge av avtalen som er inngått. De kommersielle mulighetene synes dermed gode. Ut fra dette og en vurdering av at avl svin ikke bør være vesentlig sterkere finansiert over omsetningsavgiften enn storfe og småfe, anbefaler Landbruksdirektoratet en tildeling til Norsk Duroc på 2,5 mill. kroner til gjennomføring av avlsfaglige tiltak samt 0,5 mill. kroner til omstillings- og utviklingstiltak for 2018, til sammen 3 mill. kroner.

Landbruksdirektoratet foreslår ut fra dette at inntil 15,4 mill. kroner kan dekkes over omsetningsavgiften på kjøtt til avlsarbeidet på svin, fordelt på 12 mill. kroner til Norsvin, 3 mill. kroner til Norsk Duroc og 0,4 mill. kroner til ScanPig. Dette vil gi en kostnad på 11,1 øre per kg kjøtt.

Landbruksdirektoratet ser at det totalt for kvalitets- og avlsarbeid er søkt om 7,975 mill. kroner mer i tilskudd enn det som Animalia foreslår å innvilge, og 11,475 mill. kroner mer enn det direktoratet foreslår å innvilge. Landbruksdirektoratet mener at Animalia har gjort et grundig arbeid i vurderingen av søknadene, og innstiller på Animalias forslag, med unntak av bevilgningene til svineavl.

Krav til informasjon og rapportering

Animalia er ansvarlig for å informere mottakere av tilskudd til kvalitets- og avlsarbeid om Omsetningsrådets vedtak om innvilgende budsjettmidler. Animalia er videre ansvarlig for at organisasjonene gjøres kjent med hvilke vilkår midlene er gitt under, jf. Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Animalia skal også påse at organisasjonene dokumenterer hvilke tiltak midlene er brukt til. Landbruksdirektoratet forutsetter at dokumentasjonen viser regnskapstall som er sammenlignbare med budsjett. Det må også framgå at midlene er brukt til det tiltenkte formålet. Budsjett og regnskap skal også synliggjøre de totale kostnadene for de enkelte tiltakene. Dette for å synliggjøre hvor stor andel av tiltakene omsetningsavgiften på kjøtt dekker.

Animalia er mottaker og formidler av pengene som blir tildelt disse organisasjonene av Omsetningsrådet.

Saksnr.: 084/17	Sektor: Kjøtt, egg og fjørfekjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Kjøtt, egg og fjørfekjøtt - Budsjett 2018 - Opplysningskontoret for egg og kjøtt - OEK	Saksnr.: 17/60330-3

Beskrivelse

Nortura SA og Bransjestyret søker om godkjenning av budsjett for Opplysningskontoret for egg og kjøtt (OEK) for 2018. Budsjettet har en total ramme på 79,0 mill. kroner, inkludert ekstraraseringen på egg på 5,0 mill. kroner. Dette er samme kronebeløp som for 2016 og 2017.

Landbruks- og matdepartementet vil med utgangspunkt i Prop. 141 S (2016-2017) om endringer i statsbudsjettet 2017 under Landbruks- og matdepartementet (Jordbruksoppkjøret 2017 mm.) sette i verk en avvikling av finansieringen av opplysningskontorene gjennom omsetningsavgiften. For å kunne avvikle slik finansiering på en forsvarlig måte, mener direktoratet at det er nødvendig at det foreligger en avviklingsplan. Landbruksdirektoratet vil som sekretariat for Omsetningsrådet foreslå at rådet på møtet 14. desember drøfter spørsmålene som denne saken reiser, før det gjøres endelig vedtak om budsjett for 2018. Videre anbefaler Landbruksdirektoratet at Omsetningsrådet setter en frist til 27. februar 2018 for at markedsregulatorene skal komme tilbake til rådet med en avviklingsplan for finansieringen av opplysningskontorene over omsetningsavgiften. Planene vil bli lagt frem for Omsetningsrådet 13. mars 2018. Det foreligger per nå ingen plan for avvikling av slik finansiering og direktoratet velger derfor å legge fram saken uten innstilling. Denne saken er skrevet og ferdigstilt før Næringskomiteens innstilling til Prop 1 S (2017-2018) (LMD).

Hjemmel

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiftene til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet § 2 pkt. 1, fastsatt av Omsetningsrådet 22. oktober 2008, med hjemmel i lov av 1936-07-10 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror.

Forutsetninger

Vedlegg

Søknad om midler, brev 1. november 2017

Møtebehandling

Sekretariatets innstilling i saken var ferdigstilt før Næringskomiteens innstilling til Prop 1 S (2017-2018) (LMD) forelå og saken ble lagt fram uten forslag til vedtak. Stortinget behandlet næringskomiteens innstilling 11.12.2017 og vedtok følgende merknader med betydning for opplysningsvirksomheten:

- Stortinget ber regjeringen sikre opplysningsvirksomheten og finansieringen av denne frem til Omsetningsrådet har foretatt den varslede gjennomgangen av virkemiddelbruken.
- Stortinget ber om at endringer i virkemidlene for markedsbalansering som ikke er i tråd med omsetningsrådets anbefalinger, legges frem for Stortinget.

Brev datert 13. desember fra Landbruks- og matdepartementet mottatt i direktoratet 14. desember vedrørende gjennomgang av opplysningsvirksomheten ble samme dag oversendt

rådets medlemmer og varamedlemmer.

Det var enighet om at bruk av omsetningsavgiftsmidler til opplysningsvirksomhet blir et av temaene i rådets gjennomgang av virkemiddelbruken, jf. sak 95/17.

Leder fremmet deretter forslag til budsjettvedtak for Opplysningskontoret for egg og kjøtt for 2018 som ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Budsjett for Opplysningskontoret for egg og kjøtt for 2018 godkjennes.
2. Av fondet for omsetningsavgift på kjøtt kan det i 2018 anvendes inntil 49 200 000 kroner til opplysningsvirksomhet på kjøtt.
3. Av fondet for omsetningsavgift på egg kan det i 2018 anvendes inntil 12 800 000 kroner til opplysningsvirksomhet på egg, inkludert ekstrasatsingen på egg.
4. Av fondet for omsetningsavgift på fjørfekjøtt kan det i 2018 anvendes inntil 17 000 000 kroner til opplysningsvirksomhet for fjørfekjøtt.
5. Landbruksdirektoratet gis fullmakt til, innenfor vedtatt økonomisk ramme, å godkjenne OEKs prosjektplan for ekstrasatsingen på forbruksøkning av egg for 2018.

Kjøtt, egg og fjørfekjøtt - Budsjett 2018 - Opplysningskontoret for egg og kjøtt - OEK

Generelt om søknaden

Landbruksdirektoratet mottok 01. november 2017 budsjettforslag for 2018 fra Opplysningskontoret for egg og kjøtt (OEK).

OEK har finansiering fra fondene for omsetningsavgift for kjøtt, egg og fjørfekjøtt. Norturas konsernstyre fremmer søknaden til Omsetningsrådet for områdene egg, storfe, svin og småfe (sau/lam), mens søknaden om omsetningsmidler til bruk i opplysningsvirksomhet for kylling og kalkun fremmes direkte til Omsetningsrådet fra Bransjestyret.

Budsjettet som legges fram for 2018 har en totalramme på 79 000 000 kroner som er samme nominelle beløp som for 2016 og 2017. Beløpet inkluderer tilleggssatsningen for egg på 5 000 000 kroner.

Forslag til budsjett for OEK i 2018, sammenlignet med regnskap for 2016 og budsjett 2017

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett - forslag 2018	Endring* kroner	Endring* prosent	Tilleggs-søknad egg	Sum inkl. tillegg	Endring* prosent
Kjøtt	49 245 658	49 200 000	49 200 000	0	0,0		49 200 000	0,0
Egg, ordinært budsjett	7 802 522	7 800 000	7 800 000	0	0,0	5 000 000	12 800 000	0,0
Fjørfekjøtt	16 995 919	17 000 000	17 000 000	0	0,0		17 000 000	0,0
Sum OEK	74 044 099	74 000 000	74 000 000	0	0,0	5 000 000	79 000 000	0,0

* Sammenlignet med budsjett for 2017.

Behandling av søknaden i Bransjestyret og Norturas konsernstyre

Vedtak i Bransjestyret, 12. oktober 2017:

«Bransjestyret slutter seg til oppdatert strategi for MatPrat, Opplysningskontoret for egg og kjøtt.

Bransjestyret godkjenner forslaget til strategidokument og rammebudsjett 2018 for Opplysningskontoret for egg og kjøtt på kr 79 000 000 inkludert en tilleggssatsing for egg på kr 5 000 000.

Fordelt mellom finansieringsfondene utgjør dette følgende:

- Storfe, svin, lam: kr 49 200 000
- Kylling, kalkun: kr 17 000 000
- Egg: kr 12 800 000

Vedtak i konsernstyret i Nortura, 23. oktober 2017:

Konsernstyret godkjenner følgende budsjetter for Opplysningskontoret for egg og kjøtt finansiert av omsetningsavgift:

- For storfe, svin og sau/lam 49 200 000 kr
- For egg 12 800 000 kr, inkludert en ekstrasatsing for egg på 5 000 000 kr.»

Markedssituasjon

Prognosene fra Nortura Totalmarked per november viser følgende markedssituasjon for 2018.

- Storfe: - 8 200 tonn underdekning
- Sau/lam: + 1 700 tonn overdekning
- Gris: + 2 200 tonn overdekning
- Egg: + 750 tonn overdekning

(alle tall inkludert import/kvoter)

OEK skriver at det ser ut til å bli krevende å håndtere overdekning på sau/lam, selv om prognosene ser noe bedre ut enn ved samme periode i fjor. Dette vil avhenge bl.a. av størrelsen på kommersielle lager av lam/sau høsten 2017, og salget gjennom høstsesongen.

Det vil også være krevende å opprettholde og styrke salget av egg i 2018.

Det er fortsatt krevende, men med motsatt fortegn, med underdekning for storfe selv om signaler tyder på at det vil kunne oppstå utfordringer knyttet til norskproduserte storfe i perioder.

På kylling/kalkun er det ikke markedsregulering. Bransjestyret har lagt til grunn en produksjon i 2018 på 101 000 tonn, som innebærer en økning på om lag 3 %.

Kort om organiseringen av OEK

OEK har gjort endringer i organisasjonen for å tilpasse denne til den nye strategien. Den består nå av to fagavdelinger som er tillagt følgende oppgaver:

Bransje, myndigheter, samfunnskontakt, kommunikasjon, media, dyrevelferd, klima og ernæring

- Oppstrøm – bransje/bonde
- Landbruks-/matmyndigheter
- Organisasjoner, bloggere, andre aktører
- Media: analog, digital, eter
- Kunnskaps- og datainnhenting, analyse
- Resultater effektmåling
- Utvikling og produksjons innhold dyrevelferd, klima, ernæring

Innholdsprouksjon og formidling

- Råvarefokus
- Matfaglig kunnskapsutvikling
- Produksjon oppskrifter
- Koseptutvikling
- Produksjon film, foto, lyd
- Egne medier
- Betalt markedsføring inkl. betalte sosiale medier

- Digital kompetanse

I tillegg ligger oppgaver knyttet til organisasjon, administrasjon, økonomi, innovasjon og strategi i Stab.

Strategi 2018

OEK skriver i søknaden at strategidokumentet for 2018 gir rammer med klare retninger, men også den nødvendige fleksibiliteten for å maksimalisere oppfyllelse av formål og å skape god kost/nytte-verdi for norske bønder.

OEK bygde fram til for 3-4 år siden stort sett sin posisjon gjennom å tilby forbrukerne kunnskap, råd og inspirasjon om mat og matlaging. For 3 år siden startet OEK en strategisk omlegging da de mente et slikt utgangspunkt ikke lenger var godt nok for å kunne oppfylle deres målsetting og behovene i markedet og hos forbrukerne. Tunge og viktige tema som dyrevelferd, klima/miljø og helse/ernæring knyttet til norsk egg- og kjøttproduksjon måtte da inkluderes i både det strategiske planverket og operativ handling. OEK peker på at disse temaene blir stadig viktigere for forbrukernes og storsamfunnets forhold til mat og matproduksjon, og er fremtredende i gjeldende samfunnsdebatt. I strategidokumentet og budsjettet for 2018 er dette tydelig reflektert.

OEKs virksomhetsidé er derfor endret til å inkludere at organisasjonen skal utvikle og formidle kunnskap og innsikt knyttet til samfunnsproblemer som humanhelse-, klima- og dyrevelferdsmessige aspekter ved norsk egg- og kjøttproduksjon. Den overordnede strategien «Samfunnsaktør» er fremhevet og det er avsatt betydelige ressurser til dette arbeidet i budsjettet for 2018.

OEK skriver at endringen i virksomheten beskrevet over også vil innebære fremtidige endringer i organisasjonen for på den måten å sikre nødvendig kompetanse og ressurser til å nå de fastsatte hovedmålene og oppfylle strategiene.

«Strategidokument 2018» med tilhørende budsjett bygger på strategiplanen for 2016-2017, men er justert for å ta inn over seg endringer i organisasjonens omverden, ressurstilgang, marked og målgrupper slik det er omtalt ovenfor. Strategien er en ettårig.

OEKs strategi består av fem overordnede strategier.

1. Kommunikasjon: MatPrat skal være ukonvensjonelle, nyskapende og effektive i sin bruk av konsept, kanaler og i sin kommunikasjon. MatPrat skal skape kommunikasjonssynergi både internt og eksternt gjennom koordinering og samkjøring av innholdet i egne, fortjente og kjøpte medier. Egne medier skal være hovedkanal.
2. Utvikling: MatPrat skal ha landets mest innovative innholdsproduksjonsmiljø innen alle sine kjerneområder. MatPrat skal være den ledende aktøren innen mat- og matkunnskapsformidling, og skal skape vekst og utvikling innenfor de områdene som er nødvendig for å sikre sin ledende posisjon.
3. Samfunnsaktør: MatPrat skal være en samfunnsaktør som fronter bransjen og norsk matproduksjon gjennom strategisk faglig dialog med storsamfunnet og forbrukere.
4. Bransje/myndigheter/interessenter/skole: MatPrat skal være et strategisk verktøy som gjennom både langsiktige og kortsiktige tiltak - og i samspill med

råvareprodusentene og bransjen, søker å skape best mulig markedsbalanse for alle våre råvarer.

MatPrat skal gi fakta- og kunnskapsbaserte innspill til bransje, relevant myndigheter, interessenter og prinsipaler basert på innsikt og kompetanse om forbrukere og samfunnet. Innspillene skal bidra til økt verdiskapning og innovasjon i bransjen, og gi bedre forbrukerforståelse i hele verdikjeden.

MatPrat skal være den foretrukne leverandøren av lære-ressurser innen faget mat og helse i skolen.

5. **Kompetanse:** MatPrat skal ha den best tilgjengelige kompetansen innen sine ansvars- og fagområder. MatPrat sine medarbeidere og samarbeidspartnere skal skaffe seg den mest relevante og oppdaterte kunnskapen og bruke denne aktivt for å oppnå virksomhetens mål. MatPrat som organisasjon skal ha en organisasjonskultur som fremmer og belønner «excellence» på alle områder.

Hovedmål for 2018

- Økt omsetning av norskprodusert vare som følger (engrostoppsett i forhold til 2017):
  - Egg: 2 %
  - Kylling: 1 %
  - Kalkun: 4 %
  - Storfe: 0 %*
  - Svin: 1 %
  - Lam: 2 %

*Det er ingen målsetting å øke totalsalget av storfekjøtt, da dette tallet også inkluderer import, men det vil bli vektlagt å øke omsetning av norskprodusert storfe
- Oppnå at en gitt prosentvis andel av norske forbrukerne oppfatter at norske egg og de ulike kjøttslagene er positive og viktige elementer i et normalt kosthold. Målsetning per råvare:
  - Egg: 90 %
  - Kylling: 78 %
  - Kalkun: 65 %
  - Storfe: 62 %
  - Svin: 64 %
  - Lam: 60 %
- Styrke forbrukerpreferansen for norske egg og norsk kjøtt til følgende:
  - Egg: 90 %
  - Kylling/kalkun: 85 %
  - Storfe: 75 %
  - Svin: 77 %
  - Lam: 77 %
- Befeste at MatPrat har et godt omdømme hos forbruker gjennom oppnåelse av følgende skår på ulike verdier:
  - Tilgjengelig: 70 %
  - Høy nytteverdi: 60 %
  - Brukervennlig: 70 %
  - Troverdighet - informasjon om mat og matlaging: 70 %
  - Troverdighet – informasjon om ernæring og helse: 50 %
  - Troverdighet – informasjon om dyrevelferd: 35 %
  - Troverdighet – informasjon om klima og miljø: 35 %

- Sikre minimum 40 millioner økter på matprat.no i 2018
- Sikre minimum 1,2 millioner økter på matstart.no i 2018
- Sikre at 70 % av egg- og kjøttproduserende bønder oppgir at MatPrat sin innsats for verdikjeden svarer til deres forventning
- Sikre at 70 % av egg og kjøttbransjen oppgir at MatPrat tilfører bransjen verdi og er en god talsorganisasjon for bransjen

Resultatmåling - Dashboard

Matprat.no og andre egne medier er OEKs viktigste kommunikasjonskanaler, og matprat.no er hovedkanalen. Utvikling i bruken av MatPrats ulike plattformer er ett tydelig og klart måleparameter for grad av oppnådd suksess, og ikke minst på MatPrat sin gjennomslags- og påvirkningskraft.

Matprat.no har hatt en meget sterk utvikling de siste årene, og satsingen på egne digitale medier gir stadig større effekt. Hittil i 2017 har matprat.no økt antall økter med 16 % i fht. samme periode i 2016, noe som innebærer at totalt antall økter vil være rundt 36 millioner for hele 2017. Matstart.no, matnettstedet for barn og unge har også hatt en kraftig vekst i 2017, og har en økning i bruk på 111 % hittil i år sammenliknet med fjoråret.

For å kunne måle både kortvarige og langvarige resultater knyttet til våre aktiviteter, og effekten av den totale innsatsen, har OEK utviklet et eget målesystem; Dashboard.

Sammen med et omfattende omverdensanalysesystem, medieanalyser og en rekke andre analyser gjør Dashboard det mulig for OEK fortløpende å fange opp endringer i forbrukernes og storsamfunnets holdninger, behov, trender og adferd knyttet til mat og til egg og kjøtt spesielt. Disse analysene gjør OEK også i stand til å følge utviklingen innen den digitale verden hvor brukervaner og medielandskapet er i rask endring.

OEK bygger sin kommunikasjon gjennom merkevaren MatPrat, og merkevarestyrke forteller hvordan forbrukerne oppfatter en aktør i forhold til de øvrige aktørene i markedet. Basert på målingene er MatPrat en sterk merkevare med stor påvirkningskraft. Til tross for sterkere og stadig økende konkurranse fra andre aktører de seneste årene, har MatPrat fortsatt posisjonen som den ledende aktøren innen matformidling i Norge. MatPrat har i per september økt sin uhjulpne kjennskap fra 65 % i 2016 til 68 % i 2017 og hele 52 % nevner MatPrat først (Top-of-mind). Nærmeste konkurrent har uhjulpnet kjennskap på 14 % (Rema). 31 % av befolkningen oppgir at de oppfatter MatPrat som «Det du trenger å vite om mat, når du trenger det». Dette er et noe lavere nivå enn tidligere år, men vurderes som en naturlig konsekvens av endret målemetode.

MatPrat har et godt omdømme og alle omdømmeparameterne har hatt en positiv utvikling i 2017. Resultatene per september viser følgende omdømme: Høy nytteverdi 51 %, brukervennlighet 66 %, tilgjengelighet 61 % og troverdig kilde til informasjon om mat 61 %. Resultatene svinger fra måned til måned og det vil derfor være gjennomsnittet på årsbasis som måles mot satte måltall i strategien.

Gode resultater på disse parameterne er en forutsetning for å oppnå god effekt av OEKs innsats og å oppnå formålet om å bidra til størst mulig verdiskapning for den norske egg- og kjøttproduserende bonden samt øke omsetningen av norske egg og norsk kjøtt.

Ekstrasatsing egg 2017 (overordnede resultater)

I mai/juni 2017 (uke 20 – 25) gjennomførte MatPrat årets hovedkampanje for egg. 2017 er det andre året i den skisserte langsiktige ekstrasatsingen for å øke forbruket av egg med 10 % (i fht. engrostall 2015) innen utgangen av 2020.

Hovedkampanjen ble lagt til forsommeren for å avhjelpe en krevende markedssituasjon gjennom sommeren.

Konseptet «Egg kan mer enn du tror» har blitt videreutviklet i 2017, og ved siden av å skape oppmerksomhet rundt eggets bruksområder har årets satsing hatt fokus på eggets ernæringsmessige egenskaper og rask tilberedning.

Hovedvirkemidlene var filmer på TV og digitale medier inkludert sosiale medier, og det ble produsert to nye taktiske filmer der budskapet er ernæring og rask tilberedning. Evalueringen viser at filmene hadde høy oppmerksomhet med en samlet oppmerksomhet på 57 %. Årets kampanje har dermed høyere oppmerksomhetsresultat enn fjorårets (2016: 49 %), og den har vært svært kostnadseffektiv målt i oppmerksomhetspoeng.

31 % oppgir at de liker de taktiske filmene på egg bedre enn andre reklamefilmer, noe som er et høyere resultat enn MatPrats benchmark (24 %) oppnår. Budskapsforståelsen er også svært god. 76 % oppgir at disse filmene gir inntrykk av at egg er sunt og 60 % at det går fort å lage retter med egg.

Trafikken på matprat.no økte med 26 % sammenliknet med samme periode i 2016 og bruken av oppskrifter med egg økte med hele 31 % i perioden.

OEK skriver at disse resultatene bekrefter at ekstrasatsingen og konseptet «Egg kan mer enn du tror» og budskapene treffer forbrukerne godt og har effekt. De viser også at det gir økt effekt å bygge og videreutvikle konsepter over tid, og MatPrat vil fortsette dette arbeidet i 2018.

Budsjett 2018

Generelt

Strategidokument og budsjett 2018 fokuserer på både langsiktige og kortsiktige utfordringer knyttet til bransjens stilling i markedet og til forbruker- og samfunnsbehov.

Det grunnleggende og primære arbeidet til OEK er langsiktig bygging av kunnskap, preferanser, matrepertoar og forbrukslyst hos forbruker, for å sikre en størst mulig omsetning og verdiskapning for kjøtt- og eggbransjen i fremtiden. OEKs aktiviteter skal sikre at forbrukerne velger norsk kjøtt og egg i størst mulig grad i sine måltidsløsning - i et balansert perspektiv knyttet opp til kostholdsråd og klimautfordringer. Videre at forbrukerne er villige til å betale en pris som gjør det mulig å produsere og foredle kjøtt og egg i Norge, samt oppfylle landbrukets avtale med storsamfunnet om å skape vesentlige markedsinntekter ved siden av overføringer over Jordbruksavtalen.

OEK må ta oppgaven som en totalleverandør av relevant kunnskap overfor forbrukerne. Det innebærer å ta en aktiv rolle som samfunnsaktør, både overfor forbruker og i samfunnsdebatten, og å kommunisere om temaene dyrevelferd, bærekraft, helse/ernæring, økologi og andre temaer som måtte komme på agendaen fremover. Temaene er på dagsordenen i OEK og i alle aktiviteter som gjøres, men det er i budsjett 2018 allokert midler øremerket denne satsingen. Midlene vil brukes til forskning, utredninger/innsikt, innholdsproduksjon, produksjon av kommunikasjonselementer, PR/presse og mediekjøp.

Hovedtrekk i budsjettet

Det totale budsjettet for 2018 er på 79 000 000 kroner, inkludert en tilleggssatsing på egg på 5 000 000 kroner. Dette er samme nominelle budsjett som i 2016 og 2017. Tas det hensyn til lønnsvekst og utvikling i KPI innebærer budsjettet en reell reduksjon på 1 873 200 kroner. OEK forventer likevel å opprettholde samme aktivitetsnivå i 2018 som i 2017 gjennom effektivisering av driften.

OEK gjør i søknaden oppmerksom på at tre år på rad med i realiteten store budsjettkutt medfører at nødvendige investeringer i innovasjon, teknologi og digitalisering ikke kan gjennomføres. Dette svekker OEK sterkt i forhold til konkurransen i markedet. Det svekker også verdien av merkevaren Matprat og det er på ingen måte tilrådelig å holde slike kutt videre.

Tallgrunnlaget bygger på aktiviteter redegjort for i strategidokumentet og er etter OEKs mening et nøkternt budsjett sett i lys av de utfordringer egg- og kjøttbransjen står overfor. OEK mener videre at aktivitetene er lagt på det nivået som behøves for at Opplysningskontoret for egg og kjøtt skal ha mulighet til å ha ønsket aktivitetsnivå 2018.

Kjøtt som produkt møter stadig sterkere konkurranse fra andre matvarer og utfordres av endret forbrukeratferd. Den sterke helsetrenden, fokusen på bærekraft/miljøspørsmål og dyrevelferd hos forbruker og i storsamfunnet holder fram, og er i dag en sterk driver for kjøp, forbruk og holdninger til kjøtt og egg. OEK skriver at de må ta oppgaven som totalleverandør av relevant kunnskap overfor forbrukerne, og ha en aktiv rolle som samfunnsaktør overfor både forbruker og i samfunnsdebatten. Dette gjenspeiles i allokering av midler til aktiviteter som samfunnsaktør i budsjettet.

Nivået på mediekjøp er i utgangspunktet det samme som i 2017, da det også ligger mediekjøp inn under posten Samfunnsaktør. MatPrat sin hovedmålgruppe er personer 18-40 år, og digitale kanaler er den mest kostnadseffektive måten å nå disse med budskap. Deres egen kanal matprat.no (36 million brukere i 2017) er hovedkanalen, og spiller en sentral rolle i alle aktiviteter og all kommunikasjon. OEK peker på at det er behov for en ny teknologisk plattform for matprat.no, og dette er en teknologisk utvikling som vil kreve betydelige ressurser. Det er ikke rom for denne type utvikling innenfor budsjetttrammene for 2018, men det vil gjøres nødvendige oppgraderinger på eksisterende plattform.

Innovasjon og utvikling av nye konsepter og ny kommunikasjon er avgjørende for at MatPrat skal beholde sin ledende posisjon i et marked som er i stadig raskere endring, både mht. mediebruk, teknologi og forbrukeratferd og -holdninger. Det er derfor avsatt mer midler til innovasjon og utvikling enn tidligere år.

For skoleåret 2017/2018 lanserte MatPrat det nye læreverket Matopedia i faget mat og helse til den norske grunnskolen, samt den nye nettsiden matopedia.no. Det ligger en betydelig investering bak å sikre at Matopedia er et fullverdig læreverk som tilfredsstillende Kunnskapsløftet, læreplanen i faget og Helsedirektoratets kostråd. I 2018 vil det kapitaliseres på den investeringen som er gjort, og kun gjennomføres mindre revideringer. Midlene til skole er flyttet fra området «Kommunikasjon og samfunnskontakt» til området «Stab».

Barn er et satsningsområde for mange som jobber med mat og matformidling siden matvaner dannes i tidlig alder. OEK lanserte i 2014 matstart.no, et eget nettsted for barn som vil lage mat, og vil i 2017 ha opp mot 1 million brukere. Satsingen på MatStart vil fortsette i 2018.

OEKs formålsoppfyllelse er i stor grad avhengig av evnen til å forstå forbrukerne og storsamfunnet, forbrukernes behov og deres bruk av medier for å informeres og inspireres. Det er derfor svært viktig å ha den informasjon, innsikt og kompetanse som må til fremover for å kunne opprettholde den posisjonen OEK må ha hos bransje, myndigheter og forbrukerne. Forbruker- og samfunnsinnsikt, analyser og videreutvikling av effekt- og resultatmålinger er dermed fortsatt prioritert.

Satsingen på og prosessene som er igangsatt innen kompetanseutvikling, lederutvikling og organisasjonskultur vil videreføres i 2018.

Posten «Administrasjon/drift» er noe høyere enn i 2017. Dette skyldes at prosjektmedarbeidere på områdene «Innhold» og «Kommunikasjon og samfunnskontakt» er flyttet til Administrasjon. Antall årsverk er 22, det samme som i 2016 og 2017.

Økt satsing på egg

I 2016 innvilget Omsetningsrådet midler til ekstrasatsing på egg med 5 mill. kroner. Initiativet for ekstrasatsingen kom fra Norsk Fjørfeleg, og formålet var å øke forbruket på norske egg med 10% over en periode på 3-5 år (fra 12,5 kg til 13,75 kg per person per år). Det lå til grunn at en slik satsing måtte være langsiktig (3 – 5 år) for å kunne gi ønsket og varig effekt. Norsk Fjørfeleg har bedt om at det bevilges midler til fortsatt satsing i 2018.

MatPrat jobber i et femårsperspektiv i forbindelse med ekstrasatsingen. Satsingen tar utgangspunkt i å synliggjøre eggets kvalitet og bruksområder, eggets ernæringsmessige egenskaper som viktig del av et sunt kosthold, kombinert med å bygge lystpreferanse hos forbrukeren.

I 2016 ble konseptet "Egg kan mer enn du tror" utviklet, og konseptet har som mål å flytte nordmenns oppfatning av egg, slik at de oppfatter flere av eggets positive egenskaper og bruksområder. Resultatene i 2016 viste økt oppmerksomhet og bruk av egg, samt en økning i engrossalg på 3 % i fht. 2015.

I 2017 har fokus vært å bygge opp eggets ernæringsmessige egenskaper som driver og å bygge ned barrieren av opplevd tidsbruk ved tilberedning av egg. Det vises til «Prosjektplan ekstrasatsing egg 2017» for beskrivelse av prosjektet.

Konseptet «Egg kan mer enn du tror» er et langsiktig konsept med en rekke utviklingsmuligheter. I 2018 vil OEK fortsette utviklingen av dette og bygge videre på bruks- og måltidsituasjoner der egg har potensiale, kunnskap om enkel tilberedning og eggets ernæringsmessige egenskaper.

Virkemidlene i ekstrasatsingens to første år har vært profilfilmer for TV kombinert med film i digitale medier, samt PR og aktiviteter på egne medier og i sosiale medier. Virkemiddelbruken i 2018 vil bli vurdert ut fra årets resultater og velges ut fra hva som vil gi best kost/nytteeffekt mht. målene i 2018 og relevante endringer i medielandskapet.

Det ordinære budsjettet for egg vil bli slått sammen med ekstrasatsingen og en samlet plan for markedsføringen vil bli utarbeidet. OEK skriver at om ekstrafinansieringen bortfaller før de forutsatte 3-5 år, vil målsettingen måtte revideres og tas betydelig ned.

Budsjett for OEK for 2018 sammenlignet med budsjett for 2017

	Budsjett 2017	Budsjett 2018
Administrasjon/drift, sum	28 600 000	31 100 000
Lønn	21 200 000	23 600 000
Husleie/felleskostnader	3 900 000	4 000 000
Utviklingskostnader	3 000 000	3 000 000
Kompetanseutvikling	500 000	500 000
Marketing, sum	34 800 000	29 250 000
Utviklingskostnader	1 150 000	1 550 000
Mediekjøp	19 250 000	17 200 000
Produksjonskostnader	12 700 000	8 800 000
Digital drift	1 200 000	1 200 000
Kompetanseutvikling/reiser	500 000	500 000
Innhold, sum	3 100 000	2 000 000
Utviklingskostnader	500 000	300 000
Innovasjon mat/konsept	300 000	300 000
Driftsmidler/vareforbruk	200 000	200 000
Kjøp av tjenester	800 000	700 000
Lønn prosjektmedarbeider	800 000	
Kompetanseutvikling/reiser	500 000	500 000
Kommunikasjon og samfunnskontakt	12 000 000	8 900 000
Kommunikasjon	4 500 000	4 700 000
Skole	2 850 000	
Innsikt og analyser	1 800 000	2 000 000
Effekt/resultatmåling	1 200 000	1 400 000
Utviklingskostnader		300 000
Lønn prosjektmedarbeider kommunikasjon	1 200 000	
Kompetanseutvikling/reiser	450 000	500 000
Stab	500 000	7 750 000
Samfunnsaktør (emæring, dyrevelferd, bærekraft, økologi, skole)		7 150 000
Emæring	200 000	
Innovasjon	300 000	600 000
Totalbudsjett	79 000 000	79 000 000

Fondsfordeling /todeling av budsjett på ulike sektorer

Strategidokument og budsjett for 2018 er ikke basert på dyreslag, men på samfunnsbehov, markedsbehov, forbrukerbehov og derav følgende aktiviteter, både kortsiktig og langsiktig. Det er imidlertid foretatt en kalibrering av kostnadene i planleggingen, slik at aktiviteter og satsninger i størst mulig grad reflekterer den innsats de forskjellige dyreslagene har i form av fondsfinansiering av virksomheten.

Fra og med 2010 har budsjettet til OEK vært todelt, hvor en del (80 – 90 %) går til langsiktig, holdningsskapende arbeid og de resterende nyttes til opplysningskontorenes

bidrag til løsninger ved aktuelle markedsutfordringer. Den langsiktige delen omfatter det grunnleggende og primære arbeidet med langsiktig bygging av holdninger, preferanser og kunnskap hos norske forbrukere og hos bransje, myndigheter og andre interessenter. Hos forbruker skal dette i tillegg til å bygge positive holdninger for norske råvarer også utløse forbrukslyst.

Den kortsiktige delen (10 – 20 prosent av budsjettet for markedsaktiviteter) kan overføres til neste år om den ikke benyttes. Med kortsiktige tiltak menes aktiviteter som har til hensikt å være direkte kjøpsutløsende i den grad at man bidrar til å tømme overskuddslagre, eller andre markedsutfordringer.

OEK mener at i dag er alle OEKs aktiviteter og kostnader i realiteten markedsaktiviteter. Dette skyldes en rekke strukturelle endringer i markedet som har skjedd de siste årene. OEKs strategi har ivaretatt dette, og innholdsproduksjon er definert som OEKs kjernevirksomhet. Med innholdsproduksjon defineres både selve produksjonen av innholdet, kommunikasjonen av dette og innsikt og analyser som grunnlag for og evaluering av aktivitetene.

Det er i 2018 budsjettet med totalt kr 74 000 000 for alle OEKs aktiviteter, eksklusive ekstrasatsingen på egg. Dette innebærer at minimum 7 400 000 (10 prosent) må nyttes til markedsregulerende/balanserende tiltak hvis og når behovet skulle tilsi det. Midlene kan overføres til 2019 dersom de ikke blir benyttet i 2018.

Kortsiktige markedsaktiviteter er i tabellen nedenfor beskrevet som «Markedsavhengig aktivitet».

	Storfe/svin/småfe	Kylling/kalkun	Egg	Sum
Basisaktivitet (langsiktig) (maksimum)	44 280 000	15 300 000	7 020 000	66 600 000
Tilleggssatsing egg (prosjekt)			5 000 000	5 000 000
Markedsavhengig aktivitet (minimum 10 %)	4 920 000	1 700 000	780 000	7 400 000
Totalt budsjett 2018	49 200 000	17 000 000	12 800 000	79 000 000
Fordeling sektor % (ekskl. eggsatsing)	66,5	23,0	10,5	100,0
Fordeling sektor % (inkl. eggsatsing)	62,3	21,5	16,2	100,0
Totalt budsjett 2018	49 200 000	17 000 000	12 800 000	79 000 000

Landbruksdirektoratets vurderinger

Årets budsjett er det tredje i rekken uten nominell økning. Dette innebærer en reell reduksjon, men OEK legger til grunn samme aktivitet som tidligere gjennom effektivisering. OEK vil i 2018 fortsette å kapitalisere på de investeringer som er gjort de senere årene i MatPrat. I 2018 skal det gjøres noen oppgraderinger på eksisterende plattformer. Direktoratet har merket seg OEKs merknad om at budsjett som holdes på likt kronenivå over år, vil medføre at de taper konkurransekraft, fordi det ikke kan settes av nok midler til innovasjon og utvikling.

OEK har satt ambisiøse hovedmål for aktiviteten i 2018. Direktoratet har ingen spesielle merknader til disse.

Resultatene fra 2017 indikerer at ekstrasatsingen på egg har satt spor også i 2017. Tross stor økning i 2016, økte bruken av oppskrifter med egg i 2017 med 31 prosent. Årets filmer med budskap ernæring og rask tilberedning fikk høyere oppmerksomhet enn fjorårets filmer. Også andre måleindikatorer trekker i samme retning. Norsk Fjørfeag har anbefalt at ekstrasatsingen fortsetter. Direktoratet vurderer satsingen så langt som vellykket og tilrår at den fortsetter i 2018 med sikte på å nå målet om 10 prosent økt forbruk innen 2020. Prosjektet er av et slikt omfang at det bør foreligge en prosjektplan for gjennomføring av tiltaket. Det foreslås at OR, som for 2017, delegerer ansvaret for

godkjenning av prosjektplanen til Landbruksdirektoratet, under forutsetning av at OR bevilger midler for 2018.

Utover ekstrarasningen på egg, har OEK foreslått å prioritere svin og lam i 2018. Direktoratet er enig i disse prioriteringene ut fra de markedsmessige utfordringene i sektorene. Effektiv markedsføring fra OEKs side forutsetter at det er tilgjengelige produkter i butikkene relevante for flere spisesituasjoner. Manglende omsetning i dag synes å være et resultat både av mangel på utvikling av produkter som er relevante i flere spisesituasjoner og tilbudet i butikk. For at den positive utviklingen i saueneeringen skal kunne fortsette, er det behov for betydelige tiltak på omsetningssiden. OEK bruker i dag større ressurser på sau/lam enn det økonomiske bidraget fra sektoren skulle tilsi.

OEK har ingen målsetting om å øke totalsalget av storfekjøtt, da dette også inkluderer import, men det vil bli vektlagt å øke omsetning av norskprodusert storfe. Ettersom produksjonen av norsk storfe er i økning, støtter direktoratet denne tilnærmingen.

OEK begynte i 2015 å benytte "norsk" som kommunikasjonsselement i all innholdsproduksjon. Det var for å bygge verdier inn i norskbegrepet i et stadig mer mangfoldig produkttilbud i markedet. Denne strategien fortsetter i 2018. Direktoratet mener dette er positivt, og reflekterer den overordnede hensikten med hele ordningen.

Todelingen av budsjettet i en kortsiktig del og en langsiktig del har vært nyttet fra 2010, jf. St.prp. nr. 75 om jordbruksoppgjøret 2009 avsnitt 7.12.2. Den kortsiktige delen skulle være minst 10-20 prosent av budsjetterte markedsaktiviteter. Da endringen kom i 2010 var formålet bl.a. å sikre at det ble avsatt midler til slike aktiviteter. I søknaden for 2016 pekte OEK på at alle aktiviteter og kostnader i realiteten er markedsaktiviteter som følge av en rekke strukturelle endringer i markedet de siste årene. I tillegg til å rapportere på kortsiktige og langsiktige tiltak, skal OEK også rapportere på de ulike sektorene. Dette innebærer en regnskapsmessig splitting av tiltakene på 6 poster. I tillegg må OEK ha oversikt over innsatsen på de ulike dyreslagene innen kjøttsektoren. Dette er administrativt krevende. Direktoratet mener det med grunnlag i utviklingen som har skjedd siden 2010 bør gjøres en vurdering av effektene av og behovet for delingen av budsjettet i en kortsiktig og en langsiktig del.

Opplysningskontorene – iverksetting av avvikling av finansering over omsetningsavgiften

I Prop. 141 S (2016-2017) om endringer i statsbudsjettet 2017 under Landbruks- og matdepartementet (Jordbruksoppgjøret 2017 mm.) avsnitt 7.12.4 fremgår det at Landbruks- og matdepartementet vil sette i verk en avvikling av finansieringen av opplysningskontorene gjennom omsetningsavgiften. Departementet legger til grunn at opplysningsvirksomhet for jordbruksprodukter kan opprettholdes dersom man finner andre finansieringskilder enn omsetningsavgift.

Landbruksdirektoratet orienterte Omsetningsrådet i møtet 3. oktober 2017 i sak 55/17 om regjeringens og Stortingets vurdering av finansiering av opplysningskontorene over omsetningsavgiften. Det ble i møtet reist spørsmål av juridisk karakter og hvor raskt det praktisk var mulig å avvikle virksomhetene, dersom dette ble konsekvensen av en stans i finansieringen. Leder orienterte i møtet om informasjon om dette fra statsråd Jon Georg Dale, i et møte hun hadde med ham 30. september. Det ble også nevnt et møte statsråd Jon Georg Dale hadde innkalt Norges Bondelag, Norsk landbrukssamvirke og KLF til tirsdag 26. september, omtalt i Nationen 26. og 27. september 2017, hvor denne saken var tema.

En avvikling av finansieringen av opplysningskontorene over omsetningsavgiften berører de som forvalter denne virksomheten, ikke minst gjelder dette de ansatte i opplysningskontorene. Det er også kommersielle interesser knyttet til denne virksomheten. Dette

tilsier at arbeidet med avviklingen av finansiering over omsetningsavgiften og eventuell etablering av andre finansieringskilder gjennomføres så raskt som mulig, innenfor et tidsrom som er forsvarlig når det tas hensyn til alle berørte interesser. For å kunne avvikle finansieringen av opplysningskontorene med midler fra omsetningsavgiften på en forsvarlig måte, er det nødvendig at det etableres en avviklingsplan. Landbruksdirektoratet vil som sekretariat for Omsetningsrådet foreslå at rådet drøfter spørsmålene som saken reiser på møtet 14. desember, før det gjøres endelig vedtak om budsjett for 2018.

Landbruksdirektoratet anbefaler at Omsetningsrådet i møtet 14. desember 2017 setter en frist til 27. februar 2018 for at markedsregulatorene skal komme tilbake med en avviklingsplan for finansieringen av opplysningskontorene over omsetningsavgiften. Planene vil bli lagt frem for Omsetningsrådet 13. mars 2018.

Saksnr.: 085/17	Sektor: Melk	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Melk - Budsjett 2018 for Opplysningskontoret for meieriprodukter (Melk.no) AS og Norsk Gardsost	Saksnr.: 16/61266-13

Beskrivelse

Tine SA (Tine) har lagt frem forslag til budsjett for Opplysningskontoret for meieriprodukter (Melk.no) AS (OFM) for 2018 på 25 250 000 kroner, og søker om en bevilgning på 21 000 000 kroner fra fondet for omsetningsavgift melk. Resterende del av budsjettet forutsettes dekket gjennom finansiering fra eierne. Den siste delen av finansieringen er ikke endelig avklart. Dersom den ikke kommer på plass, vil budsjettet bli revidert i henhold til nye rammer. Sammenlignet med budsjettet for 2017 er budsjettet for 2018 redusert med 15 prosent, mens finansieringen med omsetningsmidler er redusert med 29,1 prosent. Bakgrunnen for reduksjonen i budsjettet er de politiske signalene om avvikling av finansiering av opplysningskontorene med omsetningsmidler og diskusjoner mellom aktører i landbruket. Saken er godkjent av Tines konsernstyre.

Landbruks- og matdepartementet vil med utgangspunkt i Prop. 141 S (2016-2017) om endringer i statsbudsjettet 2017 under Landbruks- og matdepartementet (Jordbruksoppkjøret 2017 mm.) sette i verk en avvikling av finansieringen av opplysningskontorene gjennom omsetningsavgiften. For å kunne avvikle slik finansiering på en forsvarlig måte, mener direktoratet at det er nødvendig at det foreligger en avviklingsplan. Landbruksdirektoratet vil som sekretariat for Omsetningsrådet foreslå at rådet på møtet 14. desember drøfter spørsmålene som denne saken reiser, før det gjøres endelig vedtak om budsjett for 2018. Videre anbefaler Landbruksdirektoratet at Omsetningsrådet setter en frist til 27. februar 2018 for at markedsregulatorene skal komme tilbake til rådet med en avviklingsplan for finansieringen av opplysningskontorene over omsetningsavgiften. Planene vil bli lagt frem for Omsetningsrådet 13. mars 2018. Det foreligger per nå ingen plan for avvikling av slik finansiering av Opplysningskontoret for meieriprodukter (Melk.no) AS og direktoratet velger derfor å legge fram saken uten innstilling. Denne saken er skrevet og ferdigstilt før Næringskomiteens innstilling til Prop 1 S (2017-2018) (LMD).

OFM har mottatt en søknad fra Norsk Gardsost på 200 000 kroner for 2018. Dette er det samme beløpet som ble godkjent i budsjettet for 2017. Styret i OFM har innstilt på at dette beløpet også reduseres forholdsvis som for OFM, og innstiller på 140 000 kroner. Konsernstyret i Tine støtter dette og innstiller på 140 000 kroner.

Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med Tines forslag vedrørende tildeling til Norsk Gardsost, under forutsetning av at OR tildeler OFM midler i 2018.

Hjemmel

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet, fastsatt av Omsetningsrådet 22. oktober 2008 med hjemmel i lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11.

Forutsetninger

Under forutsetning av tildeling av midler til OFM gjelder følgende: Det forutsettes at midlene til Norsk Gardsost brukes til råvarekostnad og dommer slik som forutsatt i

budsjettet for Norsk Gardsosts NM-arrangement, samt at det i regnskapet synliggjøres hva omsetningsmidlene er brukt til. OFM har ansvar for at midlene til Norsk Gardsost brukes i tråd med forutsetningene.

Vedlegg

Brev fra Tine datert 26. oktober 2017.

Søknad fra OFM m/vedlegg.

Søknad fra Norsk Gardsost m/vedlegg

Møtebehandling

Sekretariatets innstilling i saken var ferdigstilt før Næringskomiteens innstilling til Prop 1 S (2017-2018) (LMD) forelå og saken ble lagt fram uten forslag til vedtak. Stortinget behandlet næringskomiteens innstilling 11.12.2017 og vedtok følgende merknader med betydning for opplysningsvirksomheten:

- Stortinget ber regjeringen sikre opplysningsvirksomheten og finansieringen av denne frem til Omsetningsrådet har foretatt den varslede gjennomgangen av virkemiddelbruken.
- Stortinget ber om at endringer i virkemidlene for markedsbalansering som ikke er i tråd med omsetningsrådets anbefalinger, legges frem for Stortinget.

Brev datert 13. desember fra Landbruks- og matdepartementet mottatt i direktoratet 14. desember vedrørende gjennomgang av opplysningsvirksomheten ble samme dag oversendt rådets medlemmer og varamedlemmer.

Det var enighet om at bruk av omsetningsavgiftsmidler til opplysningsvirksomhet blir et av temaene i rådets gjennomgang av virkemiddelbruken, jf. sak 95/17.

Leder fremmet deretter forslag til budsjettvedtak for Opplysningskontoret for meieriprodukter for 2018:

1. Budsjett for Opplysningskontoret for meieriprodukter (Melk.no) AS godkjennes.
2. Av fondet for omsetningsavgift på melk kan det i 2018 anvendes inntil 21 000 000 kroner.
3. I tillegg tildeles Opplysningskontoret for meieriprodukter inntil 140 000 kroner i 2018 til finansiering av Norsk Gardsosts NM-arrangement i håndverksforedledede meieriprodukter. Opplysningskontoret for meieriprodukter har ansvar for at midlene brukes i tråd med formålet.

Bartnes foreslo å øke bevilgningen til Norsk Gardsost til 200 000 kroner. Denne endringen ble vedtatt mot en stemme, Vibeke Andersen.

Punkt 1 og 2 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Budsjett for Opplysningskontoret for meieriprodukter (Melk.no) AS godkjennes.
2. Av fondet for omsetningsavgift på melk kan det i 2018 anvendes inntil 21 000 000 kroner.
3. I tillegg tildeles Opplysningskontoret for meieriprodukter inntil 200 000 kroner i 2018 til finansiering av Norsk Gardsosts NM-arrangement i håndverksforedledede meieriprodukter. Opplysningskontoret for meieriprodukter har ansvar for at

midlene brukes i tråd med formålet.

Melk - Budsjett 2018 for Opplysningskontoret for meieriprodukter (Melk.no) AS og Norsk Gardsost

Tine søker i brev av 26. oktober 2017 om midler til Opplysningskontoret for meieriprodukter (Melk.no) AS og Norsk Gardsost i 2018. Totalt budsjett for OFM i 2018 er 25 250 000 kroner, hvorav 21,0 mill. kroner søkes dekket av midler fra fondet for omsetningsavgift på melk. Tine påpeker at bakgrunnen for reduksjonen er de politiske signalene om avvikling av finansiering av opplysningskontorene med omsetningsmidler, og diskusjoner mellom aktører i landbruket.

Tine søker i tillegg om 140 000 kroner til Norsk Gardsosts NM-arrangement i 2018. I møte i Omsetningsrådet 14. desember 2015 ble det vedtatt at midler til Norsk Gardsost skulle tildeles gjennom OFM, og at OFM har ansvar for at midlene brukes i tråd med formålet (jf. OR-sak 88/15).

Budsjettforslagene til OFM og Norsk Gardsost ble behandlet og godkjent av konsernstyret i Tine og i styret i OFM før søknadene ble sendt Landbruksdirektoratet.

Budsjettforslag OFM 2018

Budsjettforslaget for OFM for 2018 er på 25 250 000 kroner. Dette er en reduksjon på 4 372 000 kroner, eller 15 prosent, sammenlignet med budsjett for OFM for 2017. Budsjettforslaget er oppsummert i tabellene nedenfor.

Oppsummering av budsjettforslag 2018, budsjett 2017 og regnskap 2016, i kroner

	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Avvik*, kr	Avvik*
	2016, kr	2017, kr	2018, kr	2017-2016	%
Personal og drift	13 262 974	13 649 000	12 001 000	-1 648 000	-12,1
Markedsaktiviteter	15 681 981	15 973 000	13 249 000	-2 724 000	-17,1
Totalt	28 944 955	29 622 000	25 250 000	-4 372 000	-14,8
*Budsjettforslag 2018 sammenlignet med budsjett 2017					

Nøkkeltall for budsjettet (fordeling i prosent) i 2018 sammenlignet med 2017

	Budsjett	Budsjett
	2017	2018
Personal og drift	46,1	47,5
Markedsaktiviteter	53,9	52,5
Totalt	100,0	100,0

Hovedposter i budsjettet, i kroner

	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Avvik	Avvik
	2016	2017	2018	2018-2017	%
Personalkostnader	11 014 962	11 078 000	9 397 000	-1 681 000	-15,2
Driftkostnader	2 248 013	2 571 000	2 604 000	33 000	1,3
Sum personal/drift	13 262 975	13 649 000	12 001 000	-1 648 000	-12,1
Innhold		5 045 000	1 279 000	-3 766 000	-74,6
Kommunikasjon		7 620 000	9 554 000	1 934 000	25,4
Myndighet, prinsipal, skole		940 000	961 000	21 000	2,2
Medarbeider, ledelse		598 000	415 000	-183 000	-30,6
Strategi og innsikt		1 770 000	1 040 000	-730 000	-41,2
Sum markedsaktiviteter	15 681 981	15 973 000	13 249 000	-2 724 000	-17,1
Totalt	28 944 956	29 622 000	25 250 000	-4 372 000	-14,8

I budsjettforslaget for 2017 og 2018 har OFM brukt ny inndeling av postene for markedsaktiviteter. Derfor kan ikke underpostene under markedsaktiviteter sammenlignes med regnskap 2016.

Personal- og driftskostnader

Nøkkeltallet personal og drift består av personalkostnader på 9 397 000 kroner og driftskostnader på 2 604 000 kroner. Personalkostnadene er foreslått redusert med 1,7 mill. kroner, eller om lag 15 prosent, sammenlignet med budsjett for 2017. Driftskostnadene økes med 33 000 kroner (1,3 prosent). Totalt for personal- og driftskostnader er det budsjettet med en reduksjon på 1 648 000 kroner, tilsvarende 12 prosent, sammenlignet med budsjett for 2017.

Hovedårsaken til at personalkostnadene reduseres er at det er planlagt en reduksjon i antall årsverk på mellom 1 og 1,5.

Andre driftskostnader øker med 1,3 prosent totalt sammenlignet med budsjett 2017. Økningen skyldes økning i konsumprisindeks på en del områder samt noe omfordeling av kostnader i tråd med påløpte kostnader i 2016 og hittil i 2017.

Markedsaktiviteter

Nøkkeltallet markedsaktiviteter består av en rekke delaktiviteter. Markedsbudsjettet er på totalt 13 249 000 kroner, noe som innebærer en reduksjon på 2 724 000 kroner, eller 17 prosent sammenlignet med budsjett for 2017.

I budsjettet for 2017 og i forslaget for 2018 har OFM brukt en ny budsjettmal for markedsaktivitetene som skal være i tråd med ny strategi og handlingsplan. Ifølge OFM er hensikten å tydeliggjøre hvor tiltakene hører hjemme samt tydeliggjøre ansvar. Markedsbudsjettet for 2017 og for 2018 er inndelt i tilsvarende bolker som i handlingsplanen; innsikt, kommunikasjon, myndighet/prinsipal/skole, medarbeider/ledelse og strategi/innsikt. På grunn av disse endringene er ikke budsjettpostene innenfor markedsaktiviteter direkte sammenlignbare med tidligere år.

I posten **innhold** er det avsatt 1 279 000 kroner. Dette tilsvarer 10 prosent av de totale kostnadene til markedsaktiviteter. Denne posten reduseres med 75 prosent sammenlignet med budsjett 2017. Midlene skal brukes til innholdsproduksjon, som f. eks. bilde- og videoproduksjon som skal benyttes i alle kanaler. Noen kostnader går også til forbedring av innholdet på melk.no gjennom forbedring av eksisterende verktøy, samt søkerordoptimering.

Posten **kommunikasjon** er på 9 554 000 kroner. Dette er den største posten, med i overkant av 70 prosent av markedsbudsjettet. 5 860 000 kroner av denne posten er avsatt til betalt kommunikasjon gjennom digitale kanaler og redaksjonelle annonser. Medie/reklamekjøp utgjør en økning på vel 400 000 kroner sammenlignet med budsjettet for 2017. De resterende midlene skal brukes til utvikling og produksjon bl.a. av spesielle kommunikasjonskonsepter og nyhetsbrev, samt utvikling av funksjonalitet og optimalisering for å få enda flere brukere og gjøre brukeropplevelsen best mulig. I tillegg brukes midler til medieovervåking og analyser, samt rådgivning og medietrening på kommunikasjonssiden. I 2018 er budsjettet med en reduksjon i kostnader til trykt materiell/brosjyrer, og det vil bli sendt ut lite av dette sammenlignet med tidligere år.

Til **myndighet- og prinsipalarbeidet** er det budsjettet med 961 000 kroner, tilsvarende 7 prosent av markedsbudsjettet. Her er det satt av midler blant annet til et større fagseminar samt noen frokostseminarer i tillegg til internasjonale aktiviteter gjennom ulike nettverk. I tillegg er det planlagt noe videreutvikling og markedsføring av undervisningsmateriellet «den digitale melkekartong», i tillegg til felleskostnader for nettstedet mat.no.

På posten **medarbeider/ledelse** er det avsatt 415 000 kroner, noe som tilsvarer 3 prosent av markedsbudsjettet. Midlene skal brukes til samlinger, kurs og kompetanseutvikling for medarbeidere i Melk.no, inkludert medarbeiderundersøkelse, lederutviklingsprogram og digitale verktøy.

Strategi og innsikt har et budsjett på 1 040 000 kroner. Dette tilsvarer 8 prosent av markedsbudsjettet. Denne budsjettposten er redusert med over 40 prosent sammenlignet med budsjett 2017. Kvartalsvise punktmålinger justeres til halvårslige målinger (inkludert resultatmåling). Midlene blir fordelt mellom kvantitative og kvalitative analyser som skal gi mer innsikt i forbrukerbehov og – relevans. En del av kostnadene på denne posten er faste avtaler, som for eksempel med Norsk Monitor/Spisefakta og abonnement på forskningsdatabaser.

OFMs formål og strategi

OFM har som formål å bidra til størst mulig verdiskapning for den melkeproduserende bonden ved å fremme forbruket av norsk melk og norske meieriprodukter. Deres virksomhetsidé er å skape etterspørsel etter norsk melk på merkenøytral basis gjennom faglig innsikt, innholdsproduksjon og formidling av kunnskap, råd og inspirasjon. OFM opptrer på tre arenaer; mot forbrukermarkedet, mot eiere og andre prinsipaler og overfor relevante myndighetsmiljøer.

Med utgangspunkt i OFMs strategisk plan i perioden 2017–2020 har OFM laget handlingsplaner for følgende områder:

- Innholdsproduksjon
- Forbrukerkommunikasjon og kanalbruk
- Myndighet- og prinsipalkontakt
- Medarbeidere og ledelse
- Strategi og innsikt

Innholdsproduksjon og formidling/kommunikasjon er kjernevirksomheten til OFM. I handlingsplanen for 2018 skriver OFM at det for OFM blir viktig å konsentrere innsatsen rundt kommunikasjon som tydeliggjør helseeffektene av meieriprodukter på en måte som oppleves relevant for OFMs målgrupper. «Helse i hver dråpe» blir den bærende ide, mens «Kveldspraten – kveldsmaten» og andre kommunikasjonskonsepter integreres på en naturlig måte inn under denne.

Budsjettforslag Norsk Gardsost 2018

I Omsetningsrådets behandling av budsjett for faglige tiltak 2016 og budsjett for OFM 2016 (jf. OR-saker 87/15 og 88/15) ble det vedtatt at midler til Norsk Gardsosts NM-arrangement i håndverksforedlede meieriprodukter skulle tildeles gjennom OFM, samt at OFM fikk ansvar for at midlene brukes i tråd med formålet.

Det søkes også for 2018 om midler til et tilsvarende NM-arrangement under Matstreif, på linje med i 2016 og 2017.

Norsk Gardsost har levert søknad til OFM på 200 000 kroner fra omsetningsmidlene for 2018. Søknaden er behandlet i OFMs styre. Styret i OFM ønsker å støtte et tiltak som er med på å sette fokus på mangfoldet av småskalaproduksjonen innen meieriprodukter i Norge, men mener at nivået må reduseres sammenlignet med 2017 på lik linje med reduksjonen i OFMs budsjett i 2018. Søknaden er videre behandlet i Tines konsernstyre. Tine anbefaler at det kan anvendes 140 000 kroner av omsetningsavgiften på melk til Norsk Gardsost i 2018, i tråd med OFMs forslag.

Norsk Gardsost budsjetterer totalt med 720 000 kroner til NM i gardsost - håndverksforedla mjølkeprodukt, i 2018. Av dette har de foreslått at omsetningsmidlene skal dekke varekostnad med 150 000 kroner og dommerkostnad med 50 000 kroner. Omsetningsmidlene vil etter forutsetningene i søknaden fra Norsk Gardsost dekke 28 prosent av totalbudsjettet til dette arrangementet.

Landbruksdirektoratets vurderinger

Vurdering av OFMs budsjett

Budsjettforslaget for 2018 reduseres med 4,4 mill. kroner, tilsvarende 15 prosent, sammenlignet med budsjettet for 2017. Totalt budsjett er på 25,25 mill. kroner og det søkes om at inntil 21 mill. kroner kan finansieres av fondet for omsetningsavgift på melk, mens resterende forutsettes finansiert av eierne. Forslaget innebærer således en reduksjon i bruk av omsetningsmidler til finansiering av OFM på nesten 30 prosent. Landbruksdirektoratet registrerer at reduksjonen begrunnes med de politiske signalene om avvikling av finansiering av opplysningskontorene med omsetningsmidler, og diskusjoner mellom aktører i landbruket.

Personalkostnadene reduseres med 12,1 prosent, eller 1,6 mill. kroner. Det forutsettes en reduksjon i antall årsverk på mellom 1 og 1,5. Videre registrerer Landbruksdirektoratet at driftskostnadene øker med 33 000 kr. Dette skyldes økning i konsumprisindeks, samt noe omfordeling av kostnader. Landbruksdirektoratet har ingen kommentarer til dette.

Kostnader til markedsaktiviteter reduseres med 2,7 mill. kroner, eller vel 17 prosent, sammenlignet med revidert budsjett for 2017.

Landbruksdirektoratet mener at aktivitetene som er lagt inn i budsjettsøknaden er i tråd med retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet § 2 nr. 1. Siden tildelingen blir gitt som en ramme, vil det være opp

til OFM å prioritere aktiviteter innenfor rammen. Landbruksdirektoratet har ingen kommentarer til fordelingen på de ulike budsjettposter.

Vurdering av mål og resultatmålinger

OFM har gjennomført årlige resultatmålinger fra og med 2006. I 2015 og 2016 brukte OFM et trackersystem der det ble gjort månedlige målinger. I 2017 gjennomfører OFM fire punktmålinger gjennom året (kvartalsvis) fremfor en månedlig Tracker. I 2018 kommer OFM til å gjennomføre halvårlige punktmålinger fremfor kvartalsvis som i 2017. Den første målingen planlegges i juni, mens den andre gjennomføres mot slutten av året.

Landbruksdirektoratet forutsetter at OFM rapporterer resultatene fra de årlige målingene i forbindelse med regnskapsrapporteringen, under forutsetning av tildelte midler over omsetningsavgiften for 2018.

Opplysningskontorene – iverksetting av avvikling av finansiering over omsetningsavgiften

I Prop. 141 S (2016-2017) om endringer i statsbudsjettet 2017 under Landbruks- og matdepartementet (Jordbruksoppkjøret 2017 mm.) avsnitt 7.12.4 fremgår det at Landbruks- og matdepartementet vil sette i verk en avvikling av finansieringen av opplysningskontorene gjennom omsetningsavgiften. Departementet legger til grunn at opplysningsvirksomhet for jordbruksprodukter kan opprettholdes dersom man finner andre finansieringskilder enn omsetningsavgift.

Landbruksdirektoratet orienterte Omsetningsrådet i møtet 3. oktober 2017 i sak 55/17 om regjeringens og Stortingets vurdering av finansiering av opplysningskontorene over omsetningsavgiften. Det ble i møtet reist spørsmål av juridisk karakter og hvor raskt det praktisk var mulig å avvikle virksomhetene, dersom dette ble konsekvensen av en stans i finansieringen. Leder orienterte i møtet om informasjon om dette fra statsråd Jon Georg Dale, i et møte hun hadde med ham 30. september. Det ble også nevnt et møte statsråd Jon Georg Dale hadde innkalt Norges Bondelag, Norsk landbrukssamvirke og KLF til tirsdag 26. september, omtalt i Nationen 26. og 27. september 2017, hvor denne saken var tema.

En avvikling av finansieringen av opplysningskontorene over omsetningsavgiften berører de som forvalter denne virksomheten, ikke minst gjelder dette de ansatte i opplysningskontorene. Det er også kommersielle interesser knyttet til denne virksomheten. Dette tilsier at arbeidet med avviklingen av finansiering over omsetningsavgiften og eventuelt etablering av andre finansieringskilder gjennomføres så raskt som mulig, innenfor et tidsrom som er forsvarlig når det tas hensyn til alle berørte interesser. For å kunne avvikle finansieringen av opplysningskontorene med midler fra omsetningsavgiften på en forsvarlig måte, er det nødvendig at det etableres en avviklingsplan. Landbruksdirektoratet vil som sekretariat for Omsetningsrådet foreslå at rådet drøfter spørsmålene som saken reiser på møtet 14. desember, før det gjøres endelig vedtak om budsjett for 2018.

Landbruksdirektoratet anbefaler at Omsetningsrådet i møtet 14. desember 2017 setter en frist til 27. februar 2018 for at markedsregulatorene skal komme tilbake med en avviklingsplan for finansieringen av opplysningskontorene over omsetningsavgiften. Planene vil bli lagt frem for Omsetningsrådet 13. mars 2018.

Vurdering av Norsk Gardsosts budsjett

Norsk Gardsost søker om et budsjett på 200 000 kroner fra fondet for omsetningsavgift på melk, som er på samme nivå som i 2017. Norsk Gardsost har levert budsjett for 2018 (via OFM) over totale inntekter og utgifter til NM arrangementet, og det er spesifisert at kostnader til varekostnad og dommere skal dekkes av omsetningsavgiften. OFM og Tine anbefaler å redusere finansieringen gjennom midler fra omsetningsavgiften på melk med 60 000 kroner, eller 30 prosent. Landbruksdirektoratet registrerer at Tine og OFM ønsker en tilsvarende reduksjon som det søkes om for OFM.

I behandlingen av midler til Norsk Gardsost for 2016 (jf. OR-sak 87/15) vurderte Landbruksdirektoratet det til at NM-arrangementet oppfyller kriteriene for støtte etter § 2 pkt. 1 i retningslinjene, og at arrangementet kan bidra til økt omsetning, forutsatt at Omsetningsrådet ønsker å tildele midler til informasjonsvirksomhet utenom opplysningskontorene. Omsetningsrådet vedtok at det kunne tildeles midler til Norsk Gardsost NM-arrangement i 2016, forutsatt at OFM har ansvar for at midlene brukes i tråd med formålet. Norsk Gardsost har i sin søknad omtalt planer om et tilsvarende arrangement i 2018. Søknaden for 2018 er gjennomgått av OFM. Landbruksdirektoratet har ikke innvendinger mot forslaget fra OFM, med tildeling av omsetningsmidler også i 2018 øremerket NM-arrangementet. Landbruksdirektoratet forutsetter at midlene brukes til råvarekostnad og dommer slik som forutsatt i budsjettet for Norsk Gardsosts NM-arrangement, samt at det i regnskapet synliggjøres hva omsetningsmidlene er brukt til. Etter Landbruksdirektoratets vurdering kan derfor OFM tildele midler til Norsk Gardsost sitt NM-arrangement i 2018, under forutsetning av at OFM tildeles midler.

Saksnr.: 086/17	Sektor: Korn	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Opplysningskontoret for brød og korn AS . Budsjett 2018	Saksnr.: 17/64337-3

Beskrivelse

Norske Felleskjøp (NFK) har lagt fram forslag til budsjett på 2 666 666 kroner for Opplysningskontoret for brød og korn (OBK) i 2018. Av dette ber de om en bevilgning på 1 333 333 kroner fra fondet for omsetningsavgift korn.

Budsjettet er redusert med 1 433 334 kroner tilsvarende 35 prosent i forhold til 2017. Hovedårsaken til dette er at BKLF AS ønsker å redusere sin eierandel av aksjene fra 37,5 % til 2,5 %, og bidrar i 2018 kun med 100 000 kroner til drift av OBK. Norgesmøllene AS bidrar i hht til aksjonæravtalen med 333 000 kroner. Videre har Mesterbakeren, Bakehuset, Lantmännen Cerealia AS, Gomanbakeriene og Unites Bakeries vedtatt å bidra med 900 000 kroner til drift av kontoret selv om de ikke eier noen aksjer. Budsjettet er godkjent av styret i NFK 26. oktober 2017, og av styret i OBK 31. oktober 2017.

Landbruks- og matdepartementet vil med utgangspunkt i Prop. 141 S (2016-2017) om endringer i statsbudsjettet 2017 under Landbruks- og matdepartementet (Jordbruksoppgjøret 2017 mm.) sette i verk en avvikling av finansieringen av opplysningskontorene gjennom omsetningsavgiften. For å kunne avvikle slik finansiering på en forsvarlig måte, mener direktoratet at det er nødvendig at det foreligger en avviklingsplan. Landbruksdirektoratet vil som sekretariat for Omsetningsrådet foreslå at rådet på møtet 14. desember drøfter spørsmålene som denne saken reiser, før det gjøres endelig vedtak om budsjett for 2018. Videre anbefaler Landbruksdirektoratet at Omsetningsrådet setter en frist til 27. februar 2018 for at markedsregulatorene skal komme tilbake til rådet med en avviklingsplan for finansieringen av opplysningskontorene over omsetningsavgiften. Planene vil bli lagt frem for Omsetningsrådet 13. mars 2018. Det foreligger per nå ingen plan for avvikling av slik finansiering, og direktoratet velger derfor å legge fram saken uten innstilling. Denne saken er skrevet og ferdigstilt før Næringskomiteens innstilling til Prop 1 S (2017-2018) (LMD).

Hjemmel

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet, fastsatt av Omsetningsrådet 22. oktober 2008 med hjemmel i lov av 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11.

Forutsetninger

Vedlegg

Møtebehandling

Sekretariatets innstilling i saken var ferdigstilt før Næringskomiteens innstilling til Prop 1 S (2017-2018) (LMD) forelå og saken ble lagt fram uten forslag til vedtak. Stortinget behandlet næringskomiteens innstilling 11.12.2017 og vedtok følgende merknader med betydning for opplysningsvirksomheten:

Stortinget ber regjeringen sikre opplysningsvirksomheten og finansieringen av denne frem

til Omsetningsrådet har foretatt den varslede gjennomgangen av virkemiddelbruken.

- Stortinget ber om at endringer i virkemidlene for markedsbalansering som ikke er i tråd med omsetningsrådets anbefalinger, legges frem for Stortinget.
- Det var enighet om at bruk av omsetningsavgiftsmidler til opplysningsvirksomhet blir et av temaene i rådets gjennomgang av virkemiddelbruken, jf. sak 95/17.

Brev datert 13. desember fra Landbruks- og matdepartementet mottatt i direktoratet 14. desember vedrørende gjennomgang av opplysningsvirksomheten ble samme dag oversendt rådets medlemmer og varamedlemmer.

Det var enighet om at bruk av omsetningsavgiftsmidler til opplysningsvirksomhet blir et av temaene i rådets gjennomgang av virkemiddelbruken, jf. sak 95/17.

Leder fremmet deretter forslag til budsjettvedtak for Opplysningskontoret for brød og korn for 2018 som ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Budsjettet for Opplysningskontoret for brød og korn i 2018 på 2 666 666 kroner godkjennes.
2. Av fondet for omsetningsavgift på korn kan det i 2018 anvendes inntil 1 333 333 kroner.

Opplysningskontoret for brød og korn AS . Budsjett 2018

I brev av 20. oktober 2017, vedlagt brev med budsjettforslag fra OBK av 1. november 2017, oversender NFK forslag til budsjett for OBK for 2018. Samlet forslag til budsjetttramme er 2 666 666 kroner. I budsjettforslaget er det forutsatt at 1 333 333 kroner bevilges fra fondet for omsetningsavgift korn. Fordelingen mellom de øvrige bidragsyterne er som følger:

- Norgesmøllene AS 333 333 kroner
- Mesterbakeren, Bakehuset, Lantmännen Cerealia AS, Gomanbakeriene og Unites Bakeries 900 000 kroner
- BKLF AS 100 000 kroner

Samlet budsjett er redusert med 1 433 334 kroner, tilsvarende 35 prosent. Herav utgjør omsetningsmidler 656 667 kroner. Budsjettet er godkjent av styret i NFK 26. oktober 2017.

Regnskaps- og budsjettoversikt for OBK med NFKs forslag til budsjett i 2018, kr:

Kostnader	2016	2017	2018	Endring	Endring, prosent
	Regnskap	Budsjett	Budsjettforslag		
Personal og drift	1 733 483	2 500 000	1 650 000	-850 000	-34,0
Markedsaktiviteter	2 043 395	1 600 000	1 016 666	-583 334	-36,5
Netto finans	-3 333				
Totale kostnader	3 773 545	4 100 000	2 666 666	-1 433 334	-35,0

Nøkkeltalloversikt. Budsjett for OBK med forslag til budsjett for 2018, prosent

	2017	2018
Personal og drift	61,0	61,9
Markedsaktiviteter	39,0	38,1
Totale kostnader	100	100

Budsjettet er utarbeidet på bakgrunn av at BKLF ønsker å selge seg ned, og av den grunn har trukket seg fra sine økonomiske forpliktelsene som framgår av aksjonæravtalen, jmf sak 052/16.

For 2018 utgjør de bekreftede bidragene fra BKLF AS og de øvrige bake- og konditorene til sammen 1 000 000 kroner. Disse bidragene er satt lik aksjeandelen til BKLF på 37,5 prosent, og NFK og Norgesmøllenes andel er så beregnet på bakgrunn av dette.

Totalbudsjettet blir da på 2 666 666 kroner. Fordelingen fram går av tabellen under:

Finansiering av OBK for 2018

	Eierandel i prosent	Bidrag 2018 kroner	Prosentandel av total budsjett
NFK	50,0	1 333 333	50,0
Norgesmøllene AS	12,5	333 333	12,5
BKLF	37,5	100 000	3,8
Andre	0,0	900 000	33,8
Totalt	100,0	2 666 666	100,0

I budsjettforslaget som er vedlagt saken, er reduksjonene i utgifter gjort slik at den prosentvise fordelingen mellom utgifter til personal og drift sammenlignet med markedsaktiviteter er tilnærmet uendret.

Reduksjonen i personal og drift er foreslått løst ved at prosjektstillingen som ble utvidet til 100% fast stilling i 2017, legges ned, og det blir kun en full stilling ved kontoret. Videre jobbes det med å finne rimeligere kontorlokalteter. Disse tiltakene er budsjettet til å gi en innsparing på 850 000 kroner.

Når det gjelder markedsaktiviteter bygger disse på gjeldende strategiplan. Aktivitetene tilpasses budsjettet.

Landbruksdirektoratets vurderinger

Landbruksdirektoratet understreker innledningsvis at forpliktelser i hht. aksjonæravtalen og andre problemstillinger ikke blir vurdert i denne saken. Kommentarer og vurderinger er på bakgrunn av innsendte forslag.

Strategiplan for 2016-2017 danner grunnlag for handlingsplan og budsjettet for OBK, også for 2018. Siden både eierskap og opplysningskontorenes framtid ikke er avklart er dette en løsning som sikrer videre drift til avklaringer om rammebetingelser er på plass.

Budsjetterte midler er fordelt på hver enkelt aktivitet; forbrukerkommunikasjon innholdsproduksjon, myndigheter og prinsipaler.

Det er også for 2018 lagt opp til en 50 prosent finansiering fra omsetningsgiften for korn, slik prinsippet har vært fra start.

Landbruksdirektoratet vurderer at søknaden tilfredsstiller kravet i gjeldende retningslinjer for opplysningsvirksomhet.

Opplysningskontorene – iverksetting av avvikling av finansiering over omsetningsavgiften

I Prop. 141 S (2016-2017) om endringer i statsbudsjettet 2017 under Landbruks- og matdepartementet (Jordbruksoppgjøret 2017 mm.) avsnitt 7.12.4 fremgår det at Landbruks- og matdepartementet vil sette i verk en avvikling av finansieringen av opplysningskontorene gjennom omsetningsavgiften. Departementet legger til grunn at opplysningsvirksomhet for jordbruksprodukter kan opprettholdes dersom man finner andre finansieringskilder enn omsetningsavgift.

Landbruksdirektoratet orienterte Omsetningsrådet i møtet 3. oktober 2017 i sak 55/17 om regjeringens og Stortingets vurdering av finansiering av opplysningskontorene over omsetningsavgiften. Det ble i møtet reist spørsmål av juridisk karakter og hvor raskt det praktisk var mulig å avvikle virksomhetene, dersom dette ble konsekvensen av en stans i finansieringen. Leder orienterte i møtet om informasjon om dette fra statsråd Jon Georg Dale, i et møte hun hadde med ham 30. september. Det ble også nevnt et møte statsråd Jon Georg Dale hadde innkalt Norges Bondelag, Norsk landbrukssamvirke og KLF til tirsdag 26. september, omtalt i Nationen 26. og 27. september 2017, hvor denne saken var tema.

En avvikling av finansieringen av opplysningskontorene over omsetningsavgiften berører de som forvalter denne virksomheten, ikke minst gjelder dette de ansatte i opplysningskontorene. Det er også kommersielle interesser knyttet til denne virksomheten. Dette tilsier at arbeidet med avviklingen av finansiering over omsetningsavgiften og eventuell etablering av andre finansieringskilder gjennomføres så raskt som mulig, innenfor et tidsrom som er forsvarlig når det tas hensyn til alle berørte interesser. For å kunne avvikle finansieringen av opplysningskontorene med midler fra omsetningsavgiften på en forsvarlig måte, er det nødvendig at det etableres en avviklingsplan. Landbruksdirektoratet vil som sekretariat for Omsetningsrådet foreslå at rådet drøfter spørsmålene som saken reiser på møtet 14. desember, før det gjøres endelig vedtak om budsjett for 2018.

Landbruksdirektoratet anbefaler at Omsetningsrådet i møtet 14. desember 2017 setter en frist til 27. februar 2018 for at markedsregulatorene skal komme tilbake med en avviklingsplan for finansieringen av opplysningskontorene over omsetningsavgiften. Planene vil bli lagt frem for Omsetningsrådet 13. mars 2018.

Saksnr.: 087/17	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Dekning av Omsetningsrådets administrasjonskostnader for 2018	Saksnr.: 17/63357-1

Beskrivelse

Forslaget til administrasjonsbudsjett for 2018 for Omsetningsrådet er todelt og består av en rammebevilgning for sekretariatsdelen og en fleksibel del som dekker faktiske påløpte driftskostnader for rådet. Sekretariatsdelen og driftskostnadene, eksklusive posten «Kostnader KrediNor, gebyrer bank», fordeles på fondene etter fastsatt nøkkel. Provisjon til KrediNor m.m. belastes respektive fond. Det foreslås en budsjettramme på 11 854 087 kroner for sekretariatsoppgavene og 1 300 000 kroner til dekning av andre kostnader.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror, § 4.

Forutsetninger**Vedlegg****Møtebehandling**

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

1. Omsetningsrådet godkjenner en budsjettramme på 11 854 087 kroner over omsetningsavgiftene til dekning av administrasjonsgodtgjørelse til Landbruksdirektoratet for sekretariatsoppgaver i 2018. Godtgjørelsen overføres Landbruksdirektoratet to ganger per år, medio juni og medio november.
2. Omsetningsrådet godkjenner en budsjettramme på 1 300 000 kroner over omsetningsavgiftene til dekning av andre kostnader ved drift av Omsetningsrådet i 2018.
3. Fordelingen mellom de enkelte fondene blir gjort i samsvar med budsjettvedtak i Omsetningsrådet for 2010.

Melk	26 %
Kjøtt	23 %
Egg	23 %
Fjorfekjøtt	7 %
Hagebruk	7 %
Korn	11 %
Pelsdyrskinn	3 %

Dekning av Omsetningsrådets administrasjonskostnader for 2018

Omsetningsrådets administrasjonsbudsjett er delt i to. En fast del (ramme), som dekker godtgjørelse til Landbruksdirektoratet for sekretariatetsoppgaver, og en fleksibel del som dekker faktiske påløpte kostnader for rådet. Innledningsvis gis en kort historisk oversikt.

Historikk

Omsetningsrådets sekretariat ble overført til daværende Statens landbruksforvaltning (SLF), i dag Landbruksdirektoratet, med virkning fra 1. juli 2000. Bevilgningen til dekning av administrasjon av markedsregulering av kjøtt, melk, egg, fjørfe, hagebruksprodukt, fjørfe og honning ble gitt som en rammebevilgning og inkluderte alle kostnader, herunder honorarer, reise- og møtekostnader etc. Beløpenes størrelse var basert på historiske kostnader. Fra 1. januar 2002 ble korn og oljefrø lagt inn under omsetningsloven, og administrasjons-kostnadene ble justert av daværende Landbruksdepartement som følge av dette.

Fra 2004 vedtok OR, etter forslag fra daværende SLF, å splitte administrasjonsgodtgjørelsen. Det innebar at bevilgningen til SLF kun skulle dekke rene sekretariatsoppgaver. Øvrige kostnader for OR, som honorarer, reise- og møtekostnader, revisjon og produksjon av årsmelding, ble belastet omsetningsavgiftene direkte og etter påløpte kostnader. Delingen baserte seg på vurderinger gjort i 2002.

Utvikling i Omsetningsrådets administrasjonskostnader i perioden 2001 – 2018, ekskl. kvoteordningen på melk. Årene 2017 og 2018 er budsjett – øvrige tall er regnskap (i 1000 kr)

Ar	SLF/Landbruksdirektoratet		Direkte drifts-	Totale
	1000 kroner	Endring i %	kostnader	kostnader
2001	7 335			7 335
2002	8 070	4,3		8 070
2003	8 690	3,9		8 690
2004	7 635	3,5	1 704	9 339
2005	7 895	3,4	959	8 854
2006	8 148	3,2	1 035	9 183
2007	8 458	3,8	1 144	9 602
2008	8 813	4,3	1 064	9 877
2009	9 192	4,3	1 007	10 199
2010	9 486	3,2	1 024	10 510
2011	9 780	3,1	916	10 696
2012	10 083	3,1	1 024	11 107
2013	10 417	3,3	1 210	11 627
2014	10 782	3,5	1 192	11 974
2015	11 083	2,8	1 092	12 176
2016	11 338	2,2	1 137	12 475
2017	11 565	2,0	1 850	13 415
2018	11 854	2,2	1 300	13 154

Fra 01.07.2007 ble kostnadene knyttet til administrasjon av kvoteordningen for melk flyttet fra Prisutjevningsordningen for melk (PU) til fondet for omsetningsavgift for melk. I tildelingsbrevet fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) datert 15.02.2007, kap. 4143 post 1 driftsinntekter, skriver LMD blant annet at inntekter fra forvaltning av

kvoteordningen for melk skal dekkes av overproduksjonsavgiften. Administrasjonsgodtgjørelse for kvoteordningen på melk legges fram for OR som egen sak.

Administrasjonskostnader

Administrasjonsgodtgjørelse til Landbruksdirektoratet – Rammebevilgning for 2018.

I Regjeringens forslag til budsjett for Landbruks- og matdepartementet (LMD) for 2018, Prop 1S (2017- 2018,) har Landbruksdirektoratet et inntektskrav på 42 279 000 kroner. Posten gjelder «driftsinntekter som Landbruksdirektoratet har knyttet til m.a. sekretariatet for Omsetningsrådet, Styret for fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter og Utviklingsfondet for skogbruket, administrasjon av ulike fond, prisutjevningsordninga og kvoteordninga for mjølk og sal av tenester. Inntekter frå gebyr blir også ført på posten.» Videre i proposisjonen er det forutsatt en brutto økning i inntektene på 2,7 prosent sammenliknet med 2017. Samtidig er det lagt inn en forventet effektivisering i statlige virksomheter på 0,5 prosent. Dette innebærer en netto inntektsvekst på 2,2 prosent. Også for 2016 og 2017 ble det lagt inn en tilsvarende effektivisering. Dette innebærer en administrasjonsgodtgjørelse for Omsetningsrådets sekretariat på 11 854 087 kroner for 2018.

Løpende kostnader som belastes Omsetningsrådet direkte i 2018

For 2018 er driftsbudsjettet for rådet budsjettert med 1 300 000 kroner. Dette er lavere enn i budsjettet for 2017. Dette har sammenheng med beregning/føring av innkassokostnader til Kredinor. Det meste av beløp som kreves inn gjelder såkalt «standardisert erstatning» i forbindelse med brudd på konsesjonsregelverket. Både i 2017 og i 2018/19 vil antas det å komme i vesentlig beløp på posten.

Sekretariatsgodtgjørelse til Landbruksdirektoratet og Omsetningsrådets driftsbudsjett, ekskl. kvoteordningen for melk, for 2018 sammenlignet med regnskap 2016 og budsjett 2016 og 2017

	Budsjett	Regnskap	Budsjett	Budsjett
	2016	2016	2017	2018
Landbruksdirektoratet	11 338 134	11 083 480	11 564 897	11 854 087
Driftskostnader OR:				
Honorarer, reisekostnader	780 000	806 990	780 000	820 000
Årsmelding	40 000	66 500	50 000	50 000
Møtekostnader	20 000	15 114	10 000	20 000
Kostnader KrediNor, gebyrer bank	600 000	22 775	600 000	50 000
Fagseminar	90 000	86 746	90 000	90 000
Revisjon	170 000	139 175	170 000	170 000
Diverse uforutsette kostnader	150 000		150 000	100 000
Sum direkte kostnader OR	1 850 000	1 137 300	1 850 000	1 300 000

Ekstraordinære prosjekter, utferder eller lignende som blir initiert av OR utover budsjett, vil som tidligere bli foreslått bevilget gjennom vedtak i de enkelte tilfeller.

Om fordeling av kostnadene til administrasjon over omsetningsavgiftene.

Omsetningsrådet hadde i 2009 en gjennomgang av den prosentvise fordelingen av kostnadene på de ulike fondene. Denne fordelingen blir foreslått lagt til grunn også for

2018 og er som følger:

Melk	26 %
Kjøtt	23 %
Egg	23 %
Fjørfekjøtt	7 %
Hagebruk	7 %
Korn	11 %
Pelsdyrskinn	3 %

Landbruksdirektoratets vurderinger

Forslaget til budsjett er satt opp etter samme prinsipper som tidligere år. Økningen i sekretariatsgodtgjørelsen er i samsvar med Regjeringens forutsetninger om en økning i driftsinntektene på 2,2 prosent, inkludert en effektivisering på 0,5 prosent.

Driftsbudsjettet er satt opp med lavere beløp enn for 2017. Dette har sammenheng med beregning/føring av innkassokostnader til Kredinor.

Landbruksdirektoratet tilrår forslaget til administrasjonsbudsjett slik det er satt opp i saksinnstillingen.

Saksnr.: 088/17	Sektor: Melk	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Dekning av administrasjonskostnader for kvoteordningen for melk i 2018	Saksnr.: 17/63522-1

Beskrivelse

Landbruksdirektoratet legger med dette frem forslag til budsjett for administrasjon av kvoteordningen for melk, samt Klagenemnda for kvoteordningen for melk i 2018

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 4.

Forutsetninger**Vedlegg****Møtebehandling**

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

1. Omsetningsrådet godkjenner en godtgjørelse på kr 10 644 895 over fondet for omsetningsavgift for melk (overproduksjonsavgiftsmidler) til dekning av Landbruksdirektoratets kostnader for administrasjonen av kvoteordningen for melk i 2018. Administrasjonskostnadene utgiftsføres i Landbruksdirektoratets regnskap og faktureres Omsetningsrådet to ganger pr. år, medio juni og medio november.
2. Omsetningsrådet godkjenner et budsjett på kr 100 000 over fondet for omsetningsavgift på melk (overproduksjonsavgiftsmidler) til dekning av utgift til Klagenemnda for kvoteordningen for melk i 2018.
3. Omsetningsrådet godkjenner at det avsettes 50 000 kroner til revisjon av årsregnskapet for kvoteordningen for melk for 2017.

Dekning av administrasjonskostnader for kvoteordningen for melk i 2018

Landbruksdirektoratet er pålagt et inntektskrav i henhold til Regjeringens forslag til statsbudsjett. Landbruksdirektoratet finansieres direkte over statsbudsjettet, men er i tillegg pålagt å ha et inntektskrav fra Omsetningsrådets midler.

I Regjeringens forslag til budsjett har Landbruksdirektoratet et inntektskrav for 2018 på 42 279 000 kroner, jf. Prop. 1 S. Post 01 gjelder «driftsinntekter som Landbruksdirektoratet har knytt til m.a. sekretariatet for Omsetningsrådet, Styret for fondet for forskningsavgift på landbruksprodukt og Utviklingsfondet for skogbruket, administrasjon av ulike fond, prisutjæmningsordninga og kvoteordninga for mjølk. Inntekter frå gebyr blir også førte på posten».

Videre i Prop. 1 S for Landbruks- og matdepartementet (2017–2018) er det lagt til grunn en bruttoøkning på 2,7 prosent i forhold til 2017. Landbruksdirektoratet er pålagt innsparing på 0,5 prosent av dette, slik at reell økning i budsjett for 2017 er på 2,2 prosent. Dette tilsvarer en administrasjonsgodtgjørelse for kvoteordningen for melk på 10 644 895 kroner for 2018. Også i budsjett for 2017 ble det lagt inn en tilsvarende effektivisering på 0,8 prosent.

Hjemmel for at fondet for omsetningsavgift på melk skal dekke administrasjonen av kvoteordningen for melk

Kvoteordningen for melk (FOR 2011-12-23 nr. 1502) er hjemlet i lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (heretter kalt Omsetningsloven) (LOV 1936-07-10 nr. 06). Lovens § 5 a gir utøvende myndighet rett til "å leggje ei avgift på omsetnaden av mjølk" (overproduksjons- avgift) ved iverksetting av "produksjonsregulerande tiltak" (melkekvoter). Omsetningsloven § 4 viser til § 3 siste ledd og slår fast at de utgiftene staten har ved å kreve inn og administrere avgiftsmidler, skal dekkes av avgiftene som omsetningsloven gir hjemmel til å kreve inn. Kvoteordningen for melk blir i omsetningsloven direkte knyttet til overproduksjonsavgiften. Administrering av kvoteordningen innebærer derfor samtidig administrering av overproduksjonsavgiften, og følgelig skal utgifter til dette dekkes av avgiftsmidlene. Tabell 1 viser utviklingen av overproduksjonsavgift som er innkrevd fra 2006 til og med 2016.

Tabell 1: Utvikling i innkrevd overproduksjonsavgift, 2006–2016.

År	Overproduisert (mill. liter)	Overproduksjonsavgift (mill. kroner)
2006	19,3	59,7
2007*	0,3	0,9
2008	8,6	27,5
2009	19,7	62,9
2010	15,5	49,7
2011	12,6	40,2
2012**	0	0
2013	12,9	41,4
2014	25,8	82,7
2015	18,9	60,6
2016	15,6	65,7

*Kvoteåret for melk ble flyttet. Midlertidig fritak fra overproduksjonsavgift på kumelk i januar og februar 2007.

**For kvoteåret 2011/2012 bestemte Landbruks- og matdepartementet at overproduksjonsavgiften skulle fastsettes til kr 0 per liter kumelk. I 2012 ble det kun innkrevd overproduksjonsavgift for geitemelk. Dette utgjorde 424 355,20 kroner (259 270 liter).

Gebyrinntekt fra salg av melkekvote fra staten

Landbruks- og matdepartementet forutsetter at Landbruksdirektoratet har gebyrinntekter ved salg av kvote. I jordbruksoppgjøret 2017 ble det bestemt at ku- og geitemelkkvote solgt til staten ikke skulle selges ut igjen. Dette innebærer ingen gebyrinntekter for 2017. Det er sannsynlig at det også i 2018 vil bli inndratt ku- og geitemelkkvote, derfor er det ikke budsjettert med gebyrinntekter for 2018.

Forvaltningen av kvoteordningen for melk

Landbruksdirektoratet foreslår i tråd med Regjeringens Prop. 1 S (2017–2018) en budsjetttramme på 10 644 895 kroner for administreringen av kvoteordningen i 2018. Hovedtyngden av bevilgingen benyttes til faglige oppgaver som saksbehandling, utredninger og utvikling. Administrasjon av kvoteordningen for melk består i hovedsak av følgende oppgaver:

- Beregning av grunnkvote og disponibel kvote for hvert enkelt kvoteår
- Behandle ulike typer søknader som angår kvoteordningen
- Gjennomføre årlig omsetningsrunde for melkekvoter (kjøp, salg og leie)
- Veiledning overfor melkeprodusenter, ytre forvaltning, meierier m.fl.
- Sekretariat for Klagenemnda for kvoteordningen for melk
- Utredninger, analyser, statistikk og rådgivning
- Kontroll

Det er kun Landbruksdirektoratet som forvalter kvoteordningen for melk, ingen andre ytre etater deltar i forvaltningen. Dette medfører en effektiv administrering, men også at ordningen er svært sårbar når det gjelder kvotekompetansen.

Budsjett for Klagenemnda for kvoteordningen for melk for 2018

Klagenemnda for kvoteordningen for melk behandler alle klagesaker innenfor kvoteordningen for melk etter forskrift om kvoteordningen for melk (FOR 2011-12-23-1502). Klagenemnda oppnevnes av Landbruks- og matdepartementet og består av fire medlemmer. To av medlemmene oppnevnes etter forslag fra Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Det følger av begrunnelsen innledningsvis i denne innstillingen at også kostnader til Klagenemnda skal dekkes av fondet for omsetningsavgift for melk.

Kostnadene går i all hovedsak til dekning av reiseutgifter, møtegodtgjørelse og tapt arbeids- inntekt for medlemmene i Klagenemnda, og til dekning av sakskostnader etter forvaltnings- loven § 36. Utgifter til sekretariatet for Klagenemnda dekkes ikke av Klagenemndas budsjett, men av Landbruksdirektoratets budsjett til administrasjon av kvoteordningen.

I 2017 har det blitt avholdt fem møter i Klagenemnda. I 2017 ble det budsjetterte med 100 000 kroner til Klagenemnda for kvoteordningen for melk. Vi foreslår at budsjettet for 2018 opprettholdes på 2017 nivå.

Revisjon av regnskapet for kvoteordningen for 2016

Stiansen & Co AS er ekstern revisor av kvoteordningen for melk. Landbruksdirektoratet foreslår at det avsettes 50 000 kroner til revisjon av 2017 regnskapet for kvoteordningen for melk.

Saksnr.: 089/17	Sektor: Melk	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Finansiering av nytt fagsystem for kvoteordningen for melk	Saksnr.: 17/28102-2

Beskrivelse

Fagsystemet til kvoteordningen for melk ble etablert i 2007. Systemet er «lappet på i flere omganger og det mangler funksjonalitet for å løse oppgaver i tråd med gjeldende kvoteforskrift. Dette krever mye manuell oppfølging hvilket igjen utgjør en stadig større risiko for feil beregning av kvotene. Behovet for nytt system er påtrengende.

Landbruksdirektoratet søker Omsetningsrådet om en belastningsfullmakt på inntil 35 mill. kroner for finansiering av nytt fagsystem for kvoteordningen for melk. Utviklingsperioden vil vare fra november 2018 til mai 2021.

Omsetningsrådet bevilger midler til kvoteforvaltningen for melk fra overproduksjonsavgiften: LMDs tildelingsbrev til Landbruksdirektoratet.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 4 jf. § 3 siste ledd.

Forutsetninger

Vedlegg

Saksfremstilling 062/17
Presentasjon på møte 14. desember 2017

Forslag til vedtak

1. Omsetningsrådet gir Landbruksdirektoratet fullmakt til å belaste fondet for omsetningsavgift på melk inntil 35 mill. kroner ekskl. mva. for utvikling av nytt fagsystem for kvoteordningen for melk.
2. Landbruksdirektoratet fremmer budsjett for belastning av fondet det enkelte år.

Møtebehandling

Innledningsvis ble det gitt en presentasjon av prosjektet fra direktoratet, basert på utsendt vedlegg til innstillingen. Etter diskusjon fremmet Reierstad følgende forslag:

«Omsetningsrådet ber Landbruksdirektoratet legge fram forslag til nytt fagsystem med formål å redusere kostnadene til utvikling og drift.»

Ved alternativ votering mellom sekretariatets forslag og Reierstads forslag, ble Reierstad forslag vedtatt med 6 mot 4 stemmer (Tørresdal, Andersen, Helland og Hildebrandt)

Vedtak

Omsetningsrådet ber Landbruksdirektoratet legge fram forslag til nytt fagsystem med formål å redusere kostnadene til utvikling og drift.

Finansiering av nytt fagsystem for kvoteordningen for melk

Det vises til saksfremstilling 062/17 som ble lagt frem for Omsetningsrådet 9. november 2017, se vedlegg. Det var ingen uenighet i Omsetningsrådet om at det var behov for et nytt fagsystem.

I møtet 9. november 2017 ble det fra Omsetningsrådet stilt spørsmål ved kostnadsrammen og prosess. Planlagt prosjektering av systemet fremgår av vedlagte plansjer som også vil bli presentert i møte 14. desember.

Det søkes om en belastningsfullmakt på inntil 35 mill. kroner ekskl. mva. Landbruksdirektoratet har i dette beløpet innarbeidet ett risikopåslag på 30 %. Uten risikopåslaget er summen 29 mill. kroner ekskl. mva. Estimater for utvikling av nytt fagsystem er dermed i intervallet 29 – 35 mill. kroner ekskl. mva. Vi vil vite mer om hvorvidt risikopåslaget gjør seg gjeldende i det arbeidet med prosjektet skrider frem. Landbruksdirektoratet vil gjøre rede for status og fremdrift gjennom de årlige budsjettforeleggene.

Det er grunn til å tro at vedlikeholdskostnadene til nytt system vil øke i forhold til dagens. Nytt system vil imidlertid legge til rette for at vi også i fremtiden vil ha en kvoteordning som fungerer etter sitt formål.

Saksnr.: 090/17	Sektor: Melk	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Melk - Budsjett for markedsreguleringen og forslag til omsetningsavgift på ku- og geitemelk i 2018	Saksnr.: 17/63699-2

Beskrivelse

Tine foreslår at omsetningsavgiften på ku- og geitemelk opprettholdes på 5 øre per liter for 2018. Forslaget er godkjent av konsernstyret i Tine. Landbruksdirektoratets anbefaling er i tråd med forslaget.

Markedsregleringsbudsjettet for melk viser forventede inntekter, kostnader og størrelsen på fondet som grunnlag for fastsetting av omsetningsavgiften. De totale kostnadene som skal dekkes av omsetningsavgiften er estimert til 177 mill. kroner i 2018.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 5.

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Tine SA datert 30. oktober 2017.

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at omsetningsavgiften på ku- og geitemelk fastsettes til 5 øre per liter fra 1. januar 2018.

Melk - Budsjett for markedsreguleringen og forslag til omsetningsavgift på ku- og geitemelk i 2018

Markedsregulator foreslår nivået på omsetningsavgiften og avgiften fastsettes forskuddsvis.

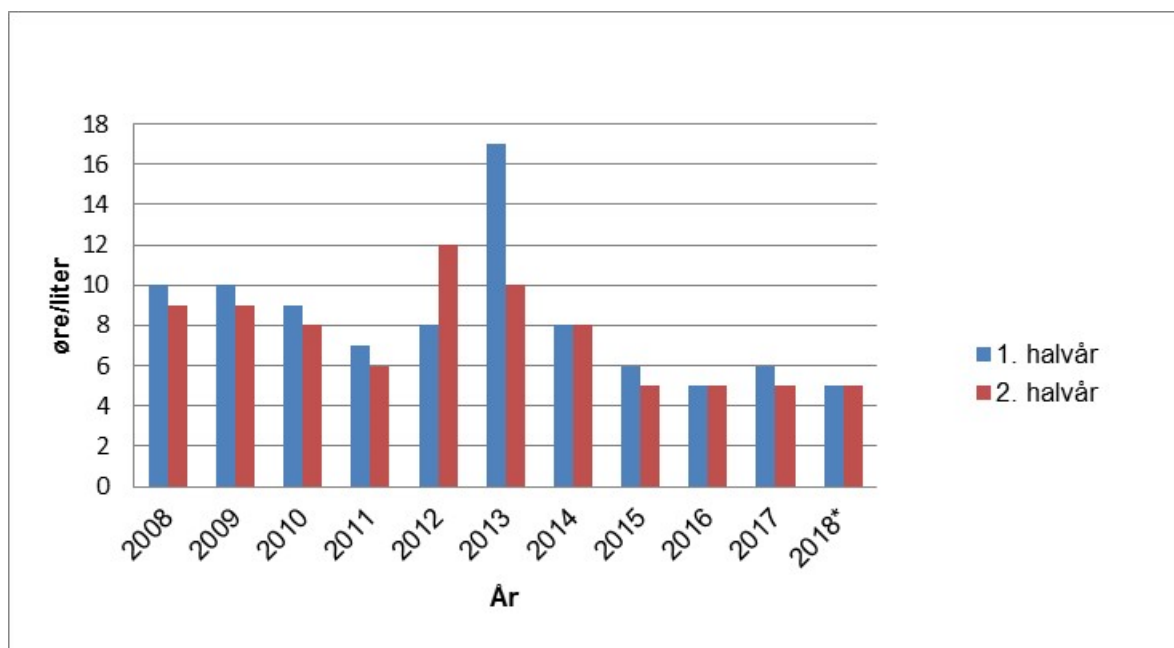
Grunnlaget for å fastsette satsen for omsetningsavgift på melk tar utgangspunkt i forventede inntekter, kostnader og endringer i fondets størrelse. Det er en nær sammenheng mellom forventede melkeleveranser året gjennom og inntektene til fondet for omsetningsavgift på melk. Inntekter er innkrevd omsetningsavgift, overproduksjonsavgift og eventuelt kvotesalg samt renteinntekter fra fondet. Kostnader er markedsreguleringstiltak, Tine SAs (Tines) administrasjonsgodtgjørelse, faglige tiltak, opplysningsvirksomhet, administrering av kvoteordningen og Omsetningsrådet i Landbruksdirektoratet, samt eventuelle kostnader til statlig oppkjøp av melkekvoter.

Tine har i brev av 30. oktober 2017 foreslått budsjett for markedsreguleringen av melk i 2018 og sats for omsetningsavgift på ku- og geitemelk. Tines forslag til omsetningsavgift fra 1. januar 2018 er 5 øre per liter. Dette er tilsvarende avgift som i 2. halvår 2017, og 1 øre mindre enn i 1. halvår 2017. Saken er behandlet av Tines konsernstyre.

Utviklingen i omsetningsavgiften på melk

Figuren viser utviklingen i omsetningsavgiften på melk fra 2008–2017, med forslag til omsetningsavgift for 2018.

Omsetningsavgift 2008–2018

*Tines forslag til omsetningsavgift for 2018.

Postene – endringer fra revidert budsjett 2017

Tine skriver i brev av 30. oktober 2017 at de forventer at melkeleveransen i 2018 blir på 1 491 mill. liter kumelk og 19,4 mill. liter geitemelk. Kvotedrøftingene for kvoteåret 2018 medførte at forholdstallet ble satt til 0,98 for kumelk og 0,96 for geitemelk. Dette er i tråd med budsjettforslaget fra Tine, og som forutsettes i forslag til omsetningsavgift fra 2018.

Markedsregulators siste prognose per oktober 2017 prognoserer en meierileveranse på

1 491 mill. liter kumelk for kalenderåret 2018, mens prognosen for 2017 viser 1 494 mill. liter. Prognosen for 2018 er i samsvar med det som er lagt til grunn i Tines brev av 30. oktober 2017.

Foreslått budsjett for 2018 er sammenlignet med revidert budsjett 2017, som fremkommer i Tines brev av 30. oktober 2017.

Det er differanser mellom Tines reviderte budsjett for 2017 av 30. oktober 2017 og revidert budsjett som ble behandlet i Omsetningsrådet 23. juni 2017, jf. OR-sak 39/17. Kostnadene til avsetningstiltak er redusert med totalt 6 mill. kroner. Den største endringen siden juni er at det ikke lenger er budsjettert med kostnader til reguleringseksport av smør i 2017, noe som tilsvarer en reduksjon i budsjettet på 9 mill. kroner. Videre er prisgevinst redusert med 1,5 mill. kroner og kostnader til transport av reguleringsmelk er økt med 2 mill. kroner. Ut over endringer i avsetningstiltakene er det lagt inn en økt kostnad for oppkjøp av kvote i Tines reviderte budsjett, jf. nedenunder. Det er benyttet avrundinger i tallene.

Inntektene er prognosert 5 mill. kroner høyere i Tines reviderte budsjett 2017 av 30. oktober enn i ORs reviderte budsjett av 23. juni.

Kostnader

Markedsregulering

Tine melder om at på grunn av redusert salg sammenlignet med budsjett er reguleringslagrene, på tross av redusert melketilgang, på nivå med 2016. Tine ønsker derfor å redusere lageret av ost i 2018 tilsvarende 10 mill. liter melk.

Smør: Tine har gjennomført mindre eksport av smør enn opprinnelig planlagt. Bakgrunnen er at Tine ønsker å ha tilstrekkelig med smør for innenlandsk marked når tilgangen av fett forventes å bli redusert. Tine melder om at dette er en følge av redusert salg av konsummelmelk og bortfall av melk til merkevareeksport. I revidert budsjett per oktober 2017 er det ikke prognosert med kostnader til reguleringseksport av smør i 2017. Det er ikke planlagt eksport av smør i 2018.

Skummetmelkpulver: Tine melder om at de vil ha et relativt stort lager med pulver ved inngangen til 2018. For å redusere lageret budsjetterer Tine med 8 mill. kroner til salg av ca. 500 tonn pulver til fôrindustrien i 2018. Reguleringskostnadene er prognosert til samme nivå som i 2017.

Spesialmarkeder: Tine forventer at prisnedskrivningsordningen ved salg av ost, smør og yoghurt til spesialmarkeder blir på samme nivå som i år også i 2018, dvs. 5,5 mill. kroner. Dette begrunnes med at satsene er uendret fra 2017.

Geitemelk til fôr: Tine anslår salget av geitemelk til fôr til 300 000 liter i 2018, noe som innebærer en kostnad på 1,9 mill. kroner. Tine informerer om at volumet er usikkert og at det er avhengig av resultatet av kvotedrøftingene og markedssituasjonen. De søker å redusere dette volumet så langt det er mulig. I budsjett 2017 anslo Tine 600 000 liter til fôr, tilsvarende 3,7 mill. kroner, men anslaget ble redusert til 2 mill. kroner i revidert budsjett fra oktober, som er på nivå med budsjett for 2018.

Skolemelmelk: Salget av skolemelmelk har hatt en nedgang på 4,2 prosent hittil i 2017. Tine forventer fortsatt svak nedgang i skolemelmelksalget i 2018, og budsjetterer med ca. 16 mill. liter. Tine har lagt til grunn en gjennomsnittlig tilskuddssats på 0,65 kroner per liter. Tine forventer ut fra dette at kostnaden til skolemelmelk i 2018 blir på 10,4 mill. kroner. I revidert budsjett per oktober 2017 er det budsjettert med om lag 11 mill. kroner for inneværende år.

Reguleringslagring: Tine har lagt til grunn et nivå på satsene og volum i 2018 som i 2017. Tine ønsker å redusere lagrene for ost og pulver, men dette avhenger av om produksjonen

blir tilpasset industriens behov. Landsprognosen fra oktober 2017 er på 1 491 mill. liter, som er 7 mill. liter mindre enn industriens meldte behov. Tine budsjetterer med 21 mill. kroner til reguleringslager i 2018.

På grunn av stort volum på reguleringslager forventer Tine at det også i 2018 blir behov for overføring av reguleringsprodukter mellom lager. De budsjetterer med 3 mill. kroner til slik overføring.

Pristap/prisgevinst: Tine budsjetterer med 5,5 mill. kroner i prisgevinst i 2018.

Overføringstransport av reguleringsmelk: Tine har budsjettert med 20 mill. kroner til overføringstransport av reguleringsmelk i 2018. Kostnadene er på samme nivå som i inneværende år. Som følge av endringer i innfraktmodellen i prisutjevningsordningen for melk (bl.a. nye basismeierier) fra 1. juli 2017, er det behov for å gå gjennom modellen for sats til reguleringstransport før satsen for 2018 skal fastsettes. Gjennomgangen kan medføre endringer i kostnadene til reguleringstransport for 2018. Landbruksdirektoratet forutsetter at Omsetningsrådet fastsetter modell og sats for 2018.

Kapasitetsgodtgjørelse: I 2016 ble det utbetalt 39,8 mill. kroner til reguleringskapasitet. Tine har lagt til grunn 40 mill. kroner i budsjettet for 2018, tilsvarende som i revidert budsjett for 2017.

Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet

Faglige tiltak: Tine budsjetterer med 12,1 mill. kroner til faglige tiltak i 2018. Støtten fordeles til avlsarbeid i Geno og Norsk Sau og Geit (NSG) med henholdsvis 6,5 mill. kroner og 1,5 mill. kroner. I tillegg foreslås det at 442 000 kroner går til å dekke kostnader til KOORIMP og 3,7 mill. kroner til Helsetjenesten for storfe. Se egen innstilling i dagens møte om fordelingen innenfor faglige tiltak.

Matmerk: I Tines budsjettforslag ligger det også inne støtte til Matmerks generiske markedsføring av økologisk mat samt prosjektet «Nyt Norge». Kostnadene for disse tiltakene er henholdsvis budsjettert med 1,0 mill. kroner og 2,4 mill. kroner i 2018. For 2018 øker omsetningsavgiften andel til markedsføringen av Nyt Norge, noe som innebærer økte kostnader sammenlignet med inneværende år. Se egne innstillinger om disse sakene i dagens møte.

Opplysningsvirksomhet: Tine søker om et budsjett for Opplysningskontoret for meieriprodukter (Melk.no) AS (OFM) på 21 mill. kroner. I tillegg søker Tine om 140 000 kroner til Norsk Gardsost. Totalt er det budsjettert med 8,7 mill. kroner mindre til opplysningsvirksomhet i 2018 enn i 2017. For mer om budsjettene til OFM og Norsk Gardsost, se egen sak i dagens møte.

Administrasjon

Administrasjonskostnader hos Tine som markedsregulator: Det er budsjettert med 9,4 mill. kroner i 2018, noe som er på samme nivå som i budsjett for 2017. Se egen sak i dagens møte om budsjett for administrasjonsgodtgjørelse.

Administrasjon av kvoteordningen i Landbruksdirektoratet: Kostnadene øker på grunn av generell pris- og lønnsvekst. Kostnadene til selve administreringen av kvoteordningen er budsjettert til 10,6 mill. kroner, 0,2 mill. kroner mer enn i 2017. I tillegg søker Landbruksdirektoratet om midler til å drifte klagenemnda for kvoteordningen på 100 000 kroner og 50 000 kroner til revisjon av regnskapet for kvoteordningen. Se egen sak i dagens møte.

Administrasjon av Omsetningsrådet i Landbruksdirektoratet: Budsjettet for administreringen av Omsetningsrådet i 2018 er på 3,1 mill. kroner, noe som er 0,1 mill.

kroner høyere enn i 2017. Se egen innstilling i dagens møte.

Kvotordningen

Administrasjonskostnader til kvotordningen i Landbruksdirektoratet er omtalt ovenfor.

Statlig oppkjøp av kvoter: Tine budsjetterer med om lag 13 mill. kroner til statlig oppkjøp av kvoter i 2018. Tine opplyser at de har lagt til grunn om lag samme kvantum og pris i 2018 som i 2017, men tallet er usikkert. Det er lagt inn en økning på 1 mill. kroner i forhold til 2017, fordi Tine regner med noe økning i oppkjøp av geitemelkskvoter i 2018 på grunn av en frivillig og tidsavgrenset oppkjøpsordning for geitemelkskvoter, jf. Prop. 141 S (2016-2017) om Jordbruksoppkjøret 2017. I 2017 og 2018 er prisen på geitemelkskvote hevet fra 2,50 kroner per liter til 12 kroner per liter, og 15 kroner per liter for de produsentene som ligger utenfor satsningsområdet for geitemelk. Ordningen er avgrenset til to år.

Eventuell finansiering av nytt fagsystem for kvotordningen: Landbruksdirektoratet har søkt Omsetningsrådet om en belastningsfullmakt for midler til finansiering av nytt fagsystem for kvotordningen for melk, jf. OR-sak 62/17 i møte i Omsetningsrådet 9. november 2017. Kostnadene til fagsystemet er estimert til inntil 44 mill. kroner inkl. mva., og prosjektet er tenkt gjennomført over en periode på drøye to år (november 2018–mai 2021). I møte 9. november 2017 vedtok Omsetningsrådet å utsette saken og ba Landbruksdirektoratet komme tilbake med et prosessnotat. Se egen sak i dagens møte. Kostnader til utvikling av fagsystemet er ikke lagt inn i Tines budsjettforslag for 2018. Avhengig av Omsetningsrådets vedtak vedrørende finansiering av fagsystem for kvotordningen, kan det dermed påløpe økte kostnader i 2018 som ikke er lagt til grunn i budsjettet for 2018.

De totale kostnadene som skal dekkes over omsetningsavgiften i 2018 blir ut fra Tines forslag 178 mill. kroner. Dette er på samme nivå som revidert budsjett for 2017 vedtatt av OR 23. juni i år.

Inntekter

Overproduksjonsavgift: Tine skriver i brev av 30. oktober 2017 at de forventer en overproduksjonsavgift i 2018 på 65 mill. kroner, og de forventer også en overproduksjonsavgift på 65 mill. kroner for 2017. I regnskapet for 2016 var overproduksjonsavgiften på 66 mill. kroner.

Renter: Tine forutsetter at renteinntektene i fondet blir 1 mill. kroner i 2018.

Omsetningsavgift: Tine har lagt til grunn en forventet størrelse på fondet for omsetningsavgift på 89 mill. kroner per 1. januar 2018. Ut fra ovenstående foreslår Tine en omsetningsavgift på 5 øre per liter. Med forutsetninger om leveranser av 1 491 mill. liter kumelk og 19,4 mill. liter geitemelk, budsjetterer Tine med en inntekt fra omsetningsavgiften på 76 mill. kroner.

Dette gir en samlet budsjettert inntekt i 2018 på 142 mill. kroner. Dette vil gi en nedbygging av fondet på 37 mill. kroner til 52 mill. kroner ved utgangen av 2018 gitt Tines forslag. I 2016 og 2017 var det til sammenligning prognosert med en nedgang på ca. 50 mill. kroner.

Landbruksdirektoratets vurdering

Endring av fondskapital: Tine budsjetterer med en beholdning i fondet per 1. januar 2018 på 89 mill. kroner. I henhold til Tines budsjettforslag reduseres fondet med 37 mill. kroner i 2018, slik at fondets størrelse forventes å være på 52 mill. kroner ved utgangen av 2018. Det er benyttet avrundinger i Tines tall. Landbruksdirektoratets tall viser imidlertid et fond på om lag 95 mill. kroner per 1. januar 2018. Dette kommer av at det er behov for å overføre 5,5 mill. kroner mindre til kontoen for kvotordningen for melk enn prognosert i

2017. Med Landbruksdirektoratets tall blir fondet på om lag 60 mill. kroner ved utgangen av 2018.

I møte i Omsetningsrådet 20. oktober 2015 (sak 69/15) gjorde rådet en vurdering av prinsipper for fastsetting av omsetningsavgift, herunder størrelse på de ulike fondene. Konklusjonen når det gjelder fondet for melk var at dette fondet bør være på ca. 50 mill. kroner eller 3–4 måneders forbruk. Det ble også konkludert med at nedbyggingen av fondet burde skje over et par år. Forventet fond ved utgangen av 2018 er på anbefalt nivå. Landbruksdirektoratet mener dette er i tråd med prinsippet for fastsetting av omsetningsavgift, herunder fondets størrelse.

Landbruksdirektoratet mener fondets størrelse ved utgangen av 2018 er tilstrekkelig til å sikre at fondet har likviditet til å dekke løpende utbetalinger i 2018 gitt de forutsetninger som ligger i budsjettet.

Landbruksdirektoratet vil imidlertid peke på at det kan oppstå økte kostnader som følge av utvikling av nytt fagsystem for kvoteordningen for melk, noe som ikke er lagt inn i Tines budsjettforslag for 2018. I henhold til sak 62/17 i Omsetningsrådets møte 9. november 2017, er kostnadene estimert til inntil 44 mill. kroner over perioden november 2018–mai 2021. Det vil kunne være behov for noe midler allerede fra høsten 2018, som f. eks. til prosjektledelse og engasjementer, men det er for tidlig å si noe om nivået ennå. Omsetningsrådet har på tidspunktet for Landbruksdirektoratets innstilling ikke vedtatt total kostnadsramme, og det er ikke avklart fordeling av kostnadene mellom årene i utviklingsperioden, men det innebærer at det vil kunne bli økte kostnader i 2018 sammenlignet med foreslått budsjett for 2018.

Landbruksdirektoratet viser til at det hvert år gjøres en halvårsvurdering av behovet for endring av avgiftene i Omsetningsrådets møte i juni. Det vil derfor være mulighet for å revidere budsjett og omsetningsavgift for 2018 gjeldende fra 1. juli 2018.

Landbruksdirektoratet viser til at det i særlige situasjoner også er mulighet for å endre avgiften på andre tidspunkt enn fra 1. januar og 1. juli. Eventuell kostnadsøkning for 2018 vil avhenge både av de totale utviklingskostnadene for utviklingen av fagsystemet og av fordelingen mellom årene i utviklingsperioden. Landbruksdirektoratet anbefaler at en vurdering av nivået på omsetningsavgiften som følge av eventuelle kostnadsøkninger i forbindelse med nytt fagsystem for kvoteordningen gjøres i forbindelse med revidert budsjett i juni 2018.

Avvik fra budsjettet som kan medføre dårligere likviditet i fondet kan også forekomme ved f. eks. at kostnadene ved de enkelte markedsreguleringstiltakene blir høyere enn budsjettet. Tine har imidlertid mulighet til å ta hensyn til eventuelle avvik fra budsjettet i forbindelse med revidert budsjett for omsetningsavgiften som behandles av Omsetningsrådet i juni, med eventuell endring fra 1. juli 2018.

Tabellen under oppsummerer Tines budsjettforslag for 2018, sammenlignet med revidert budsjett for 2017 av 30. oktober 2017 og regnskapene for 2015 og 2016. Det er enkelte avvik i tabellen sammenlignet med Tines brev av 30. oktober. Avvikene er omtalt under tabellen. Mindre avvik kan også forekomme da det er benyttet desimalavrundinger i utregningen.

Melk	Beh. OR	Regnskap 2015	Regnskap 2016	Tines reviderte budsjett 2017	Forslag budsjett 2018
Fond 1.1*		190 126	152 878	112 000	94 732
Omsetningsavgift		86 257	77 330	84 000	76 000
Overprod. avgift		60 822	65 717	65 000	65 000
Renter		1 788	910	1 000	1 000
Ekstraord. inntekter				10 000	0
Sum inntekter		148 867	143 957	160 000	142 000
Markedsregulering		121 124	119 532	105 000	105 000
Faglige tiltak	14.12.2017	8 392	9 742	10 542	12 110
Opplysning	14.12.2017	30 763	29 145	29 822	21 140
Fagsystem melk	14.12.2017				
Administrasjon	14.12.2017	9 667	10 086	9 404	9 439
Renter	14.12.2017	-68	-88	0	0
Adm. Kvoteordning	14.12.2017	10 056	10 182	10 400	10 600
Adm. Omsetningsrådet	14.12.2017	3 183	3 260	3 000	3 100
KSL Matmerk - Nyt Norge	14.12.2017	2 000	2 000	1 600	2 400
KSL Matmerk - Økologisk	14.12.2017	1 000	999	1 000	1 000
Fin. av oppkjøp av kvote, klageordning med mer**			42	6 500	12 000
Sum utgifter		186 115	184 900	177 268	176 789
Fondsendring		-37 248	-40 943	-17 268	-34 789
Fond 31.12*		152 878	111 935	94 732	59 943
Omsetningsavgift 1. halvår, øre/liter		6	5	6	5
Omsetningsavgift 2. halvår, øre/liter		5	5	5	5

* Fond 31.12.2017 samt fond 1.1.2018 og 31.12.2018 er endret sammenlignet med Tines brev av 30. oktober.

** Endret for 2017 og 2018 sammenlignet med Tines brev av 30. oktober.

Posten «Finansiering av oppkjøp kvote, klageordning med mer» er redusert med 5,5 mill. kroner i 2017 og 1 mill. kroner i 2018 sammenlignet med Tines budsjettforslag. Justeringen for 2017 skyldes at det kun er behov for å overføre 6,5 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift på melk til kontoen for kvoteordningen for melk, noe som er 5,5 mill. kroner mindre enn forutsatt av Tine. For 2018 kommer justeringen av at Landbruksdirektoratet har fått mer oppdaterte tall. Justeringene medfører at også «Sum utgifter» blir tilsvarende redusert i 2017 og 2018 sammenlignet med Tines brev.

Som følge av mindre behov for overføring av midler fra fondet for omsetningsavgift på melk til kontoen for kvoteordningen til statlig oppkjøp av kvoter i 2017, har Landbruksdirektoratet justert tallene for fond ved utgangen av 2017/inngangen av 2018 og ved utgangen av 2018 opp med 5,5 mill. kroner sammenlignet med Tines brev av 30. oktober. Ved utgangen av 2018 er fondet i tillegg justert opp med 1 mill. kroner på grunn av mer oppdaterte tall for statlig oppkjøp av kvoter i 2018, jf. over. Det innebærer at fondet for omsetningsavgift på melk vil være på om lag 95 mill. kroner per 1. januar 2018 og på om lag 60 mill. kroner ved utgangen av 2018. Tine er innforstått med dette.

Tine har forutsatt en overproduksjonsavgift på 4,80 kroner per liter i budsjettet for 2018, på samme nivå som i inneværende år. Overproduksjonsavgiften ble økt fra 4,20 kroner per liter til 4,80 kroner per liter i 2017, men er ikke foreslått økt i 2018. Tine har budsjettet

med tilsvarende inntekter fra overproduksjonsavgiften i 2018 som i 2017, på 65 mill. kroner for hvert av årene. Tines forslag innebærer en prognosert overproduksjon på om lag 13,5 mill. liter i 2018, og en tilsvarende overproduksjon forventes i 2017. Prognoserte inntekter fra overproduksjonsavgiften i 2017 og 2018 er redusert med om lag 1 mill. kroner sammenlignet med regnskap for 2016. Budsjetterte inntekter fra overproduksjonsavgiften i 2018 er dermed på nivå med de to foregående årene.

Det totale utgiftsbildet for 2018 er ikke endelig avklart, i hovedsak som følge av usikkerhet knyttet til opplysningskontorenes budsjett for 2018. Omsetningsavgiftene, med unntak av korn og pels, revideres fast på halvårlig basis. Direktoratet innstiller på forelagte forslag og vurderer det som tilstrekkelig at ev. avvik fra budsjett kan tas hensyn til i den halvårlige revisjonen.

Landbruksdirektoratet innstiller på markedsregulators forslag til omsetningsavgift på ku- og geitemelk i 2018.

Saksnr.: 091/17	Sektor: Kjøtt, egg og fjørfekjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Kjøtt, egg og fjørfekjøtt - Omsetningsavgift for 2018	Saksnr.: 17/61876-2

Beskrivelse

Nortura har fremmet forslag til satser for omsetningsavgift på kjøtt og egg, samt maksimalsatser for omsetningsavgift på kjøtt for 2018. Forslaget er godkjent av konsernstyret i Nortura. Bransjestyret for Opplysningskontoret for egg og kjøtt (OEK)/Animalia har fremmet forslag til satser for omsetningsavgift på kylling og kalkun. Landbruksdirektoratets anbefaling er i tråd med forslagene.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 5.

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Nortura 2. november 2017

Brev fra Animalia 3. november 2017

Møtebehandling

I innstillingen var satsen for kjøtt av svin ført opp med kr 0,40 per kg. Satsen skulle vært kr 1,20 per kg. Med denne endringen ble forslaget enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at omsetningsavgiften på egg og fjørfekjøtt fra 01.01.2018 fastsettes til:

Egg	kr 0,70 per kg
Kjøtt av kylling	kr 0,28 per kg
Kjøtt av kalkun	kr 0,28 per kg

2. Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at maksimalsatsene for omsetningsavgiften på kjøtt for 2018 fastsettes til kr 2,00 per kg for storfe, kr 2,00 per kg for gris og kr 4,00 per kg for sau/lam.
3. Under forutsetning av at Landbruks- og matdepartementet fastsetter maksimalsatser som anbefalt i punkt 2, fastsettes satsene for omsetningsavgift for kjøtt for 2018 som følger:

For kjøtt av storfe:

Fra 01.01.2018	kr 0,40 per kg
Fra 26.02.2018	kr 1,20 per kg
Fra 30.04.2018	kr 0,70 per kg
Fra 01.10.2018	kr 1,20 per kg

For kjøtt av svin:

Fra 01.01.2018	kr 1,20 per kg
----------------	----------------

For kjøtt av sau/lam:

Fra 01.01.2018	kr 3,50 per kg
Fra 06.08.2018	kr 2,50 per kg
Fra 17.09.2018	kr 3,50 per kg

For kjøtt av purke/råne:

Fra 01.01.2018	kr 0,50 per kg
----------------	----------------

Purke og råne er ikke reguleringsvare, og skal kun ha en sats som dekker kostnader knyttet til opplysning og faglige tiltak.

Kjøtt, egg og fjørfekjøtt - Omsetningsavgift for 2018

Nortura har i brev av 2. november 2017 foreslått satser for omsetningsavgift på kjøtt og egg og maksimalsatser for kjøtt i 2018. Forslaget er godkjent av konsernstyret i Nortura 23. oktober 2017. Bransjestyret for OEK og Animalia har i brev av 3. november 2017 fremmet forslag til satser for omsetningsavgift på kylling og kalkun. Bransjestyret behandlet saken i møte 12. oktober 2017.

Norturas søknad baserer seg på prognosene fra september, men rett etter at søknaden deres ble sendt var novemberprognosen klar. Denne prognosen viser kun mindre endringer sammenlignet med prognosen fra september.

Markedsbilde 2017

Egg

I følge Norturas prognose per september forventes det for 2017 en overdekning på ca. 400 tonn egg etter at det er utført førtidsslakting tilsvarende 469 tonn egg. Dette inkluderer en import på 360 tonn. Det forventes at tilførselen til eggpakkeriene øker med to prosent fra 2016, og at salget øker med en prosent.

I andre halvår 2017 ble planlagt gjennomsnittlig engrospris (PGE) satt opp fra kr 18,80 per kg til kr 19,20 per kg.

Storfe

Tilførselen av storfe ventes å øke med om lag tre prosent fra 2016, omtrent som Nortura prognoserte ved starten av året. Dette hovedsakelig som følge av flere okser til slakt, men også økte slaktevekter på disse. Det er prognosert at engrossalget av helt slakt reduseres med to prosent. Totalt gir dette en forventet underdekning av norskprodusert storfe og kvoteimport på ca. 10 900 tonn.

Med bare 21 tonn på reguleringslager ved inngangen til året ble det, med unntak av siste uka i februar, åpnet for import med administrative tollnedsettelse frem til og med 28. august. Norturas prognoser for tredje tertial 2017 viser en liten underdekning, men det har siden tidlig i høst vært overskudd og innfrysning av 570 tonn på reguleringslager. Det ventes noe mer innfrysning utover høsten, men mot slutten av året ventes det igjen underdekning på storfekjøtt.

Det legges opp til å ta ut planlagt gjennomsnittlig engrospris i andre halvår 2017 på kr 60,00 per kg, en stabil pris fra første halvår.

Sau/lam

Stimulering til tidlig slakt har gitt god tilgang på lam fra starten av slaktesesongen også i år. Nortura skriver at uten denne responsen fra sauebonden hadde markedssituasjonen vært enda mer utfordrende. Slaktevektene ligger godt under fjorårets vekter, noe som nok også har sammenheng med sommer- og høstbeitet. Nortura har lagt til grunn at lammetallet på sommerbeite var omtrent som i 2016. På grunn av sterkt reduserte priser gjennom bruk av frysefradrag og engrosprisreduksjoner, samt stor innsats i industri og handel, forventes det en økning i engrossalget på ti prosent fra 2016.

Året startet med 3 200 tonn sau og lam på reguleringslager, og lageret ble nesten tømt til slaktesesongen startet.

Det styres mot et uttak av planlagt gjennomsnittlig engrospris i andre halvår 2017 på kr 64,60 per kg, en uendret pris fra første halvår.

Gris

For 2017 er det prognosert en overdekning i svinemarkedet på om lag 1 200 tonn. Nortura forventer at både tilførsler og engrossalg blir på samme nivå som i 2016. Prognosen forutsetter samme slaktevekter som i 2016.

Det var ca. 50 tonn hel gris og 775 tonn skåret vare av gris på reguleringslager ved inngangen til 2017. Per uke 40 er det eksportert ca. 1 700 tonn gris, herav ca. 1 300 tonn skåret vare.

Med bakgrunn i markedssituasjonen legges det opp til en prisopptilnærning om lag 60 øre under målpris på gris i avtaleåret 2017/18.

Lager – kjøtt

Ved inngangen til uke 41 var det 1 364 tonn gris, 567 tonn storfe og 830 tonn sau og lam på reguleringslager. Det budsjetteres med mer innfrysning av sau og lam, samt storfe i løpet av høsten.

Reguleringskostnader 2017 – kjøtt

Med bakgrunn i kostnader per september, samt revidert markedsprognose for resten av året, regner Nortura med en reguleringskostnad for kjøtt i 2017 på ca. 153 mill. kroner. Reserven av markedsreguleringsmidler ved utgangen av året beregnes til om lag 219 mill. kroner. Det betyr at fondet i løpet av 2017 er økt med fem mill. kroner, og er nå noe under ønsket nivå.

Reguleringskostnader 2017 – egg

Reguleringskostnader for egg blir i 2017 ca. 30 mill. kroner. I løpet av 2017 ligger fondet an til å reduseres fra ca. 54 mill. kroner til ca. 38 mill. kroner. Omsetningsavgiften for 2017 ble satt ned til kr 0,50 per kg egg ut fra at fondet var alt for stort i forhold til forventet behov. Nortura skriver at dette er en omsetningsavgift som imidlertid er under behovet i et rimelig balansert marked og med gjeldende kostnadsnivå for faglige tiltak og opplysningsvirksomhet.

Markedsbildet 2018

Prognosen fra september bygger på videreføring av gjennomsnittlige engrospriser for andre halvår 2017 for storfe, lam og egg. For gris legges det opp til prisuttak på omtrent 60 øre per kg under gjeldende målpris i hele 2018.

Egg

For året 2018 prognoserer Nortura med en vekst i eggproduksjonen på ca. to prosent. Med en forventning om ytterligere økning i engrossalget på en prosent og forutsatt inntak av EU-kvoten på 290 tonn, gir dette et overskudd på 750 tonn egg i 2018. Nortura har søkt Omsetningsrådet og fått innvilget en ramme for å fjerne inntil 1 000 tonn egg ved førtidsslakting.

Storfe

Norturas prognose for 2018 viser en ytterligere økning i tilførselen på om lag 2 000 tonn. Slaktingen av okse har Nortura prognosert til å øke ytterligere, og det forventes også noe økt kuskalting. Slaktevekten på okse forventes å fortsette å øke, men noe mindre enn den betydelige økningen de tre siste årene. Engrossalget av storfe prognoseres å reduseres med enda en prosent. Dette gir nesten 3 000 tonn mindre importbehov enn forventet i 2018, ca. 8 100 tonn i tillegg til de faste kvotene. Kvoteimport er på 7 570 tonn, omregnet til helt slakt.

Mordyrtalet prognoseres å øke ytterligere på grunn av en fortsatt forventet økning i

ammekuttallet.

Sau/lam

Nortura prognoserer med en økning i tilførslene i 2018, men dette vil også blant annet avhenge av utslaktingen av søyer i inneværende sesong. Engrossalget er prognosert å gå ned med om lag fem prosent på grunn av ekstraordinære tiltak i 2017. Dette gir en overdekning av norskprodusert sau og lam på 700 tonn. Nortura skriver at importkvoter som følge av internasjonale avtaler og som myndighetene skal legge til rette for at skal bli tatt inn, til sammen om lag 1 000 tonn, kommer i tillegg. Alt i alt prognoserer Nortura med en overdekning på 1 700 tonn for 2018.

Gris

Norturas prognose viser en overdekning for gris på 2 200 tonn i 2018. Tilførslene prognoseres å øke med en prosent sammenlignet med 2017. Antall bedekninger forventes å gå noe ned, men en prognosert effektivitetsøkning betyr at det prognoseres med en økning i antall griser til slakt på en prosent. Slaktevektene forventes å være uendret fra 2017.

Engrossalget prognoseres med en liten vekst på en prosent.

Lager – kjøtt

Nortura budsjetterer med reguleringslager av lam og sau gjennom hele året. Uttaket fra lageret gjennom første halvår gir synkende mengde frem mot sommeren, før det igjen blir innfrysing i sesong. Nortura budsjetterer også med litt innfrysing av storfe i slaktesesongen. For gris budsjetteres det med reguleringslager gjennom hele året, med varierende mengde.

Behov for midler og forslag til omsetningsavgift for 2018

Egg

Nortura har budsjettert med ca. 33,0 mill. kroner til markedsregulering av egg i 2018. Nortura har søkt om og fått innvilget kvote for førtidsslakting for 2018 med en forventet kostnad på 9 mill. kroner. For prisnedskrivning ved skillevirksomhet har Nortura budsjettert med 14 mill. kroner. Til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet er det budsjettert med ca. 17,0 mill. kroner. I posten faglige tiltak er kostnaden for forsøkshuset for fjørfe ved NMBU foreslått overført fra 2017 til 2018, under sak 17/64095-2. Huset blir ikke ferdig i 2017 og det er krav til en ferdigattest på huset før støtten fra omsetningsavgiften kan utbetales. Kostnaden blir da bare en forskyvning fra 2017 til 2018 budsjettet.

Ved inngangen til 2018 vil fondet for omsetningsavgiften være ca. 38,0 mill. kroner. Med en omsetningsavgift på kr 0,70 per kg viser budsjettet at fondet reduseres med ca. fire mill. kroner til ca. 34,0 mill. kroner i løpet av 2018. En slik økning av omsetningsavgiften mener Nortura er riktig for at fondet skal være på det nivået som anses som nødvendig. Et alternativ med omsetningsavgift på kr 0,60 per kg vil redusere fondet ytterligere til 26 mill. kroner.

Budsjettforslag reguleringskostnader egg 2018 sammenliknet med prognose for 2017 og regnskap fra tidligere år

	2014	2015	2016	2017	2018
Reguleringskostnader, egg	Regnskap (kr)	Regnskap (kr)	Regnskap (kr)	Prognose (kr)	Budsjettforslag (kr)
Pristap/gevinst	-170 000	225 000	-26 000	-200 000	
Supplering, lagring	1 272 000	1 831 000	378 000	2 000 000	2 000 000
Spesialmarkeder	4 846 000	3 060 000	3 192 000	4 000 000	4 000 000
Føtidsslakting	7 800 000	16 457 000	7 534 000	5 000 000	9 000 000
Priskompensasjon	13 739 000	13 814 000	12 886 000	14 000 000	14 000 000
Ekstra lagring					
Adm.	4 155 000	4 199 000	4 164 000	4 400 000	4 400 000
Korreksjon, rente		169 000			
Overskuddsegg til før		6 098 000			
Sum avsetningstiltak	31 642 000	45 854 000	28 128 000	29 200 000	33 400 000

Samlet budsjettforslag markedsregulering egg 2018 sammenliknet med prognose for 2017 og regnskap for tidligere år

Markedsregulering egg, samlet	2014	2015	2016	2017	2018
	Regnskap (kr)	Regnskap (kr)	Regnskap (kr)	Prognose (kr)	Budsjettforslag (kr)
Avsetningstiltak	31 642 000	45 854 000	28 128 000	29 200 000	33 400 000
Faglige tiltak	4 099 000	3 692 000	4 084 000	4 110 000	4 214 000
- Forsøkshus*				1 477 000	
OEK (inkl. ekstrabevilgn)	7 416 000	7 821 000	12 800 000	12 800 000	12 800 000
Adm. Omsetn. Råd	2 720 000	2 788 000	2 864 000	3 000 000	3 000 000
Økologisk	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Nyt Norge	240 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Totalt behov egg**	46 217 000	60 455 000	48 176 000	50 887 000	53 714 000
* Kostnaden med forsøkshuset blir ikke utbetalt i 2017 og er foreslått overført til 2018 i sak 17/64095-2					
**I tillegg til budsjettet for 2018 er kr 700 000 disponibelt for beredskap					

Oversikt over fondet for egg sammenliknet med budsjettforslaget for 2018 og prognose for 2017, og for tidligere år

Fondet for egg	2014	2015	2016	2017	2018
	Regnskap (kr)	Regnskap (kr)	Regnskap (kr)	Prognose (kr)	Budsjettforslag (kr)
Fond 01.01	15 836 000	34 576 000	38 831 000	54 217 000	37 980 000
Inngang	64 491 000	64 076 000	63 256 000	34 250 000	48 930 000
Renter	467 000	634 000	306 000	400 000	400 000
Sum	80 795 000	99 286 000	102 393 000	88 867 000	87 310 000
Forbruk	46 217 000	60 455 000	48 176 000	50 887 000	53 714 000
Fond 31.12	34 576 000	38 831 000	54 217 000	37 980 000	33 596 000
Endring	18 740	4 255 000	15 386 000	-16 237 000	-4 384 000

Kjøtt (storfe, svin og sau/lam)

Fondet for omsetningsavgift for kjøtt er beregnet til å være om lag 219 mill. kroner ved inngangen til 2018. Denne størrelsen på fondet er noe under den anbefalte størrelsen på 250 mill. kroner.

Med bakgrunn i markedsbildet er reguleringskostnadene i 2018 beregnet til 152 mill. kroner og dette er omtrent det samme nivået som i 2017. Nortura forventer noe høyere kostnader for gris og storfe i 2018 enn i 2017. Økningen for gris skyldes at det forventes et større overskudd og større reguleringslager i løpet av året. For storfe skyldes økningen

større reguleringslager ved inngangen til året enn tilfellet var ved inngangen til 2017. For sau og lam forventer Nortura reduserte reguleringskostnader sammenlignet med 2017 og årsaken er den ekstraordinære bruken av frysefradrag i 2017.

Reguleringskostnader kjøtt – prognose for 2017 og budsjett for 2018

	Prognose 2017 (kr)	Budsjett 2018 (kr)
Innfrysing/svinn	17 000 000	19 000 000
Lagerkostnader	26 000 000	16 000 000
Oms. Godtgj./frakter/frysefradrag	55 000 000	57 000 000
Adm./pallehold	13 000 000	14 000 000
Reguleringseksport	41 000 000	46 000 000
Totalt	153 000 000	152 000 000

Kostnadene på 152 mill. kroner i 2018 fordeler seg med anslagsvis 20 mill. kroner på storfe, 49 mill. kroner på sau/lam og 83 mill. kroner på gris. Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet for kjøtt fra firbente, inkludert midler til Nyt Norge og Økologisk landbruk i regi av Matmerk, er budsjettet til 133 mill. kroner.

Utvikling av fondet for kjøtt fra 2014. Tallene for 2017 er prognose, mens tallene for 2018 er Norturas budsjettforslag

		Regnskap			Prognose	Budsjett
		2014	2015	2016	2017	2018
Fond 01.01		194 926 000	248 652 000	280 410 000	214 000 000	219 000 000
Omsetningsavgift		311 871 000	179 454 000	172 274 000	282 000 000	316 000 000
Renteinntang fondet		4 919 000	4 482 000	4 412 000	3 000 000	3 000 000
Annet		501 000	473 000	1 369 000		
Sum inntekter		317 291 000	184 409 000	178 055 000	285 000 000	319 000 000
Administrasjon org.	Eget vedtak	12 430 000	12 400 000	12 527 000	13 000 000	14 000 000
Markedsregulering		120 615 000	14 167 000	107 389 000	140 000 000	138 000 000
Faglig tiltak/opplysning	Eget vedtak	127 621 000	123 218 000	121 633 000	124 000 000	133 000 000
Sekretariatet (adm)	Eget vedtak	2 900 000	2 865 000	2 868 000	3 000 000	3 000 000
Annet						
Sum utgifter		263 566 000	152 651 000	244 417 000	280 000 000	288 000 000
Fondsendring		53 725	31 758 000	-66 362 000	4 952 000	31 000 000
Fond 31.12		248 652 000	280 410 000	214 048 000	219 000 000	250 000 000

Behovet for omsetningsavgiftsmidler for 2018 blir etter ovennevnte tabell 288 mill. kroner. Forslaget til Nortura gir en utgående beholdning på ca. 250 mill. kroner i 2018. Det betyr at det planlegges en økning av fondet med om lag 31 mill. kroner i løpet av 2018. Fondsreserven ved utgangen av 2018 vil, dersom disse forutsetningene holder, ligge på det anbefalte nivå på fondet vedtatt i OR-møte 20.10.2015, sak 69/15.

Fjørfekjøtt (kylling og kalkun)

I henhold til avtale mellom Nortura og KLF, fremmer Bransjestyret for OEK og Animalia forslag til omsetningsavgift på fjørfekjøtt (kylling og kalkun) direkte til Omsetningsrådet. For disse sektorene er det fra 2007 ikke lenger markedsregulering, og omsetningsavgiften skal kun dekke kostnadene ved faglige tiltak og opplysningsvirksomhet.

Budsjettrammer 2018 foreslått av Bransjestyret

	Beløp (kr)
OEK	17 000 000
Animalia	9 349 000
Sum	26 349 000
Matmerk, økologisk	200 000
Matmerk, Nyt Norge	480 000
Renteinngang fond - OR-sekreatariat (netto kostnader)*	760 000
Forsøkshus fjørfe	2 216 000
Sum kostnader	30 005 000
* Anslag basert på budsjett 2017	

I tabellen over er det ikke tatt hensyn til en budsjettpost på 0,7 mill. kroner som tidligere er satt av til faglig beredskap i tilfelle fugleinfluenza eller annen akutt sykdomssituasjon.

Basert på ulike kilder, legger Bransjestyret til grunn at produksjonen i 2018 vil bli i størrelsesorden 101 000 tonn. Dette er en økning på ca. 3 000 tonn (tre prosent) sammenlignet med antatt produksjonsmengde i 2017. Det gir en kostnad per kg på 29,7 øre som er 0,1 øre lavere enn tilsvarende budsjettert for 2017.

Omsetningsavgiften i 2017 er 28 øre per kg. Med denne øresatsen var forventningen at størrelsen på fondet skulle gå ned med ca. 2,6 mill. kroner, til ca. 11,8 mill. kroner ved utgangen av året. Det var da forutsatt at første avdrag på investeringen i nye forsøksfasiliteter på fjørfe ved NMBU, Fjørforsk, på kr 2 216 000 ble betalt ut i 2017. I tillegg var det forutsatt at beløpe overført fra tidligere år på kr 700 000 til beredskap, for eksempel ved utbrudd av fugleinfluenza, ble benyttet. Ingen av disse kostnadene ser ut til å påløpe i 2017. Det var da anslått en produksjonsmengde på 99 000 kylling og kalkun i 2017. Produksjonen i 2017 anslås nå til 98 000 tonn. Det gir et fond pr. 31.12.17 på 14,4 mill. kroner.

Bransjestyret opplyser at de har hatt en grundig diskusjon om nødvendig størrelse på fondet, og dermed avgiften, de siste årene. Konklusjonen har vært at de ønsker å stabilisere nivået på fondet, men også å holde avgiften rimelig stabil.

Med de foreliggende forslag til budsjetter for fag- og opplysningstiltak inkludert investeringen i Fjørforsk, midler til faglige tiltak beredskap samt administrasjonskostnader til Landbruksdirektoratet og Omsetningsrådet blir budsjetterte kostnader totalt 30,7 mill. kroner. Med det anslåtte produksjonskvantumet for kylling og kalkun, vil kostnadene i 2018 tilsvare 30,4 øre per kg. Med uendret sats for omsetningsavgiften på 28 øre per kg vil innbetalingen til fondet bli 28,3 mill. kroner og fondet reduseres med ca. 2,4 mill. kroner i 2018. Fondet vil da komme ned i ca. 12,0 mill. kroner.

En økning med for eksempel tre prosent produksjon har Bransjestyret regnet ut til å ville gi 0,85 mill. kroner i økt innbetaling fra omsetningsavgiften, gitt en avgift på 28 øre per kg.

Bransjestyret har de siste par årene sett at forbruk og produksjonskvantum svinger fort, og i en situasjon med betydelige utfordringer både med dyrevelferdsprogram og resistensproblematikk på fjørfe, er det store behov for midler til fag- og opplysningstjenestene. Bransjestyret skriver at det er gode argumenter for å synliggjøre dette overfor næringen. En fondsstørrelse på dagens nivå er ikke veldig stort for å kunne gi en viss buffer mot uforutsette hendelser, samt legge til rette for at avgiften kan holdes på et stabilt nivå fremover. Samtidig er økonomien i fjørfeproduksjonen anstrengt, preget av markedssituasjonen. Sistnevnte taler for å ikke øke avgiften, siden økt avgift påvirker produsentenes økonomi.

Bransjestyrets vurdering er at det er akseptabelt å legge opp til at fondet bygges noe ned. Bransjestyret opplyser at grunnen til underdekningen de siste årene er den store reduksjonen i forbruk, og dermed i produksjon, som skjedde fra slutten av 2014. Produksjonen er på vei opp, mener Bransjestyret, men det er usikkert hvor mye og hvor fort den vil stige. Forbrukernes fokus på blant annet dyrevelferd og mattrygghet kan medføre betydelige dreininger den ene eller andre veien. I forventningen som er lagt til grunn i 2018 er produksjonen fremdeles betydelig lavere enn den var i 2013.

Ut fra en samlet vurdering av Bransjestyret foreslår de å holde omsetningsavgiften uendret på 28 øre per kg i 2018. Med de gitte forutsetninger vil fondet da reduseres med ca. 2,4 mill. kroner i 2018, til knapt 12,0 mill. kroner.

Markedsregulators forslag til satser for omsetningsavgiften

Prognosen for 2017 gir et fond ved inngangen til 2018 på om lag 38,0 mill. kroner for egg og 219,0 mill. kroner for kjøtt.

Norturas forslag til omsetningsavgifter i 2018, inkludert maksimalsatser i kr per kg. Forslag til satser for kylling og kalkun er fremmet av Bransjestyret

	Maks sats	01.01.2018	26.02.2018	30.04.2018	06.08.2018	17.09.2018	01.10.2018
Egg		0,70					
Kylling		0,28					
Kalkun		0,28					
Storfe	2,00	0,40	1,20	0,70			1,20
Sau/lam	4,00	3,50			2,50	3,50	
Svinekjøtt	2,00	1,20					
Purke/råne*		0,50					

* Purke og råne er ikke reguleringsvare, og skal ha en omsetningsavgift som kun dekker kostnader knyttet til opplysning og faglige tiltak

Forslaget fra Nortura gir et utgående fond på om lag 34,0 mill. kroner for egg og om lag 250,0 mill. kroner for kjøtt i 2018. For egg betyr dette en reduksjon i fondet på ca. fire mill. kroner sammenlignet med utgående reserve 2017.

Fondet for kjøtt økes med om lag 31,0 mill. kroner sammenlignet med utgående reserve 2017. Forslaget fra Nortura til satser for kjøtt gir god balanse for alle dyreslag i forhold til andel av kostnadene, når en ser over en periode på flere år.

De foreslåtte satsene fra Nortura for storfe og sau/lam, med variasjon gjennom året, er begrunnet i ønsket om å styrke mest mulig av slaktingen til underskuddsperioder. Satsene for sau/lam følger de vanlige variasjonene gjennom året, samt at det er tatt hensyn til telledato for både storfe og sau/lam.

Vurdering for bruk av trekkrettighetens størrelse i 2018

Nortura ønsker at trekkrettigheten aktiveres for 2018 med en ramme på 150 mill. kroner. OR godkjente i møtet 23. juni i år at Nortura kan inngå avtale med en bank om etablering av trekkrettighet innenfor en ramme på 150 mill. kroner. Trekkrettigheten kan etableres med løpetid på 12 måneder rullerende og med årlig vurdering av størrelsen i forbindelse med behandling av budsjett for kommende år. Landbruksdirektoratet fikk fullmakt til innenfor rammen å godkjenne størrelsen på trekkrettigheten ved første gangs etablering.

Nortura skriver at prosessen med å etablere trekkrettigheten har pågått fra vedtaket ble fattet, men siden verdien av reguleringslageret har blitt betydelig mer redusert gjennom året enn det som var prognosert, og risikoen for underdekning i fondet dermed er langt mindre enn tidligere forutsatt, har de valgt å holde litt igjen med tanke på endelig avtaleinngåelse.

Nortura skriver videre at med en løpetid på 12 måneder og årlig rullering i forbindelse med budsjettbehandlingen i desember, er det mest hensiktsmessig å etablere trekkrettigheten etter Omsetningsrådets møte i desember slik at en allerede fra starten kommer i riktig syklus. Slik det ser ut for øyeblikket vil fondet ha tilstrekkelig med midler frem til desember, men situasjonen følges tett og trekkrettigheten kan iverksettes på relativt kort tid dersom et behov likevel skulle oppstå innen den tid.

Nortura har gjort simuleringer for utviklingen av fondets størrelse og verdi av reguleringslageret for 2018. Simuleringene er bl.a. basert på budsjettet for omsetningsavgift som beskrevet i Norturas brev av 2. november 2017. En simulering basert på prognosen fra september viser at det med disse forutsetningene vil være tilstrekkelig med likvide midler i fondet i 2018 til å finansiere verdien av reguleringslageret.

En tilsvarende simulering basert på det Nortura kaller et verste utfall-scenario viser at underdekningen på det meste kan bli på over 130 mill. kroner. I dette scenariet legges det til grunn opp mot 1 000 tonn mer på reguleringslager enn prognosen tilsier, at det blir innfrysing av sau og lam opp til grensen på 3 500 tonn og at det fryses inn 1 500 tonn storfe i løpet av høsten.

Landbruksdirektoratets vurdering

Egg

Den foreslåtte økningen av satsen med 20 øre til 0,70 kr per kg egg medfører at fondet i 2018 reduseres med 4,0 mill. kroner til 34,0 mill. kroner. I 2017 antas det at fondet reduseres med vel 16,0 mill. kroner. I sak 69/15 i Omsetningsrådets møte 20.10.2015 ble det vedtatt at ønsket nivå for eggfondet er 30,0 mill. kroner. Når det nå er forventet et noe høyere behov for førtidsslakting av verpehøner i 2018, enn det var for 2017, er det budsjettert med 55,0 mill. kroner i utgift fra fondet for egg i 2018, mot 49,0 mill. kroner prognosert for 2017. Med den størrelsen fondet har nå, støtter Landbruksdirektoratet Norturas forslag om å bare øke avgiften med 20 øre til 0,70 kroner per kg i 2018.

I sak 91/16 i Omsetningsrådets møte 9. desember 2016 ble det vedtatt at OR bevilget inntil 1 477 334 kroner fra eggfondet for 2017 til Nortura til finansieringen av bygging av fjørfehus ved NMBU. Det ble også vedtatt at utbetalingen for 2017 kun ble utbetalt ved ferdigattest av forsøkshuset. Byggeprosessen har enda ikke startet, så dette beløpet betales ikke ut i 2017. For 2018 har Landbruksdirektoratet mottatt en ny søknad om utbetaling av det samme beløpet og en forhåpning om at bygget vil stå ferdig i løpet av 2018. Denne kostnaden er derfor foreslått overført fra 2017 til 2018 av Landbruksdirektoratet, i sak 17/64095-2. Med en slik forflytning av kostnadene fra 2017 til 2018, vil ikke dette ha noe utslag på eggfondet ved utgangen av 2018.

Ekstrabevilgning på 700 000 kroner som beredskap til sykdomsbekjempelse har ikke blitt brukt de siste årene og sannsynligheten for at beløpet brukes i 2018 vurderes som liten. Direktoratet mener derfor at beløpet kan stå i budsjettet uten at det er med i vurderingen av størrelsen på omsetningsavgiften. Det må likevel være penger på fondet for at det skal kunne utbetales penger til aktiviteter.

Landbruksdirektoratet støtter markedsregulators vurdering og forslag om å øke satsen til 0,70 kr per kg egg i 2018.

Kjøtt

Norturas forslag om omsetningsavgift på kjøtt gjennom 2018 innebærer at fondet ved utgangen av året vil ligge på om lag 250 mill. kroner. Dette er en økning av fondet på 31 mill. kroner fra 2017. I sak 69/15 i Omsetningsrådets møte 20.10.2015 ble det vedtatt at anbefalt nivå for kjøttfondet er 250 mill. kroner. Landbruksdirektoratet støtter derfor den foreslåtte økningen i fondet. Nortura prognoserte i 2016 at fondet skulle ende på 233,0 mill. kroner i slutten av 2017. Oppdaterte prognoser for 2017 er nå 219,0 mill. kroner. Den store reduksjonen er grunnet en uforutsett økning i lagerkostnader på sau/lam i løpet av 2017.

Forslaget til satser innebærer at satsen for storfe og sau/lam varierer mye gjennom året fordi Nortura ønsker å styre mest mulig slaktning til underskuddsperioder. Nortura opplyser at de forventer høyere kostnader for reguleringslager for både storfe og gris i 2018 enn i 2017. Kostnadene for reguleringslager for sau/lam forventes å reduseres fra 2017 til 2018. Landbruksdirektoratet har ingen merknader til de foreslåtte satsene.

Landbruksdirektoratet vil opplyse at driftskredittlånet Nortura har fra fondet for kjøtt er på 138,7 mill. kroner, basert på verdi av reguleringslager ved inngangen til november 2017.

Med disse merknadene støtter Landbruksdirektoratet markedsregulators vurdering og forslag til satser i 2018 på gris, storfe, purke og sau/lam.

Maksimalsatser på kjøtt

Maksimalsatsene er foreslått med bakgrunn i forslag om satser for omsetningsavgift. Forslaget innebærer en økning i maksimalsatsen for sau/lam og storfe på kr 0,50 per kg hver sammenlignet med 2017. Ellers foreslås det å redusere maksimalsatsene for gris med kr 0,50 per kg til kr 2,00 per kg. Landbruksdirektoratet mener at de foreslåtte maksimalsatsene gir tilstrekkelig rom for eventuelle høyere reguleringskostnader, og dermed økt omsetningsavgift som følge av markedsendringer i retning av økt overskudd.

Fjørfe kjøtt

I sak 69/15 i Omsetningsrådets møte 20.10.2015 ble det vedtatt at ønsket nivå for fjørfe fondet er 20,0 mill. kroner. Den foreslåtte videreføringen av satsen på 28 øre per kg medfører at fondet i 2018 vil reduseres med ca. 2,4 mill. kr, til ca. 12,0 mill. kr. Dette er langt under ønsket nivå, men Landbruksdirektoratet er enige i vurderingen om ikke å øke avgiften på grunn av den svært anstrengte økonomien i fjørfeproduksjonen.

I sak 91/16 i Omsetningsrådets møte 9. desember 2016 vedtok OR å bevilge inntil 2 216 000 kroner fra fjørfe fondet for 2017 til Nortura til finansieringen av bygging av fjørfehus ved NMBU. I og med at huset ikke er ferdig, er det ikke blitt betalt ut noen midler for 2017. For 2018 har Landbruksdirektoratet mottatt en ny søknad om utbetaling av det samme beløpet og en forhåpning om at bygget vil stå ferdig i løpet av 2018.

Ekstrabevilgning på 700 000 kroner som beredskap til sykdomsbekjempelse har ikke blitt brukt de siste årene og sannsynligheten for at beløpet brukes i 2018 vurderes også som liten. Direktoratet mener derfor at beløpet kan stå i budsjettet uten at det er med i vurderingen av størrelsen på omsetningsavgiften. Det må likevel være penger på fondet for

at det skal kunne utbetales penger til aktiviteter.

Landbruksdirektoratet støtter Bransjestyrets vurdering og forslag om å holde satsen stabil på fjørfekjøtt til 28 øre per kg i 2018.

Trekkrettighet

Nortura ønsker at trekkrettigheten etableres for 2018 med 150 mill. kroner. Det foreligger avtale med bank om trekkrettigheten. Det er i tråd med Omsetningsrådets vedtak at behovet for trekkrettighet kommende år blir vurdert i forbindelse med budsjettbehandlingen. Brevet fra Nortura er basert på prognosene per september. Det foreligger nå prognoser per november og disse viser for 2018 bare en mindre endring enn i september. Direktoratet vil ta dette med i vurderingen når størrelsen på trekkrettigheten ved første gangs etablering skal etableres.

Konklusjon

Det totale utgiftsbildet for 2018 er ikke endelig avklart, i hovedsak som følge av usikkerhet knyttet til opplysningskontorenes budsjett for 2018. Omsetningsavgiftene, med unntak av korn og pels, revideres fast på halvårlig basis. Direktoratet innstiller på forelagte forslag og vurderer det som tilstrekkelig at eventuelle avvik fra budsjett kan tas hensyn til i den halvårlige revisjonen.

Landbruksdirektoratet støtter markedsregulators og Bransjestyrets forslag til omsetningsavgift for kjøtt og egg.

Saksnr.: 092/17	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Omsetningsrådets instruks for intern saksbehandling	Saksnr.: 17/65349-1

Beskrivelse

Landbruksdirektoratet legger herved frem forslag til rådsinstruks hvor det bestemmes at Landbruksdirektoratets saksdokumenter til Omsetningsrådet skal være unntatt offentlighet frem til saken er endelig vedtatt i rådet. Forslaget hjemlet i offentlighetsloven § 14 om organinterne dokumenter. Vedtaket skal ikke være til hinder for intern saksbehandling i organisasjonene. Det foreslås at rådets medlemmer skal utvise nødvendig diskresjon mht. hvem de deler dokumentene med i egen organisasjon utfra sakens innhold og karakter.

Hjemmel

Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova) § 14

Forutsetninger

Vedlegg

Forslag til vedtak

Omsetningsrådets vedtar følgende instruks for intern saksbehandling:

Omsetningsrådets sakspapirer, dvs. Landbruksdirektoratets innstillinger med vedlegg, samt andre sakspapirer, skal være unntatt offentlighet inntil saken er endelig avgjort i rådet.

Dette skal ikke være til hinder for intern saksbehandling i organisasjonene. Omsetningsrådets medlemmer skal utvise nødvendig diskresjon når det gjelder behandling av sakens dokumenter internt i sine organisasjoner. Det enkelte rådsmedlem skal således utfra saksdokumentenes innhold og karakter vurdere hvem som får lese dokumentene nevnt i avsnittet over.

Møtebehandling

På grunnlag av diskusjon foreslo leder noen språklige endringer. Sekretariatets forslag med disse endringer ble deretter enstemmig vedtatt.

Det ble fra rådet understreket viktigheten av en fleksibel praktisering i tråd med gjeldende praksis vedrørende behandling av fattede vedtak.

På spørsmål i møtet om hvor lang behandlingstid rådets medlemmer ønsket fra utsendt foreløpig protokoll til svarfrist på denne, var det enighet om 48 timer fra utsending. Deretter blir protokollen lagt ut på internett merket foreløpig til endelig godkjenning i påfølgende møte.

Vedtak

Omsetningsrådets vedtar følgende rutiner for intern saksbehandling:

Omsetningsrådets sakspapirer, dvs. Landbruksdirektoratets innstillinger med vedlegg, samt andre sakspapirer, skal ikke være offentlige før saken er endelig avgjort i rådet.

Dette skal ikke være til hinder for intern saksbehandling i organisasjonene. Omsetningsrådets medlemmer skal utvise nødvendig diskresjon når det gjelder behandling av sakens dokumenter internt i sine organisasjoner. Det enkelte rådsmedlem skal således utfra saksdokumentenes innhold og karakter vurdere hvem som får lese dokumentene nevnt i avsnittet over.

Omsetningsrådets instruks for intern saksbehandling

Omsetningsrådets virksomhet er underlagt offentlighetsloven. Dette fremgår at av rådet er valgt av Landbruks- og matdepartementet, jf. offentlighetsloven § 2 første ledd litra d. Dette innebærer at alle Omsetningsrådets dokumenter i prinsippet er underlagt offentlighet jf. offentlighetsloven § 3. Dersom det skal nektes innsyn, må dette hjemles i loven. Når det gjelder den type virksomhet som rådet utøver, som kan behandle forretningsmessig sensitive opplysninger, vil det også ofte foreligge en plikt til å vurdere å nekte innsyn. Det siste har sin bakgrunn i at saksdokumentene, og vedleggene til disse, kan inneholde taushetsbelagte opplysninger som det er forbudt å gjøre offentlig tilgjengelig jf. forvaltningsloven § 13, jf. offentlighetsloven § 13 andre ledd.

Når det gjelder saksdokumenter til rådets møter vil det foreligge hjemmel å unnta disse fra offentlighet jf. offentlighetsloven § 14 hvor det heter:

«§14. Dokument utarbeidde for eiga saksførebuing (organinterne dokument)

Eit organ kan gjere unntak frå innsyn for dokument som organet har utarbeidd for si eiga interne saksførebuing.

(...)

Unntaket gjelder bare organinterne dokumenter. Landbruksdirektoratet kan i denne sammenheng, selv om direktoratet er en del av statsforvaltningen, regnes som samme organ som rådet. Det fremgår av Justis- og politidepartementets veileder til bestemmelsen at unntaket også kan gjelde dokumenter som et sekretariat har utformet, selv om sekretariatsfunksjonen er lagt utenfor organet. Direktoratet må dermed anses som samme organ i lovens forstand.

Dette tilsier at Omsetningsrådet, på generelt grunnlag, kan treffe vedtak om at alle saksdokumenter som skal fremlegges for rådet skal være unntatt offentlighet, inntil disse er ferdig behandlet og det er truffet et vedtak som fullfører saken. Denne begrensningen kan også gjelde saker som av en eller annen grunn ikke blir sluttført i møtet, men sendt tilbake for ytterligere utredning osv.

Landbruksdirektoratets vurdering

Det vil generelt for slike organer som Omsetningsrådet være behov for å unnta innstillinger til saker, og tilhørende saksdokumenter, fra offentlighet. Dette gir rådet ro til å behandle saker uten at sakene samtidig blir debattert i media. Rådets medlemmer kan da også uttale seg fritt i saken uten at dette risikerer å komme i Landbruksdirektoratets postjournaler. Etter Landbruksdirektoratets syn vil dette gagne saksbehandlingen og kvaliteten på de vedtak som rådet skal treffe. Protokollen i den endelig vedtatte saken vil det ikke være grunnlag for å unnta fra offentlighet. At protokollen er offentlig skulle være tilstrekkelig til å opplyse offentligheten.

Rådets medlemmer representere ulike organisasjoner. Det er viktig at en slik regel ikke er til hinder for at medlemmene kan diskutere sakene internt i organisasjonene forut for møtene i rådet. På den annen side kan det være behov for at medlemmene utøver en viss diskresjon når det gjelder behandlingen av disse sakene internt i organisasjonen. Når det gjelder taushetsbelagte opplysninger vil det foreligge forbud mot å dele disse. Organisasjonene er ofte store. Det vil derfor ofte kunne være uheldig (og i noen tilfeller ulovlig) dersom sakspapirene ble spredd til hele organisasjonen. Landbruksdirektoratets foreslår derfor at det besluttes at rådets medlemmer skal utvise diskresjon mht. hvem de

involverer i saken i deres organisasjon, avhengig av sakens innhold og karakter. Dette må bero på den enkelte rådsmedlems skjønn knyttet til hver sak.

Landbruksdirektoratet legger derfor frem forslag til rådsinstruks for intern saksbehandling hvor det bestemmes at Landbruksdirektoratets saksdokumenter til Omsetningsrådet skal være unntatt offentlighet frem til saken er endelig vedtatt i rådet. Forslaget hjemlet i offentlighetsloven § 14 om organinterne dokumenter. Det foreslås også at rådets medlemmer skal utvise nødvendig diskresjon mht. hvem de deler dokumentene med i egen organisasjon utfra sakens innhold og karakter.

Saksnr.: 093/17	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Delegerte saker - rapportering til Omsetningsrådets møte 14. desember 2017	Saksnr.: 17/20320-3

Beskrivelse

Som et ledd i å effektivisere arbeidet delegerte Omsetningsrådet i sak 49/10 vedtaksmyndighet i noen saker av ikke-prinsipiell karakter til Statens landbruksforvaltning, slik det er gitt adgang til etter de endringer i omsetningsloven som trådte i kraft 1. januar 2010. Fullmakten ble videreført til Landbruksdirektoratet fra 01.07.2014, jf. vedtak i sak 51/14.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror §11 og Omsetningsrådets vedtak i sak 49/10.

Forutsetninger**Vedlegg****Møtebehandling**

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Oversikten over delegerte saker avgjort av Landbruksdirektoratet tas til orientering.

Delegerte saker - rapportering til Omsetningsrådets møte 14. desember 2017

Oversikt over delegerte saker til møtet 14. desember 2017.

Sak nr.	Arkivsak	Tittel																																							
33/17	17/40012-3	<p data-bbox="520 499 1324 595">Vedtak om godtgjørelse for reguleringskostnader knyttet til frysefradrag, eksport, reguleringskostnader og fryselaagring av kjøtt, 1. halvår 2017</p> <p data-bbox="520 658 643 689">Vedtak:</p> <p data-bbox="520 730 1278 898">1. Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over frysefradrag og eksport av kjøtt for 1. halvår 2017, og 68 703 668 kroner utbetales til Nortura SA fra fondet for omsetningsavgift på kjøtt. Utbetalingen gjøres basert på vedtatte satser og følgende mengder:</p> <table data-bbox="549 938 1187 1070"> <tr> <td colspan="3" data-bbox="549 938 724 969">Frysefradrag:</td> </tr> <tr> <td data-bbox="549 969 687 1001">Storfe, hel</td> <td data-bbox="687 969 954 1001">kr 116 227,76</td> <td data-bbox="1018 969 1187 1001">21 132,32 kg</td> </tr> <tr> <td data-bbox="549 1001 687 1032">Gris, hel</td> <td data-bbox="687 1001 954 1032">kr 119 875,68</td> <td data-bbox="1018 1001 1187 1032">39 958,56 kg</td> </tr> <tr> <td data-bbox="549 1032 687 1064">Sau/lam, hel</td> <td data-bbox="687 1032 954 1064">kr 32 114 114,23</td> <td data-bbox="979 1032 1187 1064">2 845 597,25 kg</td> </tr> </table> <p data-bbox="549 1111 663 1142">Eksport:</p> <table data-bbox="549 1142 1187 1173"> <tr> <td data-bbox="549 1142 687 1173">Gris, diverse</td> <td data-bbox="687 1142 970 1173">kr 36 353 449,00</td> <td data-bbox="1018 1142 1187 1173">1 620 297 kg</td> </tr> </table> <p data-bbox="520 1218 1267 1386">2. Landbruksdirektoratet godkjenner oppgaven over reguleringslagring og fryse-lagring av kjøtt for 1. halvår 2017, og 21 978 895 kroner utbetales til Nortura SA fra fondet for omsetningsavgift på kjøtt. Utbetaling gjøres basert på vedtatte satser og følgende mengder:</p> <table data-bbox="549 1413 1302 1682"> <tr> <td data-bbox="549 1413 831 1444">Innfrysing inkl. svinn</td> <td data-bbox="911 1413 1082 1444">6 936 676 kr</td> <td data-bbox="1134 1413 1302 1444">3 143 204 kg</td> </tr> <tr> <td data-bbox="549 1444 879 1476">Fryselagring, inkl. renter</td> <td data-bbox="879 1444 1082 1476">10 640 390 kr</td> <td data-bbox="1102 1444 1302 1476">26 268 978 kg</td> </tr> <tr> <td data-bbox="549 1476 1050 1507">Omsetningsgodtgjørelse til slakteriene</td> <td colspan="2" data-bbox="1098 1476 1241 1507">785 180 kr</td> </tr> <tr> <td data-bbox="549 1507 647 1538">Frakter</td> <td colspan="2" data-bbox="1078 1507 1241 1538">3 027 579 kr</td> </tr> <tr> <td data-bbox="549 1538 927 1570">Renter av øvrig kapitalutlegg</td> <td colspan="2" data-bbox="1098 1538 1241 1570">347 570 kr</td> </tr> <tr> <td data-bbox="549 1570 663 1601">Rabatter</td> <td colspan="2" data-bbox="1190 1570 1241 1601">0 kr</td> </tr> <tr> <td data-bbox="549 1601 671 1632">Pallehold</td> <td colspan="2" data-bbox="1102 1601 1241 1632">241 500 kr</td> </tr> <tr> <td data-bbox="549 1632 762 1664">Prisgevinst/-tap</td> <td colspan="2" data-bbox="1190 1632 1241 1664">0 kr</td> </tr> </table>	Frysefradrag:			Storfe, hel	kr 116 227,76	21 132,32 kg	Gris, hel	kr 119 875,68	39 958,56 kg	Sau/lam, hel	kr 32 114 114,23	2 845 597,25 kg	Gris, diverse	kr 36 353 449,00	1 620 297 kg	Innfrysing inkl. svinn	6 936 676 kr	3 143 204 kg	Fryselagring, inkl. renter	10 640 390 kr	26 268 978 kg	Omsetningsgodtgjørelse til slakteriene	785 180 kr		Frakter	3 027 579 kr		Renter av øvrig kapitalutlegg	347 570 kr		Rabatter	0 kr		Pallehold	241 500 kr		Prisgevinst/-tap	0 kr	
Frysefradrag:																																									
Storfe, hel	kr 116 227,76	21 132,32 kg																																							
Gris, hel	kr 119 875,68	39 958,56 kg																																							
Sau/lam, hel	kr 32 114 114,23	2 845 597,25 kg																																							
Gris, diverse	kr 36 353 449,00	1 620 297 kg																																							
Innfrysing inkl. svinn	6 936 676 kr	3 143 204 kg																																							
Fryselagring, inkl. renter	10 640 390 kr	26 268 978 kg																																							
Omsetningsgodtgjørelse til slakteriene	785 180 kr																																								
Frakter	3 027 579 kr																																								
Renter av øvrig kapitalutlegg	347 570 kr																																								
Rabatter	0 kr																																								
Pallehold	241 500 kr																																								
Prisgevinst/-tap	0 kr																																								

Saksnr.: 094/17	Sektor: Kjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Eksport av sauekjøtt - utsatt behandling	Saksnr.: 17/61742-21

Beskrivelse

Omsetningsrådet har på møtet 09.11.2017 bedt Landbruksdirektoratet å forberede endringer i retningslinjene som gir et effektivt grunnlag for å kontrollere at retningslinjene blir fulgt og ev. innføring av sanksjoner som kan inntreffe dersom kontrollen avdekker brudd på reglene.

Videre har rådet bedt Landbruksdirektoratet om å gjennomgå retningslinjene med å sikte på å unngå at disse kan praktiseres på en måte som er i strid med norske internasjonale forpliktelser og handelspolitikk.

Gjennomgangen med forslag til ev. endringer skal foreligge innen rådets møte i desember 2017.

Landbruksdirektoratet vil i det følgende forberede og foreslå endringer i retningslinjene som rådet etterspør.

Det konkluderes at Omsetningsrådet har tilstrekkelig hjemmel til å kontrollere at retningslinjene blir fulgt i gjeldene forskrifter. Direktoratet foreslår endringer som innebærer at det ikke er anledning til å eksportere sau hvor det har påløpt pristapskompensasjon i forbindelse med reguleringslagring. Det foreslås en ny bestemmelse i retningslinjen som gir grunnlag for å kreve tilbakeført for mye betalt godtgjøring. Rådet kan ta stilling til om man ønsker en mulighet til å bøtelegge kritikkverdige brudd på retningslinjene.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt § 3-2, fastsatt av Omsetningsrådet 31. mars 2011 med hjemmel i forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1.

Forutsetninger

Vedlegg

Forslag til vedtak

Landbruksdirektoratet foreslår følgende vedtak:

Landbruksdirektoratet forslår at Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt av 31.03.2011 § 3-1-2 får følgende tillegg (endringen uthevet)

§ 3-1-2 Pristap og prisgevinst under reguleringslagring

Pristap og prisgevinst ved lagring av reguleringsvare skal tilordnes reguleringsregnskapet. For de varer som ligger på reguleringslager skal det ved hver endring av markedsregulators internpris (skåret kjøtt) eller engrospris (helt slakt) kalkuleres pristap eller prisgevinst. Akkumulert pristap eller prisgevinst skal

avregnes årlig.

I pristap eller prisgevinst inngår eventuelle differanser som oppstår ved at innlegg av helt slakt skjer til pris på det enkelte varenummer og uttak skjer til en felles pris for et gitt vareparti (på pall). Slike varepartier vil for storfe kunne inkludere ulike fettgrupper og for svin ulike kjøttprosjenter, dog innenfor en og samme klasse. Den felles uttaksprisen skal være representativ for partiet.

For restkvanta og ukurante varer er det ved uttak adgang til å avvike fra ordinær internpris eller engrospris.

Eksport av hele/halve skrotter og/eller andre kjøttstykker med eller uten bein av sau hvor det har påløpt pristapskompensasjon i forbindelse med reguleringslagring er ikke tillatt.

Ved brudd på fjerde ledd skal markedsregulator tilbakebetale pristapskompensasjonen til omsetningsfondet. Markedsregulator har ansvaret for å opplyse om at bestemmelsene i fjerde ledd ved salg fra reguleringslager skal overholdes.»

Det foreslås ny § 7 i retningslinjene for markedsregulering av kjøtt av 31.03.2011:

«§ 7 Brudd på retningslinjene

Ved brudd på disse retningslinjene eller vedtak truffet med hjemmel i retningslinjene, skal betales tilbake for mye betalt godtgjøring til omsetningsfondet.

[Dersom Omsetningsrådet anser forholdet som et kritikkverdig brudd på retningslinjene, brudd på norsk lov, forholdet kan være brudd på Norges internasjonale forpliktelser, eller forholdet kan skade Norges handelsinteresser, kan rådet fastsette en bot som er passende til forholdets alvorlighet som går til omsetningsfondet.»]

Møtebehandling

Bartnes foreslo at saken ble utsatt. Dette ble enstemmig vedtatt med bakgrunn i at nytt møte var berammet til 22. desember.

Vedtak

Saken utsettes.

Eksport av sauekjøtt - utsatt behandling

Innledning

Nortura solgte i løpet av våren og sommeren 2017, 102 tonn sau som ble eksportert til MUL-landet Afghanistan. I tillegg ble det eksportert stykningsdeler av kjøtt til andre land, bl.a. Hong Kong og EU-land. Kjøttet var en del av et parti sau og lam som hadde ligget lang tid på reguleringslager. Partiet hadde blitt godtgjort med frysefradrag, og det ble stilt spørsmål om eksporten var skjedd i strid med Omsetningsrådets retningslinjer, og dessuten Norges handelspolitiske interesser.

Landbruks- og matministeren utfordret rådet i et møte med rådet 31.10.2017 til å redegjøre for om hvorvidt rådet mente at eksporten som er gjennomført var tråd med rådets eget regelverk og handelspolitiske hensyn. Han utfordret også rådet til å ta stilling til hvordan rådets regelverk kunne strammes inn og kontrolleres, og om beløpet som er utbetalt skulle kreves tilbake. Han understreket at han ønsket rask tilbakemelding, og innen 14.11.2017 til departementet på disse spørsmålene. Det kunne være aktuelt å omgjøre Omsetningsrådets vedtak i statsråd jf. omsetningsloven § 11, tredje ledd, og en slik sak måtte i så fall fremmes før jul.

Statsrådets spørsmål ble behandlet av Omsetningsrådet i møte 09.11.2017. Forut for møtet hadde Nortura beklaget de negative effektene som eksporten hadde medført, tilbakebetalt frysefradraget til omsetningsfondet for kjøttet til Afghanistan, og forsikret om at all videre eksport til Afghanistan og andre MUL-land var stanset.

På møtet i omsetningsrådet 09.11.2017 ble retningslinjene endret med sikte på å klargjøre vilkårene for å få frysefradrag. Etter endringen lyder Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt av 31.03.2011, § 3-2 slik (endringene uthevet):

*«Ved levering innenlands av reguleringslagret helt slakt **til det norske markedet** godtgjøres de frysefradrag som markedsregulator til enhver tid fastsetter ut fra markedssituasjonen. Godtgjørelsen kan ikke overstige 25 prosent av engrospris ved uttak av kjøtt av storfe og 15 prosent for kjøtt av svin, sau/lam. Godtgjørelse for frysefradrag ut over dette forutsettes godkjent av Omsetningsrådet.*

Eksport av hele/halve skrotter og/eller andre kjøttstykker med eller uten bein som har blitt godtgjort med frysefradrag er ikke tillatt.

Markedsregulator har ansvaret for å opplyse om at bestemmelsene i første og andre ledd ved salg fra reguleringslager skal overholdes.»

Det ble bestemt at *«Endringene i retningslinjen trer i kraft straks og gjelder vare som tas ut fra reguleringslager fra dags dato.»*

Omsetningsrådet traff videre følgende vedtak i møtet 09.11.2017:

Omsetningsrådet gir direktoratet i oppdrag å forberede endringer i retningslinjene som gir et effektivt grunnlag for å kontrollere at retningslinjene blir fulgt og ev. innføring av sanksjoner som kan inntreffe dersom kontrollen avdekker brudd på reglene. Gjennomgangen med forslag til ev. endringer skal foreligge innen rådets møte i desember 2017.

Omsetningsrådet ber Landbruksdirektoratet om å gjøre en gjennomgang av retningslinjen med å sikte på å unngå at retningslinjen kan praktiseres på en måte

som er i strid med norske internasjonale forpliktelser og handelspolitikk. Gjennomgangen med forslag til evt. endringer skal foreligge innen rådets møte i desember 2017.

Landbruksdirektoratet vil i det følgende forberede og foreslå endringer i retningslinjene som rådet etterspør.

Omsetningsrådet hadde på møtet i november en diskusjon om hvor langt rådets myndighet strakk seg overfor markedsregulator. Det ble fremholdt fra medlemmer i rådet at dersom rådet påta plikter som var for omfattende for markedsregulator, kunne dette i neste omgang utløse rettslige prosesser.

Denne diskusjonen berører kjernesporsmål i utredningen som direktoratet er bedt om å gjøre. Hvilken myndighet har Omsetningsrådet til å stille krav til markedsregulator enten i retningslinjer eller vedtaks form. Har rådet myndighet til å vedta regler i form av retningslinjer som har en form og et innhold gir grunnlag for å kontrollere at markedsregulator følger regelverket? Har rådet myndighet til å vedta regler i form av retningslinjer som har en form og et innhold gir grunnlag for å innføre sanksjoner overfor markedsregulator? Landbruksdirektoratet vil først behandle disse grunnleggende spørsmål om rådets myndighet. Derneft vil direktoratet foreslå endringer i retningslinjene som slik rådet har bedt om.

Utredningen kan ses på bakgrunn av statsrådets innkalling av Omsetningsrådet til møte, og statsrådets utfordring til Omsetningsrådet etter møtet. Landbruksdirektoratet har derfor også kort redegjort for statsrådets ansvar og styringsverktøy i forbindelse med denne saken.

Grunnleggende om rådets ansvar og myndighet

Omsetningsrådets myndighet er regulert i lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (omsetningsloven). Sentrale bestemmelser for å beskrive rådets myndighet og ansvar fremgår av lovens formålsparagraf § 1, og dessuten § 5 og § 11:

Lovens formål fremgår av § 1, hvor det heter:

«Fyremålet med lova er gjennom samyrke å fremja umsetnaden av kjøtt av storfe, sau, svin, fjørfe og reinsdyr, korn og oljefrø, mjølk, egg, pelsdyrskinn, poteter, grønsaker, frukt og bær.»

Det heter i lovens § 5:

«Rådet samlar og legg til rette det tilfanget som trengst og gjer framlegg um dei tiltak som bør setjast i verk for å fremja dei fyremåla som er nemnde i § 1.

I § 11 første ledd heter det:

«Dei pengane som kjem inn etter § 5 og § 5 a går til eit serskild fond for kvar avgift og kan berre nyttast etter vedtak av Omsetningsrådet til å fremja umsetnaden av vedkomande varor. Pengane vert styrde av rådet.»

Formuleringene i loven innebærer at Omsetningsrådet har ansvar for, og myndighet til, å gjennomføre lovens formål, bestemmelser og de regler som er hjemlet i loven.

Det har vært reist spørsmål om hvilken type myndighet som Omsetningsrådet utøver.

Omsetningsrådet er blitt kalt et «frittstående offentlig organ»³. Dette tilsier at rådet utøver offentlig myndighet, dog slik at statsforvaltningen ikke kan instruere rådet. Som vi skal komme tilbake til, bygger hele markedsreguleringsordningen delvis på offentligrettslige, delvis på privatrettslige (avtalebaserte) regler. Uten å gå nærmere inn på dette i denne omgang, kan det uansett konstateres at Omsetningsrådets myndighet er definert i (springer ut av) omsetningsloven, dvs. at loven både setter rammene for, og bestemmer innholdet i, omsetningsrådets ansvar og myndighet.

Hvordan utøver Omsetningsrådet sin myndighet?

Omsetningsrådets arbeidsform er delvis regulert i loven, delvis av ulovfestede prinsipper. Rådet er et kollegialt organ som bare utøver sin myndighet samlet i møte. Medlemmene er listet opp i omsetningsloven § 2, og det fremgår av loven at pengene i omsetningsfondet bare kan nyttes «... etter vedtak av Omsetningsrådet, § 11. I følge § 3 er rådet vedtaksdyktig dersom 6 av 11 medlemmer møter. Landbruks- og matdepartementet oppnevner leder og nestelederen, og sekretariat som skal forbereder saker for rådet (lagt til Landbruksdirektoratet).

Rådet har myndighet til å treffe vedtak som har stor betydning for næringsmiddelindustrien i Norge. Det kan med dette utgangspunkt reises spørsmål om «råd» er en treffende betegnelse slik vi ville beskrive en slik virksomhet i dagens språkbruk⁴. I veilederen «Bruk av styrer i staten»⁵ pekes det på at «råd» ofte blir feilaktig nyttet i tilfeller der det ville være mer naturlig å kalle disse «styre». I veilederen er råd definert slik:

«Et råd vil på samme måte som et styre normalt være knyttet til en enkelt institusjon eller virksomhet, men et råd har ikke beslutningsmyndighet, med mindre det er snakk om et organ som dels fungerer som styre og dels som råd. Et råd for en institusjon vil bare kunne fremme synspunkter vedrørende institusjonens virksomhet. Institusjonens ledelse og overordnet myndighet vil stå fritt i om den vil legge disse synspunktene til grunn for virksomheten.»

Veilederen peker på at et råd som har beslutningsmyndighet i realiteten fungerer som et styre. Det vil ut fra en slik betraktning sannsynligvis være riktig å nytte reglene om styre og styrebehandling som forbilde for myndighetsutøvelsen i Omsetningsrådet. Et styre fungerer etter helt bestemte regler, som er annerledes enn et råd. I følge den ovenfor nevnte veilederen, er de sentrale karakteristika for et styre at «det har definerte oppgaver som det skal ivareta gjennom selvstendige beslutninger innenfor et ikke for snevert handlingsrom, og at beslutningene treffes som kollegialt organ med vekt på helhet og resultater». Dette er en ganske treffende beskrivelse av Omsetningsrådets virksomhet. Det er dermed ikke tvilsomt at man kan legge ulovfestede prinsipper om styrebehandling (styremodellen) til grunn for rådets virksomhet.

At styremodellen kan legges til grunn for Omsetningsrådets arbeidsform, tilsier også at ulovfestede normer om hvordan styrer skal fungere (regler om virksomhetsstyring) bør legges til grunn for rådets virksomhet, gjerne etter modell for hvordan styrer fungerer i f.eks. samvirkeforetak.⁶ Typiske virksomhetsstyringsregler anvendt for rådet, vil være at Omsetningsrådet ikke kan treffe vedtak uten at de er lovlig innkalt, at dagsorden og

³ Se Rapport Regelverk under Omsetningsrådet, Juridisk gjennomgang av Omsetningsrådets regelverk, April 2007, side 11.

⁴ Sannsynligvis hadde uttrykket «råd» en annen betydning i 1936 da loven ble til enn i dag, jf. «det høye råd», «statsråd», dvs. den som råder som er synonymt med «bestemmer».

⁵ Fornyings og administrasjonsdepartementet, Bruk av styrer i staten (juni 2006).

⁶ Lov om samvirkeforetak (samvirkelova) LOV-2007-06-29-81, § 64 og § 76. Lignende regler finnes i selskapslovgivningen, lov om stiftelser osv.

sakskart er bestemt på forhånd, at sakene er tilstrekkelig forberedt, og at rådets medlemmer har hatt tilstrekkelig tid til å sette seg inn i sakene som blir forelagt rådet til vedtak. Det vil også følge av slike regler at styre først og fremst behandler saker om er initiert av styreleder og administrasjonen sammen, men også kan behandle saker som rådets medlemmer ber om blir tatt til behandling. Som regel vil et hvert styremedlem ha krav på å få behandlet en sak som vedkommende ønsker fremmet for styret⁷. Videre vil det følge av slike regler at styret har noen faste poster («årshjul») gjennom året, typisk behandling av budsjett på høsten, behandling av regnskap på våren osv.

Nærmere om Omsetningsrådets myndighet

Det er et kjennetegn ved styremodellen at styret (i vårt tilfelle Omsetningsrådet) som et utgangspunkt har kompetanse (og ansvar) til å behandle et hvert spørsmål som ikke er tillagt et annet organ i kraft av lov eller vedtekt.⁸ Dette innebærer at Omsetningsrådet har en betydelig myndighet til å bestemme om tiltak som gjelder markedsordningen.⁹

Rådet kan også fastsette generelle retningslinjer for hvordan rådet skal behandle enkeltsaker. Slike retningslinjer vil først og fremst ha en funksjon som veiledning og rammer for rådets skjønnsmessige behandling av like saker, og bidra til at myndighetsutøvelsen blir forsvarlig, og innenfor de rammer som dagens landbrukspolitikk eller loven fastsetter. Dersom retningslinjene er fastsatt av rådet selv, begrenser disse retningslinjene bare rådets skjønnsmessige vurderinger frem til retningslinjene blir endret av rådet selv.

Det er et særmerke ved Omsetningsrådets retningslinjer at disse tidligere har hatt status som forskrifter. Forskriftene er omgjort til retningslinjer. Dette var et bevist valg som har sin bakgrunn i Omsetningsrådets spesielle status som frittstående offentlig organ.¹⁰ Det kan stilles spørsmål om dette gir retningslinjene en noe annen status enn slike retningslinjer som er nevnt ovenfor, dvs. at disse ligger i et grenseland mellom forskrifter og retningslinjer.¹¹ Dette er spørsmål som det er grunn til å komme tilbake til i en bredere gjennomgang av Omsetningsrådets regelverk. Det kan uansett konstateres at Omsetningsrådet i dag selv har myndighet til å endre retningslinjene som styrer rådets skjønnsette utøvelse.¹² Statusen som «retningslinjer» gjør at det ikke er behov for å følge reglene om utarbeidelse av forskrifter, så fremt saken er forsvarlig behandlet i rådet.¹³

Omsetningsrådets rolle og rådets enkelte medlemmer

Som nevnt er rådet et kollegium. Dette betyr at det samlede rådet først og fremst skal ivareta omsetningsordningen som helhet, og ikke legge vekt på noen av rådets egne medlemmers interesser. Spesielt fordi rådet er sammensatt av ulike sterke interessegrupper, er det viktig at rådet er dette utgangspunkt bevisst og at hver og en av medlemmene har en god rolleforståelse. Medlemmer som er utnevnt for å representere enkelte interessegrupper, kan utsettes for sterke forventninger om å engasjere seg i enkeltsaker. Det kan bli en vanskelig balansegang for et rådsmedlem som både forventes å

⁷ Lov om samvirkeforetak (samvirkelova) LOV-2007-06-29-81, § 79 nr. 2.

⁸ Se NOU 2002:6 Lov om samvirkeforetak, side 178.

⁹ En slik vid myndighet kan også sies å følge av omsetningsloven § 11 første ledd, hvor det uten forbehold heter at «Pengane vert styrde av rådet.»

¹⁰ Se Rapport Regelverk under Omsetningsrådet, Juridisk gjennomgang av Omsetningsrådets regelverk, April 2007, side 44.

¹¹ Det kan sies at «retningslinjer» binder bare de som er tillagt ansvar og myndighet etter markedsreguleringsordningen; «forskrifter» binder alle.

¹² Se forskrift om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer, FOR 2008-22-10-1136, § 7-1.

¹³ Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) LOV-1967-02-10, Kap VII.

ivareta visse særinteresser og helheten i virksomheten.¹⁴

Kan domstolene overprøve Omsetningsrådets skjønn?

At rådet har en slik omfattende myndighet må også innebære at rådet har et stort spillerom når det gjelder å utøve et skjønn. Det foreligger relativt omfattende rettspraksis som understøtter dette. Det heter i en omfattende og grundig høyesterettsdom gjengitt Rt. 1962 side 805 fra førstvoterende høyesterettsjustitiarius:

«Det er ikke rettens sak å prøve om Omsetningsrådet har truffet den beste avgjørelse, eller om avgjørelsen er god eller fornuftig. Problemet for domstolen er bare om det foreligger et slikt ekstremt tilfelle av feilgrep fra forvaltningsmyndighetenes side som jeg tidligere har nevnt, og det har vi ikke grunn til å anta» (se side 810)

Senere skriver justitiarius på side 813,

«... Jeg minner om det jeg tidligere har uttalt at om domstolens begrensede oppgave når det gjelder administrative skjønn og jeg kan ikke se at det er godtgjort feil som domstolene kan gripe inn mot».

Rettspraksis gir et entydig og klart inntrykk av at det foreligger en svært omfattende skjønnsmargin for Omsetningsrådets skjønn som domstolene ikke kan prøve.¹⁵ Det skal svært mye til før domstolene skal overprøve rådet, typisk vil dette kunne skje ved grov kompetanseoverskridelse som myndighetsmisbruk, eller brudd på saksbehandlingsregler som kan ha hatt innvirket på vedtakets innhold.¹⁶

Forholdet Landbruks- og matdepartementet og Omsetningsrådet

I NOU 1991:26 Om bruk av styrer i statlige virksomheter drøftes statsrådets konstitusjonelle og parlamentariske ansvar for forvaltningsorganer med styre. Det er her understreket at det å opprette et styre for et forvaltningsorgan ikke innebærer at virksomheten er et selvstendig rettssubjekt. Virksomheten er fortsatt en del av staten og den statlige forvaltningen. Etablering av et styre med reell styringsfullmakt innebærer at institusjonen får større frihet. Samtidig svekkes statsrådets styringsmulighet i større eller mindre grad, men statsrådets ansvar blir likevel ikke mindre omfattende dersom ikke statsrådets styringsmulighet også er begrenset gjennom vedtak i Stortinget.

Opprettelsen av et styre for et forvaltningsorgan er i seg selv ikke tilstrekkelig til å si at ansvaret er begrenset – et viktig spørsmål vil være hvorvidt statsrådets (og departementets) instruksjonsmyndighet er begrenset. Men også her er det viktig å være klar over at begrensninger i instruksjonsmyndigheten ikke vil kunne føre til at statsråden helt kan fri seg fra ansvaret for den «uavhengige» virksomheten. Statsråden har fortsatt plikt til å følge med i virksomheten og om nødvendig foreslå institusjonelle endringer eller andre reformer.

Tatt i betraktning at Omsetningsrådet skal være et frittstående offentlig organ som utøver sin myndighet på samme måte som et styre, skal det være en høy terskel for at Landbruks-

---

¹⁴ Se Fornyings og administrasjonsdepartementet, Bruk av styrer i staten (juni 2006), pkt. 6.1. Styret som kollegium.

¹⁵ Se også Rt 1960 side 267, og Borgarting lagmannsrett LB-1997-154.

¹⁶ Det er for øvrig tvilsomt om Omsetningsrådet i det hele tatt kan saksøkes, dette betyr at et søksmål mot rådet må rettes mot Staten ved Landbruks- og matdepartementet, se Borgarting lagmannsrett LB-1997-154. Stor praktisk betydning har dette ikke. Det vil likevel være Omsetningsrådets vedtak som vil bli prøvet.

og matdepartementet kan gripe inn. Dette viser seg ved at det ikke er klagerett på rådets vedtak, og departementets adgang til omgjøring er begrenset i loven.

Landbruks- og matdepartementet kan utøve styring over Omsetningsrådet og derigjennom over markedsreguleringsordningen på flere måter.

Styringen kan skje gjennom oppnevning av styrets medlemmer etter § 2, hvor det heter at «Departementet oppnemner medlemmer ...:» Disse medlemmene kan imidlertid bare oppnevnes fra de organisasjonene som er nevnt i loven, og jordbruket har som nevnt flertall i rådet.

At departementet også oppnevner leder og nestleder etter § 3 gir departementet i praksis stor mulighet til påvirke rådets virksomhet. Dette har sin bakgrunn i at det er lederen av rådet som for de fleste praktiske formål bestemmer hvilke saker som skal komme til behandling i rådet, og som sammen med sekretariatet (dvs. Landbruksdirektoratet) forbereder og lager saksdokumentene, utformer forslag til vedtak i sakene osv. Departementets myndighet kan også utøves gjennom å instruere styreleder til å fremme saker, og forslag til vedtak som er i tråd med departementets syn. Det har ikke vært praksis for å benytte denne retten fra departementets side.

Landbruks- og matdepartementets myndighet innen markedsreguleringsordningen er for øvrig regulert i Omsetningsloven § 11, tredje ledd. Det heter her at:

«Departementet kan med endelig verknad gjera om Omsetningsrådet sine vedtak om bruk av avgiftspengar etter fyrste ledd dersom vedtaket er i strid med lov, føresegner, eller gjeldande jordbruksavtale. Kongen kan gjere om vedtak dersom vedtaket er i strid med samfunnsinteresser.»

Departementets myndighet til å omgjøre rådets vedtak er begrenset til brudd på lov og forskrift, gjeldende jordbruksavtale, og vedtak som er i strid med samfunnsinteresser. Av disse er sannsynligvis brudd på Jordbruksavtalen det mest praktiske.¹⁷ Som nevnt ovenfor vil statsråden kunne bli ansvarlig overfor Stortinget for vedtak truffet av rådet som er i strid med Stortingets vedtatte politikk eller statens interesser, f.eks. handelspolitiske interesser. Det vil i slike tilfeller kunne være aktuelt å omgjøre vedtak pga. strid med samfunnsinteresser. En slik sak må fremmes for Kongen i statsråd.

Samvirkeorganisasjonene som utøvende organ

Omsetningsrådet har ikke selv noe eget utøvende organ, men denne funksjonen utøves av markedsregulator. Hvilke organer som skal ha utøvende myndighet i markedsreguleringsordningen er implisitt forutsatt i lovens formålsparagraf § 1 «... gjennom samyrke», dvs. samvirkeorganisasjonene.

Hvilke aktører innen samvirkeorganisasjonene som skal utøve-, og dermed iverksette Omsetningsrådets myndighet i praksis, er nærmere bestemt i avtale.¹⁸ I henhold til fast praksis, som stammer tilbake til Hovedavtalen av 1950, har samvirkeorganisasjonenes ansvar og myndighet til å gjennomføre markedsreguleringer blitt formulert i den årlige Jordbruksavtalen.¹⁹ At de organene som utøver denne myndigheten kan utpekes i jordbruksavtalen, har bl.a. sin bakgrunn i den nære sammenheng det er mellom aktører

¹⁷ Uttrykket «gjeldande jordbruksavtale» viser ikke utelukkende til siste års jordbruksavtale, men må tolkes i videre forstand. Dette fremgår av Ot.prp. nr. 47 (2008-2009) side 27.

¹⁸ Se f.eks. Jordbruksavtale Inngått mellom Staten, Norges Bondelag og Norges Bonde og Småbrukarlag 20. juni 2017, pkt. 5.1, på side 13.

¹⁹ Se Rapport Regelverk under Omsetningsrådet, Juridisk gjennomgang av Omsetningsrådets regelverk, April 2007, side 12.

som er medlemmer i Omsetningsrådet, og de partene som har rettigheter og plikter bestemt i den årlige jordbruksavtalen. Siden landbrukets organisasjoner ifølge omsetningsloven har flertall i rådet²⁰, og disse organisasjoner samtidig er parter i jordbruksavtalen, kan disse aktørenes ansvar som markedsregulator altså både utledes av omsetningsloven, og gjennom jordbruksavtalens bestemmelser.

Det heter således i Jordbruksavtalen (2017-2018), 5.1 at:

«Markedsreguleringen finansieres av omsetningsavgift og forvaltes av Omsetningsrådet. Markedsreguleringsansvaret er tillagt:

- *Tine SA for melk*
- *Norske Felleskjøp SA for korn*
- *Nortura SA for kjøtt og egg»*

At markedsreguleringsansvaret til markedsregulatorene (som er styrt av landbruksorganisasjonene) er så klart definert i jordbruksavtalen (inngått mellom staten og landbruksorganisasjonene), må innebære at markedsregulatorene, dvs. Tine SA, Norske Felleskjøp SA, Nortura SA, er bundet av regelverket som regulerer markedsordningen.

At Nortura BA, Tine BA, Norsk Felleskjøp har ansvar for å gjennomføre markedsordningen, fremgår også av avtale mellom Norges Bondelag og Norges Bonde og Småbrukarlag (faglagene) og markedsregulatorene av 23.02.1950 med tilleggsavtaler.²¹ Det heter her i tilleggsavtale av 17.03.2010:

«2. Parter i denne avtalen er Norges Bondelag, Norges Bonde og Småbrukarlag, heretter kalt faglaga, Tine BA, Nortura SA, Norske Felleskjøp og Gartnerhallen, heretter kalt markedsregulatorene.

3. (...) Faglaga forhandler på vegne av jordbruket. De øvrige partene i denne avtalen har ansvar for å medvirke til gjennomføringen av jordbruksavtalen innenfor sitt område.»

Samlet sett må formuleringene i jordbruksavtalen, med nevnte tilleggsavtale, innebære at Tine SA, Norske Felleskjøp SA, og Nortura SA har et ansvar for å utøve sin markedsreguleringsmyndighet innenfor de rammene som markedsreguleringsregelverket fastsetter. Som eksempel kan nevnes at Nortura SA, når selskapet utøver sin myndighet som markedsregulator for kjøtt, har ansvar for å følge reglene i retningslinjer for markedsregulering av kjøtt av 31.03.2011 § 3-2 som begrenser adgangen til å gi frysefradrag til kjøtt til «... levering innenlands».

Det er verd å merke seg at markedsregulators forpliktelse her springer ut en avtale som i sin form har en privatrettslig karakter. Det er neppe tilfeldig at man i Jordbruksavtalen nytter uttrykket «ansvaret», noe som indikerer at markedsregulator ikke bare er forpliktet til å følge regelverket, men også at denne har et ansvar dersom regulator misligholder

---

²⁰ I følge Ot. prp. nr 46 (2008-2009), side 7 er medlemmen i rådet som regnes som jordbruket: Norges Bondelag, Norsk Bonde og Småbrukarlag, Nortura BA, Tine BA, Norsk Felleskjøp, Norsk Landbrukssamvirke.

²¹ Se avtale av 23.02.1950 med tilleggsavtale av 17.03.2010, hhv. mellom Norges Bondelag, Norsk Bonde og Småbrukarlag og omsetningsorganisasjonene innen jordbruket ved Landbrukets Sentralforbund og samarbeidet mellom organisasjonene) og «Samarbeidsavtale mellom partene i Rådet for jordbruksavtalespørsmål – Tillegg til avtale av 23.02.1950».

dette.²² Dette er også en naturlig språkbruk tatt i betraktning at markedsregulator er et privatrettslig selskap, og ikke et offentlig forvaltningsorgan.

Retningslinjer om kontroll og sanksjoner, oppdraget fra Omsetningsrådet

Omsetningsrådet har gitt direktoratet i oppdrag å forberede endringer i retningslinjene som gir et effektivt grunnlag for å kontrollere at retningslinjene blir fulgt. Det skal i denne forbindelse vurderes om det skal innføres sanksjoner som kan gjelde dersom kontrollen avdekker brudd på reglene.

Som nevnt innledningsvis har oppdraget sin bakgrunn i en konkret sak knyttet til eksport av sau til Afghanistan. Saken avdekket behov for klarere retningslinjer. Retningslinjene ble derfor klargjort i møtet 09.11.2017.

Direktoratet vil i denne omgang begrense oppdraget til retningslinjer som knytter seg til markedsreguleringsordningen for kjøtt. Dette begrunnes med den begrensede tiden direktoratet har til rådighet, og videre at det er planlagt en bred gjennomgang av regelverket for markedsreguleringsordningen i 2018. Det understrekes at det ikke er gjort undersøkelser om hvilke konsekvenser de foreslåtte retningslinjene kan få for andre jordbruksvarer som er omfattet av markedsreguleringsordningen.

Omsetningsrådets myndighet til å vedta retningslinjer

Som nevnt ovenfor har Omsetningsrådet et stort spillerom når det gjelder å beslutte om, og gjennomføre, sin oppgave som frittstående forvalter av markedsreguleringsordningen. Dette må også gjelde å utarbeide generelle retningslinjer for hvordan rådet skal utøve sin skjønnsmessige myndighet i vedtak, og hvordan markedsregulatorene skal gjennomføre rådets vedtak. Det vises til det som er sagt over og særlig gjennomgangen av rettspraksis om rådets skjønnsrom.

I tillegg til omsetningsloven, reguleres markedsreguleringsordningen på et overordnet nivå gjennom markedsreguleringsforskriften.²³ Rådet har hjemmel i markedsreguleringsforskriften, § 7-1 til å gi utfyllende bestemmelser til forskriften. Det heter her at «omsetningsrådet kan gi dispensasjon fra og utfyllende retningslinjer til denne forskriften». Det er verdt å merke seg at adgangen er helt generell, og ikke begrenset på noen måte. Dette understreker og befester Omsetningsrådets frie stilling, og frie adgang til å gi retningslinjer for skjønnsutøvelsen, og dessuten adgang til å kontrollere og stille krav til gjennomføringen av markedsregulators oppgaver.²⁴

Behovet for regler om kontroll

Markedsreguleringsforskriften gir Omsetningsrådet hjemmel til å kontrollere oppfølgingen av markedsordningen generelt og de vedtak som rådet treffer. Det heter således i § 3-4:

«Omsetningsrådet eller den Omsetningsrådet gir fullmakt, fører kontroll med at bestemmelsene i denne forskrift med tilhørende regelverk blir overholdt. Omsetningsrådet eller den Omsetningsrådet gir fullmakt kan kreve fremlagt de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for å utøve slik kontroll og for å forvalte markedsreguleringstiltakene på en tilfredsstillende måte.»

²² Sannsynligvis vil et slikt ansvar kunne gjøres gjeldende ovenfor det selskapet som er ansvarlig markedsregulator som brudd på Jordbruksavtalen med tilleggsavtaler.

²³ FOR-2008-10-22-1136, Forskrift om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer.

²⁴ Det kan stilles spørsmål om hjemmelen er nødvendig. Omsetningsrådet har etter direktoratets syn på grunnlag av den omfattende myndigheten Omsetningsloven gir rådet, hjemmel til å bestemme retningslinjer for hvordan rådet skal utøve sitt skjønn, og dessuten hvilke krav som kan stilles til markedsregulators utøvelse av sin oppgave og kontroll av denne utøvelsen.

Det kan med utgangspunkt i denne bestemmelsen konstateres at Omsetningsrådet har hjemmel til å kontrollere både overholdelsen av markedsreguleringsforskriften, og retningslinjene vedtatt iht. § 7-1. Dette vil langt på vei kunne tilfredsstille de behov for hjemler til kontroll som foreligger.

Behovet for regler om sanksjoner

Det er som nevnt grunn til å tillegge Omsetningsrådet omfattende myndighet til å håndheve de oppgavene som rådet er satt til å forvalte. Dette må også gjelde å treffe vedtak om hvilke konsekvenser brudd på regelverket skal ha i form av sanksjoner. Det er grunn til å peke på at retningslinjene helt mangler regler om hvilke konsekvenser brudd på regelverket kan få, noe som kan fremstå som uheldig. For at retningslinjene skal kunne håndheves mere effektivt er det behov for å innføre regler om sanksjoner. Dette vil være forutberegnelig for partene som er berørt av retningslinjene, og forebygge at det oppstår uklarhet om hvilke konsekvenser et regelbrudd skal ha.

Det bør som et minimum kunne formuleres en regel om at brudd på regelverket skal restitueres, dvs. at for mye eller for lite betalt støtte skal betales tilbake (første ledd). I tillegg kan det vurderes å innføre en regel som har et mer pønalt preg, i tilfeller hvor det skjer alvorlige brudd, f.eks. tilfeller der det har skjedd brudd på norsk lov, eller Norges internasjonale forpliktelser. Rådet kan også ta stilling til om man ønsker en mulighet til å bøtelegge kritikkverdige brudd på retningslinjene (annet ledd). Det foreslås på denne bakgrunn en ny § 7 hvor det heter:

«§ 7 Brudd på retningslinjene

Ved brudd på disse retningslinjene eller vedtak truffet med hjemmel i retningslinjene, skal betales tilbake for mye utbetalt godtgjøring fra omsetningsfondet.

[Dersom Omsetningsrådet anser forholdet som et kritikkverdig brudd på retningslinjene, brudd på norsk lov, forholdet kan være brudd på Norges internasjonale forpliktelser, eller forholdet kan skade Norges handelsinteresser, kan rådet fastsette en bot som er passende til forholdets alvorlighet som går til omsetningsfondet.»]

Hvordan unngå at retningslinjen kan praktiseres på en måte som kan være i strid med norske internasjonale forpliktelser og handelspolitikk?

Erfaringene fra saken om eksport til Afghanistan tilsier at Omsetningsrådet gjennomgår regelverket for å unngå at man kommer i samme situasjon igjen.

Det kan stilles spørsmål om det slik rådet er sammensatt, objektivt sett kan forventes at rådet har kjennskap til WTO-regelverk og internasjonale forpliktelser for de norske landbruksvarene som omfattes av omsetningsloven. Etter Landbruksdirektoratets syn må dette besvares bekreftende. Norges Bondelag, Norsk Bonde og Småbrukarlag, Nortura BA, Tine BA, Norsk Felleskjøp, Norsk Landbrukssamvirke, representerer sammen med øvrige medlemmer, ressurssterke organisasjoner, som i større eller mindre grad må ha rammebetingelsene for norsk handelspolitikk som ett av flere fokusområder. Rådet har også representanter fra to departementer som kan formidle slik kunnskap til rådet. I tillegg vil rådet kunne be Landbruksdirektoratet som sekretariat å utrede spørsmål knyttet til disse tema dersom de ønsker dette. Den ovennevnte justeringen av retningslinjer for markedsregulering av kjøtt av 31.03.2011, § 3-2 om frysefradraget kan ses i en slik sammenheng.

Spesielt om pristap og prisgevinst under reguleringslagring

Frysefradraget kan bare gis for levering innenlands. Omsetningsrådets vedtak av 09.11.2017 har ytterligere klargjort dette. Når det gjelder pristapskompensasjonsordningen finnes det ikke noen tilsvarende begrensning i retningslinjene. Med utgangspunkt i den aktuelle saken er det grunn til å vurdere om det også skal innføres en begrensning i retningslinjene som gjelder eksport av varer som har blitt godtgjort med pristapskompensasjon. I prinsippet vil dette gjelde alt kjøtt som har vært på reguleringslager.

I den aktuelle saken om eksport av sau til Afghanistan er det blitt fremholdt at eksporten både er problematisk, fordi kjøttet har fått frysefradrag, og fordi varene vil være underlagt pristapskompensasjonsordningen i retningslinjer for markedsregulering av kjøtt av 31.03.2011 § 3-1-2. De to ordningene gjelder side om side, og i de tilfellene hvor markedsregulator blir godtgjort etter begge ordninger vil dette kunne øke den samlede støtten til varene over markedsreguleringsordningen, og kunne bidra til å senke prisen i markedet.

At pristapskompensasjonsordningen også er problematisk i relasjon til spørsmålet om ulovlig eksportstøtte vises også ved at markedsregulator etter dagens ordning har mulighet til å bruke frysefradrag og pristapskompensasjonsordningen som to alternative måter å få kompensert sine kostnader og tap i markedsordningen. Når det oppstår gevinst eller tap som følge av prisendringer på vare som ligger på reguleringslager, motregnes dette mot markedsregulators fordringer på omsetningsavgift til dekning av kostnader ved avsetningstiltak. Markedsregulator kan dermed unngå kravet om innenlands levering av vare som har fått frysefradrag ved å redusere prisen tilsvarende fradraget og dermed bli kompensert gjennom pristapskompensasjonsordningen. (Dette syn bekreftes i brev fra markedsregulator av 06.11.2017, se side 6). Denne situasjonen innebærer at det i fremtiden også må forhindres at det eksporteres kjøtt hvor ordningen med pristap og prisgevinst blir benyttet slik vi har sett i gjeldende sak. Pristapskompensasjonsordningen er i realiteten like problematisk som ordningen frysefradrag, både dersom man ser disse i sammenheng eller hver for seg. Markedsregulators godtgjørelse, enten dette skjer på den ene eller andre måten, vil kunne innebære støtte til varene over markedsreguleringsordningen, og kunne bidra til å senke prisen i markedet. Dette vil i neste omgang gjøre det mere aktuelt å selge denne varen i eksportmarkedet i tilfeller man har problemer med avsetning i det norske markedet.

Behov for å begrense omfanget av regelen til sau?

Erfaringen viser at den problematiske eksporten særlig knytter seg til sau. Det er derfor grunn til å vurdere om begrensningen når det gjelder pristapskompensasjonsordningen kan begrenses til denne varen.

Lam er bundet opp mot prissystemet med "planlagt gjennomsnittlig engrospris" (PGE). For sau er det i ingen administrert pris, og både i prinsippet og i praksis fri prisdannelse. Markedsregulator fastsetter PGE for lam for hvert halvår, og den skal fastsettes og informeres om en måned i forkant²⁵. For hvert halvår skal markedsregulator fastsette en prisløype som sikrer at gjennomsnittsprisen på representantvarene er lik PGE for halvåret. Denne skal kunngjøres innen 10. juni og 10. november, før gjeldende halvår. Dersom markedsregulator finner at PGE i perioden ikke kan oppnås, kan prisen reduseres og prisløypene justeres i forbindelse med forbruksprognosene midtveis (mars og november) og varsles samtidig med prognosene. Videre er markedsregulator forpliktet til å orientere om markedssituasjonen og forklare/dokumentere eventuelle avvik/endringer ved forespørsel. Mulighetene for å redusere engrosprisen for lam betydelig på kort sikt, slik vi har sett på sau, og er derfor svært begrenset.

²⁵ Retningslinjer for informasjonsflyt i kjøttsektoren, fastsatt av Omsetningsrådet 31.03.2011.

Sau har ingen administrert pris, men markedsregulator har mottaksplikt og anledning til å legge sau på reguleringslager. Her kan engrosprisene reduseres betydelig på kort varsel og kun med en dags varsel. Det er ingen kunngjort prisløype for sau. Prisutviklingen på sau sammenlignet med prisutviklingen på lam har også vært dårligere. I praksis har prisen på sau i løpet året vært fastsatt på et vis som styrer slaktingen mot perioder av året, før og etter høysesong for lammeslakting, både på engrosnivå og på avregningspris til produsent. Videre ser vi i ettertid at engrospriskurven for sau gikk betydelig mer ned, relativt sett, enn priskurven for lam i perioden fra uke 16 til uke 32 i år, som tidligere omtalt.

Med de frihetsgradene det ligger i fastsetting av engrospris på sau, og ordningen med kompensasjon for pristap, er det i dag ikke noe i regelverket som begrenser denne ordningen. Sau kan selges til en lav pris over korte tidsintervall, og eventuelt pristap dekkes av fondet for kjøtt dersom varen har ligget på reguleringslager. For lam vil man imidlertid ikke kunne gjøre dette, fordi prisen i langt større grad er forhåndsbestemt og styrt gjennom en forhåndslagt prisløype. Ordningen med pristap og prisgevinst vurderes derfor ikke som problematisk for lam.

Sau var i perioden 2009 fram til innførselen av volummodellen i 2013 ikke omfattet av markedsreguleringen. Argumentene for å inkludere sau i markedsregulering igjen var at sau og lam har delvis overlappende anvendelser som råstoff til ulike produkter. Videre at et underskudd av lam kan påvirke markedet for sau, og et overskudd av sau vil kunne presse prisen på lam.

Da utredningen om volummodellen var utført i 2012, var man i en situasjon med underskudd av lammekjøtt. Prisutviklingen i dagens overskuddssituasjon viser at anvendelsesområdet for sau og lam i liten grad er overlappende. Prisreduksjonen på sau har vært større på sau enn på lam uten at det i nevneverdig grad har dreid etterspørselen fra lam til sau. Substitusjonsmulighetene er med andre ord mindre enn før antatt.

Landbruksdirektoratet foreslår derfor at endringen i retningslinjen begrenser seg til et forbud mot å eksportere sau som har vært på reguleringslager og dermed har krav på pristapskompensasjon.

Landbruksdirektoratets forslag til endring i retningslinjene

Landbruksdirektoratet forslår derfor at retningslinjer for markedsregulering av kjøtt av 31.03.2011 § 3-1-2 får følgende tillegg (endringene uthevet):

§ 3-1-2 Pristap og prisgevinst under reguleringslagring

Pristap og prisgevinst ved lagring av reguleringsvare skal tilordnes reguleringsregnskapet. For de varer som ligger på reguleringslager skal det ved hver endring av markedsregulators internpris (skåret kjøtt) eller engrospris (helt slakt) kalkuleres pristap eller prisgevinst. Akkumulert pristap eller prisgevinst skal avregnes årlig.

I pristap eller prisgevinst inngår eventuelle differanser som oppstår ved at innlegg av helt slakt skjer til pris på det enkelte varenummer og uttak skjer til en felles pris for et gitt vareparti (på pall). Slike varepartier vil for storfe kunne inkludere ulike fettgrupper og for svin ulike kjøttprosenter, dog innenfor en og samme klasse. Den felles uttaksprisen skal være representativ for partiet.

For restkvanta og ukurante varer er det ved uttak adgang til å avvike fra ordinær internpris eller engrospris.

Eksport av hele/halve skrotter og/eller andre kjøttstykker med eller uten bein av sau hvor det har påløpt pristapskompensasjon i forbindelse med reguleringslagring er ikke tillatt.

Ved brudd på fjerde ledd skal markedsregulator tilbakebetale pristapskompensasjonen til omsetningsfondet. Markedsregulator har ansvaret for å opplyse om at bestemmelsene i fjerde ledd ved salg fra reguleringslager skal overholdes.»

Det understekes at når det i fjerde ledd står at forbudet gjelder sauekjøtt hvor det har påløpt pristapskompensasjon, menes at forbudet gjelder salg av sau som har en lavere vareverdi ved salg, enn verdien sauen hadde ved innlegging på reguleringslager. Forbudet gjelder med andre ord bare sau som har fått eller ligger an til å få kompensert et pristap gjennom markedsordningen på tidspunkt for uttak fra reguleringslager.

Forholdet til forsyningsplikten

Alle aktører har rett til å kjøpe vare fra reguleringslager. Dette innebærer at Nortura har en plikt til å levere til kunder som ønsker å kjøpe til markedspris. En slik plikt innebærer ikke noen forsyningsplikt.

Forsyningsplikten for kjøtt fremgår av markedsreguleringsforskriften § 4-1 hvor det heter i første ledd:

§ 4-1. Kjøtt

Forsyningsplikten gjelder for norskprodusert slakt på det regulerte nivå i verdikjeden jf. jordbruksavtalen og regulert vare jf. liste for definisjon av reguleringsvare i kjøttsektoren i retningslinjene for markedsregulering av kjøtt fastsatt av Omsetningsrådet. I en normal markedssituasjon skal markedsregulator søke å gi alle aktører samme dekningsgrad med norsk råvare, med utgangspunkt i aktørenes bestillinger.

Bestemmelsen om forsyningsplikt i markedsreguleringsforskriften supplerer bestemmelser om samme plikt i markedsreguleringsforskriften; begge er hjemlet i omsetningsloven. Dersom man leser dette regelverket i sammenheng vil det fremgå at forsyningsplikten ikke omfatter varer som har vært på reguleringslager. Se særlig markedsreguleringsforskriften § 4, nr. 2 andre ledd som kun omhandler fersk vare.

Det kan dermed legges til grunn at forsyningsplikten bare gjelder fersk vare. Et forbud mot eksport av vare, i dette tilfelle sau, fra reguleringslager berører dermed ikke forsyningsplikten.

Saksnr.: 095/17	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 14.12.2017	Tittel: Omsetningsrådets arbeid - en gjennomgang av regelverk og ordninger - utkast til mandat, utsatt behandling	Saksnr.: 17/41657-4

Beskrivelse

Landbruks- og matdepartementet har i brev av 28. september 2017 til Landbruksdirektoratet, som sekretariat for Omsetningsrådet, bedt Omsetningsrådet følge opp Stortingets behandling av Meld. St. 11 (2016-2017) Endring og utvikling – En fremtidsrettet jordbruksproduksjon og gjennomgå sitt regelverk for markedsbalansering.

Omsetningsrådet fikk til orientering en oversikt over hendelser og dokumenter knyttet til meldingen i møtet 3. oktober. Omsetningsrådet bad om et utkast til mandat for arbeidet til diskusjon i november, for endelig vedtak i desember. I møtet 9. november ble saken utsatt. Denne innstillingen inneholder saksfremlegget fra 9. november med endringer og tilføyelser etter innspill fra rådets medlemmer etter møtet med mer. [Endringene er markert med blå tekst.](#)

Rådet blir i denne omgang bedt om å ta stilling til mandat og skisse til organisering.

Hjemmel

Forutsetninger

Vedlegg

Forslag til vedtak

Omsetningsrådet vil følge opp Stortingets behandling av Meld. St. 11 (2016-2017) fra LMD og gjennomgå regelverk og ordninger.

Omsetningsrådet legger til grunn at flertallet på Stortinget mener det ikke er behov for store omlegginger av markedsbalanseringsordningen. Flertallet i næringskomiteen «ser likevel behov for å foreslå noen justeringer av de ulike ordningene for å tilpasse disse til dagens behov.», jf. Innst. 251 S.

Ut fra Innst. 251 S tilsier dette en gjennomgang av markedsreguleringsforskrift med tilhørende retningslinjer og ordninger, for å sikre at disse ivaretar de forholdene Stortinget vektlegger og som omtalt av flertallet er:

- Redusere risikoen for konkurransevridning
- Sikre tillit til at markedsordningene fungerer likt for alle aktører i markedet
- Sikre et transparent system
- Sikre at markedsregulator skiller mellom rollen som markedsregulator og markedsaktør
- Legge til rette for mulige produksjonsregulerende tiltak for alle husdyrarter som omfattes av markedsordningene.
- Innføre en avgrenset mottakplikt for Nortura fra uavhengige mottakere

- av slakt
- Vedrørende balanseringsordningen for kumelk: «Vurdere å endre regelverket som forenkler ordningen og reduserer risikoen for konkurransevridning i melkesektoren»
- Vurdere finansiering av opplysningsvirksomhet finansiert over omsetningsavgiften (Innst. 8 S (2017-2018) fra næringskomiteen til statsbudsjettet for 2018)

OR skal ha gjennomgått regelverk og ordninger innen 1. juli 2019.

Omsetningsrådet er oppdragsgiver og arbeidet skal være fast post i alle møter. Omsetningsrådets sekretariat gis oppdraget å gjennomføre oppgaven. Det vil være nødvendig å være i dialog med aktører og faglag i arbeidet, for å innhente forslag og synspunkter. Bransjesevise drøftingsmøter kan bli aktuelt.

Landbruksdirektoratet tildeles 1,5 mill kroner i 2018 øremerket dette arbeidet.

Møtebehandling

På grunnlag av diskusjon foreslo leder noen endringer. Med dette ble vedtaket enstemmig.

Direktoratet ble bedt om å komme tilbake til Omsetningsrådet for behandling av hvilke oppgaver i detalj gjennomgangen skal omfatte, ref. innstillingens punkt 6.

Vedtak

Omsetningsrådet vil følge opp Stortingets behandling av Meld. St. 11 (2016-2017) fra LMD og gjennomgå regelverk og ordninger.

Omsetningsrådet legger til grunn at flertallet på Stortinget mener det ikke er behov for store omlegginger av markedsbalanseringsordningen. Flertallet i næringskomiteen «ser likevel behov for å foreslå noen justeringer av de ulike ordningene for å tilpasse disse til dagens behov.», jf. Innst. 251 S.

Ut fra Innst. 251 S tilsier dette en gjennomgang av markedsreguleringsforskrift med tilhørende retningslinjer og ordninger, for å sikre at disse ivaretar de forholdene Stortinget vektlegger og som omtalt av flertallet er:

- Redusere risikoen for konkurransevridning
- Sikre tillit til at markedsordningene fungerer likt for alle aktører i markedet
- Sikre et transparent system
- Sikre at markedsregulator skiller mellom rollen som markedsregulator og markedsaktør
- Legge til rette for mulige produksjonsregulerende tiltak for alle husdyrarter som omfattes av markedsordningene.
- Innføre en avgrenset mottaksplikt for Nortura fra uavhengige mottakere av slakt
- Vedrørende balanseringsordningen for kumelk: «Vurdere å endre regelverket som forenkler ordningen og reduserer risikoen for konkurransevridning i melkesektoren»
- Se på opplysningsvirksomhet finansiert over omsetningsavgiften (Innst. 8

S (2017-2018) fra næringskomiteen til statsbudsjettet for 2018)

OR foreslår at gjennomgangen av regelverk og ordninger skal skje innen 31. desember 2019.

Omsetningsrådet er oppdragsgiver og arbeidet skal være fast post i alle møter. Omsetningsrådets sekretariat gis oppdraget å gjennomføre oppgaven i tråd med framlagt prosjektmodell justert i tråd med føringer gitt i dette møtet.

Landbruksdirektoratet tildeles 1,5 mill kroner i 2018 øremerket dette arbeidet.

Omsetningsrådets arbeid - en gjennomgang av regelverk og ordninger - utkast til mandat, utsatt behandling

Det vises til sak 54/17 fra møtet 3. oktober 2017 og til sak 66/17 fra møtet 9. november 2017.

Saken ble utsatt i møtet 9. november, men det ble åpnet for å gi innspill til sekretariatet før neste møte.

Det er kommet inn to henvendelser, som gjengis i det etterfølgende:

Fra Norges Bondelag 24.11.17

«I det store og hele er det mye bra, men vi har noen konkrete innspill til justeringer:

- Hovedinngangen i mandatet skaper en forventning om at prosjektet skal komme med endringsforslag

- o Vi forventer at Stortingets tilnærming legges til grunn. Der Stortinget «mener det ikke er behov for store omlegginger av ordningen», men «ser likevel behov for å foreslå noen justeringer av de ulike ordningene for å tilpasse disse til dagens behov»

- Til bolken om forenkling

- o Vi ber om at dette trekkes fra mandatet. Stortingsflertallet står ikke bak vektleggingen av forenkling og dette bør derfor ikke være en del av oppdraget.

- Til bolken om produksjonsregulering

- o Henvisningen til St. Meld nr 19 er ikke lenger relevant og bør fjernes. Produksjonsregulering må vurderes opp mot måla i landbrukspolitikken slik de er formulert i Innst. 251 S (2016-2017). Både de overordna måla og inntektsmålsettingen.

- o Stortingets merknad om at det bør vurderes å innføre økonomiske stimuli for produksjonsregulering bør inn her (nå ligger den litt for seg selv til slutt)

- Til organisering

- o Vi støtter forslaget om at OR styrer arbeidet som utføres av Ldir.

- o Oppfatter at fagalaga kun er representert i en styringsgruppe ved OR slik forslaget foreligger nå. Vi ønsker å komme inn i prosjektgruppa eller ha deltagelse i delprosjektene. Det er ikke tilstrekkelig at vi er i OR og dermed styringsgruppa.»

Fra Tine 29.11.17

Nedenfor våre innspill til gjennomgangen i forkant av møtet i OR 14. des.

1. «Det er viktig at det først tas tak i og rydder i forskriftene som er hjemmelsgrunnlaget for de sektorvise retningslinjene. I den sammenheng bør nåværende ramme- og reguleringsforskrift kunne erstattes med én forskrift. Gjennomgangen av de overordnede forskriftene og hjemmelsgrunnlaget for regelverket bør være gjennomført før man starter på de sektorvise retningslinjene.
2. Reguleringen består av et sett med plikter og retter som må sees i sammenheng.

Man bør ikke foreta endringer på ett område uten at konsekvensene for de øvrige områdene er avklart.

3. TINE slutter seg i utgangspunktet til de punktene som er nevnt som hensikt med prosjektet
4. TINE mener at kjøp av eksterne tjenester bør skje i de tilfeller hvor eksternt kjøp kan bidra med supplerende kompetanse.
5. For TINE er det mest presserende med en avklaring av konsekvensene av bortfall av ordningene med reguleringseksport da avvikling av eksport vil redusere regulators muligheter til å balansere markedet.
6. Det er vesentlig at regulator får dekket kostnadene ved å påta seg reguleringsoppgavene.
7. Prosjektgruppen bør ha deltakere som representerer markedsregulator.»

Innstillingen fra 9. november følger under, siden saken ble utsatt. Det er gjort noen endringer basert på innspillene som er kommet og nye vurderinger fra Landbruksdirektoratet. Endringene er markert med blå skrift.

For at arbeidet skal komme i gang ber direktoratet Omsetningsrådet om å ta stilling til mandat, punkt 2, og skisse til organisering.

Oppgaven Omsetningsrådet står foran beskrevet under som et prosjekt, og det er tatt utgangspunkt i Difis mal for prosjekter, med tilpasninger.

1. BAKGRUNNEN FOR PROSJEKTET

Landbruksdirektoratet, som sekretariat for Omsetningsrådet, mottok et brev fra Landbruks- og matdepartementet (LMD) datert 28. september 2017, hvor de ber OR følge opp Stortingets behandling av Meld. St. 11 (2016-2017 Endring og utvikling – En fremtidsrettet jordbruksproduksjon og gjennomgå sitt regelverk for markedsbalansering. Brevet ble presentert for OR i møtet 3. oktober 2017 i forbindelse med nevnte sak.

OR bad sekretariatet legge fra et utkast til mandat til diskusjon i møtet 9. november, med intensjon om å vedta mandatet 14. desember 2017.

Brevet fra LMD gjengis her i sin helhet:

«Omsetningsrådets gjennomgang av markedsbalanseringen

Departementet ber med dette Omsetningsrådet om å følge opp Stortingets behandling av Meld. St. 11 (2016–2017) Endring og utvikling – En fremtidsrettet jordbruksproduksjon og gjennomgå sitt regelverk for markedsbalansering.

I Meld. St. 11 (2016–2017) Endring og utvikling – En fremtidsrettet jordbruksproduksjon heter det blant annet:

Regjeringen vil:

Be Omsetningsrådet vurdere å gjøre endringer i regelverket som forenkler ordningen og reduserer risikoen for konkurransevridninger i melkesektoren

Be Omsetningsrådet vurdere å gjøre endringer i regelverket som forenkler ordningen og reduserer risikoen for konkurransevridninger i kjøttsektoren

I Innst. 251 S (2016–2017) Innstilling til Stortinget fra Næringskomiteen heter det blant annet:

Flertallet er opptatt av at det er effektiv konkurranse i alle ledd i varekjeden, både i matindustrien og i handelen. Flertallet vil videreføre produsentenes ansvar for markedsbalansen og deres ansvar for å finansiere alle balanseringstiltak. Derfor ønsker flertallet at produsentsamvirkene fortsatt skal stå for markedsbalanseringen. Markedsordningene for ku- og geitemelk, kjøtt, egg, korn, eple og matpotet videreføres i samsvar med dette. Samvirkets tildelte markedsregulatorrolle må ikke være konkurransevridende for noen.

K o m i t e e n viser til at gode markedsordninger er en forutsetning for forutsigbarhet og utvikling av konkurransekraft i norsk matproduksjon, for bonden så vel som for forbrukerne. K o m i t e e n mener at en forutsetning for at en markedsordning skal kunne betegnes som god, er at alle har tillit til at den fungerer likt for alle aktører i markedet. Det er helt avgjørende at den aktør som innehar markedsregulatorrollen, skiller mellom rollen som markedsregulator og rollen som markedsaktør på en måte som gjør at alle andre oppfatter vedkommende som habil i utøvelse av regulatorrollen.

K o m i t e e n forutsetter at alle markedsbalanserings- og produksjonsreguleringsordningene skal være transparente.

Stortinget legger vekt på forenkling, å hindre konkurransevridning, å sikre et transparent system og å sørge for tillit mellom aktørene i den gjennomgangen Omsetningsrådet skal gjøre. I lys av Stortingets behandling av meldingen (Meld. St. 11 (2016–2017)) legger departementet til grunn at Omsetningsrådets gjennomgang skal gjelde alle sektorer, ikke bare melk og kjøtt. Stortinget har lagt til grunn at Omsetningsrådet ved behov kan vedta produksjonsregulerende tiltak for alle husdyrarter som omfattes av markedsordningene og har bedt om at det innføres en avgrenset mottaksplicht for Nortura fra uavhengige mottakere av slakt (dobbel mottaksplicht). Departementet viser forøvrig til øvrige flertallsmerknader i innstillingen og Omsetningsrådet bes vektlegge dette i sitt arbeid. Departementet ber å få oversendt rapport om framdriften i arbeidet innen 20. mars 2018. Departementet kommer tilbake til endelig frist for arbeidet.»

Følgende dokumenter ligger til grunn for arbeidet:

Meld. St. 11 (2016–2017):

- 9. desember 2016: Meld. St. 11 (2016–2017) fremmet i statsråd.
- 19. januar 2017: Åpen høring i Stortinget i regi av Næringskomiteen.
- 6. april 2017: Innst. 251 S avgis. Innstillingen er næringskomiteens behandling av Meld. St. 11.
- 25. april 2017: Stortingsbehandling av Meld. St. 11, meldingen vedtas av Stortinget.

Jordbruksforhandlingene 2017:

- 5. april 2017: Statens tilbud i jordbruksforhandlingene 2017
- 22. mai 2017: Prop. 141 S (2016–2017) Endringer i statsbudsjettet 2017 under Landbruks- og matdepartementet (Jordbruksoppkjøret 2017 m.m.), tilrådning fra LMD, godkjent i statsråd samme dag
- 12. juni 2017: Innst. 445 S avgis. Innstillingen er næringskomiteens behandling av Prop. 141 S (2016-2017)
- 16. juni 2017: Stortinget behandler Prop. 141 S. Regjeringens forslag faller.

Venstres forslag fikk flertall. Gir ramme, føringer og grunnlag for nye forhandlinger.

- 26. juni 2017: Protokoll fra fordelingsforhandlinger
- 29. juni 2017: Jordbruksavtale (2017-2018)

2. BAKGRUNN, MANDAT OG MÅL FOR ARBEIDET

2.1 Hvilke behov skal dekkes?

Bakgrunn

Omsetningsrådet vil følge opp Stortingets behandling av Meld. St. 11 (2016-2017) fra LMD og gjennomgå regelverk og ordninger.

Mandat

Omsetningsrådet legger til grunn at flertallet på Stortinget mener det ikke er behov for store omlegginger av markedsbalanseringsordningen. Flertallet i næringskomiteen «ser likevel behov for å foreslå noen justeringer av de ulike ordningene for å tilpasse disse til dagens behov.», jf. Innst. 251 S.

Ut fra Innst. 251 S tilsier dette en gjennomgang av markedsreguleringsforskrift med tilhørende retningslinjer og ordninger, for å sikre at disse ivaretar de forholdene Stortinget vektlegger og som omtalt av flertallet er:

2.2 Hvilke endringer skal prosjektet skape?

Prosjektet skal, innen alle områder for markedsbalansering

- Forenkle ordningene
- Redusere risikoen for konkurransevridding
- Sikre tillit til at markedsordningene fungerer likt for alle aktører i markedet
- Sikre et transparent system
- Sikre at markedsregulator skiller mellom rollen som markedsregulator og markedsaktør
- Legge til rette for mulige produksjonsregulerende tiltak for alle husdyrarter som omfattes av markedsordningene.
- Innføre en avgrenset mottakplikt for Nortura fra uavhengige mottakere av slakt
- Vedrørende balanseringsordningen for kumelk: «Vurdere å endre regelverket som forenkler ordningen og reduserer risikoen for konkurransevridding i melkesektoren»
- Vurdere finansiering av opplysningsvirksomhet finansiert over omsetningsavgiften (Innst. 8 S (2017-2018) fra næringskomiteen til statsbudsjettet for 2018)

Mål

OR skal ha gjennomgått regelverk og ordninger innen 1. juli 2019.

3. IDÉ TIL ET NYTT PROSJEKT

3.1 Forslag til tilnærming

En kan tenke seg flere tilnærminger, overordnet følgende:

- Omsetningsrådet bestiller oppgaven i konsulentbransjen
- Omsetningsrådet tar selv ansvar for organisering og gjennomføring av arbeidet
- Omsetningsrådet styrer arbeidet, som utføres av Landbruksdirektoratet og ev. andre
- Omsetningsrådet ber Landbruksdirektoratet styre og gjennomføre arbeidet

3.2 Er anskaffelse(r) av varer og tjenester aktuelt?

Følgende anskaffelser kan være aktuelle

- Kjøp av hele oppgaven fra et konsulentfirma
- Kjøp av bistand for å ivareta konkurransenøytraliteten
- Kjøp av tjenester for sikring av transparens og tillit – bedre informasjonsplikten
- Kjøp av bistand for gjennomgang av regelverket

4. TIDSRAMME OG RESSURSBEHOV FOR OPPSTARTFASEN

Oppstartfasen startet med 29. september 2017, da Landbruksdirektoratet mottok brev gjengitt i punkt 1. Leder Bjørg Tørresdal ble orientert av statsråd Jon Georg Dali i et møte 29. september 2017. Første behandlig av saken i OR var 3. oktober sak 54/17. Utkast til mandat m.m. skal behandles av OR 9. november og endelig mandat 14. desember 2017.

Oppstartfasen settes ut fra dette fra 29. september til 31. desember 2017.10.17.

Ressursestimat for Ldir settes til ca. 3-4 uker.

5. ORGANISERING OG ANSVAR

ORs sekretariat vil ha ansvar for å gjennomføre oppstartfasen.

6. UTDYPING AV ELEMENTER I GJENNOMGANGEN

I det etterfølgende omtales temaene som er påpekt i brev fra LMD, ref. pkt. 2.

LMD har i sitt brev skrevet at «Stortinget legger vekt på forenkling..». Vedrørende

markedsbalanseringen er dette, som påpekt av Norges Bondelag, ikke vektlagt av flertallet i næringskomiteen. Unntaket er markedsordningen for melk der hele komiteen står bak regjeringens forslag om å vurdere et enklere regelverk, uten at det legges føringer. Dette er satt opp under pkt. 2 over. Direktoratet har derfor valgt å ta ut forenkling som et sektorovergripende punkt, men anbefaler rådet å vurdere om det likevel skal tas inn på generelt grunnlag i forestående gjennomgang.

Prosjektet skal:

Gjøre endringer i regelverket som forenkler ordningene

Forenkle hva og for hvem? Hva ønsker OR å vektlegge?

- Bedre forståelse for regelverket hos aktørene (brukerne/samfunnet)
- Klarere myndighetsgrunnlag
- Bedre struktur på regelverket
- Mindre detaljert regelverk («mindre regulering»)
- Færre ordninger

Prosjektet skal:

Redusere risikoen for konkurransevridning

Avklare forholdet mellom landbruks- og konkurransepolitikk.

Foreligger det utredninger og saker som vi kan oppsummere for gi svar på dette?

Kan vi få ekstern hjelp ved å gi et oppdrag til en av utvalgte advokater

Hvordan unngå arenaer så langt det er mulig for utveksling av markedsinformasjon – gjennomgang og ev. endring i utvalg.

- Meld St 11. avsn. 10.7.3: «Som Konkurransetilsynets vurdering viser, er det betydelig fare for at forslaget fra Nortura og KLF vil svekke konkurransen i de omtalte markedene og føre til økte priser for forbrukerne. Regjeringen ønsker derfor ikke å gå videre med forslaget.»
Prop.141 S 2016-2017 avsn. 7.12.3 hvor KLF og Norturas forslag til bransjeråd avvises.

Fokus på konkurranseeffekt under hvert deloppdrag i prosjektet.

Prosjektet skal:

Kartlegge hvordan markedsregulator ivaretar informasjonsplikten* i alle sektorer og foreslå forbedringer, for å sikre tillit, deri markedsregulators rolleforståelse, og transparens

- Hvilke data, på hvilket detaljnivå og begrunnelse for behov for disse dataene
- Datasikring og adgangskontroll, med spesiell vekt på interne forhold
- Beslutningsorganer og -rutiner
- Kunngjøringsformer og -rutiner
- Foreslå forbedringer og ev. regelverksendringer

*I hovedsak informasjon knyttet til tiltak, prognoser og priser

Prosjektet skal:

Legge til rette for mulige produksjonsregulerende tiltak for alle husdyrarter som omfattes av markedsordningene

Flertallet i næringskomiteen påpeker at dette tiltaket både er kostnadseffektivt og nødvendig på grunn av færre andre tiltak fremover. Produksjonsregulering kan vedtas for alle husdyrarter som omfattes av markedsordningen, og de sier at det «innenfor ordningene kan etableres økonomiske stimuli for produksjonsplanlegging hos bonde.»

Regelverket i alle sektorer har i dag en åpning for produksjonsregulerende tiltak gjennom formuleringen: «Andre tiltak». Direktoratet vil likevel anbefale at OR i denne gjennomgangen omtaler hvilke ordninger det kan tilrettelegges for på et overordnet nivå.

Meld. St. 19 1999-2000 fra LD, avsn. 5.2.2:

«Økt bruk av direkte produksjonsregulering vil bidra til å opprettholde overkapasitet og ikke gi en tilpasning av produksjonskapasiteten til et nivå som gir likevekt i markedet til enhver tid. Produksjonsregulering av varig karakter på andre områder enn melk er derfor i mindre grad aktuelt. Det kan i kortere perioder være nødvendig med tiltak på et så tidlig ledd i produksjonskjeden som mulig for at reguleringen kan skje på en kostnadseffektiv måte. Tiltak for produksjonsstyring skal være basert på frivillige løsninger for produsent og på de økonomiske virkemidler som markedsreguleringen omfatter. Det er derfor viktig at virkemiddelsystemet utformes med sikte på å unngå permanente overskuddsproblemer. Prisfastsettingen er derfor et viktig virkemiddel for å få til en langsiktig tilpasning mellom tilbud og etterspørsel.»

Bør ikke dette fortsatt være gjeldende? Ingen senere meldinger har presisert betingelsene.

Bør dette el.l. nedfelles i ORs regelverk?

Er det behov for en drøfting av alternative produksjonsregulerende tiltak?

Prosjektet skal:

Innføre en avgrenset mottaksplikt på slakt for Nortura fra uavhengige aktører

Meld. St. 11, avsn. 10.7.2: De uavhengige aktørene skal kunne selge sin relative andel av et markedsoverskudd til reguleringslager, i de periodene reguleringslagring benyttes som virkemiddel.

Formål er å sikre konkurransenøytralitet.

Flertallet i Næringskomiteen ber om at enigheten mellom KLF og Nortura på dette området legges til grunn:

Avtalen KLF/Nortura 18.08.16, om rødt kjøtt: «Dette innebærer at markedsregulator plikter å ta imot skåret vare som er innenfor ordningen også fra aktører utenom samvirke, avgrenset mengde-messig oppad til de respektive aktørers prosentvise markedsandel i tilførselsmarkedet siste periode, i forhold til det samlede regulerte volum.»

Prosjektet skal:

Vurdere å endre regelverket som forenkler balanseringsordningen for melk

Prosjektet skal:

Vektlegge øvrige flertallsmerknader i innstillingen i sitt arbeid

- Mottaksplikt fra produsent viktig for et landbruk over hele landet.
- Forsyningsplikt viktig for å sikre alle aktører lik mulighet til råvaretilgang.
- Produksjonsregulering mer kostnadseffektivt og viktigere med redusert virkemiddelpakke. Kan etableres økonomiske stimuli for produksjonsplanlegging hos bonde
- Endringer må bidra til et velfungerende og tillitsfullt regime, samtidig som forutsigbarhet for næringsaktørene må ivaretas.
- En videreføring av finansiering av faglige tiltak

Disse fire punktene er påpekninger fra Stortinget OR må legge til grunn i regelverksgjennomgangen.

I det etterfølgende er det listet oppgaver innen de enkelte sektorer som er en konsekvens av behandlingen av meldingen eller som har blitt satt på vent i påvente av meldingen m.m. **En tar ikke stilling på nåværende tidspunkt hva som skal inngå i prosjektet og hva som ev. skal håndteres i egne prosesser.**

Melk - Mulige spesifikke områder for gjennomgang

- Forsyningsplikten
- Hvordan beregne satser for overføringstransport
- Prioriteringsregler for forsynings av rå melk
- Regelverk for leveranseplaner
- 80-prosentregelen
- Konsekvenser ved bortfall av reguleringseksport av smør og ost
- Reguleringslagring
- PNS salg av melkefett – ikke i bruk
- PNS salg av kasein – ikke i bruk
- Salg til spesialmarkeder
- Skolemelk
- Reguleringstransport
- Kompensasjon for reguleringskapasitet
- Positivlisten – revisjon

Kjøtt - Mulige spesifikke områder for gjennomgang

- Innføre en avgrenset mottaksplikt på slakt for Nortura fra uavhengige aktører
- Produksjonsregulerende tiltak
- Bortfall av reguleringseksport av svinekjøtt
- Salg til spesialmarkeder

Egg - Mulige spesifikke områder for gjennomgang

- Sikre avsetning av norske egg til industri
- Produksjonsregulerende tiltak
- Gjennomgå grunnlag for Norturas beregning av over- og underskudd
- Definisjon av vare under forsyningsplikten
- Salg til spesialmarkeder

Korn - Mulige spesifikke områder for gjennomgang

- Sikre avsetning av norsk korn
- Dobbelt mottaksplikt – ikke benyttet
- «Økonomiske stimuli for produksjonsplanlegging hos bonde» - havre og rug, med mindre det kan brukes til mat, skaper trøbbel med å få brukt det norske kornet. Forutsigbarhet for næringsaktørene. Trøblete å brenne inn med rug og havre som ingen kan/ønsker å bruke.

Grønt – mulige spesifikke områder for gjennomgang

-

Andre mulige områder/tema

- Rammeforskriften kontra markedsreguleringsforskriften - Én forskrift som regulerer mottaks-, forsynings- og mottaksplikt
- Rådets rettslige stilling mht. myndighetsutøvelse, instruksjonsadgang, klagerett og partsevne i saker for domstolene.

Opplysningsvirksomhet finansiert over omsetningsavgiften

I skrivende stund foreligger næringskomiteens innstilling til statsbudsjettet for 2018, Innst. 8 S (2017-2018).

I denne står det under kapittel 4.4.10: «Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til Innst. 251 S (2016–2017), der et flertall viser til at virkemiddelpakken for markedsregulering over tid har blitt mindre. Flertallet mener det er svært viktig å videreføre alle gode balanseringsinstrumenter, og at det fortsatt skal være mulig å benytte omsetningsavgift til «Reklame og salgsfremmende tiltak». Flertallet viser videre til at omsetningsrådet med grunnlag i Meld. St. 11 (2016–2017) og tilhørende Innst. 251 S (2016–2017) har fått i oppdrag å gjennomgå markedsbalanseringen i landbruket. Flertallet mener det er naturlig at Opplysningskontorenes rolle og finansiering inngår i dette arbeidet, og at eventuelle endringer i Opplysningskontorenes virksomhet skjer som en oppfølging av Omsetningsrådets gjennomgang.

Flertallet viser videre til følgende sitat fra Innst. 251 S (2016–2017), kapittel 1.10.1:

«Det forventes at omsetningsrådet innen rimelig tid foretar en grundig gjennomgang av virkemiddelbruken og gjennomfører nødvendige endringer i bruken av avgiftsmidlene. I den grad endringene ikke anses å være tilstrekkelige, vil regjeringen komme tilbake med en proposisjon om endringer i omsetningsloven.»»

Næringskomiteens flertall har lagt frem følgende forslag:

«I

Stortinget ber regjeringen sikre opplysningsvirksomheten og finansieringen av denne frem til Omsetningsrådet har foretatt den varslede gjennomgangen av virkemiddelbruken.

II

Stortinget ber om at endringer i virkemidlene for markedsbalansering som ikke er i tråd med Omsetningsrådets anbefalinger, legges frem for Stortinget.»

Med forbehold om behandlingen i Stortinget 11. desember 2017, tilsier næringskomiteens innstilling at bruk av omsetningsavgiftsmidler til opplysningsvirksomhet blir et tema i denne regelverksgjennomgangen.

Arbeidsform

Det er ti år siden sist større regelverksgjennomgang, Regelverk under Omsetningsrådet, juridisk gjennomgang av Omsetningsrådets regelverk fra april 2007. Denne resulterte bl.a. i omlegging av en rekke forskrifter til retningslinjer vedtatt 22. oktober 2008, som senere også er gjennomgått mht. materielt innhold. En gjennomgang og fornying synes riktig.

Regelverksgjennomgangen i 2007 ble gjennomført av Statens landbruksforvaltning. Forslag ble fremmet for OR og revidert regelverk ble vedtatt etter ordinære høringsprosesser. Det er kommet flere innspill til organiseringen som ble foreslått 9. november om ønsket deltakelse på forskjellige nivåer. Prosjektet kan med dette bli stort, tungt og tidkrevende. Videre er det kommet innspill med signaler om at en ønsker å begrense arbeidet til de føringer som Stortinget gir, og som sier kun justering av regelverket for å tilpasse de ulike ordningene til dagens behov. Landbruksdirektoratet vil derfor anbefale en arbeidsform a la den som ble fulgt ved forrige regelverksgjennomgang. Det innebærer at sekretariatet arbeider fram forslag for rådet. Den juridiske gjennomgangen vil bli en vesentlig del av arbeidet, som sekretariatet har kompetanse til å gjennomføre. Men det vil også være nødvendig å være i dialog med aktører og faglag i arbeidet gjennom å innhente forslag og synspunkter. Bransjevis drøftingsmøter kan bli aktuelt. Omsetningsrådet er oppdragsgiver, og vil ha en viktig og avgjørende rolle underveis. Oppdraget bør være fast post på alle møter.

Siden rådet ikke har behandlet saken er det usikkerhet både mht. mandat, tidsbruk, arbeidsform og ressursbruk. Ut fra det forslaget som foreligger vil likevel direktoratet signalisere at dette arbeidet vil kreve ekstra ressurser fra sekretariatets side. Vi anslår behovet for en jurist og en sekretær på heltid til arbeidet er gjennomført. På årsbasis utgjør to årsverk 1,5 mill. kroner. Vi ber OR om å tildele Landbruksdirektoratet 1,5 mill. kroner i 2018 øremerket dette arbeidet, gitt de forutsetninger som foreligger.

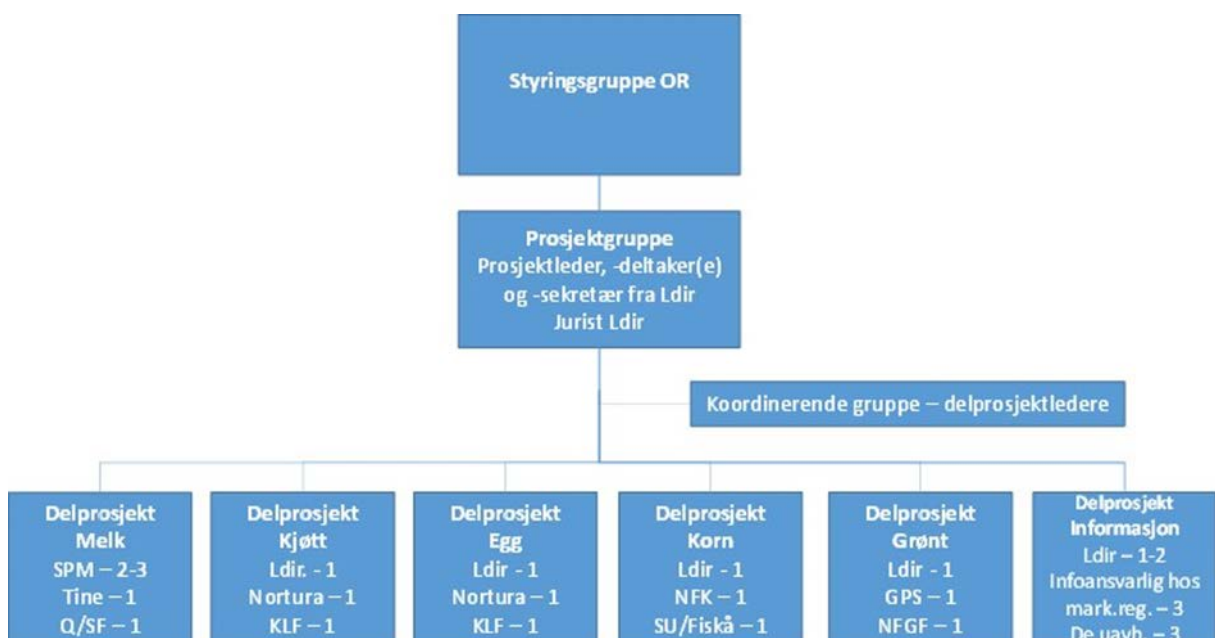
Ut fra dette forslår direktoratet at fortsettelsen utgår. Den ligger likevel med, siden den inngikk i utsatt sak fra møtet 9. november.

Det er tidligere omtalt forskjellige alternative måter å løse oppgaven på, se sak 3.1.

Landbruksdirektoratet foreslår en prosjektorganisering eid av OR og ledet operativt av Landbruksdirektoratet, men med deltakelse fra aktørene. Vedrørende organiseringen av arbeidet, er det lagt vekt på at det skal arbeides sektorvis. De overordnede oppgavene, som f.eks. modernisering av regelverket er lagt til prosjektgruppen, samt arbeidet med å koordinere saker som er sektorovergripende. Det er lagt opp til at de sektorvise delprosjektene er små, for effektivt arbeid, og at de skal levere forslag som ikke skal bearbeides videre vedrørende det materielle innholdet i prosjektgruppen. Eksterne deltakere må forplikte seg til å bidra skriftlig og sette av tid til dette arbeidet. Blir det ikke enighet om løsninger i delprosjektet, kan flere alternativer beskrives, men med en anbefaling om en løsning. Det er videre lagt opp til å ha et eget delprosjekt kalt Informasjon. Dette fordi tre tema i oppdraget omhandler informasjon, og dette området vurderes som sektorovergripende. Det vil være et delmål å gjøre mest mulig likt, der det er mulig, og dra nytte av gode løsninger på tvers av sektorer. Omsetningsrådet er foreslått som styringsgruppe, men det vil trolig være behov for at leder får myndighet til beslutninger på et nærmere fastsatt nivå.

Det er foreløpig ikke satt noen leveransefrist, noe LMD sier de skal komme tilbake til. Arbeidet synes omfattende. Både en modernisering, forenkling og endring av materielt innhold vil etter direktoratets oppfatning bli en del av arbeidet. Med betydelig, men avgrenset ekstern deltakelse, vil det måtte påregnes prosessetid, som ikke må undervurderes. Det er foreløpig ikke tatt stilling til om prosjektet skal løpe helt frem til vedtatt fornyet regelverk, eller ved levering av utkast til regelverk til høring. Det siste synes tilstrekkelig, siden prosessen fra høring til vedtak normalt er en sekretariatsfunksjon direktoratet gjør for OR. Som en konsekvens av gjennomgangen blir det sannsynligvis også løftet problemstillinger som OR ikke har kompetanse til å ta stilling til. Eksempel på dette er forhold som berører rammeforskriften og jordbruksavtalen. Denne typen problemstillinger må direktoratet følge opp utenfor prosjektet.

Prosjektorganiseringen foreslås som følger:

Det er ikke anslått noe ressurbruk så langt. Det vil avhenge av bl.a. omfang, innkjøp, innretning og varighet av prosjektet.

